

Cyprus Mental Health
Institute

ISSN 1302-7840

E-ISSN 2667-8225

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi

Vol/ Cilt 7. Issue/Sayı:2, June 2025

- The Relationship Between Religious Orientation and Psychological Distress Symptoms
Dini Yönelim ve Psikolojik Sıkıntı Belirtileri Arasındaki İlişkiler
Emotional Creativity Inventory: Adaptation to Turkish Culture
Duygusal Yaratıcılık Ölçeği: Türk Kültürüne Uyarlanması
Examining the Levels of Distress Tolerance and Intolerance of Uncertainty for Women Receiving Infertility Treatment
İnfertilite Tedavisi Gören Kadınların Sıkıntıyı Toler Etmeye İle Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeylerinin İncelenmesi
Menopause Myths: A Scale Development Study
Menopoz Mitleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması
Development of the Emotional Intimacy Scale in Romantic Relationships: A Validity and Reliability Study
Romantik İlişkilerde Duygusal Yakınlık Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması
The Mediator Role of Emotional Awareness and Expression in the Relationship between Childhood Traumas and Post-Traumatic Growth
Çocukluk Çağı Travmalarının Travma Sonrası Büyüme ile İlişkisinde Duygu Farkındalığı ve İfade Etmenin Aracı Rolü
The Role of Child Emotion Regulation, Parent Emotion Regulation, and Co-Parenting in the Behavioral Problems of Preschool Children
Okul Öncesi Çocuklarının Davranış Problemlerinde Çocuk Duygu Düzenleme, Ebeveyn Duygu Düzenleme ve Birlikte Ebeveynliğin Rolü
The Mediating Role of Early Maladaptive Schemas in the Relationship Between Intimate Relationship Experiences and Sexual Satisfaction in Women
Kadınlarda Yakın İlişkilerdeki Deneyimler ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Aracı Rolü
Comparison of Cognitive Flexibility and State-Trait Anxiety Levels in Individuals Engaging in Regular Exercise and Sedentary Individuals
Düzenli Egzersiz Yapan ve Sedanter Bireylerin Bilişsel Esneklik ve Durumluk Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması
Liver Transplant News and Biases: A Ten Year Review of Turkish Media
Karaciğer Nakli Haberleri ve Önyargılar: Türk Basınında On Yıllık Bir İnceleme
Phenomenology of Delusions among Schizophrenics in Istanbul Anatolian Region
İstanbul Anadolu Bölgesindeki Şizofreni Hastalarında Sanrıların Fenomenolojisi
A New Concept in Human Development: Established Adulthood
İnsan Gelişiminde Yeni Bir Kavram: Yerleşik Yetişkinlik

Bağımlılık Tedavisinde ***YENİ UMUT***

Pembe Köşk Psikiyatri Hastanesi

Değirmen Sokak, No: 7 Karşıyaka / Girne / KKTC

Tel: (+90)548 883 83 07 - E-mail: info@pembekoskhastanesi.com - www.pembekoskhastanesi.com

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi

Vol.7, Issue 2, June 2025 / Cilt.7, Sayı:2, Haziran 2025

QUARTERLY / ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR

EDITORIAL IN CHIEF / YAYIN YÖNETMENİ

Prof. Dr. Mehmet Çakıcı

DEPUTY EDITORS / YAYIN YÖNETMENİ YARDIMCILARI

Prof. Dr. Kültegin Ögel

Prof. Dr. Tamer Aker

Assoc. Prof. Dr. Zihniye Okray

EDITORIAL ADVISORY BOARD / YAYIN DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Peter R. Martin, Nashville / ABD

Prof. Dr. Ebru Çakıcı, Nicosia / Cyprus

Prof. Dr. Nesrin Dilbaz, İstanbul / Turkey

Prof. Dr. Jair C. Soares, Houston / ABD

Prof. Dr. Orhan Doğan, İstanbul / Turkey

Prof. Dr. Vlada Pishchic, Rostov / Rusya

Prof. Dr. Saba Abacı, New York/USA

Prof. Dr. Antonio Prunas, Milan / Italy

Prof. Dr. Fatmagül Cihriñoğlu, Nicosia / Cyprus

Prof. Dr. Figen Karadağ, İstanbul / Turkey

Prof. Dr. Lut Tamam, Adana / Turkey

Prof. Dr. Özlem Karaırmak, İstanbul / Turkey

Prof. Dr. Alim Kaya, Famagusta / Cyprus

Prof. Dr. Münevver Yalçınkaya, Nicosia / Cyprus

Prof. Dr. Oğuz Polat, İstanbul / Turkey

Assoc.Prof. Dr. Rabia Bilici, İstanbul / Turkey

Assoc.Prof. Dr. İbrahim Taymur, Bursa / Turkey

Assoc.Prof.Dr. İrem Erdem Atak, İstanbul / Turkey

Assoc.Prof.Dr. Elif Mutlu, İstanbul / Turkey

Assoc.Prof.Dr. Ülgen H. Okyayuz, Nicosia / Cyprus

Assoc.Prof.Dr. Aylin Özbek, İzmir / Turkey

Assoc.Prof.Dr. Merih Altıntaş, İstanbul / Turkey

Assoc.Prof.Dr. Tayfun Doğan, İstanbul / Turkey

Assoc.Prof.Dr. Bahar Baştuğ, Ankara / Turkey

Assoc.Prof.Dr. Sibel Dinçyürek, Famagusta / Cyprus

Assoc.Prof.Dr. İpek Sönmez, Nicosia / Cyprus

Assoc.Prof.Dr. Utku Beyazıt, Antalya / Turkey

Assoc.Prof.Dr. Sultan Okumuşoğlu, Lefke / Cyprus

Asst.Prof.Dr.Besedova Petra, Hradec Kralove/Czech Republic

Asst.Prof.Dr. Kuzeymen Balıkcı, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr. Deniz Ergün, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr. Ezgi Ulu, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr. Meryem Karaaziz, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr.Fusun Gökkaya, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr Aslı Niyazi, Kalkanlı / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Hande Çelikay Söyler, İzmir / Turkey

Asst.Prof.Dr .Asuman Bolkan, Kyrenia / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Ayhan Çakıcı Eş, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Zafer Bekiroğulları, Londra / İngiltere

Asst.Prof.Dr .Başak Bağlama, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Linda Fraim, Kyrenia / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Çiğdem Dürüst, Kyrenia / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Ömer Gökel, Nicosia / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Güley Bilgi Abatay, Kyrenia / Cyprus

Asst.Prof.Dr .Şenel Çıtak, Ordu / Turkey

Asst.Prof.Dr. Pınar Dursun, Afyon / Turkey

Dr. Bingül Subaşı, Nicosia / Cyprus

Dr. Damla Alkan, Nicosia / Cyprus

Dr. Gloria Manyeruke, Harare / Zimbabwe

Dr. Fatoş Özeylem, Mağusa / Cyprus

Dr. Nurlaila Effendy, Mandala / Indonesia

Dr. Zümrüt Gedik, İzmir / Turkey

Dr. Oğuzhan Kılınçel, İstanbul / Turkey

Dr. Enes Sangedik, Düzce / Turkey

Dr. Gülçin Karadeniz, İstanbul / Turkey

Dil Editörü / Language Editor: MSc.Zuhal Koreli

Dış İlişkiler Editörü / Foreign Relations Editor: MSc. Atakan Taşkiran

İstatistik Editörü / Statistics Editor: Assist Prof. Ayhan Çakıcı Eş

Web Editörü / Web Editor: MSc.Nur Şeyda Peker

Owner / Sahibi: Ebru Çakıcı

Broadcast Manager / Sorumlu Yazı İşleri Md.: Mehmet Eş

Press / Baskı : Kıbrıs Haberatör Basın Yayın

Number: +90 542 855 33 93

E-mail: ktpndergisi@gmail.com

Web Page /Web Sitesi: http://www.ktpndergisi.com/

©Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is published by Cyprus Mental Health Institute

Emerging Sources Citation Index (ESCI), Scopus, International Committee Of Medical Journal Editors (ICMJE), EBSCOhost, Orcid, Open Access, Creative Commons, Cite Factor, Scientific Indexing Services (SIS), Researchbıb, Directory Of Research Journal Indexing (DRJI), Eurasian Scientific Journal Index (ESJI), Dergipark, Turkish Psychiatry Index, Turkish Medline, Ideallonline, İntihal.Net, International Scientific Indexing (ISI), Index Copernicus, Journal Factor (JF), Google Scholar, Crossref, Asos Index, Systematic Impact Factor (SIF), OCLC Worldcat, Safetylit, Europub, Advanced Sciences Index, Rootindexing, Cosmos, Scilit, Sherpa Romeo, Turkish Citation Index, J- Gate, Internet Archive, Isnad, Infobase Index, APA PsycInfo, Cabells Journalytics

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

CONTENTS / İÇİNDEKİLER**EDITORIAL / EDITÖRDEN**

Editorial Mehmet Çakıcı.....	113
------------------------------	-----

ORIGINAL ARTICLES / ARAŞTIRMALAR

The Relationship Between Religious Orientation and Psychological Distress Symptoms <i>Dini Yönelim ve Psikolojik Sıkıntı Belirtileri Arasındaki İlişkiler</i> Gönül Taşçıoğlu, Fatma Gül Cihrinlioğlu, Ebru Tansel.....	114
Emotional Creativity Inventory: Adaptation to Turkish Culture <i>Duygusal Yaratıcılık Ölçeği: Türk Kültürüne Uyarlanması</i> M. Furkan Tunç, Durmuş Ümmet	123
Examining the Levels of Distress Tolerance and Intolerance of Uncertainty for Women Receiving Infertility Treatment <i>İnfertilite Tedavisi Gören Kadınların Sıkıntıyı Toleran Etme ile Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeylerinin İncelenmesi</i> Güliden Öztürk Serter, Seher Balcı Çelik	132
Menopause Myths: A Scale Development Study <i>Menopoz Mitleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması</i> Funda Erol, Kerime Derya Beydağ.....	141
Development of the Emotional Intimacy Scale in Romantic Relationships: A Validity and Reliability Study <i>Romantik İlişkilerde Duygusal Yakınlık Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması</i> Pınar Özdemir, Melike Sankoc	151
The Mediator Role of Emotional Awareness and Expression in the Relationship between Childhood Traumas and Post-Traumatic Growth <i>Çocukluk Çağı Travmalarının Travma Sonrası Büyüme ile İlişkisinde Duygu Farkındalığı ve İfade Etmenin Aracı Rolü</i> Burcu Türk.....	158
The Role of Child Emotion Regulation, Parent Emotion Regulation, and Co-Parenting in the Behavioral Problems of Preschool Children <i>Okul Öncesi Çocuklarının Davranış Problemlerinde Çocuk Duygu Düzenleme, Ebeveyn Duygu Düzenleme ve Birlikte Ebeveynliğin Rolü</i> Zehra Ertuğrul Yaşar, Neslihan Yaman	169
The Mediating Role of Early Maladaptive Schemas in the Relationship Between Intimate Relationship Experiences and Sexual Satisfaction in Women <i>Kadınlarda Yakın İlişkilerdeki Deneyimler ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Aracı Rolü</i> Kahraman Güler, Ebru Özer.....	177
Comparison of Cognitive Flexibility and State-Trait Anxiety Levels in Individuals Engaging in Regular Exercise and Sedentary Individuals <i>Düzenli Egzersiz Yapan ve Sedanter Bireylerin Bilişsel Esneklik ve Durumluk Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması</i> Musa Oytun, Bingül Subaşı, Cevdet Tınazcı, Hasan Ulaş Yavuz.....	186
Liver Transplant News and Biases: A Ten Year Review of Turkish Media <i>Karaciğer Nakli Haberleri ve Önyargılar: Türk Basınında On Yıllık Bir İnceleme</i> Ceren Yegen, Ahmet Faruk Çeçen, Volkan İnce	194
Phenomenology of Delusions among Schizophrenics in Istanbul Anatolian Region <i>İstanbul Anadolu Bölgesindeki Şizofreni Hastalarında Sanrıların Fenomenolojisi</i> Haydeh Faraji, Haluk Usta, Ahmet Ertan Tezcan	202
LETTER TO THE EDITOR / EDITÖRE MEKTUP A New Concept in Human Development: Established Adulthood <i>İnsan Gelişiminde Yeni Bir Kavram: Yerleşik Yetişkinlik</i> Asil Ali Özdoğru	212
INSTRUCTION FOR AUTHORS/ YAZARLARA BİLGİLER	214

EDITORIAL / EDİTÖRDEN**Mehmet Çakıcı****Değerli Okuyucular,**

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi olarak 2025 yılının Haziran sayısını yayınlamış olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Dünyada gelişen ekonomik sorunlara bağlı savaşlarda giderek artmaktadır. Hatta ortaya çıkan nükleer savaş tehlikesi yalnız savaşanları değil tüm dünyayı tehdit eder hale gelmiştir. Savaşlarda ortaya çıkan insan kayıplarının büyüklüğü insanlığı sorgulayacak hale getirmiştir. Tüm bu acılar tüm insanlık için yıllarca sürecektir travmatik geri dönüşümsüz sonuçlar meydana getiriyor. İnsanlığı sorgulatan bu kayıplar ruhsal problemlerin daha yaygın olmasına ve giderek şiddetinin artmasına yol açıyor. Ülkeler savaşlar ve savaşlardan kaynaklanan sorunlar yanında ekonomik krizlerle de boğuşuyorlar. Tüm bu sorunlar insanların daha fazla ruhsal sorunlarla uğraşmasına neden oluyor. Ruhsal sorunlarla ilgili de bugün bir pandemi yaşıyoruz. Bu durum da Ruh Sağlığı bilim dünyasının önemini daha da önemli hale gelmesine neden oluyor. Ruh Sağlığı hizmetleri de günümüz koşullarına bağlı olarak da bu gelişmeleri takip etmesi zorunluluğunu ortaya çıkarıyor. Kaliteli ruh sağlığı hizmetlerini ortaya çıkarmalıyız. Ruh Sağlığı hizmetlerini de ayrıca günümüz teknolojileri olan yazılım ve yapay zekâ hizmetleriyle de birleştirmeliyiz. Akademik ve bilimsel gelişimi de bu yeni düzene entegre etmeliyiz. Dergimiz de ruh sağlığı alanındaki bilimsel gelişmelerin takip edilmesine olanak sağlayan bir konumda olmaya devam edecektir. Dergimiz kendi yerel bölgesi olan Kıbrıs'ta psikiyatri ve psikoloji alanındaki en geniş ağı sahip indekslerde ilk sırada olması ve geçen ay Q4'den Q3'e yükselmesi bizim için büyük mutluluk kaynağı olmuştur. Scimago'da Klinik Psikolojide Türkiye dergileri arasında birinci sırada ve Ortadoğu'da ikinci sıradadır. Dergimizin SCOPUS ve Web of Science listelerinde de konumunu yükselterek koruması hedefimizdir. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nin Haziran 2025 sayısının yayınlanmasında tüm katkı koyan herkese teşekkür ederiz.

Dear Readers,

We are very happy to have published the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology, June 2025 issue. Wars due to economic problems in the world are increasing. In fact, the emerging danger of nuclear war has become a threat not only to the combatants but also to the entire world. The magnitude of human losses in wars has led humanity to question. All these pains create traumatic, irreversible consequences that will last for years for all humanity. These losses, which make humanity question, cause mental problems to become more widespread and to increase in severity. In addition to wars and problems resulting from wars, countries are also struggling with economic crises. All these problems cause people to deal with more mental problems. We are also experiencing a pandemic today regarding mental problems. This situation causes the importance of the scientific world of Mental Health to become even more important. Mental Health services also require following these developments depending on today's conditions. We must create quality mental health services. We should also combine mental health services with today's technologies such as software and artificial intelligence services. We should also integrate academic and scientific development into this new order. Our journal will continue to be in a position that allows us to follow scientific developments in the field of mental health. It has been a great happiness for us that our journal is ranked first in the indexes with the widest network in the field of psychiatry and psychology in its local region, Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology rose from Q4 to Q3 in last month. It is ranked first among Turkish journals in Clinical Psychology in Scimago and second in the Middle East. Our goal is to increase and maintain our journal's position in the SCOPUS and Web of Science lists. We would like to thank everyone who contributed to the publication of the June 2025 issue of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology.

¹Prof. Dr., Cyprus Health and Social Sciences University, Department of Psychology, Morphou, TRN Cyprus, Orcid Id: 0000-0002-7043-183X

Address of correspondence/Yazışma adresi: Mehmet Çakıcı, Cyprus Health And Social Sciences University 99750, CHSSU, Kutlu Adali Blv, Morphou, TRN Cyprus, **E-mail:** editör.ktpp@gmail.com

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktppdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

The Relationship Between Religious Orientation and Psychological Distress Symptoms

Dini Yönelim ve Psikolojik Sıkıntı Belirtileri Arasındaki İlişkiler

Gönül Taşcıoğlu¹, Fatma Gül Cirhinlioğlu², Ebru Tansel³

Abstract:

The aim of this study is to determine the relationships between religious orientations and symptoms of psychological distress. The study was carried out with 341 adult female and 236 adult male participants residing in the TRNC. Personal Information Form, Religious Orientation Scale (ROS, Allport and Ross, 1967) and Symptom Checklist-90 (SCL-90, Derogatis, et al., 1973) were used to collect research data. The Independent sample t-test was used to compare SCL-90 scores according to the participants' intrinsic and extrinsic religious orientation. There is a statistically significant difference between the scores of the participants with low and high intrinsic orientation in the SCL-90 and in the sub-dimensions of Interpersonal Sensitivity, Anxiety, Phobic Anxiety, Paranoid Ideation and Psychoticism. Interpersonal Sensitivity, Anxiety, Phobic Anxiety, Paranoid Ideation and Psychoticism and general scores of the participants whose intrinsic orientation scores were in the last 27% (higher) were found to be significantly higher than those in the first 27% (lower). Independent sample t-test results comparing SCL-90 scores according to participants' extrinsic orientation showed that there were statistically significant differences between the scores of participants with low and high extrinsic orientation on the SCL-90 and the Interpersonal Sensitivity, Phobic Anxiety, Paranoid Ideation and Psychoticism subscales. The Interpersonal Sensitivity, Phobic Anxiety, Paranoid Ideation and Psychoticism and General symptom scores of the participants whose extrinsic orientation scores were in the last 27% (high) were found to be significantly higher than the participants whose extrinsic orientation scores were in the first 27% (low). The findings were discussed in the light of the literature.

Keywords: Religious orientation, Symptoms of psychological distress, Islam.

¹Asst. Prof. Dr., University of Kyrenia, Department of Psychology, Kyrenia, TRN Cyprus, E-mail: gonul.tascioglu@kyrenia.edu.tr, Orcid Id: 0000-0001-7334-9586

²Prof. Dr., Cyprus Health and Social Sciences University, Department of Psychology, Morphou, TRN Cyprus, E-mail: fgcirhinlioglu@gmail.com, Orcid Id: 0000-0002-1140-2043

³Prof. Dr., Cyprus Health and Social Sciences University, Department of Psychology, Morphou, TRN Cyprus, E-mail: dr.ebrutansel@gmail.com, Orcid Id: 0000-0002-6106-5911

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Gönül Taşcıoğlu, University of Kyrenia, Şehit Yahya Bakır Street, Karakum 99320, Kyrenia TRNC, gonul.tascioglu@kyrenia.edu.tr

Date of Received/Geliş Tarihi: 12.11.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 18.03.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 18.03.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 14.05.2025

Citing/Referans Gösterimi: Taşcıoğlu, G., Cirhinlioğlu, F. G. & Tansel, E. (2025). The Relationship Between Religious Orientation and Psychological Distress Symptoms. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 114-122

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Bu çalışmanın amacı dini yönelimler ile psikolojik sıkıntı belirtileri arasındaki ilişkileri saptamaktır. Çalışma KKTC’de ikamet eden yetişkin 341 kadın ve 236 erkek katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında, Kişisel Bilgi Formu, Dini Yönelim Ölçeği (The Religious Orientation Scale–ROS, Allport ve Ross, 1967) ve SCL-90 Belirti Tarama Listesi (Derogatis, vd., 1973) kullanılmıştır. Katılımcıların içsel ve dışsal dini yönelim durumlarına göre SCL-90 puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. İçsel yönelimi düşük olan ve yüksek olan katılımcıların SCL-90 genelinden ve Kişilerarası Duyarlılık, Anksiyete, Fobik Anksiyete, Paranoid Düşünce ve Psicotizm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farkların olduğu saptanmıştır. İçsel yönelim puanları son %27’lik (yüksek olan) dilimde olan katılımcıların Kişilerarası Duyarlılık, Anksiyete, Fobik Anksiyete, Paranoid Düşünce ve Psicotizm ve Genel puanları ilk %27’lik (düşük olan) dilimde olan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Katılımcıların dışsal yönelimine göre SCL-90 puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları dışsal yönelimi düşük ve yüksek olan katılımcıların SCL-90 genelinden ve Kişilerarası Duyarlılık, Fobik Anksiyete, Paranoid Düşünce ve Psicotizm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğunu göstermiştir. Dışsal yönelim puanları son %27’lik (yüksek olan) dilimde olan katılımcıların Kişilerarası Duyarlılık, Fobik Anksiyete, Paranoid Düşünce ve Psicotizm ve Genel belirti puanları ilk %27’lik (düşük olan) dilimde olan katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bulgular literatür eşliğinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dini yönelim, Psikolojik sıkıntı belirtileri, İslam.

Introduction

In the field of the psychology of religion, there are many ways in which an individual's religiosity can be measured. In the Measures of Religiosity (Hill & Hood, 1999) a classic review of religiosity measures, a total of 125 scales were listed. Religiosity studies are generally categorized into substantive and functional approaches (Hill & Pargament, 2017). Substantive approaches focus on religious *beliefs* and *practices*, while functional approaches focus on people's *motivations* for religious participation. Although defining what constitutes religious beliefs varies from theory to theory, most definitions include features such as accepting the search for holiness in life and approving a relationship with a higher power regardless of the religious group (Larson, Swyers, & McCullough, 1997). Religious beliefs also include certain characteristics attributed to God (Miller & Thoresen, 1999). For example, God can be seen as a source of punishment and fear for sinners or as a loving being who provides support and forgiveness (Pargament, Koenig, & Perez, 2000). Religious practices represent the behavioral component of religiosity. Religious practices can be represented in two sub-forms: personal and public religious practices. Personal religious practices are religious behaviors performed alone. Such practices include prayer, meditation, and exploration of religious topics. Public religious practices involve participation in an organized religious group. The concept of religious motivation is used by psychologists to describe the way a person practices or lives religious beliefs and values (Allport and Ross, 1967). Many ideas have been put forward about what motivates the behavior of believing in a religion and following a religious group and the function of religion. For example, according to Freud, God is nothing but the glorified father, and our personal relationship with God depends on our relationship with our biological father (Freud, 1913, cited in Batson, et al., 1993). Some other theorists have discussed religious motivations by basing them on the functions served by religion (Allport and Ross, 1967).

This study will focus on the functional approach, namely what motivates people to believe in Islam. The Religious Orientation Scale (ROS) developed (Allport & Ross, 1967)

to assess motivation will be used as the main construct to measure the participants' religiosity. According to Allport, people's motivations for participating in religion vary. Allport proposed the Intrinsic/Extrinsic theory of religious orientation. Extrinsic religious orientation refers to the utilitarian mentality underlying religious behavior. A person endorses religious beliefs or engages in religious activities to help achieve other goals, such as feeling comfortable or gaining social approval. It focuses on the benefits that religion can provide for a person. Individuals with an intrinsic religious orientation, on the other hand, view religion as a primary motivation while other needs, regardless of how strong they are, are considered of less ultimate significance (Allport & Ross, 1967). In other words, religion serves as an integrative framework for different aspects of an individual's life. The extrinsic-intrinsic distinction can be thought of as an individual "using" or "living" his or her own religion.

Empirical studies have shown that individuals with an intrinsic religious orientation tend to be more psychologically well-adjusted than those with an extrinsic religious orientation. A meta-analytic review of intrinsic and extrinsic religious orientation was conducted and reviewed 67 studies of intrinsic-extrinsic religious orientation distinctions published in English before 1982 (Donahue, 1985). The main findings were that intrinsic religious orientation was negatively correlated with trait anxiety and positively correlated with intrinsic locus of control and purpose in life. Extrinsic religious orientation, on the other hand, was positively related to negatively evaluated traits such as prejudice, trait anxiety, dogmatism, and fear of death. Another meta-analytic study involving 147 independent studies (N=98, 975) showed that extrinsic religious orientation was associated with higher levels of depressive symptoms (Smith et al., 2003). Studies have generally shown that there is a significant negative relationship between intrinsic religious orientation and psychological distress, and a significant positive relationship between extrinsic religious orientation and psychological distress (Aktay & Sayar, 2021; Bergin et al., 1987; Bravo et al., 2016; Kuyel et al., 2012; Sanders et al., 2015). Studies have generally

identified a negative relationship between intrinsic religious orientation and anxiety, especially death anxiety, (Bergin et al., 1987; Bravo et al., 2016; Sanders et al., 2015) neuroticism (Chau et al., 1990) and depression (Sanders et al., 2015; Bravo et al., 2016). Extrinsic religious orientation was shown to have a significant positive relationship with anxiety (Bergin et al., 1987; Kuyel et al., 2012), depression (Kuyel et al., 2012), hostility (Kuyel et al., 2012) and fear of death (Kraft et al., 1987). Steffen et al. conducted an empirical study to examine the relationship between religious orientation and well-being. Intrinsic religious orientation was found to be positively related to positive effects and life satisfaction, and negatively associated with negative effects (Steffen et al., 2015). Intrinsic religious orientation has been found to be associated with self-acceptance, positive emotion, and life satisfaction (Singh & Bano, 2017; Steffen et al., 2015) and additionally to lower suicidal tendencies, hostility, paranoid thoughts, antisocial personality, avoidant personality, depressive, ADHD and somatic problems (Lew et al., 2018; Power and McKinney, 2014; Salsman and Carlson, 2005) as well as decreased participation in health-risky behaviors (Pule et al., 2019). Unlike intrinsic religious orientation, having an extrinsic religious orientation is not significantly associated with well-being (Singh & Bano, 2017). Extrinsic religious orientation has been associated with multiple negative outcomes. For example, extrinsic religious orientation is negatively related to empathy (Watson et al., 1984). It is also associated with depressive symptoms (Kuyel et al., 2012; Smith et al., 2003) and has been identified as a potential contributing factor to maladaptive perfectionistic tendencies (Ashby & Huffman, 1999). Additionally, extrinsically oriented approaches to religion may be related to increased anxiety (Kuyel et al., 2012).

On the other hand, studies have generally consistently shown that there is a significant negative relationship between intrinsic religious orientation and anxiety and a significant positive relationship between extrinsic religious orientation and anxiety (Bergin et al., 1987; Kuyel et al., 2012) while the relationship between religious orientation and depression is less consistent. Although there is generally a negative relationship between intrinsic religious orientation and depression and a positive relationship between extrinsic religious orientation and depression, some studies have not found a significant difference between the depression levels of individuals with intrinsic or extrinsic religious orientations (Rosik, 1989). In other studies, it was found that while intrinsic religious orientation showed a positive relationship with depression, no significant relationship was found between extrinsic religious orientation and depression (Bergin et al., 1987; Park et al., 1990). Moreover, some studies have not consistently identified negative effects associated with extrinsic religious orientation.

In a study examining religiosity in pre-adolescents and adolescents, no significant difference was observed in psychological adjustment related to intrinsic and extrinsic religious orientation, but it was determined that better mental health was associated with religious participation, regardless of intrinsic or extrinsic religious orientation (Milevsky & Levitt, 2004). In a study examining the relationship between extrinsic religious orientation and various types of psychopathologies among university students, no significant relationship was found. The study suggested that intrinsic religiosity is not associated with

low anxiety, and that intrinsic religiosity may reduce some types of anxiety and exacerbate others. For example, those with a high degree of intrinsic religious orientation may feel more comfortable with the stressors of daily life. However, they may also face greater pressure regarding their religious practices (Power & McKinney, 2014).

In this study, based on Allport's (Allport, 1966) intrinsic-extrinsic religious motivation theory, which is the most influential theory in explaining the relationship between religion and mental health, it was examined whether different religious motivations have different implications for mental health and answers were sought to the following questions.

1. Is there a significant relationship between intrinsic religious orientation and psychological symptoms?
2. Is there a significant relationship between extrinsic religious orientation and psychological symptoms?

Materials and Method

Participants

The research is a descriptive study and correlational survey model was used. The research was conducted with 341 female and 236 male participants living in the TRNC, with an average age of 39.04 ± 11.01 . Participation was voluntary and participants were retrieved via the convenience sampling method.

Procedure

The research was initiated in 2019 with the approval of the Near East University Human Research Ethics Committee with the project number NEU /SB/2019 /382. The participants were informed about the study, and verbal and written consent was obtained. In the research, the Informed Voluntary Consent Form, Personal Information Form, ROS, and SCL-90 were administered to 577 participants. Participants were informed about the purpose of the research, that their personal information would remain confidential, that no identification information would be used, and approximately how long it would take to fill out the scales (15-20 minutes). In addition, participants were informed about the process of completing the scales and that participation was voluntary. Participants filled out the scales themselves. All procedures performed in studies involving human participants were conducted in accordance with the ethical standards of the institutional and/or national research committee and with the 1964 Helsinki Declaration and its later amendments or comparable ethical standards.

Measurements

The Personal Information Form, Religious Orientation Scale (ROS) (Allport & Ross, 1967), and SCL-90 Symptom Checklist (Derogatis et al., 1973) were used as data collection tools in the study.

Personal Information Form: The personal information form consists of questions containing demographic information such as the participants' age, gender, profession, and educational status.

Religious Orientation Scale (ROS): The ROS, developed by Allport and Ross (1967) and consisting of 20 items, is a Likert-type scale. The ROS is used to evaluate the way a person practices or lives his/her religious beliefs and values. It consists of 9 items expressing intrinsic religious orientation and 11 items expressing extrinsic religious orientation. Each of the religious orientation dimensions

reflects different motivations for being religious. While the intrinsically oriented person accepts religion as an important goal in itself, the extrinsically oriented person sees religion as a useful tool to achieve his/her goals (Allport, 1966). Various studies have reported that the Cronbach's alpha intrinsic consistency coefficients of the scale vary between .67 and .93 for the intrinsic religious orientation subscale and .76 and .85 for the extrinsic religious orientation subscale (Donahue, 1985). In the Turkish adaptation study of the ROS, two sub-dimensions were found (Cirhinlioğlu, 2006). The Cronbach's alpha intrinsic consistency coefficient of the ROS adapted to Turkish was found to be $\alpha=.87$ for the Intrinsic Religious Orientation sub-dimension and $\alpha=.60$ for the Extrinsic Religious Orientation sub-dimension.

Symptom Checklist-90 (SCL-90): The SCL-90 is a psychiatric symptom checklist tool based on self-assessment. The scale, consisting of 90 items, measures the general psychopathology level and the level of strain in terms of psychological symptoms. The Turkish validity and reliability study of this scale, developed by Derogatis et al. (Derogatis, 1973), was conducted by Dağ (Dağ, 1991). It consists of a total of 10 subscales that evaluate 9 different symptom clusters, one of which provides additional information. Subscales are (a) somatization (SOM), (b) anxiety (ANX), (c) depression (DEP), (d) obsessive-compulsive (O-C), (e) interpersonal sensitivity

(I-S), (f) hostility (HOS), (g) paranoid ideation (PAR), (h) psychoticism (PSY), (i) phobic anxiety (PHOB) and (j) additional items. It is a Likert-type scale with each item given a score between 0-4. The increase in the Global Severity Index (GSI), which is the overall average score of the scale, indicates an increase in the distress felt by the individual about psychiatric symptoms and is the best index of the scale. In the interpretation of each subscale score and the GSI score, scores between 0.00-1.5 indicate 'normal symptom levels', scores between 1.51-2.5 indicate 'high symptom levels', and scores between 2.51-4.00 indicate 'very high symptom levels'.

Statistical Analysis

Statistical analyses conducted to reveal the research findings were carried out using SPSS 24.0 software. The socio-demographic characteristics of the participants were shown with frequency analysis, and their scores from the Religious Orientation Scale and SCL-90 scales were shown with descriptive statistics. The Kolmogorov-Smirnov test, QQ plot and skewness-kurtosis values were examined, and it was determined that the data conformed to normal distribution.

Results

Table 1 shows the distribution of the socio-demographic characteristics of the individuals included in the research.

Table 1. Sociodemographic characteristics of the participants

	Frequency (n)	Valid Percent (%)
Gender		
Female	341	59.10
Male	236	40.90
Age ($\bar{x}\pm s$)	39,04 $\pm$ 11,01	
Education		
Primary	111	19.24
High school	176	30.50
University	290	50.26
Birthplace		
North Cyprus	289	50.09
Turkey	257	44.54
Other	31	5.37
Place of residence		
Village/town	128	22.18
City	410	71.06
Metropol	39	6.76

As shown in Table 1, in terms of gender, 59.10% of the participants were female and 40.90% were male. The mean of age was 39.04 $\pm$ 11.01. 19.24% of them were primary school graduates, 30.50% were high school graduates and 50.26% were university graduates. 50.09% were born in the TRNC, and 44.54% were born in the Turkish Republic

(TR). In terms of the place of residence, 22.18% lived in villages/towns, 71.06% in cities and 6.76% in the metropolis.

Descriptive statistics regarding the participants' ROS and SCL-90 scores are given in Table 2.

Table 2. Religious Orientation Scale (ROS) and Symptom Check List 90 (SCL-90) scores of the participants.

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
ROS- Intrinsic Orientation	577	33.96	9.87	11.00	55.00
ROS- Extrinsic Orientation	577	35.05	9.92	11.00	55.00
SCL90 Somatization (SOM)	577	0.93	0.83	0.00	4.00
SCL90 Obsessive- Compulsive (O-C)	577	1.04	0.81	0.00	4.00
SCL90 Interpersonal Sensitivity (I-S)	577	0.87	0.81	0.00	3.78
SCL90 Depression (DEP)	577	0.95	0.87	0.00	4.00
SCL90 Anxiety (ANX)	577	0.74	0.77	0.00	4.00
SCL90 Hostility (HOS)	577	0.82	0.83	0.00	3.67
SCL90 Phobic Anxiety (PHOB)	577	0.55	0.74	0.00	4.00
SCL90 Paranoid Ideation (PAR)	577	0.91	0.82	0.00	4.00
SCL90 Psychoticism (PSY)	577	0.62	0.75	0.00	3.60
SCL90 General Severity Index (GSI)	577	0.84	0.72	0.00	3.83

In Table 2, it was indicated that the participants scored 33.96 ± 9.87 from the intrinsic religious orientation and 35.05 ± 9.92 from the extrinsic religious orientation in the ROS. Participants scored 0.93 ± 0.83 from Somatization, 1.04 ± 0.81 from Obsessive-Compulsive Symptoms, 1.04 ± 0.81 from Interpersonal Sensitivity, and 0.95 ± 0.87 from Depression, 0.74 ± 0.77 from Anxiety, 0.82 ± 0.83

from Hostility, 0.55 ± 0.74 from Phobic Anxiety, 0.91 ± 0.82 from Paranoid Ideation, 0.62 ± 0.75 from Psychoticism and 0.84 ± 0.72 from the General Severity Index (GSI) of SCL90.

Table 3 provides the independent sample t test results comparing SCL-90 scores of the participants according to their intrinsic orientation status.

Table 3. Comparison of the participants' SCL-90 scores according to Intrinsic Religious Orientation

	Intrinsic Orientation	n	$\bar{x}$	s	T	p
SOM	Upper 27%	139	0.87	0.84	-0.842	0.401
	Lower 27%	139	0.95	0.90		
O-C	Upper 27%	139	0.97	0.83	-0.980	0.328
	Lower 27%	139	1.07	0.86		
I-S	Upper 27%	139	0.66	0.73	-3.238	0.001*
	Lower 27%	139	0.98	0.89		
DEP	Upper 27%	139	0.84	0.86	-1.644	0.101
	Lower 27%	139	1.02	0.95		
ANX	Upper 27%	139	0.59	0.66	-2.441	0.015*
	Lower 27%	139	0.81	0.82		
HOS	Upper 27%	139	0.69	0.79	-1.302	0.194
	Lower 27%	139	0.81	0.80		
PHOB	Upper 27%	139	0.34	0.59	-4.413	0.000*
	Lower 27%	139	0.71	0.79		
PAR	Upper 27%	139	0.71	0.78	-2.915	0.004*
	Lower 27%	139	1.00	0.87		
PSY	Upper 27%	139	0.42	0.63	-3.563	0.000*
	Lower 27%	139	0.73	0.81		
GSI	Upper 27%	139	0.70	0.65	-2.524	0.012*
	Lower 27%	139	0.92	0.78		

* $p < 0.05$

As seen in Table 3, the participants in the upper 27% segment in terms of their scores from the intrinsic orientation sub-dimension of the ROS were determined to have low intrinsic orientation, and the participants in the

lower 27% segment were determined to have high intrinsic orientation. It was determined that the participants whose intrinsic orientation scores were in the lower 27% (high) had significantly higher Interpersonal Sensitivity, Anxiety,

Phobic Anxiety, Paranoid Ideation, Psychoticism and Global Severity Index scores than the participants whose intrinsic orientation scores were in the upper 27% (low). In Table 4 the independent sample t test results are given

for the comparison of SCL-90 scores according to the participants' extrinsic orientation status, and participants with low and high extrinsic orientation are evaluated on the basis of the ROS.

Table 4. Comparison of the SCL-90 scores of the participants according to Extrinsic Religious Orientation.

	Extrinsic Orientation	N	$\bar{x}$	s	t	p
SOM	Upper 27%	139	0.90	0.86	-1.124	0.262
	Lower 27%	139	1.02	0.92		
O-C	Upper 27%	139	1.00	0.83	-1.093	0.276
	Lower 27%	139	1.11	0.86		
I-S	Upper 27%	139	0.72	0.76	-2.795	0.006*
	Lower 27%	139	1.00	0.89		
DEP	Upper 27%	139	0.88	0.88	-1.583	0.115
	Lower 27%	139	1.05	0.94		
ANX	Upper 27%	139	0.67	0.72	-1.478	0.140
	Lower 27%	139	0.80	0.81		
HOS	Upper 27%	139	0.76	0.81	-0.899	0.370
	Lower 27%	139	0.85	0.82		
PHOB	Upper 27%	139	0.41	0.64	-3.317	0.001*
	Lower 27%	139	0.69	0.77		
PAR	Upper 27%	139	0.79	0.81	-2.244	0.026*
	Lower 27%	139	1.02	0.88		
PSY	Upper 27%	139	0.49	0.68	-2.424	0.016*
	Lower 27%	139	0.71	0.80		
GSI	Upper 27%	139	0.76	0.69	-2.007	0.046*
	Lower 27%	139	0.93	0.78		

* $p < 0.05$

Table 4 shows that Interpersonal Sensitivity, Phobic Anxiety, Paranoid Ideation, Psychoticism and Global Severity Index scores of the participants whose extrinsic orientation scores were in the lower 27% (high) segment were found to be significantly higher than the participants whose extrinsic orientation scores were in the upper 27% (low) segment.

Discussion

Literature has generally shown a significant positive relationship between extrinsic religious orientation and psychological distress (Bergin et al., 1986; Bravo et al., 2015; Kuyel et al., 2012; Sanders et al., 2015). However, the literature generally shows a significant negative relationship between intrinsic religious orientation and psychological distress (Bergin et al., 1986; Bravo et al., 2015; Kuyel et al., 2012; Sanders et al., 2015).

The study findings show that there is a positive relationship between religious orientation and the Interpersonal Sensitivity, Phobic Anxiety, Paranoid Ideation, Psychoticism and GSI score averages, regardless of whether the religious orientation is intrinsic or extrinsic. On the other hand, anxiety level has a significant positive relationship with only intrinsic orientation.

The relationship between religion and mental health and well-being has been the focus of numerous empirical studies for more than three decades. Studies have found a significant positive relationship between many forms of religious experience and physical and mental health. Religiosity can affect psychological well-being both directly and indirectly. There are various mechanisms that explain the observed positive relationship between religiosity and psychological well-being. These mechanisms are the function of religion to establish social relationships, strengthen social participation and provide social support, using religion as a coping strategy and beneficial health practices recommended by religion (Aziz, 2024). Religious participation effect health and well-being by providing individuals with the opportunity to engage with other people. Establishing close relationships with others can serve as a buffer against the effects of stressful life events on mental and physical health (Gülpak & Babayiğit, 2024). Considering the results of this study, it is thought that having an intrinsic religious orientation is not effective in reducing individuals' feelings of psychological distress in the TRNC culture and religious tradition. This may be explained by referring to the classical understanding of religion which basically identified four functions of all religions: social cohesion, order, stability and preventing radical change (Durkheim, 1912). According to this view, any social structural change would influence these functions.

For example, a war that society went through would break cohesion, order, the stability of that society and trigger radical changes. So, trust in religion would get loosened or weakened and finally individuals create some borders between their lives and their religion. Individuals living in TRNC have been exposed through its long history to many social and political problems such as war between north and south sides of Cyprus, many other difficulties in establishing and ruling an independent state and welfare-based economy, getting recognized of this state by international community and so on. From this it can be followed that the religion may have lost its traditional meaning and functions in TRNC and play less effective role in individual's lives.

According to the study findings, when intrinsic religious orientation increases, anxiety level increases; however, this relationship is not seen in extrinsic religious orientation. There are different results in the literature on the relationship between anxiety and religious orientation. While some studies have found that intrinsic orientation reduces anxiety, others have not found such a relationship or even determined that it is in the opposite direction. This may be because while religious orientation reduces some forms of anxiety, it may also increase anxiety in other areas. In particular, people with a high intrinsic religious orientation may put pressure on themselves to practice religion and live a life consistent with their beliefs.

On the other hand, many theorists and researchers have tried to understand the relationship between religiosity and coping (Hackney & Sanders, 2003; Maltby & Day, 2003) and suggested that religion provides people with a tool for coping with stressful situations that arise from traumatic events. They claimed that it can alleviate the effects of events and stress. Accordingly, having faith is a coping strategy that can help alleviate the negative effects of negative life events (fatal diseases, disability, etc.). For example, when parents see themselves as chosen by God to raise their children born with developmental disabilities (because they have the ability to do this task), it helps the parents to reinterpret this situation in a positive framework without denying its negative impact. Thus, individuals with strong religious beliefs feel the impact of traumatic life events less. For example, it has been observed that elderly patients who use religious coping at a higher level are less likely to show cognitive symptoms of depression (helplessness, distress, demoralization) than patients who use moderate or lower levels of religious coping (Koenig et al., 1995). Caregivers who made a positive religious evaluation of their situation (believing that the situation was part of God's plans) achieved more positive results than caregivers who evaluated their situation negatively (a punishment from God, injustice, etc.) (Mickley, 1998). The results obtained in this study suggest that negative religious coping methods may have been used more frequently among the study participants instead of positive religious coping methods. In other words, individuals who tend to use positive religious coping styles believe that God has a reason for their actions and that the pain and trouble they experience has a meaning. In contrast, individuals who tend to engage in negative religious coping styles are more likely to believe that God has abandoned them or that the trouble and pain they experience is a form of punishment for their sinful behavior.

In addition, the positive relationship observed between intrinsic and extrinsic religious orientation and Interpersonal Sensitivity, Phobic Anxiety, Paranoid

Ideation, Psychoticism and GSI can be explained by the participants' turning to religion to cope with psychological distress. It was shown that experiencing a psychotic illness can lead to increased religious beliefs (Kirov et al., 1998). Belief is often used when coping with illness. It was reported that 76.7% of patients receiving inpatient treatment with a diagnosis of psychotic disorder benefited from religious practices to face the disease (Serfaty & Strous, 2021).

In sum, researchers and theorists have put forward many explanations and theoretical models about how religiosity or participation in religious activities has a positive impact on mental and physical health. According to one of these explanations, religion positively affects adaptation and health by strengthening social bonds, making it easier to access social support, increasing coping resources, and providing a cognitive schema or interpretive framework. In this study, it is considered that in the sample group, religion did not fulfil its function of providing social support and relationship opportunities that provide emotional, cognitive and material benefits.

Study Limitations

Despite the importance of studying, it also has some limitations. In the study, a relational screening model was employed, which does not give an idea about the direction of the relationship between religious orientation and psychological stress. The average SCL-90 subscale and GSI scores of the study group ranged between 0.34-1.10. Subscale scores below 1.5 are considered normal. The psychopathology level of the research group is low. In future studies, participants may be recruited from a psychiatric patient group, which may provide more sensitive results.

Conclusion

In this study, it was determined that as the severity of Interpersonal Sensitivity, Phobic Anxiety, Paranoid ideation, Psychoticism and GSI increased, both intrinsic and extrinsic religious orientation increased. While the level of anxiety increased with intrinsic religious orientation, it was not associated with extrinsic religious orientation. Additionally, unlike the literature, it was found that having an intrinsic religious orientation was not associated with a decrease in psychological distress, on the contrary, having a high intrinsic religious orientation was associated with an increase in some symptoms and general psychological distress. This different result was thought to be related to the cultural characteristics of the sample. The results of the study suggested that having an intrinsic religious orientation in the TRNC culture and religious tradition is not effective in reducing psychological distress.

Declarations

Ethics Committee Approval

The research was initiated in 2019 with the approval of the Near East University Human Research Ethics Committee with the project number NEU /SB/2019 /382.

Consent for Publication

Not applicable.

Availability of Data and Materials

Not applicable.

Competing Interests

The author declares that there is no competing interest in this manuscript.

Funding

Not applicable.

Authors' Contributions

Gönül Taşçıoğlu, Fatma Gül Cirhinlioğlu and Ebru Tansel contributed greatly to the writing of the method and discussion sections of the article and the abstract. They

also contributed to the overall writing and control of the article and to the analysis and interpretation of the research data. Likewise, the authors contributed to the writing of the introduction and discussion section of the article and data collection. All authors read and approved the final version of the manuscript.

References

- Aktay, M., & Sayar, G. H. (2021). Psikiyatrik bozuklukların psikososyal yönü. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(1), 48-55.
- Allport, G. W. (1966). The religious context of prejudice. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 5(3), 447-457.
- Allport, G. W., & Ross, J. M. (1967). Personal religious orientation and prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 5(4), 432.
- Ashby, J. S., & Huffman, J. (1999). Religious orientation and multidimensional perfectionism: Relationships and implications. *Counseling and Values*, 43(3), 178-188.
- Aziz, R. (2024). Teachers' Mental Health: a Mixed-Method Study on Spirituality, Well-Being, and Distress in the Workplace. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 6(3): 232-239
- Batson, C. D., Schoenrade, P. A., & Ventis, W. L. (1993). *Religion and the Individual. A Social Psychological Perspective*. New York: Oxford University Press.
- Bergin, A. E., Masters, K. S., & Richards, P. S. (1987). Religiousness and mental health reconsidered: A study of an intrinsically religious sample. *Journal of Counseling Psychology*, 34(2), 197.
- Bravo, A. J., Pearson, M. R., & Stevens, L. E. (2016). Making religiosity person-centered: A latent profile analysis of religiosity and psychological health outcomes. *Personality and Individual Differences*, 88, 160-169.
- Chau, L. L., Johnson, R. C., Bowers, J. K., Darvill, T. J., & Danko, G. P. (1990). Intrinsic and extrinsic religiosity as related to conscience, adjustment, and altruism. *Personality and Individual Differences*, 11(4), 397-400.
- Cirhinlioğlu, F. G. (2006). *The relationships among shame proneness, religious orientations, self-construals, psychological well-being within a university student group* (Doctoral dissertation). Hacettepe University, Institute of Social Sciences, Ankara.
- Dag, I. (1991). Symptom check list (SCL-90-R): A reliability and validity study. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2(1), 5-12.
- Derogatis, L. R., Lipman, R. S., & Covi, L. (1973). SCL-90: An outpatient psychiatric rating scale - Preliminary report. *Psychopharmacol Bull*, 9(1), 13-28.
- Donahue, M. J. (1985). Intrinsic and extrinsic religiousness: Review and meta-analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(2), 400.
- Durkheim, Emile, Translated by Joseph Swain (1912). *The Elementary Forms of the religious life*. London: George Allen & Unwin Ltd.
- Gülpak, D. & Babayigit, A. (2024). Self-Change and Self-Efficacy in the Romantic Relationships, *European Archives of Social Sciences*, 1(1): 39-45
- Hackney, C. H., & Sanders, G. S. (2003). Religiosity and mental health: A meta-analysis of recent studies. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 42(1), 43-55.
- Hill, P. C., & Hood, R. W. (Eds.). (1999). *Measures of religiosity* (pp. 119-158). Birmingham, AL: Religious Education Press.
- Hill, P. C., & Pargament, K. I. (2017). Measurement tools and issues in the psychology of religion and spirituality. In R. Finke & C. D. Bader (Eds.), *Faithful measures: New methods in the measurement of religion* (pp. 48-77). New York University Press.
- Kirov, G., Kemp, R., Kirov, K., & David, A. S. (1998). Religious faith after psychotic illness. *Psychopathology*, 31(5), 234-245.
- Koenig, H. G., Cohen, H. J., Blazer, D. G., Kudler, H. S., Krishnan, K. R. R., & Sibert, T. E. (1995). Religious coping and cognitive symptoms of depression in elderly medical patients. *Psychosomatics*, 36(4), 369-375.
- Kraft, W. A., Litwin, W. J., & Barber, S. E. (1987). Religious orientation and assertiveness: Relationship to death anxiety. *Journal of Social Psychology*, 127(1), 93-95.
- Kuyel, N., Cesur, S., & Ellison, C. G. (2012). Religious orientation and mental health: A study with Turkish university students. *Psychological Reports*, 110(2), 535-546.
- Larson, D. B., Swyers, J. P., & McCullough, M. E. (1997). *Scientific research on spirituality and health: A Consensus Report*. Rockville, MD: National Institute for Healthcare Research.
- Lew, B., Huen, J., Yuan, L., Stack, S., Maniam, T., Yip, P., ... & Jia, C. X. (2018). Religious orientation and its relationship to suicidality: A study in one of the least religious countries. *Religions*, 9(1), 15.
- Maltby, J., & Day, L. (2003). Religious orientation, religious coping and appraisals of stress: Assessing primary appraisal factors in the relationship between religiosity and psychological well-being. *Personality and Individual Differences*, 34(7), 1209-1224.
- Mickley, J. R., Pargament, K. I., Brant, C. R., & Hipp, K. M. (1998). God and the search for meaning among hospice caregivers. *The Hospice Journal*, 13(4), 1-17.
- Milevsky, A., & Levitt, M. J. (2004). Intrinsic and extrinsic religiosity in preadolescence and adolescence: Effect on psychological adjustment. *Mental Health, Religion & Culture*, 7(4), 307-321.
- Miller, W. R., & Thoresen, C. E. (1999). Spirituality and Health. In W. R. Miller (Ed.), *Integrating Spirituality into Treatment: Resources for Practitioners*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Pargament, K. I., Koenig, H. G., & Pererz, L. M. (2000). The many methods of religious coping: Development and initial validation of the RCOPE. *Journal of Clinical Psychology*, 56, 519-543.
- Park, C., Cohen, L. H., & Herb, L. (1990). Intrinsic religiousness and religious coping as life stress moderators for Catholics versus Protestants. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(3), 562.
- Power, L., & McKinney, C. (2014). The effects of religiosity on psychopathology in emerging adults: Intrinsic versus extrinsic religiosity. *Journal of Religion and Health*, 53, 1529-1538.
- Pule, H. M., Mashegoane, S., & Makhubela, M. S. (2019). Intrinsic religiosity and health risk behaviours among black university students in Limpopo, South Africa. *Journal of Religion and Health*, 58, 937-948.

Rosik, C. H. (1989). The impact of religious orientation in conjugal bereavement among older adults. *The International Journal of Aging and Human Development*, 28(4), 251-260.

Sanders, P. W., Allen, G. K., Fischer, L., Richards, P. S., Morgan, D. T., & Potts, R. W. (2015). Intrinsic religiousness and spirituality as predictors of mental health and positive psychological functioning in Latter-day Saint adolescents and young adults. *Journal of Religion and Health*, 54, 871-887.

Serfaty, D. R., & Strous, R. D. (2021). Role of religion in psychotic illness in the Israeli ultra-orthodox Jewish population: Patient beliefs and expectations. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 209(2), 100-105.

Siegel, K., Anderman, S. J., & Schrimshaw, E. W. (2001). Religion and coping with health-related stress. *Psychology and Health*, 16(6), 631-653.

Singh, P., & Bano, S. (2017). Effect of Intrinsic-Extrinsic Religiosity on the Psychological Well-being of Adolescents. *Journal of Psychosocial Research*, 12(1).

Smith, T. B., McCullough, M. E., & Poll, J. (2003). Religiousness and depression: Evidence for a main effect and the moderating influence of stressful life events. *Psychological Bulletin*, 129(4), 614.

Steffen, P. R., Clayton, S., & Swinyard, W. (2015). Religious orientation and life aspirations. *Journal of Religion and Health*, 54, 470-479.

Watson, P. J., Hood Jr, R. W., Morris, R. J., & Hall, J. R. (1984). Empathy, religious orientation, and social desirability. *The Journal of Psychology*, 117(2), 211-216.

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

Emotional Creativity Inventory: Adaptation to Turkish Culture

Duygusal Yaratıcılık Ölçeği: Türk Kültürüne Uyarlanması

M. Furkan Tunç¹, Durmuş Ümmet²

Abstract:

This study examined the validity and reliability of the Emotional Creativity Inventory in Türkiye. "Emotional Creativity Inventory" consists of three sub-dimensions, thirty items and a five-point Likert scale. Before starting the process of adapting the scale to Turkish culture, permission was first requested from the corresponding author via e-mail. After obtaining the necessary permission for the scale, five different experts translated the original scale items from English to Turkish. Then, the translation process continued with a panel of doctoral students. Two experts then translated the Turkish form back into English and a pilot study was conducted with thirty participants to assess the linguistic comprehensibility of the items. With the help of a language expert and input from the pilot study, the final Turkish form was created. The final Turkish form was prepared with the help of a Turkish language expert and the results obtained from the pilot study. Confirmatory factor analysis of the structural equation model was applied to assess the Turkish validity of the scale, and internal consistency coefficient values were calculated to test its reliability. According to the reliability and validity values, it was concluded that the scale is suitable for Turkish culture.

Keywords: Emotional creativity, Emotion, Scale adaptation.

¹Research Assist., Istanbul Sabahattin Zaim University, Faculty of Education, Guidance and Psychological Counseling, Istanbul, Türkiye, E-mail: frkntnc2527@gmail.com, Orcid Id: 0000-0001-6370-1507

²Prof. Dr., Marmara University, Faculty of Education, Guidance and Psychological Counseling, Istanbul, Türkiye, E-mail: dummet@marmara.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-8318-9026

Address of Correpondence/Yazışma Adresi: M. Furkan Tunç, Istanbul Sabahattin Zaim University, Halkalı District, 34303 Kucukcekmece/Istanbul, frkntnc2527@gmail.com

Date of Received/Geliş Tarihi: 22.11.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 13.04.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 15.04.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Tunç, M. F. & Ümmet, D. (2025). Emotional Creativity Inventory: Adaptation to Turkish culture. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 123-131.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktppdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Bu çalışmada Duygusal Yaratıcılık Ölçeği'nin Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirliği incelenmiştir. “Duygusal Yaratıcılık Ölçeği” üç alt boyuttan, otuz maddeden ve beşli Likert ölçeğinden oluşmaktadır. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması sürecine başlamadan önce, ilk olarak sorumlu yazardan e-posta yoluyla izin talep edilmiştir. Ölçek için gerekli izin alındıktan sonra, beş ayrı uzman orijinal ölçek maddelerini İngilizceden Türkçeye çevirmiştir. Daha sonra doktora öğrencilerinden oluşan bir panel ile çeviri süreci devam etmiştir. Daha sonra iki uzman Türkçe formu tekrar İngilizceye çevirmiş ve maddelerin dilsel açıdan anlaşılabilirliğini değerlendirmek üzere otuz katılımcının yer aldığı bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Bir dil uzmanının yardımı ve pilot çalışmadan elde edilen girdilerle nihai Türkçe form oluşturulmuştur. Türkçe formun son hali, bir Türk dili uzmanının yardımı ve pilot çalışmadan elde edilen sonuçlarla hazırlanmıştır. Ölçeğin Türkçe geçerliğini değerlendirmek için yapısal eşitlik modelinin doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış, güvenilirliğini test etmek amacıyla iç tutarlılık katsayısı değerleri hesaplanmıştır. Güvenilirlik ve geçerlilik değerlerine göre ölçeğin Türk kültürüne uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Duygusal yaratıcılık, Duygu, Ölçek uyarlama.

Giriş

Yaratıcılık, belirli hedeflere ulaşılmasına yardımcı olan kavramlar ve yeni ürünlerle sonuçlanan çok yönlü bir süreç olarak tanımlanmıştır (Runco ve Jaeger, 2012). Duygusal ve kişisel faktörlerin (motivasyon, duygu ve kişilik özellikleri) yaratıcılıkla ilgili bilişsel süreçler üzerindeki etkisi, bilişsel bileşeni duygusal bileşenden daha fazla vurgulayan geleneksel yaratıcılık görüşüne rağmen, son yıllarda çalışmalarda gözle görülür bir artışa konu olmuştur (Cábelková, vd., 2020; De Dreu, vd., 2011). Dinamik bakış açısına göre, motivasyonel tercihler, duygusal eğilimler ve bilişsel stiller yaratıcılığı üretmek için etkileşime girer (Bledow, vd., 2013; Coltheart, 2016; Soroa, vd., 2015). Nöropsikoloji araştırma sonuçları, problem tanımlama, fikir üretme, alternatif değerlendirme ve karar verme gibi görevler sırasında duyguların ve bilişin etkileşime girdiğini göstermektedir (Abduqodirova ve Pardaboyeva, 2024).

Bireyler yeni, farklı ve alışılmadık duygular hissetme kapasiteleri bakımından farklılık gösterirler. Sosyal yapılandırmacı duygu teorisinden türetilen bir terim olan duygusal yaratıcılık, bir kişinin yeni, özgün ve güçlü duygu kombinasyonlarını hissetme ve ifade etme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (Averill ve Thomas-Knowles, 2005). Averill (1999), Ivcevic, vd. (2007), Moltafet, vd. Pour-Raisi (2018) göre duygusal yaratıcılık, duygusal deneyimin özgünlüğü ve uygunluğuyla bağlantılı bilişsel beceriler ve kişilik özelliklerinin bir bütünüdür. Olumlu duygusal deneyimler, mutluluk ve yaşam memnuniyetinin duygusal yaratıcılık ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur (Frolova ve Novoselova, 2015; Oriol vd., 2016). Fuchs, vd.'ne (2007) göre duygusal yaratıcılık, öz farkındalık ve uyarlanabilir duygu düzenlemesi için gerekli olan bilişsel becerileri kapsadığından davranışsal öz düzenleme için de kritik öneme sahiptir. Averill'e (1999) göre duygusal yaratıcılık üç temel unsurdan oluşur: yenilik, hazırlıklı olma ve etkililik/otantiklik. "Duygusal yenilik" terimi, bir kişinin kendi duygularını nasıl yeni, ayırt edici, alışılmadık ve olası olmayan olarak gördüğünü tanımlar. Duygusal olarak hazırlıklı olmak, kişinin kendi duygusal deneyimleri ve tepkileri üzerinde düşünmesini, kendi duygularının nedenlerini araştırmasını ve kendi duygularını daha iyi anlamak için başkalarının duygularını gözlemlemesini gerektirir. Duygusal yeterlilik ve özgünlük, yeni veya atipik duygusal bağlamlarda uygun şekilde tepki verme becerisinin yanı sıra duyguların kişisel hedeflere ulaşmada faydalı olabileceğini düşünme

eğilimini de kapsar. Duygusal hazırlık ve etkililik/otantiklik yaratıcı olay sonuçları veya uzak çağrışımlarla pozitif yönde ilişkili değilken, duygusal yaratıcılık yenilik bileşeni ilişkiliydi (Ivcevic vd., 2007). Bu bakış açısına göre duygusal yaratıcılık, kişinin geçmişte verdiği duygusal tepkiler üzerinde düşünmesini ve kendini farklı bir şekilde ifade etmesini içerdiğinden yaratıcı ifade alanıyla ilişkilidir (Abraham, 2013; Averill, 1999). Dolayısıyla, duygusal yaratıcılığın resim yapma, yazma, müzik besteleme, dans doğaçlaması ve tiyatro doğaçlaması gibi sanatsal ve yaratıcı boş zaman etkinliklerine daha fazla katılımı ilişkili olduğu bulgusu (Trnka, vd., 2016) şaşırtıcı değildir. Duygusal yaratıcılık ile ilişkili bağlamsal faktörlerin çoğu ifade temelli olup, ayrıık duyguların atipik bir karışımını deneyimlemeyi, aynı anda birden fazla duyguyu deneyimlemeyi veya duygusal durumlara benzersiz bir şekilde tepki vermeyi içerir (Averill, 1999). Duygusal yaratıcılık, farklı duyguların tuhaf karışımlarını, aynı anda bir dizi duyguyu deneyimlemeyi veya duygusal durumlara farklı tepkiler vermeyi içerir. Üretken süreçlerde, bu eğilimler bilişsel esneklik gerektirir (Kuška, vd., 2020). Nitelik bulma, kavramsal yorumlama ve hafızaya alma, duygusal bilişin bir bileşeni olan geçmiş duygusal deneyimler ve tepkiler hakkında düşünmek için gereken keşfedici bilişsel süreçler arasındadır (Kuška vd., 2020).

Son zamanlarda yapılan araştırmalar duygusal zekâ ve yaratıcı düşüncenin ilişkili olduğunu göstermiştir (Bakhtiyari, vd., 2014; Carmeli, vd., 2014). Yaratıcılığın duygusal ve bilişsel yönlerini bütünleştirmeye yönelik ilgi, duyguları yaratıcı çabanın yan ürünleri olarak inceleyen bir çalışma alanının doğmasına yol açmıştır (Averill, 2005; Fuchs vd., 2007). Her iki kavram da kişinin kendi duygularının yanı sıra başkalarının duygularına da odaklanma eğilimini gerektirdiğinden, duygusal yaratıcılık ve duygusal zekâ birbiriyle ilişkilendirilmiştir. Bu doğrultuda, bazı araştırmacılar (Salovey, vd., 2001) yüksek duygusal yaratıcılığa sahip kişilerin duygusal bilişin tüm boyutlarında yüksek performans gösterdiğini bulmuştur. Daha yüksek düzeyde duygusal zekaya (netlik) sahip bireylerin duygularıyla bağlantı kurabilme (hazırlıklı olma) ve onlarla üretken ve samimi bir şekilde başa çıkabilme (etkililik/otantiklik) olasılıklarının da daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmaya göre, duygularını anlayıp kontrol edebildiklerini düşünen kişiler

(onarım) her zaman duygusal açıdan yaratıcı olarak görülmemiştir (Salovey vd., 2001).

Duygusal yaratıcılık, gelişmiş öz farkındalık (Ivcevic ve diğerleri., 2007), stres yönetimi teknikleri (Averill, 1999) ve bilişsel yaratıcı yetenekler (Fuchs vd., 2007) gibi çeşitli bilişsel kapasitelerle bağlantılıdır. Duygusal yaratıcılığın bir dayanıklılık kaynağı ya da yüksek belirsizlik koşullarında uygun şekilde yanıt verme ve yüksek risk koşullarında yeni çözümler üretme kapasitesi olduğu keşfedilmiştir (Frolova ve Novoselova, 2015). Şaşırtıcı bir şekilde, duygusal yaratıcılık ve bilişsel yeteneklerin bağlantılı olmasına rağmen, yaşlı yetişkinlerde bilişsel gerilemenin duygusal yaratıcılığı nasıl etkilediği hakkında çok fazla şey bilinmemektedir.

Araştırmalar, kendiliğinden algılanan yaratıcı kapasitelerin duygusal yaratıcılık ile olumlu yönde ilişkili olduğunu göstermiştir (Fuchs vd., 2007; Soroa vd., 2015). Buna karşın, Martskvishvili, vd., (2017) tarafından yapılan çalışmada, duygusal yaratıcılık ile günlük nesnelerin olası kullanımlarına ilişkin yeni ve pratik fikirler üretme kapasitesi arasında bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca, Zenasni, vd.,'ne (2008) göre, duygusal yaratıcılığın iraksak düşünmeyi içeren yaratıcı performanslar üzerinde fark edilebilir bir etkisi yoktur.

Araştırmalara göre (Ahmadi, vd., 2015; Averill ve Thomas-Knowles, 2005; Fuchs vd., 2007; Ivcevic vd., 2007), duygusal ve bilişsel yaratıcılık ampirik olarak farklı yapılarıdır. Duygusal yaratıcılığa sahip kişiler karmaşık duyguları semboller aracılığıyla daha iyi bütünleştirebilir ve aktarabilirler. Zenginlik, karmaşıklık ve özgünlük, öykülerini ve resimlerini diğerlerinden ayıran özelliklerdir (Gutbezahl ve Averill, 1996). Sağlıklı duygu düzenlemesi duygusal yaratıcılık için bir ön koşuldur ve bu da iyi oluşa (Morgan ve Scheibe, 2014; Schutte, vd., 2009), gelişmiş ilişki memnuniyetine (Bloch, vd., 2014; Vater ve Schröder-Abe, 2015), daha yüksek yaşam memnuniyeti (Limonero, vd., 2012), etkili stres yönetimi (Averill, 1999; Frolova ve Novoselova, 2015) ve sağlıklı yaşlanma (Hopp, vd., 2011). Öte yandan, duyguların yetersiz işlenmesi depresyon (Joormann ve Quinn, 2014), iş memnuniyetinin azalması (Blatný, vd., 2018) ve anksiyete, OKB, TSSB ve travma sonrası stres bozukluğu (Banich, vd., 2009) gibi bir dizi ruhsal hastalıkla ilişkilendirilmiştir.

Kültürel farklılıklar insanların duygusal ifadelerini, yaratıcılık algılarını ve değerlerini etkilediğinden, Duygusal Yaratıcılık Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması bu nedenlerden dolayı önem taşımaktadır. Türk kültürünün duyguları ifade etme biçimleri, yaratıcılığa bakış açısı ve değerleri diğer kültürlerden farklı olabilir. Bu nedenle, ölçeğin Türk kültürüne göre adaptasyonu ile katılımcıların deneyimlerinin daha iyi temsil edilmesi beklenmektedir. Türk toplumunda duygusal yaratıcılığı etkin bir şekilde anlamak ve geliştirmek için araştırma ve uygulamaların doğru ölçüm araçlarına sahip olması gerekmektedir. Bu hedeflere ulaşmak için Duygusal Yaratıcılık Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması önemli bir ilk adım olabilir. Farklı kültürlerde duygusal yaratıcılığı ifade etmenin farklı yolları vardır. Kültürel çeşitliliği anlamak ve değerlendirmek için Türk kültürüne özgü duygusal ifadeleri ve yaratıcı biçimleri ölçmek önemlidir. Bu nedenle, daha esnek, güvenilir ve meşru sonuçlar elde etmeye yönelik önemli bir ilk adım, Duygusal Yaratıcılık Ölçeği'ni Türk kültürüne uyarlanmasıdır. Böylece, Türk

toplumunun duygusal yaratıcılığı nasıl algıladığı ve anladığının anlaşılması beklenmektedir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Evreni ve Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, İstanbul'un Küçükçekmece ve Kadıköy bölgelerinde yaşayan yetişkinlik çağındaki bireyler oluşturmaktadır. Araştırma, ana kütlenin tamamına erişim zorlukları göz önünde bulundurularak, evreni temsil yeteneğine sahip örneklem üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırma örnekleme dahil edilen katılımcılar kolayda örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Kolayda örneklemede veriler, ana kütleden en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanır (Malhotra, 2013). Çalışmaya 19-59 yaşları arasında toplamda 278 katılımcı dahil edilmiştir. Bu bilgiler ışığında seçilen örneklemin ana kütleyi temsil gücünün yeterli olduğu düşünülmektedir. Örneklem grubunda yer alan katılımcıların sayısı belirlenirken, kullanılan ölçeklerdeki madde sayısının 10 katına ulaşmak yeterlidir (Tavşancıl, 2006).

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, yaş ve eğitim durumu gibi demografik bilgileri araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu aracılığı ile toplanmıştır. Bu form ile elde edilen demografik değişkenlere göre bireylerin duygusal yaratıcılık düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığına bakılmıştır.

Duygusal Yaratıcılık Ölçeği

Averill (1999) tarafından geliştirilen ölçek, bireylerin duygusal yaratıcılık düzeylerini ölçmektedir. Yenilik, Hazırlık ve Etkililik/Özgünlük isimli üç alt boyuttan ve 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerliliği doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiş ve olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının değerleri (Hazırlık =.82, Yenilik =.84 ve Etkililik/Özgünlük=.83), DYÖ'nün 30 maddelik Cronbach alfa katsayısı .90'dır. Dolayısıyla ölçeğin tamamı yüksek derecede iç tutarlılık göstermektedir. Mevcut çalışmada, ölçeğin güvenilirlik değeri .86 olarak bulunmuştur.

Duyguları İfade Etme Ölçeği

King ve Emmons tarafından 1990 yılında geliştirilmiş ve Kuzucu (2006) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Üç alt boyutu olan 16 maddelik ölçek, 7'li Likert ölçeği (7 Kesinlikle Katılıyorum, 1 Kesinlikle Katılmıyorum) kullanılarak puanlanmaktadır. Ölçeğin üç alt boyutu yakınlık, olumsuz duygu ve olumlu duygudur. Ölçeğin geçerliliği doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiş ve olumlu sonuçlar elde edilmiştir ($\chi^2=1.65$, RMSEA=0.04, RMR=0.04, GFI=0.94, AGFI=0.91, CFI=0.93 ve IFI=0.93). Güvenilirliği test-tekrar test yöntemi kullanılarak değerlendirilmiş ve sonuçlar değerlerin makul bir aralıkta olduğunu göstermiştir ($r=0.85$, $p<.01$). Alt boyutların değerleri (Pozitif Duygu =.70, Negatif Duygu =.64 ve Yakınlık =.68), Cronbach's alpha değerinin .85 olduğu iç tutarlılık analizinde kabul edilebilir bir aralıkta bulunmuştur. Mevcut çalışmada, ölçeğin güvenilirlik değeri .66 olarak bulunmuştur.

Etik Onay

Bu çalışmada kullanılan ölçeklerin her biri için kullanım izni alınmıştır. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan onay alınmıştır (Karar No: 06-30, Tarih: 10.06.2024).

Verilerin Analizi

Bu çalışma için veri toplama, gerekli izinlerin alınmasını takiben başlamıştır. Duygusal Yaratıcılık Ölçeği'nin orijinal adı Emotional Creativity Inventory (ECI) ve dili İngilizcedir. Averill (1999) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde öncelikle ölçeği geliştiren Averill (1999) ile elektronik posta yoluyla iletişim kurulmuş ve dilsel eşdeğerlik çalışmasına ölçeği geliştiren araştırmacılar izin alınmasıyla başlamıştır. Başlangıçta, İngilizce bilen beş uzman bağımsız olarak ölçeğin İngilizce versiyonunu Türkçeye çevirmiş ve doktora öğrencilerinden oluşan bir panel ölçeğin nihai Türkçe çevirisini oluşturmuştur. Daha sonra iki uzman Türkçe formun geri çevirisini yapmış ve bu versiyonun orijinal İngilizce form ile tutarlılığı incelenmiştir. Materyalin ve yorumun anlaşılabilirliğini değerlendirmek için 30 öğrenciyi kapsayan bir ön uygulama yapılmıştır. Nihai Türkçe form, pilot çalışmanın ardından bir uzman tarafından son bir kez daha incelenmiştir. Dilsel eşdeğerliğin son aşamasında ölçeğin İngilizce maddeleri ile Türkçe maddeleri arasındaki ilişkiye bakılmış ve bağımlı gruplar t testi analizi ile yanıt veren grup karşılaştırılmıştır. Çeviri sürecinin ardından 278 katılımcıya Google formundan elde edilen maddeler dağıtılmış ve uyum geçerliliği için benzer bir ölçek belirlenerek forma eklenmiştir. Tavşancıl'a (2006) göre madde sayısının 10 katı kadar örneklem gruplarından veri toplanması yeterlidir. DYÖ'nün güvenilirliği iç tutarlık kat sayısı (Cronbach alpha) ile incelenmiştir.

DYÖ'nün geçerliğini belirlemek için yapı geçerliği ve ölçüte dayalı geçerlik incelenmiştir. Analizler SPSS

(V.25) ve AMOS (V.24) programları ile gerçekleştirilmiştir. Analizlerden önce veriler kayıp değerler, tek değişkenli ve çok değişkenli aykırı değerler açısından kontrol edilmiştir. Elde edilen 278 katılımcıdan oluşan verilerin normal dağılım sağladığı gözlenmiştir (Tabachnick, Fidell & Ullman, 2013). Yapı geçerliliği amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yöntemi gerçekleştirilmiştir. DFA sonucunda elde edilen model uyum iyiliği değerleri literatürdeki önerilere dayanarak değerlendirilmiş, TLI >.80, CFI >.80, IFI>.80, RMSEA<.08 ve SRMR<.08 şeklinde önerilen model uyum değerleri ölçütleri kullanılmıştır (Kline, 2015). Ölçüte dayalı geçerlik için DYÖ ile DİEÖ puanları arasındaki korelasyon hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde yetişkin bireylerin duygusal yaratıcılık düzeyleri cinsiyet, yaş ve eğitim durumu değişkenlerine göre analiz edilerek değerlendirilmiştir. Çalışmaya 19-59 yaşları arasında toplamda 278 katılımcı dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen katılımcıların 33'ü (%11.9) erkek, 245'i (%88.1) kadındır. Çalışmaya katılan bireylerin 74'ü (%26.6) 19-26 yaş aralığında, 68'i (%24.5) 27-32 yaş aralığında, 69'u (%24.8) 33-40 yaş aralığında ve 67'si ise (%24.1) 41 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların 24'ü (%8.6) öğrenci, 18'i (%6.5) öğrenci ve çalışmıyor, 106'sı (%38.1) çalışmıyor, 26'sı (%9.4) yarı zamanlı çalışıyor ve 104'ü (%37.4) ise tam zamanlı çalışmaktadır. Katılımcıların 30'u (%10.8) lisans öğrencisi, 153'ü (%55.0) lisans mezunu, 26'sı (%9.4) lisansüstü mezunu ve 69'u (%24.8) diğer seçeneği yanıtlamıştır.

Tablo 1. Demografik Değişkenler

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Erkek	33	11.9
	Kadın	245	88.1
Yaş Aralığı	19-26	74	26.6
	27-32	68	24.5
	33-40	69	24.8
	41 ve üzeri	67	24.1
Çalışma Durumu	Öğrenci	24	8.6
	Öğrenci ve çalışmıyor	18	6.5
	Çalışmıyor	106	38.1
	Yarı zamanlı çalışıyor	26	9.4
	Tam zamanlı çalışıyor	104	37.4
Eğitim Durumu	Lisans öğrencisi	30	10.8
	Lisans mezunu	153	55.0
	Lisansüstü mezunu	26	9.4
	Diğer	69	24.8

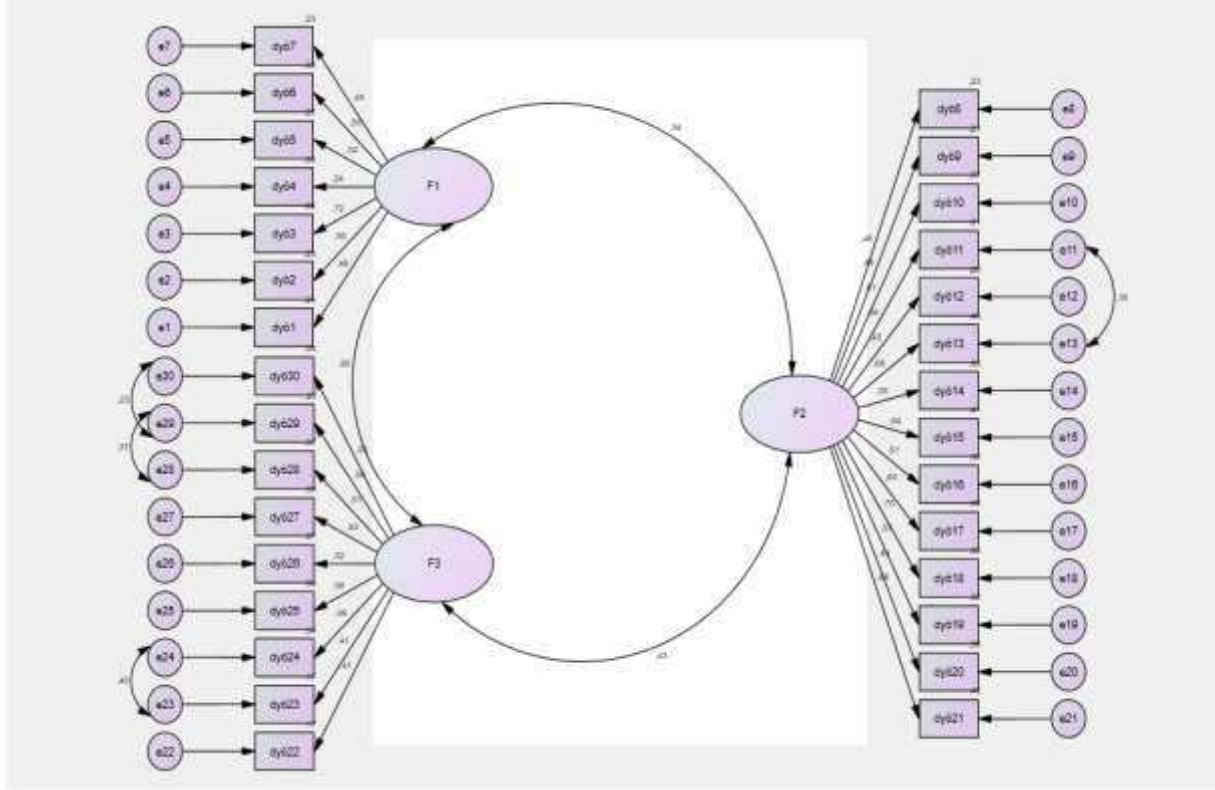
Araştırmada katılımcıların DYÖ toplam puanlarının demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla Bağımsız Örneklem t Testi ve One-Way ANOVA analizleri gerçekleştirilmiştir (N=278). DYÖ toplam puanları cinsiyete (t=1.92, p=.562), yaşa

(p=.39) ve eğitim durumuna (p=.713) göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Doğrulamalı Faktör Analizi

DYÖ'nün Türkçe formunun yapı geçerliğini test etmek amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi, AMOS (V.24) programı ile gerçekleştirilmiştir. Doğrulamalı faktör analizinin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle verilerin normallik sayılsını karşılayıp karşılamadığı kontrol edilmiştir. 278 katılımcının bulunduğu veri setinde analizler için gerekli olan tek değişkenli ve çok değişkenli normallik varsayımı sağlanmış ve analizlere 278 katılımcı ile devam edilmiştir. Daha sonra AMOS'ta maksimum olabilirlik (Maximum Likelihood) yöntemi kullanılarak orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe formunda

karşılanıp karşılanmadığını test edilmiştir. Üç faktörlü modelin uyum indeksleri: Ki-kare uyum değeri model uyumu için χ^2/df değeri 2.41, Uyum iyiliği değerleri RMSEA = 0.07, SRMR = 0.07, GFI = 0.79, IFI = 0.76, CFI = 0.75,'dir. Modifikasyon indeksleri incelenmiş ve önerilere uygun olarak modele madde11-madde13, madde23-madde24, madde28-madde29 ve madde29-madde30 çiftleri arasına toplamda dört modifikasyon çizilmiştir. Test edilen modelin standardize yol katsayılarının bulunduğu hali Şekil 1'de sunulmuştur. Ölçekte bulunan maddelerin faktör yükleri .01 ve .75 arasında değişmektedir.

Şekil 1. Duygusal Yaratıcılık Ölçeği Doğrulamalı Faktör Analizi Standardize Yol Katsayıları (N=278)

Duygusal Yaratıcılık Ölçeği Alt Boyutları

F1: Yenilik, F2: Hazırlık F3: Etkililik/Özgünlük

Analizler, şekilde gösterildiği gibi modelin üç faktörden oluştuğu sonucunu doğrulamıştır. Faktör yüklerinin analizine göre her bir maddenin faktör yükleri .01 ile .75

arasında değişmektedir. Ayrıca, tüm maddelerin ait oldukları faktör içindeki faktör yükleri anlamlılık göstermiştir ($p < .001$). Doğrulamalı Faktör Analizi ile elde edilen Tablo 1'deki uyum iyiliği indekslerine bakıldığında modelin uyumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Doğrulamalı Faktör Analizi Model Uyum İyiliği İndeksleri

Model	χ^2/df	SRMR	RMSEA	CFI	GFI	IFI
1. Düzey DFA	2,41	0,07	0,07	0,75	0,79	0,76
2. Düzey DFA	2,08	0,07	0,06	0,81	0,82	0,82

** $p < .01$

Güvenirlik Analizleri

DYÖ'nün Türkçe formunun güvenilirliği iç tutarlılık kat sayısı ile incelenmiştir. 30 maddeden oluşan toplam ölçeğe ait Cronbach alpha değeri .86'dır. 7 maddeden oluşan (maddeler: 1,2,3,4,5,6,7) "Yenilik" alt boyutuna ait Cronbach alpha değeri .67; 14 maddeden oluşan (maddeler:8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21) "Hazırlık" alt boyutuna ait Cronbach alpha değeri .88; 9 maddeden oluşan (maddeler: 22,23,24,25,26,27,28,29,30) "Etkililik/Özgünlük" alt boyutuna ait Cronbach alpha değeri .73 olarak bulunmuştur.

Ölçüt Geçerliği

Ölçeğin Türkçe formunun uyarlanması sürecinde ölçüt geçerliliğini sağlayıp sağlamadığı test edilmiştir. Bu amaçla mevcut ölçme araçları dahilinde ölçüt olarak kullanılabilecek benzer yapıları ölçen DİÖ kullanılmış ve Pearson korelasyon analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur. DYÖ ve alt boyut puanları ile DİÖ puanı istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili bulunmuştur ($r = .46, p < .01$).

Tablo 3. Duyguları İfade Etme Ölçeği ile Duygusal Yaratıcılık Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiler

Değişken	N	Ort.	SS	1.	2.	3.	4.	5.
1.DYÖ-Toplam	278	109,73	17,74	-				
2.“Yenilik” (1.Boyut)	278	28,47	4,59	,70**	-			
3.“Hazırlık” (2.Boyut)	278	47,68	11,37	,88**	,40**	-		
4.“Etkililik/Özgünlük” (3.Boyut)	278	33,57	6,01	,74**	,56**	,40**	-	
5.DİEÖ-Toplam	278	70,54	11,87	,46**	,40**	,29**	,49**	-

* $p < .01$

DYÖ ile alt boyutları arasından yenilik faktörü ile pozitif yönde anlamlı ($r=.70$, $p<.01$), hazırlık alt boyutu ile pozitif yönde anlamlı ($r=.88$, $p<.01$) ve etkililik/özgünlük alt boyutu ile pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır ($r=.74$, $p<.01$). DYÖ ile DİEÖ arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna

ulaşmıştır ($r=.46$, $p<.01$). DİEÖ ile DYÖ'nün yenilik alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ($r=.40$, $p<.01$), hazırlık alt boyutu ile pozitif yönde anlamlı ($r=.29$, $p<.01$) ve etkililik/özgünlük alt boyutu ile pozitif yönde anlamlı ($r=.49$, $p<.01$) ilişki bulunmuştur.

Tablo 4. Duygusal Yaratıcılık Ölçeği ile Duyguları İfade Etme Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiler

Değişken	N	Ort.	SS	1.	2.	3.	4.	5.
1.DİEÖ-Toplam	278	70,54	11,87	-				
2.“Olumlu duygu ifadesi” (1.Boyut)	278	28,47	4,59	,73**	-			
3.“Olumsuz duygu ifadesi” (2.Boyut)	278	22,20	5,17	,69**	,29**	-		
4.“Yakınlık ifadesi” (3.Boyut)	278	19,67	5,07	,77**	,34**	,29**	-	
5.DYÖ-Toplam	278	28,66	5,89	,46**	,32**	,33**	,35**	-

DİEÖ ile alt boyutları arasından olumlu duygu ifadesi faktörü ile pozitif yönde anlamlı ($r=.73$, $p<.01$), olumsuz duygu ifadesi alt boyutu ile pozitif yönde anlamlı ($r=.69$, $p<.01$) ve yakınlık ifadesi alt boyutu ile pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır ($r=.77$, $p<.01$). DYÖ ile DİEÖ'nün olumlu duygu ifadesi alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ($r=.32$, $p<.01$), olumsuz duygu ifadesi alt boyutu ile pozitif yönde anlamlı ($r=.33$, $p<.01$) ve yakınlık ifadesi alt boyutu ile pozitif yönde anlamlı ($r=.35$, $p<.01$) ilişki bulunmuştur.

Tartışma

Bu çalışma ölçeğin Türkçeye çevrilmesi amacıyla yapılmıştır. Orijinal adı "Emotional Creativity Inventory" olan ölçek 1999 yılında James Averill tarafından geliştirilmiştir. Uyarılama çalışmasının ilk aşamasında ölçek, İngilizce ve Türkçe bilen beş yetkin alan uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. İki uzman daha sonra ölçeği İngilizceye geri çevirmek için geri çeviri prosedürünü kullanmıştır. Çevrilen formun anlaşılabilirliği ve Türkçe dil becerilerinin gözden geçirilmesinin ardından bir pilot uygulama gerçekleştirilmiştir.

Geçerlilik testlerine devam etmek için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçlarına göre maddelerin faktör yükleri, ölçmeyi amaçladıkları özelliği başka bir özelliklerle karıştırmadan, bağlı oldukları faktör içinde ölçmektedir ve ölçeğin Türkçe versiyonunda yer alan tüm maddelerin faktör yükleri .01 ile .75 arasında değişmektedir. Uyum değerleri incelendiğinde IFI değerinin .82, GFI değerinin .82 ve CFI değerinin .81 olduğu görülmektedir. Bu değerler, ölçeğin test edilen yapıya iyi uyum gösterdiği işaret etmektedir. Byrne (2011), RMSEA'nın belirsiz olarak planlanan parametrelerin ana popülasyonun kovaryans matrisine ne

kadar iyi uyduğunu değerlendirdiğini belirtmektedir (akt. Yaşloğlu, 2017). Yaşloğlu'na (2017) göre, RMSEA değerinin 0,1'e yaklaşması ya da 0,1'i aşması kötü bir modele, sıfıra yaklaşması ve azalması ise iyi bir modele işaret etmektedir. Bu çalışmada da RMSEA değerinin 0,06 olması iyi uyuma işaret etmektedir. Hu ve Bentler'e (1999) göre ki-kare (CMIN) değeri, örneklem kovaryans matrisi ile modellenen kovaryans matrisinin farklı olup olmadığını değerlendirmektedir. $p<.005$ düzeyinde, uygun bir model anlamsız sonuçlar üretmelidir (Barrett, 2007). Büyük örneklem gruplarında ($n>50$) modelin uygunluğunu yorumlamak için yalnızca ki-kare değerine güvenmek yanlış olacaktır. Sonuç olarak, modelin uyum iyiliğinin değerlendirilmesinde χ^2/sd oranı kullanılmalıdır (Kenny ve McCoach, 2003). Marcoulides ve Schumacher'e (2001) göre, mükemmel bir uyum χ^2/sd 'nin 3'ten küçük olmasıyla gösterilir. Çalışmanın sonucunda elde edilen $\chi^2/sd=2,08$ değeri, mükemmel uyuma işaret etmektedir. Doğrulamalı faktör analizi ile elde edilen uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde modelin uyumlu olduğu görülmektedir.

Geçerlilik testlerinde Duygusal Yaratıcılık Ölçeği ile benzer bir ölçek arasındaki ilişki de incelenmiştir. Analizler, Duygusal Yaratıcılık Ölçeği ile Duyguları İfade Etme Ölçeği arasında orta güçte pozitif bir korelasyon olduğunu ortaya koymuştur. Yetişkinlerde duygusal yaratıcılık düzeyi puanları artarken bireyin duygularını ifade etme davranışları da artış göstermektedir. Bu ilişkinin orta güçte çıkması duygusal yaratıcılık düzeyi ile duyguların farkında olunması ve bunun ifade edilmesinden kaynaklı olduğunu düşündürmektedir.

Duygusal Yaratıcılık Ölçeği'nin Cronbach's Alpha değeri güvenilirlik analizleri ile belirlenmiştir. Beklenen Cronbach Alfa değeri 0 ile 1 aralığındadır. Tavşancıl'a

(2006) göre ölçeğin değerleri 0-0.40 arasında ise ölçek güvenilir değildir, 0.40 ile 0.60 arasında ise düşük güvenilirliğe sahiptir, 0.60 ile 0.80 arasında ise yüksek derecede güvenilirirdir ve 0.80 ile 1.0 arasında ise yüksek derecede güvenilirirdir. İç tutarlılık katsayısı analizi sonucunda Cronbach's alpha değeri .86 olarak belirlenmiştir. Bu rakam ölçeğin ne kadar yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin orijinal versiyonu için yapılan analiz sonucunda Cronbach Alfa katsayısı .90 olarak belirlenmiştir. Duygusal Yaratıcılık Ölçeği'nin Türkçe formunun bu değerler temelinde güvenilir olduğu belirlenmiştir (Büyükoztürk, 2021).

Araştırmanın demografik değişkenleri ile DYÖ arasındaki farklılıklar bağımsız gruplar t-testi ve ANOVA analizleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, DYÖ ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Benzer şekilde cinsiyet değişkeni ile DYÖ arasındaki ilişkinin analiz edildiği başka bir çalışmada, kadın ve erkekler arasında herhangi bir anlamlı farklılığa ulaşılamamıştır (Kuška vd., 2020). Literatürde bu çalışmanın bulgularının aksine DYÖ ile cinsiyet arasında gözlemlenen ilişkiler, kadınların hazırlık ve etkililik/özgünlük boyutlarında erkeklerden daha yüksek puan aldığını göstermektedir (Soroa vd., 2015). Bu sonuçlar, DYÖ orijinal (Averill, 1999) veya İspanyolca versiyonunun (Soroa vd., 2015) kullanıldığı daha önceki araştırmalarla tutarlıdır. Başka bir çalışmaya göre, cinsiyetler arasında önemli farklılıklar tespit edilmiş, kadınlar küçük etki boyutlarıyla da olsa DYÖ puanlarında daha yüksek puanlar almıştır (Martskvishvili vd., 2017). Ölçeğin toplam puanı alt boyutlarının cinsiyet üzerindeki farklılıklarının ele alındığı bir çalışmada ise, kadınlarda erkeklere göre anlamlı derecede daha yüksek DYÖ toplam ölçek puanları, daha yüksek Yenilik alt ölçek puanları, daha yüksek Hazırlık alt ölçek puanları ve daha yüksek Etkililik/Otantılık alt ölçek puanları tespit etmiştir (Kuška vd., 2020). Benzer şekilde, Alabedi (2017) üniversite öğrencileri arasında DYÖ'de kadınlar lehine önemli cinsiyet farklılıkları olduğunu bildirmiştir.

Ölçek ile yaş arasında yapılan ANOVA analizleri sonucunda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Literatürde bu bulgunun aksine, yaşın DYÖ veya alt boyutları ile ilişkili olduğu gösterilmiştir (Trnka vd., 2020). DYÖ düzeylerinin yaşla birlikte farklılık gösterdiği bulunmuştur. Genç, orta yaş ve yaşlı yetişkinleri kapsayan kesitsel bir çalışma, yaşın DYÖ toplam puanı ve üç DYÖ alt boyutundan ikisi olan yenilik ve hazırlık ile negatif ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Trnka vd., 2020). Buna karşılık, yaş etkililik/özgünlük alt boyutu ile ilişkili bulunmamıştır. Yaşa bağlı bu farklılıklara daha yakından bakıldığında, ileri yaşlarda duygusal hazırlığın daha düşük olması, ileri yetişkinlik döneminde kişinin duygusal tepkileri ve duygusal deneyimleri hakkında düşünme ve kendi duyguları için neden arama eğiliminin azalması anlamına gelmektedir (Trnka, 2023). Bu sonuçlar, yaşlı yetişkinlerin daha esnek ve duygusal açıdan olgun işleyişleriyle uyumludur (Blanchard-Fields, 2007, 2009). Bu avantaja, yaşam süreci boyunca çeşitli duygularla ilgili deneyim birikimi sayesinde ulaşıldığı öne sürülmektedir. Kişinin kendisinin ve başkalarının duyguları hakkında düşünmek için daha az çaba harcaması, yaşlı yetişkinlikte bilişsel kaynakların tasarruf edilmesini sağlayan uyarlanabilir bir strateji olabilir (Trnka vd., 2020). Başka bir deyişle, katılımcılar yaşlandıkça duygularını yeni ve benzersiz olarak değerlendirme eğilimleri de

zayıflamaktadır (Trnka vd., 2020). Yaşlı insanların yaşamları boyunca daha fazla duygusal olayla karşılaşmış olmaları beklenir ve bu deneyim de ileri yaşlarda genç yaşlara kıyasla daha düşük duygusal yeniliğe neden olabilir. Benzer duygusal olayların tekrar tekrar yaşanması, hafızada depolanan daha önce yaşanmış duygusal olaylara ait kalıpların ve senaryoların gelecekte kullanılmasına yol açabilir ve bu da ileri yetişkinlik dönemindeki duygusal yeniliğin azalmasını açıklayabilir. Boylamsal çalışmaların meta-analizi (Roberts vd., 2006) yenilik özelliğinin 55 yaşından sonra azalmaya başladığını ancak ilginç bir şekilde ergenlikten orta yetişkinliğe kadar arttığını ortaya koymuştur. Bu bulguların aksine, duygusal yenilik özelliğinin ergenlerde en yüksek, yaşlı yetişkinlerde ise en düşük olduğu bulunmuştur. İleri yaşlarda azalan duygusal yenilik ve duygusal hazırlığın aksine, duygusal etkililik/özgünlüğün yetişkinlik boyunca sabit olduğu bulunmuştur. DYÖ'nün bu alt boyutu, yeni veya alışılmadık duygusal tepkiler gerektiren durumlarda etkili yanıt vermeyi ve duyguların kişinin yaşam hedeflerine ulaşmasına yardımcı olabileceğine inanma eğilimini içerir. DYÖ ile ilgili boylamsal araştırmalar eksik olduğundan, bu bilgiler DYÖ ile ilgili gelecekteki boylamsal çalışmalara ilham verebilir. İlginc bir şekilde, DYÖ seviyelerinin yaşa bağlı bilişsel gerileme derecesine duyarlı olduğu bulunmuştur. Örneğin, daha fazla ilgisizliğe sahip yaşlı yetişkinler, daha az ilgisizliğe sahip yaşlı yetişkinlere göre duygusal olarak daha az yaratıcıydı (Trnka vd., 2020). Yaşlı yetişkinlerin ilerleyen yaşlarda duygularını kontrol etme konusunda bazı gelişmeler gösterdiği düşünülmektedir (Scheibe ve Carstensen, 2010; Urry ve Gross, 2010).

Ölçek ile eğitim durumu arasında yapılan ANOVA analizleri sonucunda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Benzer şekilde, eğitim durumunun DYÖ veya alt boyutları ile ilişkili olmadığı gösterilmediği çalışmaya rastlanmıştır (Trnka vd., 2020). Nikolai ve diğerleri (2022) tarafından kontrol değişkeni olarak çalışmada yer bulan eğitim durumu değişkeni ile DYÖ arasında herhangi anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Ölçeğin kültürel eşdeğerliği ve bağlamı hakkında konuşmak önemlidir. Sonuçların örnekleme mi yoksa ölçeğin kültürel eşdeğerleriyle mi ilgili olduğu araştırılmalıdır. Kültürel yapının ve yaşa bağlı faktörlerin yaş grupları arasındaki duygusal yaratıcılık farklılıkları üzerindeki etkileri özellikle incelenmelidir. Türk kültüründe duyguların nasıl işlediğine dair ek ayrıntılar vererek sonuçların kültürel bağlamda nasıl değerlendirileceğini daha iyi anlayabiliriz. Çalışmanın amacı göz önüne alındığında, yaş, kültür ve bu bağlamdaki değişkenler arasındaki ilişkinin daha kapsamlı bir şekilde tartışılması gerekmektedir.

Bu çalışma, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir olduğunu gösterse de bazı sınırlılıklara sahiptir. Bulguların genellenebilirliğine ilişkin bir sınırlama, çalışmanın katılımcılarının kolayda örnekleme tekniğiyle seçilmiş olmasıdır. Farklı bölgelerden seçilen katılımcılarla yapılacak başka araştırmalar, ölçeğin aracının geçerliliği ve güvenilirliği konusunda daha sağlam kanıtlar sunabilir. İlgili literatür bağlamında farklı ölçekler kullanılarak duygusal yaratıcılık üzerine nicel araştırmaların yanı sıra nitel ve karma araştırmaların da yapılması, konunun daha detaylı bir şekilde incelenmesine olanak tanıyacak ve aydınlatıcı olacaktır.

Beyannameleler**Etik Onay ve Katılma İzni**

Araştırmanın uygulanması için Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan onay alınmıştır (Karar No: 06-30, Tarih: 10.06.2024).

Yayın İzni

Uygulanamaz.

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti

Uygulanamaz.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Finansman

Uygulanamaz.

Yazar Katkıları

MFT makalenin yöntem ve tartışma bölümünün, özet ve abstractın yazılmasında büyük katkı sağlamıştır. Aynı zamanda makalenin genel yazımına ve kontrolüne katkı yapmıştır. DÖ araştırma verilerini analiz etmiş ve yorumlamıştır. Aynı zamanda makalenin genel yazımına ve kontrolüne katkı yapmıştır. Tüm yazarlar makalenin son halini okumuş ve onaylamıştır.

Kaynaklar

- Abduqodirova, D., & Pardaboyeva, M. (2024). The role of emotional creativity in students' decision-making. *In International Conference of Natural and Social-Humanitarian Sciences 1*(7), 27-30.
- Abraham, A. (2013). The promises and perils of the neuroscience of creativity. *Frontiers in Human Neuroscience*, 7, 246. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2013.00246>
- Ahmadi, F., Ahmadi, J., & Delshad, R. (2015). The relationship between emotional and cognitive creativity and metacognitive skill. *GMP Review*, 18(1), 456-461.
- Alabedi, N. (2017). The emotional creativity and orientation towards life for university's students [Unpublished doctoral thesis]. AL-Qadisiya University.
- Averill, J. R. (1999). Individual differences in emotional creativity: Structure and correlates. *Journal of Personality*, 67(2), 331-371. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00058>
- Averill, J. R. (2005). Emotions as mediators and as products of creative activity. In *Creativity Across Domains* (pp. 243-262). Psychology Press.
- Averill, J. R., & Thomas-Knowles, C. (2005). Emotional creativity. *Handbook of Positive Psychology*, 172-185.
- Bakhtiyari K., Alizadeh H., & Rezaee O. (2014). Investigation of relationship between "cognitive creativity and emotional intelligence" and "personality dimensions and academic success" in high school teachers. *Reef Resources Assessment and Management Technical Paper*, 40, 81-991.
- Banich, M. T., Mackiewicz, K. L., Depue, B. E., Whitmer, A. J., Miller, G. A., & Heller, W. (2009). Cognitive control mechanisms, emotion and memory: A neural perspective with implications for psychopathology. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 33(5), 613-630. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2008.09.010>
- Barrett, P. (2007). Structural equation modeling adjudging model fit. *Personality and Individual Differences*, 42, 815-824. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.09.018>
- Blanchard-Fields, F. (2007). Everyday problem solving and emotion: An adult developmental perspective. *Current Directions in Psychological Science*, 16(1), 26-31. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2007.00469.x>
- Blanchard-Fields, F. (2009). Flexible and adaptive socio-emotional problem solving in adult development and aging. *Restorative Neurology and Neuroscience*, 27(5), 539-550. <https://doi.org/10.3233/RNN-2009-0516>
- Blatný, M., Květon, P., Jelínek, M., Šolcová, I., Záborská, K., Mudrák, J., & Machovcová, K. (2018). The influence of personality traits on life satisfaction through work engagement and job satisfaction among academic faculty members. *Studia Psychologica*, 60(4), 274-286. <https://doi.org/10.21909/sp.2018.04.767>
- Bledow, R., Rosing, K., & Frese, M. (2013). A dynamic perspective on affect and creativity. *Academy of Management Journal*, 56(2), 432-450. <https://doi.org/10.5465/amj.2010.0894>
- Bloch, L., Haase, C. M., & Levenson, R. W. (2014). Emotion regulation predicts marital satisfaction: More than a wives' tale. *Emotion*, 14(1), 130. <https://doi.org/10.1037/a0034272>
- Büyükoztürk, Ş. (2021). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem.
- Čábelková, Strielkowski, Rybakova ve Molchanova, 2020. Čábelková, I., Strielkowski, W., Rybakova, A., & Molchanova, A. (2020). Does playing video games increase emotional creativity?. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 2177. <https://doi.org/10.3390/ijerph17072177>
- Coltheart, M. (2016). Cognitive neuropsychology and the study of reading. In *Attention and performance XI* (pp. 3-37). Routledge.
- Carmeli A., McKay A. S., & Kaufman J. C. (2014). Emotional intelligence and creativity: The mediating role of generosity and vigor. *The Journal of Creative Behavior*, 48, 290-309. <http://dx.doi.org/10.1002/jocb.53>
- De Dreu, C. K., Nijstad, B. A., Bechtoldt, M. N., & Baas, M. (2011). Group creativity and innovation: A motivated information processing perspective. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 5(1), 81. <https://doi.org/10.1037/a0017986>
- Fuchs, G. L., Kumar, V. K., & Porter, J. (2007). Emotional creativity, alexithymia, and styles of creativity. *Creativity Research Journal*, 19(2-3), 233-245. <https://doi.org/10.1080/10400410701397313>
- Frolova, S. V., & Novoselova, K. I. (2015). Emotional creativity as a factor of individual and family psychological wellbeing. *International Annual Edition of Applied Psychology: Theory, Research, and Practice*, (2), 30-43.
- Gutbezahl, J., & Averill, J. R. (1996). Individual differences in emotional creativity as manifested in words and pictures. *Creativity Research Journal*, 9, 327-337. https://doi.org/10.1207/s15326934crj0904_4
- Hopp, H., Troy, A. S., & Mauss, I. B. (2011). The unconscious pursuit of emotion regulation: Implications for psychological health. *Cognition and Emotion*, 25(3), 532-545. <https://doi.org/10.1080/02699931.2010.532606>
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Ivcevic, Z., Brackett, M. A., & Mayer, J. D. (2007). Emotional intelligence and emotional creativity. *Journal of Personality*, 75(2), 199-236. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2007.00437.x>

- Joormann, J., & Quinn, M. E. (2014). Cognitive processes and emotion regulation in depression. *Depression and Anxiety*, 31(4), 308-315. <https://doi.org/10.1002/da.22264>
- Kenny, D. A., & McCoach, D. B. (2003). Effect of the number of variables on measures of fit in structural equation modeling. *Structural Equation Modeling*, 10(3), 333-351. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM1003_1
- King, L. A., & Emmons, R. A. (1990). Conflict over emotional expression: Psychological and physical correlates. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(5), 864. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.5.864>
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford.
- Kuşka, M., Trnka, R., Mana, J., & Nikolai, T. (2020). Emotional creativity: A meta-analysis and integrative review. *Creativity Research Journal*, 32(2), 151-160. <https://doi.org/10.1080/10400419.2020.1751541>
- Kuzucu, Y. (2006). *Duyguları fark etmeye ve ifade etmeye yönelik bir psiko-eğitim programının, üniversite öğrencilerinin duygusal farkındalık düzeylerine, duyguları ifade etme eğilimlerine, psikolojik ve öznel iyi oluşlarına etkisi.* (Yayın No. 205150) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Limonero, J. T., Tomás-Sábado, J., & Fernández-Castro, J. (2012). Resilient coping strategies and emotion regulation: Predictors of life satisfaction. *Behavioral Psychology*, 20(1), 183-189.
- Malhotra, R. K. (2013). Sample size considerations for diagnostic tests: Application to sensitivity and specificity. *Methods of Clinical Epidemiology*, 79-102. https://doi.org/10.1007/978-3-642-37131-8_7
- Marcoulides, G. A., & Schumacker, R. E. (Eds.). (2001). *New developments and techniques in structural equation modeling*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781410601858>
- Martskvishvili, K., Abuladze, N., Sordia, N., & Neubauer, A. (2017). Emotional creativity inventory: Factor structure, reliability and validity in a georgian-speaking population. *Problems of Psychology in the 21st Century*, 11(1), 31-41. <https://doi.org/10.33225/ppc/17.11.31>
- Moltafet, G., Sadati Firoozabadi, S. S., & Pour-Raisi, A. (2018). Parenting style, basic psychological needs, and emotional creativity: A path analysis. *Creativity Research Journal*, 30(2), 187-194. <https://doi.org/10.1080/10400419.2018.1446748>
- Morgan, E. S., & Scheibe, S. (2014). Reconciling cognitive decline and increased well-being with age: The role of increased emotion regulation efficiency. In P. Verhaeghen & C. Hertzog (Eds.), *The Oxford handbook of emotion, social cognition, and everyday problem solving during adulthood* (pp. 155- 171). Oxford University Press.
- Oriol, X., Amutio, A., Mendoza, M., Da Costa, S., & Miranda, R. (2016). Emotional creativity as predictor of intrinsic motivation and academic engagement in university students: The mediating role of positive emotions. *Frontiers in Psychology*, 7, 1243. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01243>
- Phelps, E. A. (2006). Emotion and cognition: insights from studies of the human amygdala. *Annu. Rev. Psychol.*, 57(1), 27-53. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070234>
- Roberts, R. D., Schulze, R., O'Brien, K., MacCann, C., Reid, J., & Maul, A. (2006). Exploring the validity of the Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence Test (MSCEIT) with established emotions measures. *Emotion*, 6(4), 663. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.6.4.663>
- Runco, M. A., & Jaeger, G. J. (2012). The standard definition of creativity. *Creativity Research Journal*, 24(1), 92-96. <https://doi.org/10.1080/10400419.2012.650092>
- Salovey, P., Woolery, A., & Mayer, J. D. (2001). Emotional intelligence: Conceptualization and measurement. *Blackwell Handbook of Social Psychology: Interpersonal Processes*, 279-307. <https://doi.org/10.1002/9780470998557.ch11>
- Soroa, G., Balluerka, N., Hommel, B., & Aritzeta, A. (2015). Assessing interactions between cognition, emotion, and motivation in creativity: The construction and validation of EDICOS. *Thinking Skills and Creativity*, 17, 45-58. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2015.05.002>
- Scheibe, S., & Carstensen, L. L. (2010). Emotional aging: Recent findings and future trends. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 65(2), 135-144. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbp132>
- Schutte, N. S., Manes, R. R., & Malouff, J. M. (2009). Antecedent-focused emotion regulation, response modulation and well-being. *Current Psychology*, 28, 21-31. <https://doi.org/10.1007/s12144-009-9044-3>
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics* (Vol. 6, pp. 497-516). Pearson.
- Tavşancıl E (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (3. Basım). Nobel.
- Trnka, R. (2023). Emotional creativity: Emotional experience as creative product. *The Cambridge Handbook of Creativity and Emotions (Cambridge Handbooks in Psychology, pp. 321-339)*. <https://doi.org/10.1017/9781009031240.022>
- Trnka, R., Zahradnik, M., & Kuška, M. (2016). Emotional creativity and real-life involvement in different types of creative leisure activities. *Creativity Research Journal*, 28(3), 348-356. <https://doi.org/10.1080/10400419.2016.1195653>
- Urry, H. L., & Gross, J. J. (2010). Emotion regulation in older age. *Current Directions in Psychological Science*, 19(6), 352-357. <https://doi.org/10.1177/0963721410388395>
- Vater, A., & Schröder-Abé, M. (2015). Explaining the link between personality and relationship satisfaction: Emotion regulation and interpersonal behaviour in conflict discussions. *European Journal of Personality*, 29(2), 201-215. <https://doi.org/10.1002/per.1993>
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85.
- Zenasni, F., Besançon, M., & Lubart, T. (2008). Creativity and tolerance of ambiguity: An empirical study. *The Journal of Creative Behavior*, 42(1), 61-73. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.2008.tb01080.x>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

Examining the Levels of Distress Tolerance and Intolerance of Uncertainty for Women Receiving Infertility Treatment

İnfertilite Tedavisi Gören Kadınların Sıkıntıyı Tolere Etme ile Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeylerinin İncelenmesi

Gülden Öztürk Serter¹, Seher Balcı Çelik²

Abstract:

During infertility treatment, prospective mothers are often confronted with negative experiences such as stress, distress, anxiety, depression, and uncertainty. It is believed that the ability to tolerate distress and endure the uncertainties caused by treatment plays a crucial role in achieving successful outcomes. Therefore, the aim of this study is to examine the levels of intolerance of uncertainty and distress tolerance in women undergoing infertility treatment. This is a cross-sectional, comparative study conducted through purposive sampling. A total of 287 women receiving infertility treatment participated in the study. The Intolerance of Uncertainty Scale and the Distress Tolerance Scale were used in data collection. The results of the study revealed that as age increases, the level of intolerance of uncertainty increases ($p<0,001$). Additionally, a significant difference was found between the women's level of education and their distress tolerance levels ($p<0,05$). The research also identified a low but statistically significant positive correlation between the Regulation subdimension of Distress Tolerance and the Prospective Anxiety subdimension of Intolerance of Uncertainty ($p<0.05$). Since infertility is a difficult, exhausting, stressful, and uncertain treatment process, couples and especially women experience a heightened sense of "uncertainty." Consequently, it can be concluded that as women age and are unable to experience motherhood, their intolerance toward the uncertain process increases with each treatment attempt.

Keywords: Infertility; Distress tolerance; Intolerance of uncertainty; In vitro fertilization (IVF) treatment.

¹Asst. Prof., Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Science, Department of Child Development, Samsun, Türkiye, E-mail:ozturkgulden@gmail.com, Orcid Id: 0000-0001-7066-9197

²Prof. Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Samsun, Türkiye, E-mail:sbalci@omu.edu.tr, Orcid Id: 0000-0001-9506-6528

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Gülden Öztürk Serter, Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Science, Kurupelit Campus, 55200, Atakum, Samsun, Türkiye, E-mail: ozturkgulden@gmail.com

Date of Received/Geliş Tarihi: 30.11.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 25.05.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 26.05.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Öztürk Serter, G., & Balcı Çelik, S. (2025). Examining the Levels of Distress Tolerance and Intolerance of Uncertainty for Women Receiving Infertility Treatment. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 132-140.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

İnfertilite tedavisi sırasında anne adayları stres, sıkıntı, kaygı, depresyon ve belirsizlik gibi olumsuz deneyimlerle karşı karşıya kalmaktadır. İnfertilite tedavisi sırasında sıkıntıyı tolere edebilmenin ve tedavinin neden olduğu belirsizliklere katlanmanın tedavinin başarılı bir şekilde sonuçlanması için büyük önem taşıdığına inanılmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı infertilite tedavisi gören kadınlarda belirsizliğe tahammülsüzlük ve sıkıntıyı tolere etme düzeyini incelemektir. Bu, amaçlı örnekleme ile kesitsel, karşılaştırmalı bir çalışmadır. Çalışmaya infertilite tedavisi gören 287 kadın dahil edilmiştir. Çalışmada Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği ve Sıkıntıya Tolerans Ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışma sonucunda yaş arttıkça belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin arttığı ($p<0,001$) ve kadınların eğitim düzeyleri ile sıkıntıya tahammül düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Araştırmada, Sıkıntıya Tolerans alt boyutlarından Düzenleme alt boyutu ile Belirsizliğe Tahammülsüzlük alt boyutlarından İleriye Dönük Kaygı alt boyutu arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). İnfertilite zor, yorucu, stresli ve garantisi olmayan bir tedavi süreci olduğu için çiftler ve özellikle kadınlar “belirsizliği” yoğun olarak hissetmektedir. Sonuç olarak kadınlarda ilerleyen yaşla birlikte annelik yaşanamadığı için belirsiz sürece tahammülsüzlüğün her denemede arttığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İnfertilite; Sıkıntıyı tolere etme; Belirsizliğe tahammülsüzlük; Tüp bebek tedavisi.

Introduction

Infertility, which has become increasingly prevalent in recent years and affects approximately 20% of married couples, can be defined as the inability to conceive after one year of unprotected sexual intercourse (Mirblouk et al., 2015). Infertility, presenting as a sudden and unexpected life crisis, is a condition that is unforeseen, potentially unexplained, takes a long time to diagnose, causes intense stress, and challenges coping mechanisms (Taşçı et al., 2008). According to estimates by the World Health Organization, infertility affects between 60 to 80 million couples worldwide (Kara et al., 2016). Globally, the infertility rate is estimated to range between 8–12%, while in Turkey, this rate is between 10–20% among married couples (Taşçı et al., 2008). In other words, approximately one in ten women globally, and one in six married women in Turkey, experience this issue (Topdemir Koçyiğit, 2012).

The concept of uncertainty is defined as not knowing the outcome of an event or a particular behavior (Sarı, 2007), and it is generally associated with feelings of worry, anxiety, and fear. This is because, by nature, humans desire to be certain about their future and to secure their tomorrow. Therefore, if there is uncertainty in the person's life, this situation creates negative effects on both psychological well-being and subjective well-being. When the literature is examined, it is observed that these effects are generally defined by the concept of intolerance (Saricam et al., 2014). Intolerance of uncertainty is described as the tendency to respond negatively, emotionally, cognitively, and behaviorally to uncertain situations and events (Buhr & Dugas, 2006). Uncertainty is one of the primary concerns for infertile women. Various factors contributing to uncertainty, especially following a failed in vitro fertilization (IVF) attempt, lead to anxiety until the next treatment cycle, and this negative emotional state can have psychoneurological effects on the infertile woman.

Infertility treatment is a demanding process that lacks a guaranteed outcome and consumes a significant amount of time, as well as imposing substantial economic, psychological, and physical burdens on the individual. After an unsuccessful IVF attempt, women often experience intense emotional distress and relational changes, accompanied by profound feelings of loss and grief regarding their hope of conception. During this

period, women are overwhelmed by uncertainty, distress, guilt, and a strong desire to become pregnant (Kim et al., 2014). Infertility may lead to feelings of guilt, aggression, anxiety, obsession, and psychosomatic complaints. The stressful experience of infertility is associated with a wide range of existential, physical, emotional, interpersonal, and marital stressors. The infertility experience may result in psychological issues, divorce, and economic problems for couples (Solati et al., 2016).

In individuals undergoing infertility treatment, increasing levels of psychological distress, depression, and anxiety may affect hormonal and immunological functioning, which in turn continues to be a concern by negatively impacting the success rates of in vitro fertilization (IVF) treatment. IVF failure can also lead to psychological distress in the subsequent period (Pash et al., 2012). In a meta-analysis conducted by Matthiesen et al. (2011), which included 31 longitudinal studies, psychological distress levels in women were examined before and after IVF treatment. It was found that anxiety and depression levels increased by 10% to 25% in women whose IVF treatment had failed. When people face difficulties in life, they attempt to alleviate their distress by employing various coping strategies. However, not every individual can cope with or tolerate distress in the same way. Distress tolerance, which can be regarded as a form of psychological resilience, is generally defined as the ability to endure and experience negative psychological states (Akın et al., 2014). During infertility treatment, the ability to tolerate this distressing condition and to endure the uncertainties inherent in the treatment process is considered to be of great importance for a successful outcome. In this context, the present study aims to determine the levels of intolerance of uncertainty and distress tolerance among women undergoing infertility treatment.

Method**Research Design**

This study is a cross-sectional, comparative study employing purposive sampling. The independent variable of the research is infertility, while the dependent variables are intolerance of uncertainty and distress tolerance.

Data Collection Process and Ethics

Ethical approval for the implementation of the study was obtained from the Clinical Research Ethics Committee of Ondokuz Mayıs University (Approval Date and Number: 02.12.2016 – B.30.2.ODM.0.20.08/565). Women who met the inclusion criteria were reached through social media groups. In IVF treatment support groups on social media, an announcement regarding the study was shared with the permission of the group administrators. The announcement included a link for individuals who voluntarily wished to participate in the study. The link directed participants to the informed consent form, followed by demographic questions and the research scales, and informed consent was obtained.

Population and Sample

The sample of the study consists of 287 women who were members of the "Tüp Bebek Cider" (IVF Support) group on social media and voluntarily agreed to participate in the research.

Data Collection Tools

The data of the study were collected using the "Personal Information Form", "Intolerance of Uncertainty Scale" and "Distress Tolerance Scale".

Personal Information Form: This form was prepared by the researcher based on a review of relevant literature. It includes questions on participants' sociodemographic characteristics such as age, occupation, and educational level, as well as infertility diagnosis and treatment-related information.

Intolerance of Uncertainty Scale: This 12-item self-report scale was developed by Carleton, et al. (2007) to assess individuals' intolerance of uncertainty. The Turkish adaptation and reliability-validity study were conducted by Sarıçam et al. in 2014. The Cronbach's alpha coefficient was calculated as 0.88 for the overall scale, 0.84 for the prospective anxiety subdimension, and 0.77 for the inhibitory anxiety subdimension.

Distress Tolerance Scale: Developed by Simons and Gaher in 2005, this 15-item, 5-point Likert-type scale measures individuals' ability to tolerate distress and is based on self-report. It consists of four subdimensions. The Turkish adaptation, reliability and validity study were conducted by Akin et al. in 2015. The Cronbach's alpha coefficient was found to be 0.82 for the entire scale, 0.62 for the Tolerance subdimension, 0.66 for the Absorption subdimension, 0.71 for the Appraisal subdimension, and 0.61 for the Regulation subdimension.

Data Analysis

The data obtained in the study were analyzed using the SPSS for Windows 22.0 statistical software package.

Findings

The socio-demographic distribution of the infertile women who participated in the study was analyzed using frequency and percentage analyses. Whether the levels of intolerance of uncertainty and distress tolerance significantly differed by age was tested using ANOVA analysis. The socio-demographic characteristics of the women undergoing infertility treatment (n=287) are presented in Table 1 and Table 2.

Table 1. Distribution of the Infertile Women Participating in the Study According to Their Socio-Demographic Characteristics

Educational Background	n	%	Occupation	n	%
Primary School	17	5,9	Public and Private Sector (medium and high level)	41	14,3
Middle School	27	9,4	Professional Occupation	33	11,5
High school	113	39,4	Self-Employed	12	4,2
University	113	39,4	Laborer	45	15,6
Postgraduate	17	5,9	Homemaker	156	54,4
Income Level	n	%	Place of Residence	n	%
Low Income	163	56,9	Metropolitan Area	179	62,4
Middle income	110	38,3	Urban Area	90	31,2
High Income	14	4,8	Rural Area	18	6,3

An examination of Table 1 reveals that among the women participating in the study, 5.9% were primary school graduates, 9.4% were secondary school graduates, 39.4% were high school graduates, and 39.4% were university graduates. While 56.9% of the participants had a low

income level, 38.3% reported a moderate income. Additionally, 14.3% of the women were employed in the public and private sectors, 11.5% had professional occupations, and 54.4% were identified as homemakers.

Table 2 Distribution of the Infertile Women Participating in the Study Based on Causes and Types of Infertility, Treatment Experiences, Perceived Social Support, and Duration of the Problem

Cause Of Infertility	n	%	Type Of Infertility	n	%
Female-related	165	57,5	Primary	251	87,5
Male-related	44	15,3	Secondary	36	12,5
Both partners	78	27,2			
Insemination Attempts	n	%	IVF Attempts	n	%
Once	57	19,9	Once	73	25,4
Twice	49	17,1	Twice	48	16,7
Three times	30	10,5	Three times	34	11,8
Four times	2	0,7	Four times	18	6,3
Five times or more	5	1,7	Five times or more	16	5,4
Source of Social Support	n	%	Duration of the Problem	n	%
Spouse	224	78,0	Less than one year	8	2,8
Spouse's family	68	23,7	One to two years	57	19,9
Own family	165	57,5	Three to five years	102	35,5
Friends	107	37,3	Six to ten years	81	28,2
No support	28	9,8	Eleven years or more	39	13,6

In Table 2, when participants were asked about the source of their infertility problem, 57.5% of the women stated that the infertility issue originated from themselves, 44% reported that it originated from their partners, and 27.2% indicated that both they and their partners had infertility-related issues. Regarding the type of infertility, 87.5% of the women reported experiencing primary infertility, while 12.5% experienced secondary infertility. When examining

the participants' treatment experiences, it was found that 49.9% (n = 143) had undergone intrauterine insemination (IUI), and 65.6% (n = 189) had undergone in vitro fertilization (IVF). In terms of the duration of infertility, 2.8% of the women had been experiencing infertility for less than one year, 19.9% for 1–2 years, 35.5% for 3–5 years, 28.2% for 6–10 years, and 13.6% for eleven years or more.

Table 3 Arithmetic Means and Standard Deviations of Total and Subdimension Scores of the Intolerance of Uncertainty Scale and Subdimension Scores of the Distress Tolerance Scale by Age in Women Undergoing Infertility Treatment

	21-25 (n=38)		26-30 (n=76)		31-35 (n=97)		36-40 (n=50)		41-45 (n=26)	
Intolerance to Uncertainty Scale	X	sd	X	sd	X	sd	X	sd	X	sd
Total Score of Intolerance of Uncertainty	37,026	9,1577	41,328	10,531	38,8763	12,1546 1	47,6600	8,7145	49,3846	8,3574
Prospective Anxiety	21,684	5,5658	23,907	5,8882	22,7526	6,7762	27,84	5,1124	29,23	4,9421
Impleding Anxiety	15,342	4,5694	17,421	5,8498	16,123	5,8135	19,82	4,1388	20,15	3,6297
	21-25 (n=38)		26-30 (n=76)		31-35 (n=97)		36-40 (n=50)		41-45 (n=26)	
Distress Tolerance Scale	X	sd	X	sd	X	sd	X	sd	X	sd
Tolerance	7,473	1,9691	8,144	2,1460	8,360	2,3102	7,700	2,3668	7,423	1,8798
Absorption	5,710	2,8655	6,118	2,1460	6,082	3,1080	5,480	2,2336	5,115	1,3364
Appraisal	14,394	4,3591	15,276	5,0770	15,649	5,6495	13,920	5,1223	13,769	3,3383
Regulation	5,394	2,5313	6,065	2,3513	5,804	2,5439	5,680	2,6606	5,538	1,8596

Table 4. ANOVA Results for the Subdimension Scores of the Intolerance of Uncertainty Scale and the Distress Tolerance Scale by Age in Women Undergoing Infertility Treatment

Scales		Source of Variance	Sum of squares	Sd	Mean Squares	F	P
Intolerance of Uncertainty Scale	Total Score of Intolerance of Uncertainty	Intergroup	4924,249	4	1231,062	11,173	,000**
		Intragroup	31071,639	282	110,183		
		Total	35995,889	286			
	Prospective Anxiety Sub-Dimension Score	Intergroup	1760,330	4	440,082	12,354	,000**
		Intragroup	10045,963	282	35,624		
		Total	11806,293	286			
	Inhibitory Anxiety Sub-Dimension Score	Intergroup	808,749	4	202,187	7,355	,000**
		Intragroup	7752,359	282	27,491		
		Total	8561,108	286			
Distress Tolerance Scale	Tolerance	Intergroup	37,845	4	9,461	1,956	,101
		Intragroup	1364,099	282	4,837		
		Total	1401,944	286			
	Absorption	Intergroup	32,333	4	8,083	1,171	,324
		Intragroup	1946,224	282	6,902		
		Total	1978,557	286			
	Appraisal	Intergroup	156,168	4	39,042	1,516	,198
		Intragroup	7264,654	282	25,761		
		Total	7420,822	286			
	Regulation	Intergroup	13,909	4	3,477	,575	,681
		Intragroup	1706,370	282	6,051		
		Total	1720,279	286			

** $p < 0.001$; $p > 0.05$

According to Table 3, when the total scores of the Intolerance of Uncertainty Scale were examined by age, the average scores increased from the 21–25 age group to the 26–30 age group, then decreased from the 26–30 age group to the 31–35 group. A subsequent increase in average scores was observed in the 36–40 age group. When the subdimension scores of the Distress Tolerance Scale Tolerance, Absorption, Appraisal, and Regulation were analyzed by age among women undergoing infertility treatment, all subdimension scores increased from the 21–25 age group to the 26–30 age group. In the 31–35 age group, all subdimension scores continued to show a slight increase, except for a decrease of about one point in both the Absorption and Regulation subdimensions. Starting from the 36–40 age group, scores in all subdimensions began to decline, and this downward trend continued into the 41–45 age group.

The ANOVA results presented in Table 4 indicate that there is a statistically significant difference between the age groups of women undergoing infertility treatment and their total scores on the Intolerance of Uncertainty Scale, including both the Prospective Anxiety and Inhibitory Anxiety subdimensions ($p < .001$). A Post hoc (LSD) test conducted to determine the source of this difference revealed a significant difference between women aged 21–25 ($X = 37.02$) and those aged 36–40 ($X = 47.66$) and 41–45 ($X = 49.38$). These results suggest that as the age of women receiving infertility treatment increases, their total scores on Intolerance of Uncertainty, Prospective Anxiety, and Inhibitory Anxiety also increase. However, no statistically significant difference was found between the age groups in terms of the Distress Tolerance Scale subdimensions Tolerance, Absorption, Appraisal, and Regulation ($p > .05$).

Table 5. ANOVA Results for the Subscale Scores of the Intolerance of Uncertainty Scale and the Distress Tolerance Scale According to Educational Levels of Women Undergoing Infertility Treatment

Scales		Source of Variance	Sum of squares	Sd	Mean Squares	F	P
Intolerance of Uncertainty Scale	Total Score of Intolerance of Uncertainty	Intergroup	973,096	4	243,274	1,959	,101
		Intragroup	35022,793	282	124,194		
		Total	35995,889	286			
	Prospective Anxiety Sub-Dimension Score	Intergroup	295,797	4	73,949	1,812	,127
		Intragroup	11510,496	282	40,817		
		Total	11806,293	286			
	Inhibitory Anxiety Sub-Dimension Score	Intergroup	197,766	4	49,442	1,667	,158
		Intragroup	7752,359	282	29,657		
		Total	8561,108	286			
Distress Tolerance Scale	Tolerance	Intergroup	53,126	4	13,282	2,777	,027*
		Intragroup	1348,818	282	4,783		
		Total	1401,944	286			
	Absorption	Intergroup	48,426	4	12,106	1,769	,135
		Intragroup	1930,132	282	6,844		
		Total	1978,557	286			
	Appraisal	Intergroup	238,438	4	59,609	2,340	,055
		Intragroup	7182,384	282	5,469		
		Total	7420,822	286			
	Regulation	Intergroup	23,778	4	5,944	,988	,414
		Intragroup	1696,501	282	6,016		
		Total	1720,279	286			

* $p < 0,05$; $p > 0,05$

According to the ANOVA results presented in Table 5, there is no statistically significant difference between the education levels of women undergoing infertility treatment and their total scores on the Intolerance of Uncertainty Scale, including the Prospective Anxiety and Inhibitory Anxiety subdimensions ($p > .05$). However, the ANOVA results indicate a statistically significant difference between education levels and the Tolerance subdimension of the Distress Tolerance Scale ($p < .05$). No

significant differences were found for the Appraisal, Absorption, and Regulation subdimension scores in relation to education level ($p > .05$). The Post hoc (LSD) test conducted to identify the source of the difference in the Tolerance subdimension revealed a significant difference between primary school graduates ($X = 6.94$) and university graduates ($X = 8.44$). These findings suggest that as the education level increases, women's ability to tolerate distress also improves

Table 6: Pearson Correlation Analysis Results Regarding Intolerance of Uncertainty and Distress Tolerance Levels of Women Undergoing Infertility Treatment

	Prospective Anxiety	P	Inhibitory Anxiety	P
Tolerance	0,118	0,62	0,61	0,212
Absorption	0,085	0,132	0,63	0,207
Appraisal	0,117	0,63	0,034	0,328
Regulation	0,142	0,32*	,040	0,302

* $p < 0,05$; $p > 0,05$

As shown in Table 6, the results of the Pearson correlation coefficient indicate that only a low-level, statistically significant positive correlation was found between the Regulation subdimension of the Distress Tolerance scale and the Prospective Anxiety subdimension of the Intolerance of Uncertainty scale ($r=0.142$, $p=.032$; $p<0.05$). No significant correlations were found between the other subdimensions of the two scales ($p>0.05$).

Discussion

In this study, which examined the levels of distress tolerance and intolerance of uncertainty in women undergoing infertility treatment, it was found that as the age of women receiving in vitro fertilization (IVF) treatment increased, their levels of intolerance of uncertainty also increased. One of the key factors that plays a significant role in fertility is the age of the woman (Soto & Copperman, 2011). As women age, both the production of high quality eggs and the likelihood of conception decrease (Arici, 2018), which explains the increasing levels of uncertainty intolerance among older participants in this study. Advancing age is directly associated with a significant decline in healthy reproductive cells and may signal the onset of menopause. This implies a progressively diminishing and hopeless possibility of motherhood for infertile women. Given that infertility is a challenging, exhausting, stressful, and uncertain treatment process, it can be said that women, especially with increasing age, experience a heightened sense of uncertainty and thus a growing intolerance toward the unpredictable nature of each new treatment attempt. Contrary to the findings of this study, two studies conducted with different populations reported no significant difference in intolerance of uncertainty across age groups (Belge, 2019; Kilit et al., 2020). In this study, no significant difference was found between the distress tolerance levels of infertile women and their age.

In the study, a significant difference was found between the education levels of the participants and the Tolerance subdimension scores of the Distress Tolerance Scale. In other words, it was observed that as the education level of women undergoing infertility treatment increased, their ability to tolerate distress also improved. This finding suggests that women with higher educational attainment are more capable of coping effectively with the challenges and difficulties they encounter during the treatment process. Similarly, in a study conducted by Akyüz et al. (2008), a significant relationship was found between women's education levels and the degree to which they were affected by infertility. As education levels increased, the psychological impact of infertility decreased. It was concluded that being educated helps enhance women's coping abilities in relation to infertility. Likewise, in the study by Ünal et al. (2010), it was found that women who had completed only primary education were more negatively affected by infertility than those who were high school or university graduates, and that the level of impact decreased as education increased. Karaca and Ünsal (2015) also found that infertile women with lower education levels had higher stress levels compared to those with higher education. Yılmaz et al. (2020) reported that women who were illiterate had significantly higher infertility distress scores than those who were high school graduates or had higher education. Eroğlu and Temiz (2020) found that women with only middle school education experienced higher stress levels than those with

higher levels of education. In the study by Dağ et al. (2015), it was found that women who developed negative coping strategies in response to infertility had higher levels of infertility related distress compared to those who employed positive coping strategies. In contrast, no significant difference was found between education level and scores on the Intolerance of Uncertainty Scale. Based on this finding, it can be said that there is no meaningful relationship between infertile women's educational background and their intolerance of uncertainty.

In the literature, no studies were found that directly examined the significance of the duration of infertility in relation to levels of intolerance of uncertainty and distress tolerance in infertile individuals. In a study by Turan and Beydağ (2022), it was found that as women's intolerance of uncertainty increased, their psychological well-being decreased. This result suggests that treatment processes filled with uncertainty psychologically exhaust women and lead them to feel less satisfied with their psychological state. Contrary to our study, Okuducu and Yorulmaz (2020) found that individuals with a longer duration of infertility had a lower quality of life. Similarly, Keskin and Babacan Gümüş (2014) concluded that there was a significant relationship between the duration of treatment and the level of hopelessness in infertile women. According to the study, no significant change in hopelessness levels was observed during the first two years of infertility; however, hopelessness scores decreased between years three and five, and then began to rise again after six years. This study also found a low-level but statistically significant positive correlation between the Prospective Anxiety subdimension of Intolerance of Uncertainty and the Regulation subdimension of the Distress Tolerance Scale. This finding indicates that as women's prospective anxiety related to uncertainty increases, they may engage in greater self-regulation in managing their distress.

As a final word, the findings of this study indicate that as the age of infertile women increases, their levels of uncertainty also increase, while their levels of distress tolerance tend to decrease, although not significantly. Infertility, which is far from being a simple gynecological condition, negatively affects women biologically, psychologically, and socially (Sezgin & Hocaoglu, 2014), and is described in the literature as a critical life crisis (Özçelik et al., 2007).

Conclusion

In this study, the levels of distress tolerance and intolerance of uncertainty among women undergoing infertility treatment were examined. While fertile couples often learn they are expecting a child without any effort or even awareness of the conception process, most couples experiencing infertility have struggled for years to fulfill their desire to become parents. These individuals, psychologically and economically exhausted, emotionally worn down by uncertainty, and feeling inadequate in social contexts pursue treatment based only on possibilities (as cited in Keskin & Babacan Gümüş, 2014). Infertility treatment, which includes medical monitoring, hormone therapy, and various assisted reproductive techniques, is a highly challenging process for couples and especially for women socially, economically, and psychologically. In some cases, intensive infertility treatment may exacerbate patient risk factors and make the transition to parenthood even more difficult (Öztürk Serter & Aral, 2024).

In conclusion, intolerance of uncertainty and an inability to tolerate distress can be identified as two critical risk factors that negatively affect the psychological well-being of women during infertility treatment by increasing stress and potentially decreasing the likelihood of treatment success. Advancing age represents another risk factor that further reduces the chances of successful treatment and conception. Conversely, being educated appears to facilitate the development and implementation of effective coping strategies, enabling women to better endure the medical, psychological, and social challenges of the infertility treatment process, thus improving their tolerance for uncertainty and ability to manage distress.

Suggestions

Considering the issues caused by infertility and the findings obtained from this study, it is suggested that evaluating the psychosocial problems and levels of distress experienced by women undergoing infertility treatment may enhance treatment success and overall quality of life for individuals facing infertility. Including psychosocial support professionals as part of the treatment team may help couples, especially women, develop strategies to cope with negative emotions such as uncertainty, stress, hopelessness, helplessness, stigma, and loneliness throughout the treatment process. Based on the results of this study, future research is recommended to further investigate levels of intolerance of uncertainty and distress tolerance, as was done here. These variables could also be examined in relation to other psychological and demographic factors. Additionally, qualitative studies exploring how infertile couples manage uncertainty and distress may inform the development of tailored psychoeducational programs. The participation of couples in such programs could be encouraged to better address their needs. In line with the findings of this study, it is recommended that the physical and mental health of couples, particularly prospective mothers, be supported both during and after the infertility treatment process, including throughout pregnancy if achieved.

Many studies in the literature have found that factors such as education level, duration of marriage, and employment status are associated with infertility (Yanikkerem et al., 2008; Ünal et al., 2010; Kırca & Pasinlioğlu, 2013). In this study, no significant differences were identified among these factors, which may be due to the relatively uneven distribution of participants across groups in terms of levels

of intolerance of uncertainty and distress tolerance. Therefore, future studies are recommended to ensure group balance and/or to include larger and more diverse populations in the analysis.

In addition to the challenges of the treatment process, infertile couples often struggle to maintain their marriages while facing various social pressures; such as the frequent mention of childbearing in social settings, societal disapproval, the tendency to blame the woman, stigmatization, and exclusion. In this context, it is recommended to develop programs offering marital and family counseling for infertile couples. Moreover, negative societal attitudes toward infertility lead some couples to feel the need to keep their treatment process private. Therefore, new scientific studies focusing on the attitudes and perceptions of individuals who are not experiencing infertility are needed. Increasing public awareness of infertility as a social issue is also considered essential.

Declarations

Ethical approval was obtained from the Clinical Research Ethics Committee of Ondokuz Mayıs University, Samsun, Türkiye (02.12.2016, Protocol No. 0.20.08/565).

Consent for Publication

Not applicable.

Availability for Data and Materials

Not applicable.

Competing Interests

The author declares that there is no conflict of interest.

Funding

Not applicable.

Authors' Contributions

GÖS proposed and conducted the main idea of the study. GÖS contributed to data collection. GÖS and SBÇ carried out the data analyses and contributed to the interpretation of the findings. GÖS and SBÇ contributed significantly to writing the introduction and discussion sections of the article. All authors have read and approved the final version of the manuscript.

Acknowledgments

We would like to express our gratitude to all the women who participated in the study and sincerely took the time to complete the forms..

References

- Akın, A. Akça, M.Ş., Gülşen, M. (2015). Sıkıntıyı tolere etme ölçeği türkçe formu: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *K.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi* 23(2), 619-630.
- Akyüz A, Gürhan N, Bakır B. (2008). Development and validation of an infertility distress scale for Turkish women. *TAF Prev Med Bull.* 7(6), 469–476.
- Arıcı, A. Doğurganlığı etkileyen faktörler” (2018, Mayıs, 11) <https://www.bebek.com/dogurganligi-etkileyen-faktorlernelerdir>,
- Belge, J. (2019). *Bir grup yetişkinde depresif semptomlar, anksiyete semptomları ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkinin belirlenmesi* (Unpublished master's dissertation). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Buhr, K., & Dugas, M. J. (2006). Investigating the construct validity of intolerance of uncertainty and its unique relationship with worry. *Anxiety Disorders.* 20, 222-236. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2004.12.004>
- Eroğlu, N., & Temiz, G. (2020). İnfertilite tedavisi gören hastalarda eğitimin stres ve stresle başa çıkma durumlarına etkisi. *Cukurova Medical Journal*, 45(4), 1309-1317. <https://doi.org/10.17826/cumj.702020>
- Kara, S. Oral, B.H., Balcı, O.G. ve Öngel, K. (2016). Epidemiologic evaluation on infertility in the Isparta City. *SAS J. Med.*, 2(2), 23-28. <http://sassociety.com/sasjm/>

- Karaca, A. & Ünsal, G. (2015). İnfertil kadınların infertiliteye bağlı yaşadıkları stres düzeyi ve etkileyen faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 12(2), 126-132.
- Keskin, G. ve Babacan Gümüş, A. (2014). İnfertilite: Umutsuzluk Perspektifinden Bir İnceleme. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 5(1), 9-16.
- Kırca, N., & Pasinlioğlu, T. (2013). İnfertilite tedavisinde karşılaşılan psikososyal sorunlar. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(2), 162-178. <https://doi.org/10.5455/cap.20130511>
- Kilit, Z., Dönmezler, S., Erensoy, H., & Berkol, T. (2020). Üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük, endişe ve bilişsel sınav kaygısı ilişkisi. *Ortadoğu Tıp Dergisi*, 12(2), 262-268. <https://doi.org/10.21601/ortadogutipdergisi.741156>
- Kim, M., Kim, S., Chang, S., Yoo, J., Kim, H.K., Cho, J.H. (2014). Effect of a mind-body therapeutic program for infertile women repeating in vitro fertilization treatment on uncertainty, anxiety, and implantation rate. *Asian Nursing Research*, 8, 49-56. <https://doi.org/10.1016/j.anr.2014.02.002>
- Matthiesen, S.M.S., Frederiksen, Y., Ingerslev, H.J., Zachariae, R. (2011). Stress, distress and aoutcome of assisted reproductive technology (ART): a meta-analysis. *Human reproduction*, 26(10), 2763-2776. <https://doi.org/10.1093/humrep/der246>
- Mirblouk, F., Asgharnia, M., Solimani, R., Fereshteh, F., Salamat, F., Mansoori, S. (2016). Comparison of sexual dysfunction in women with infertility and without infertility referred to Al-Zahra Hospital in 2013-2014. *Int J Reprod BioMed*, 14(2), 117-124.
- Okuducu, N. Y., & Yorulmaz, H. (2020). İnfertilite tanısı konmuş kadınlarda yaşam kalitesi. *İstanbul Kanuni Sultan Süleyman Tıp Dergisi*, 12(1), 13-20. <https://doi.org/10.5222/iksstd.2020.76093>
- Özçelik, B., Karamustafaloğlu, O. & Özçelik, A. (2007). İnfertilitenin psikolojik ve psikiyatrik yönü. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8, 140-148.
- Öztürk Serter, G. & Aral, N. (2024). Examining the attachment behavior and anxiety levels of mothers who have infants with infertility treatment and mothers who have infants without the treatment. *Theory and Practice in Child Development*, 4(2), 153-167. <https://doi.org/10.46303/tpcd.2024.15>
- Sarı, S. (2007). *Sürekli kaygının yordayıcıları olarak belirsizliğe tahammülsüzlük, endişe ile ilgili inançlar ve kontrol odağının incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Sarıçam, H., Erguvan, F.M., Akın, A., Akça, M.Ş. (2014). The Turkish version of the intolerance of uncertainty (IUS-12) scale: the study of validity and reliability. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(3), 148-157.
- Sezgin, H. & Hocaoglu, Ç. (2014). İnfertilitenin psikiyatrik yönü. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2), 165-184. <https://doi.org/10.5455/cap.20131001091415>
- Solati, K., Ja'Farzadeh, L., Hasanpour-Dehkordi, A. (2016). The effect of stress management based on group cognitive-behavioural therapy on marital satisfaction in infertile women. *Journal of Clinical and Diagnostic research*, 10, 7, 1-3. <https://doi.org/10.7860/JCDR/2016/17836.8077>
- Soto, E., & Copperman, A. B. (2011). Factors affecting fertility. *Infertility*, 1-7. <https://doi.org/10.1002/9781444393958.ch1>
- Taşçı, E., Bolsoy, N. Kavlak, O., Yücesoy, F. (2008). İnfertil kadınlarda evlilik uyumu. *Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi*, 5(2), 105-110.
- Topdemir Koçyiğit, O. (2012). İnfertilite ve sosyo-kültürel etkileri. *İnsanbilim Dergisi* 1(1), 27-38.
- Turan A., & Beydağ, K. D. (2023). İnfertilite tedavisi gören kadınlarda belirsizliğe tahammülsüzlük ve psikolojik iyi oluş ilişkisi. *Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 44-51.
- Ünal, S. Karın, M. & Akyüz, A. (2010). İnfertil kadınları psikolojik olarak etkileyen faktörler. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 9(5), 481-486.
- World Health Organizations. Infertility definitions and terminology (2017, Şubat 2). <http://www.who.int/reproductivehealth/topics/infertility/definitions/en/>
- Yanikkerem, E., Kavlak, O. & Sevil, Ü. (2008). İnfertil çiftlerin yaşadıkları sorunlar ve hemşirelik yaklaşımı. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 11(4), 112-121.
- Yazdani, F., Kazemi, A., Ureizi-Samani, H.R. (2016). Studying the relationship between the attitude to infertility and coping strategies in couples undergoing assisted reproductive treatments. *J Reprod Infertil*, 17(1), 56-60.
- Yılmaz, T., Yazıcı, S., & Benli, T. (2020). Factors associated with infertility distress of infertile women: a cross-sectional study. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 41(4), 275-281. <https://doi.org/10.1080/0167482X.2019.1708318>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

Menopause Myths: A Scale Development Study

Menopoz Mitleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Funda Erol¹, Kerime Derya Beydağ²

Abstract:

This study aimed to develop and validate the Menopause Myths Scale, ensuring its psychometric robustness. The methodological study was conducted between September 1, 2023, and March 1, 2024, using the Introductory Information Form and the Menopause Myths Scale Draft Form for data collection. The scale development process was structured into five key phases: literature review, item pool generation, content validity assessment, pilot administration of the scale, and psychometric analysis. During the content validity stage, the initial 30-item scale draft was evaluated by 17 experts, leading to a Content Validity Index (CVI) score of 0.68. After conducting Exploratory Factor Analysis (EFA), several items were removed, refining the structure. Through Confirmatory Factor Analysis (CFA), the final version of the scale was established with 13 items across three subscales. The CFA results indicated an acceptable model fit, with the following goodness-of-fit indices: χ^2/sd : 3.158; GFI: 0.918; AGFI: 0.878; CFI: 0.938; RMSEA: 0.079; SRMR: 0.063. To assess temporal stability, the test-retest method was employed, demonstrating strong reliability over time (ICC: 0.828; $p < 0.001$). Internal consistency was examined using Cronbach's Alpha, which was 0.871 for the overall scale, with subscale values ranging between 0.792 and 0.854. Findings confirm that the Menopause Myths Scale is a valid and reliable instrument for assessing women's beliefs about menopause. This scale contributes to the literature by providing a standardized tool for evaluating prevalent menopause-related myths.

Keywords: Menopause, Psychometric properties, Scale validation.

¹Msc, Konya City Hospital, Pediatrics Service, Konya, Türkiye, E-mail: fundael94@hotmail.com, Orcid Id: 0009-0006-8216-2864

²Prof. Dr., Yalova University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yalova, Türkiye, E-mail: kderyabeydag@gmail.com, Orcid Id: 0000-0002-7251-4882

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Kerime Derya Beydağ, Yalova University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Yalova, Türkiye, E-mail: kderyabeydag@gmail.com.

Date of Received/Geliş Tarihi: 29.10.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 04.04.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 15.04.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Erol, F. & Beydağ, K. D. (2025). Menopause Myths: A Scale Development Study. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 141-150.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Bu çalışmada, Menopoz Mitleri Ölçeği geliştirilerek geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapılması hedeflenmiştir. Araştırma, metodolojik bir tasarım çerçevesinde 1 Eylül 2023 - 1 Mart 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu ve Menopoz Mitleri Ölçeği Taslak Formu kullanılarak toplanmıştır. Ölçeğin geliştirilme süreci beş aşamadan oluşmuştur: literatür taraması, madde havuzunun oluşturulması, kapsam geçerliği analizi, taslak formun uygulanması ve psikometrik değerlendirmeler. Ön değerlendirme aşamasında, 30 maddeden oluşan ölçek taslağı, kapsam geçerliği açısından 17 uzmanın görüşüne sunulmuş ve uzman geri bildirimleri doğrultusunda Kapsam Geçerlik İndeksi 0,68 olarak hesaplanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda, bazı maddeler ölçekten çıkarılmış ve yapı yeniden düzenlenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile ölçeğin nihai hali 13 madde ve 3 alt boyut olarak belirlenmiştir. Modelin geçerliğini test etmek amacıyla gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, χ^2/sd : 3,158; GFI: 0,918; AGFI: 0,878; CFI: 0,938; RMSEA: 0,079; SRMR: 0,063 değerleri ile modelin uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Ölçeğin zamana bağlı tutarlılığı, test-tekrar test yöntemi ile değerlendirilmiş ve katılımcı yanıtları arasındaki uyumun yüksek olduğu tespit edilmiştir (ICC: 0,828; $p < 0,001$). Güvenirlik analizi sonucunda, ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0,871, alt boyutlarının ise 0,792 ile 0,854 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bulgular, Menopoz Mitleri Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir değerlendirme aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Ölçek, menopozla ilgili yaygın inanışları değerlendirmek için literatüre kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Menopoz, Psikometrik özellikler, Ölçek geçerliliği.

Giriş

Menopoz kavramı, foliküler overyan aktivitenin durmasına bağlı olarak üreme yeteneğinin kaybolmasıyla 12 aylık amonore sonucunda tanı konulabilen bir yaşam evresi olarak tanımlanmaktadır (Ağralı vd., 2022). Türkiye'de kadınların menopoza girme yaşı ortalama olarak 46-49 yaş arasında değişirken (TNSA, 2018), küresel veriler bu yaş aralığını 50-52 olarak göstermektedir (ACOG, 2019). Bu durum kadınların yaşam döngülerinin neredeyse üçte birini menopoz döneminde geçirdiği göstermekle beraber bu dönem ortaya çıkan sağlık sorunlarının kadının yaşam kalitesini etkilemekte ve çeşitli sorunları da beraberinde getirdiği çalışmalarla saptanmıştır (Polat ve Geçici, 2021).

Türk Dil Kurumu (TDK), 'mit' kavramını, toplumun kültürel belleğinde yer eden, zamanla biçim değiştiren ve alegorik anlatımlarla aktarılan efsanevi öyküler, inanışlar ya da simgesel figürler olarak tanımlamaktadır (Örüklü vd., 2021). Geçmişte olduğu gibi günümüzde de menopoz ve menopozal semptomlara yönelik birçok efsanevi mitler ortaya atılmıştır. Bu mitler kadının bulunduğu sosyal ve kültürel alana göre değişim gösterse de genel olarak benzerdir. Menopoz, kadınların hayatlarında birçok kültürel efsane ve yanlış inanışın ortaya çıktığı bir dönüm noktasıdır. Bu dönemde oluşan düşünceler kadınların menopoza karşı olan tutumunu da etkilemektedir. Bu düşünceler kadının içinde bulunduğu topluma, kültüre, dini inanışına ve sağlık algısına göre değişim göstermektedir. Menopoz her ne kadar yaşamın doğal bir parçası olarak kabul edilse de kadınlar arasında doğurganlığın bitmesi ve yaşlanmanın başlangıcı olarak görülmektedir (Polat ve Geçici, 2021; Tek Gökçer, 2022). Literatürde, farklı kültürden yapılan çalışmalarda, kadınların menopoza ilişkin tutumlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. İranlı kadınlar üzerinde yapılan bir çalışmada, kırsal bölgelerdeki kadınların menopoza ilişkin tutumlarının kentsel bölgelerdeki kadınlara kıyasla daha olumsuz olduğu bulunmuştur (Khademi ve Cooke, 2003). Nijerya'da yapılan bir başka çalışmada, farklı etnik gruplardan kadınların menopoza ilişkin algı ve tutumlarının farklılık gösterdiği bulunmuştur (Adewuyi ve Akinade, 2010). Çin'de menopoza giren kadınlar toplum tarafından damgalanarak "anormal insanlar" olarak kabul edilmiştir. Menopoza giren kadınlar eksik kadın olarak

nitelendirilmiş ve değersizleştirilmiştir (Li vd., 2023). Amerikan Latin kadınlar menopoza kişinin yaşamı gereken doğal bir durum olarak tanımlarken, İrlandalı kadınlar menopoza can sıkıcı ve beklenmedik bir durum olarak değerlendirmiştir (Hall ve diğerleri, 2007). Menopoza giren İtalyan kadınların %92'sinin menopoza hayatın normal bir evresi olarak kabul etmekte ve %40'ından fazlası menopoza iyi bir deneyim olarak görmektedirler (Donati ve ark., 2009). İslam ve Afrika gibi kültürlerde ise menopozun "hastalanmak" olarak nitelendirildiği ve kadına "statü" kazandırdığı belirtilmiştir. Türk kültüründe menopoz dönemi, genellikle 'kayıplar dönemi' olarak algılanmış ve bu algı, kadınların menopoza yönelik olumsuz bakış açısına neden olmuştur (Abay, 2023). Türk ve Alman kadınların karşılaştırıldığı çalışmada, her iki kültürdeki kadınların da menopoza "kadınlığın kaybolması" olarak algıladığı saptanmıştır (Vural ve Yangın, 2016). Türkiye'de Müslüman kadınlarda yapılan bir diğer çalışmada ise, adet kanamasının olmaması temizlik ve uygunluk dahil olmak üzere olumlu hususlarla ilişkilendirilmiş ve dini ritüeller ve dualar açısından adet görmemek bir avantaj olarak yorumlanmıştır (Metintaş vd., 2010).

Literatür incelendiğinde menopoz mitlerinin belirlenmesine yönelik bir çalışma bulunmakla beraber bu alanda geliştirilmiş bir ölçeğe rastlanmamıştır. Geliştirilen ölçek ile kadınların menopoza ilişkin mitlerinin belirlenmesine yönelik ölçek literatüre kazandırılacaktır. Ölçeğin kullanıldığı çalışmalarda, kadınlara konuya ilişkin eğitim ve danışmanlık hizmeti verilerek, kadınların menopoz ve semptomları konusundaki bilgi, tutum, bakış açısının belirlenmesi ve yaşam kalitesinin artırılarak iyilik halinin devamlılığı sağlanabilecektir. Ayrıca, menopozal dönemde ortaya çıkan değişiklikler kadınlarda kaygı, depresyon gibi psikolojik sorunlarla baş etmede menopoza ilişkin mitlerin etkisinin incelenmesi konusunda da ölçeğin kullanılması literatüre katkı sağlayacaktır.

Bu araştırmanın amacı, Menopoz Mitleri Ölçeğini geliştirmek, geçerlik ve güvenirliğini test etmektir.

Araştırmada, "Menopoz Mitleri Ölçeği" geçerli bir ölçek midir? ve "Menopoz Mitleri Ölçeği" güvenilir bir ölçek midir? sorularının yanıtı aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma, menopoz mitleri ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılması amacıyla metodolojik araştırma türünde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, Google Forms üzerinden oluşturulan anket ile çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara sosyal paylaşım ağları (örneğin Facebook, Instagram, Twitter vb.) aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırma, 01 Eylül 2023 ile 01 Mart 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmada, gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçek geliştirme çalışmalarında, örneklem büyüklüğünün madde sayısının 5-10 katı olması önerilmektedir (Akgül, 2005). Ayrıca, ölçeğin ideal yapısını oluşturmak için, 300-500 katılımcı arasında bir örneklem büyüklüğüne ulaşılması gerektiği vurgulanmaktadır (Sousa ve Valmi, 2011). Araştırma örneklemini, taslak formunun madde sayısının 10 katı olacak şekilde, kartopu örnekleme yöntemiyle ulaşılan 334 kadın olmuştur. Kartopu örnekleme tekniği, evrene ulaşmanın güç olduğu veya evren hakkındaki bilgilerin eksik olduğu durumlarda tercih edilmektedir. Ancak bu yöntemin seçim yanlışlığı yaratma riski bulunmaktadır. Hedef kitleyi temsil eden bir örneklem seçilememesi ve katılımcıların görüşlerini birbirleriyle paylaşma olasılığı, bu yöntemin sınırlılıkları arasında yer almaktadır (Baltacı, 2018). Araştırmaya, 18-65 yaş arası, okur-yazar olan, araştırmaya katılmaya istekli olan, hem menopoza girmiş hem de girmemiş kadınlar dahil edilmiştir. Menopoza girmemiş kadınlar arasında, ön yargılar, duyular, tutumlar ve bakış açıları ön plana çıkarılırken, menopoza girmiş kadınların bakış açıları ve tutumları da araştırmaya dahil edilmiştir. Bu şekilde, menopoz öncesi ve menopoz sonrası tutumlar arasındaki farklılıklar araştırmaya yansıtılmıştır. Anket sorularını eksik yanıtlayan katılımcılar, araştırma dışı bırakılmış, veri doygunluğuna ulaşıldığında araştırma sonlandırılmıştır.

Veri Toplama Araç ve Gereçleri

Araştırmada veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu ve Menopoz Mitleri Ölçeği Taslak Formu kullanılarak elde edilmiştir.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilen bu form katılımcıların sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik tanımlayıcı özelliklerini içeren toplam 12 sorudan oluşmaktadır.

Menopoz Mitleri Ölçeği: Menopoz Mitleri ölçeği taslak formu madde havuzu, kapsamlı literatür taraması yapılarak ve mesleki deneyimlere dayanarak oluşturulmuştur. Taslak form, 5'li likert tipte olup 30 maddeden oluşmakta; "Tamamen katılıyorum=5, katılıyorum=4, kararsızım=3, katılmıyorum=2, kesinlikle katılmıyorum=1" şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınan puanlar arttıkça, menopoz mitlerine inanma düzeyi de artmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama süreci, araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan bireylere yönelik olarak oluşturulan çevrimiçi anket formu sosyal paylaşım ağları üzerinden paylaşılmıştır.

Sosyal medya kullanımının yaygınlığı ve yalnızca İstanbul ili ile sınırlı kalmama amacıyla çevrimiçi anket yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma hakkında katılımcılara açıklayıcı bilgi verildikten sonra, katılımcıların çalışmaya katılmaya onay vermesiyle veri toplama işlemi başlatılmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Bu çalışmada, Menopoz Mitleri Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının psikometrik özellikleri değerlendirildi. İlk aşamada, ölçeğin faktör yapısını belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmış, ardından modelin doğruluğunu test etmek amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği çeşitli istatistiksel yöntemlerle incelenmiştir. Analiz sürecinde, SPSS 26.0 yazılımı AFA ve güvenilirlik testleri için, AMOS 21.0 ise DFA işlemleri için kullanılmıştır. Tüm istatistiksel hesaplamalar, 0,05 anlamlılık seviyesi temel alınarak yürütülmüştür.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma başlamadan önce, İstanbul'daki bir üniversitenin Etik Kurulu'na başvuru yapılmış ve 27.07.2023 tarihli, 2023/7 sayılı toplantıda etik onay alınmıştır. Çalışma sürecinde Helsinki Bildirgesi'nin etik ilkeleri titizlikle gözetilmiştir. Katılımcılara, araştırmaya gönüllü olarak katılabilecekleri ve istedikleri aşamada ayrılmaya haklarının bulunduğu açıkça ifade edilmiştir. Araştırma bulgularının yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı ve katılımcı kimlik bilgilerinin paylaşılmayacağı kendilerine bildirilmiştir. Çevrimiçi anket formunda, çalışmaya katılım sağladıklarını kabul ettiklerini onaylamaları için bir seçenek sunulmuştur.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada verileri, çevrimiçi anket aracılığıyla sosyal paylaşım ağları üzerinden toplanmıştır, bu nedenle sosyal medya kullanmayan bireyler araştırmaya dahil edilememiştir. Ayrıca, katılımcıların çoğunluğunun menopoza girmemiş kadınlardan oluşması ve ilköğretim ile lise mezunu katılımcı sayısının görece düşük olması araştırmanın sınırlılıklarıdır.

Bulgular

Çalışmaya katılan kadınların %31,7'si 18-29 yaş grubundadır ve yaş ortalaması 37,68±11,35 yaştır. Kadınların, %62,6'sı evli, %69,5'i bir işte çalışmakta, %62'si Türkiye'nin batısında (Marmara, Ege) yaşamaktadır. Kadınların, %83,2'sinin eğitim durumu üniversite ve üzeridir, %78,4'ünün geliri giderine denktir ve %58,7'sinin çocuğu vardır. Kadınların, %23,7'si menopoza girmiş, menopoza girenlerin %82,3'ü doğal menopoza girmiş ve %51,9'u 1-5 yıldır menopozdadır. Kadınların %51,2'si menopoz hakkında bilgi/egitim almıştır.

Tablo 1 incelendiğinde 30 madde için 17 uzmanın verdiği cevaplara göre KGO'ları hesaplanmış, KGO'su 0,42'den küçük olan üç madde (Madde 15, 29 ve 30) çıkarılmıştır. Kalan 27 maddenin KGO'larının ortalamasından KGI (Kapsam Geçerlik İndeksi) 0,68 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak KGI≥KGÖ olduğundan oluşturulan 27 maddeli yapının kapsam geçerliliği istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Taslak Ölçek Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Maddeler	Uygun Değil Sayı	Kısmen Uygun Sayı	Uygun Sayı	KGO
Madde 1	0	2	15	0,76
Madde 2	0	4	13	0,53
Madde 3	0	0	17	1,00
Madde 4	0	1	16	0,88
Madde 5	2	2	13	0,53
Madde 6	1	3	13	0,53
Madde 7	1	1	15	0,76
Madde 8	1	1	15	0,76
Madde 9	0	3	14	0,65
Madde 10	3	1	13	0,53
Madde 11	1	1	15	0,76
Madde 12	1	1	15	0,76
Madde 13	1	1	15	0,76
Madde 14	0	2	15	0,76
Madde 15*	4	2	11	0,29
Madde 16	2	2	13	0,53
Madde 17	1	0	16	0,88
Madde 18	1	3	13	0,53
Madde 19	0	2	15	0,76
Madde 20	0	1	16	0,88
Madde 21	1	2	14	0,65
Madde 22	1	2	14	0,65
Madde 23	2	2	13	0,53
Madde 24	2	2	13	0,53
Madde 25	2	2	13	0,53
Madde 26	2	1	14	0,65
Madde 27	1	3	13	0,53
Madde 28	1	2	14	0,65
Madde 29*	3	4	10	0,18
Madde 30*	2	4	11	0,29

*KGO değeri 0,42'nin altında olduğu için çıkartılan maddeler

Tablo 2'de yer alan analiz sonuçları, örneklem yeterliliğini değerlendiren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısının 0,904 olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Bartlett

Küresellik Testi verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ve değişkenler arasında anlamlı düzeyde güçlü ilişkiler bulunduğunu ortaya koymuştur ($p<0,001$).

Tablo 2. Menopoz Mitleri Ölçeğinin KMO Değeri ve Bartlett Küresellik Testi Sonuçları

Kaiser Meyer Olkin (KMO)	0,904
X^2	2954,043
sd	120
Bartlett Küresellik Testi	p; Anlamlılık düzeyi 0,000***

***: $p<0,001$

Menopoz Mitleri Ölçeğine Temel Bileşenler Analizi yöntemi ile Varimax döndürmesi kullanılarak açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. 27 maddeden oluşan ölçek ilk analiz sonucunda 5 alt boyuta ayrılmış ancak bazı maddelerin 1'den fazla faktöre birden güçlü yüklendiği, bazı maddelerin tek başına bir faktör oluşturduğu

görüldüğünden bu maddeler yapı dışına çıkarılmıştır. Yapı dışına çıkarılan maddeler 2,3,5,8,12,14,20,24,25,26 ve 27 numaralı maddelerdir. Sonuç olarak 11 madde çıkarıldıktan sonra yapının 16 madde ve 3 faktör ile uygun hale gelmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Menopoz Mitleri Ölçeğinin Varyans Açıklama

Faktör	Döndürme Kullanılmadan Sonuçlar			Varimax Döndürmeli Sonuçlar		
	Öz Değer	Açıklanan Varyans %	Birikimli %	Öz Değer	Açıklanan Varyans %	Birikimli %
Faktör 1	6,922	43,261	43,261	4,629	28,933	28,933
Faktör 2	2,190	13,687	56,948	2,835	17,716	46,649
Faktör 3	1,185	7,403	64,351	2,832	17,702	64,351

Faktör 1: Cinsel yaşama etkisine ilişkin mitler

Faktör 2: Aile ve sosyal yaşama etkisine ilişkin mitler

Faktör 3: Ruhsal yaşama etkisine ilişkin mitler

Tablo 4'teki analiz sonuçlarına göre, başlangıç öz değeri 1'den büyük olan üç faktör belirlenmiştir. İlk faktör, sekiz madde ile toplam varyansın %28,933'ünü açıklarken, ikinci faktör dört madde ile %17,716'sını ve üçüncü faktör yine dört madde ile %17,702'sini kapsamaktadır. Bu üç faktör ve toplam 16 madde birlikte ölçeğin toplam varyansının %64,351'ini açıklamaktadır.

Menopoz Mitleri Ölçeğinin faktör yapısında yer alan tüm maddelerin faktör yükleri 0,500'ün üzerinde bulunmuştur.

Açımlayıcı faktör analizi ile belirlenen bu üç faktörlü yapının geçerliliğini değerlendirmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Ancak model, beklenen uyum kriterlerini karşılamamıştır. Bu durum üzerine, aşırı modifikasyon gerektiren 1, 16 ve 19 numaralı maddeler modelden çıkarılmıştır. Sonrasında, ki-kare değerini en çok azaltacak şekilde kavramsal olarak uygun tek bir modifikasyon gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4. Menopoz Mitleri Ölçeğinin Maddelerine İlişkin Faktör Yük Değerleri ve Uyum İndeks Değerleri ve İyi Uyum Değerleri

Maddeler	Faktör 1 Cinsel yaşama etkisine ilişkin mitler	Faktör 2 Aile ve sosyal yaşama etkisine ilişkin mitler	Faktör 3 Ruhsal yaşama etkisine ilişkin mitler
Madde_21	0,853		
Madde_22	0,851		
Madde_18	0,808		
Madde_15	0,736		
Madde_23	0,707		
Madde_19	0,678		
Madde_16	0,544		
Madde_11	0,537		
Madde_9		0,860	
Madde_10		0,797	
Madde_17		0,751	
Madde_6		0,567	
Madde_1			0,824
Madde_7			0,747
Madde_13			0,742
Madde_4			0,608
Modelin Uyum İndeks Değerleri		İyi Uyum Değerleri (Kabul Edilebilir Eşik Değerler)	
χ^2/sd	3,158	≤ 3 (4-5)	
GFI	0,918	$\geq 0,90$ (0,89-0,85)	
AGFI	0,878	$\geq 0,90$ (0,89-0,85)	
IFI	0,939	$\geq 0,95$ (0,94-0,90)	
TLI (NNFI)	0,921	$\geq 0,95$ (0,94-0,90)	
CFI	0,938	$\geq 0,95$ (0,94-0,90)	
RMSEA	0,079	$\leq 0,05$ (0,06-0,08)	
SRMR	0,063	$\leq 0,05$ (0,06-0,08)	

Tablo 5'te sunulan Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, Menopoz Mitleri Ölçeğinin tüm maddelerinin 0,500'ün üzerinde faktör yüküne sahip olduğunu ortaya

koyuştur. Bu bulgu, ölçeğin maddelerinin belirlenen faktörlerle güçlü bir ilişki gösterdiğini ve yapısal geçerliliğin sağlandığını desteklemektedir.

Tablo 5. Menopoz Mitleri Ölçeğinin Maddelerinin Doğrulamalı Faktör Analizi Sonrası Faktör Yük Değerleri

Maddeler	Faktör 1 Cinsel yaşama etkisine ilişkin mitler	Faktör 2 Aile ve sosyal yaşama etkisine ilişkin mitler	Faktör 3 Ruhsal yaşama etkisine ilişkin mitler
Menopoza girmek yaşam süresini kısaltır.	0,569		
Menopoza girmek haklı bir boşanma nedenidir.	0,637		
Menopoza girmek kadının ailedeki değerini düşürür.	0,795		
Menopoza giren kadın eksik bir kadındır.	0,768		
Menopoza girmek utanç veren bir durumdur.	0,807		
Kadın menopoza girdiğini çevresinden gizlemelidir.	0,873		
Menopoza girmek kadınların kilo almasına neden olur.		0,536	
Menopoza giren kadınlar sinirlidir.		0,658	
Menopoza giren kadınlar kavgacıdır.		0,786	
Menopoz girmek kadının stresini artırır.		0,850	
Menopoza girmek kadınlığın bitmesidir.			0,783
Menopozda eşler birbirinden uzaklaşır.			0,739
Menopoza giren kadın cinsel yaşamdan zevk almaz.			0,726

Menopoz Mitleri Ölçeğinin güvenirlik analizi sonuçları, ölçeğin genel olarak yüksek derecede güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir ($\alpha=0,871$). Alt boyutlar incelendiğinde, "Cinsel yaşama etkisine ilişkin mitler" faktörünün oldukça yüksek bir güvenirlik katsayısına sahip olduğu ($\alpha=0,854$), "Aile ve sosyal yaşama etkisine ilişkin mitler" boyutunun güvenirliğinin iyi düzeyde olduğu ($\alpha=0,792$), ve "Ruhsal yaşama etkisine ilişkin mitler" faktörünün de benzer şekilde yüksek güvenirlik gösterdiği ($\alpha=0,796$) belirlenmiştir.

"Ölçeğin zamana bağlı tutarlılığını ölçmek amacıyla, Menopoz Mitleri Ölçeği'ni dolduran 334 kişi arasından rastgele seçilen 100 katılımcıya belirli bir süre sonra yeniden aynı ölçek uygulanmıştır. İlk ve ikinci uygulama arasındaki uyumu değerlendirmek için Sınıfı Korelasyon Katsayısı (ICC) hesaplanmış ve sonuçlar, bireylerin tekrar eden maddelere verdikleri yanıtların yüksek düzeyde örtüştüğünü göstermiştir. Bu bulgu, ölçeğin zaman içinde güvenirliğini koruduğunu ve ölçüm sonuçlarının tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır ($p<0,001$).

Tablo 6. Menopoz Mitleri Ölçeğinin Test-Tekrar Test Puanları Arasındaki Sınıfı Korelasyon Katsayısı

	ICC	p
Menopoz Mitleri Ölçeği	0,828	0,000*
Faktör 1 (Cinsel yaşama etkisine ilişkin mitler)	0,820	0,000*
Faktör 2 (Aile ve sosyal yaşama etkisine ilişkin mitler)	0,841	0,000*
Faktör 3 (Ruhsal yaşama etkisine ilişkin mitler)	0,916	0,000*

*: $p<0,001$

ICC=Intraclass Correlation Coefficients (Sınıfı Korelasyon Katsayısı)

p=Anlamlılık Düzey

Tartışma

Menopoz mitleri ölçeğini geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen araştırmaya katılanların yaş ortalaması $37,68\pm11,35$ yaştır ve kadınların %23,7'si menopoza girmiştir. Menopoz yaşı toplumdan topluma ve bireyden bireye farklılık göstermekte; çevresel, genetik ve cerrahi etkenlerin birkaçı, overyan yaşlanmayı etkileyebilmektedir (Gold vd., 2001). North American

Menopause Society (2022) verilerine göre, kadınların ortalama menopoz yaşı dünya genelinde 52 olup, 2025 yılı itibarıyla menopoz sürecindeki kadın sayısının 1,1 milyara ulaşacağı öngörülmektedir (NAMS, 2022). Her ne kadar menopoz biyolojik olarak doğal bir süreç olsa da, kadınlar bu dönemde çeşitli fiziksel ve psikolojik değişimlerle karşı karşıya kalmaktadır (Syed Alwi ve ark., 2021). Erken menopoz evresinde sıcak basmaları, uyku düzensizlikleri

ve gece terlemeleri gibi vazomotor belirtiler ön plandayken, depresyon ve sinirlilik gibi psikolojik semptomlar ile cinsel istekte azalma ve vajinal kuruluk gibi cinsel sağlık sorunları da gözlenmektedir. Menopoz ilerledikçe, osteoporoz ve kardiyovasküler hastalıkların görülme olasılığı da artmaktadır (Abiç ve Yılmaz, 2020; Vaccaro ve ark., 2021). Kadınların menopoza dair bakış açıları ve bu süreci nasıl deneyimledikleri; kültürel yapı, sosyal faktörler, eğitim düzeyi ve kişisel fiziksel-duygusal değişkenlere bağlı olarak farklılık göstermektedir (Jurgenson ve ark., 2014; İbraheem ve ark., 2015). Yapılan araştırmalar, menopoz sürecini olumlu bir perspektifle ele alan kadınların, semptomları daha hafif yaşadığını ortaya koymaktadır (Jurgenson ve ark., 2014; Gözüyesil ve ark., 2021; Gümüşay ve Erbil, 2019).

Menopoz döneminde, çeşitli fiziksel ve ruhsal değişiklikler meydana gelmekte ve kadınlar vazomotor, psikolojik, somatik ve atrofik değişikliklerle ilgili semptomlar yaşayabilmektedir (El Khoudary ve ark., 2019). Türk toplumunda kadınların aile içindeki konumları, görev ve sorumlulukları, hatta eşlerinin menopoz dönemine yönelik algıları önemlidir. Türkiye'de yapılan çalışmalar, kadınların menopoz dönemine yaklaşım konusunda olumlu ve olumsuz görüşlere sahip olduğunu bildirmektedir (Koç ve Sağlam, 2008; Özgür ve ark., 2010). Menopoz bireysel bir olgudur; menopoz şikayetleri evrensel değildir ve kültürler arasında farklılık gösterir. Örneğin, Hindistan'daki kadınların çoğu düzensiz adet kanamaları dışında menopoz semptomlarından şikayet etmezken, Batı kültürlerindeki kadınların çoğu genellikle sıcak basması ve gece terlemesi yaşar. Batı kültüründe menopoz genellikle bir son ve tedavi edilmesi gereken bir "hastalık" olarak görülürken, Mayalar gibi diğer kültürlerde menopoz özgürlüğün, statü yükselmesinin ve saygının bir simgesi olarak algılanmaktadır. Kültürler arasındaki menopoz deneyimlerindeki farklılıkların iyi tespit edildiği göz önüne alındığında, kültüre özgü yönetim yöntemlerinin geliştirilmesi için aynı kültür içindeki kadınların menopoz deneyimlerinin incelenmesi gerekmektedir (Shorey ve ark., 2018).

Bir ölçeğin kapsam geçerliğini değerlendirmek, anlaşılabilirliğini artırmak ve uygun olmayan maddeleri ayıklamak amacıyla en etkili nitel yöntemlerden biri uzman görüşü almaktır (Morgodo ve ark., 2017). Bu doğrultuda farklı teknikler kullanılmakta olup, tercih edilen yönteme bağlı olarak 3 ile 40 arasında değişen sayıda uzmanın görüşüne başvurulmaktadır (Kishore ve ark., 2021; Esin, 2014; Yusoff, 2019). Uzman görüşleri değerlendirilirken Lawshe tekniği kullanılmıştır. Lawshe tekniğinde, uzman görüşleri 1-kaldırılmalı, 2- revize edilmeli, 3- kalmalı, şeklinde üçlü derecelendirmektedir (Lawshe, 1975). Büyüköztürk (2020)'e göre, benzer çalışmalarda olduğu gibi, bir ölçeğin kapsam geçerliliğini test edebilmek için uzman görüşüne başvurulması gerekmektedir. Taslak ölçek oluşturulduktan sonra, kapsam ve geçerlilik uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla 17 uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanlar, ölçek maddelerini anlaşılabilirlik, amaçla uyumluluk, ayırt edicilik ve kültürel uygunluk gibi kriterlere göre değerlendirmiştir. Bir örneklemin yeterliliğinin değerlendirilebilmesi için her bir test için önerilen minimum katılımcı sayısına ulaşılması, anti-image korelasyon değerlerinin uygun olması ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısının en az 0,50 seviyesinde bulunması gerekmektedir. KMO değeri 0,50-0,59 arasında

ise örneklem yetersiz kabul edilirken, 0,60-0,69 aralığı orta düzeyde, 0,70-0,79 aralığı iyi, 0,80-0,90 aralığı çok iyi ve 0,90'ın üzeri mükemmel olarak değerlendirilmektedir (Seçer, 2018; Bursal, 2019). Çalışmamızda 17 uzman görüşü alındığından KGO (Kapsam Geçerlik Ölçütü) 0,42 alınmıştır. Buna göre KGO'su 0,42'den küçük olan üç madde çıkarılmıştır. Kalan 27 maddenin KGO'larının ortalamasından KGI (Kapsam Geçerlik İndeksi) hesaplanmış ve 0,68 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak KGI>KGO olduğundan oluşturulan 27 maddeli yapının kapsam geçerliliği istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir.

Menopoz Mitleri Ölçeği" nin taslak madde sayısı 27 olduğu için madde sayısının 10 katı olması hedeflenmiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden 334 kişi ile veri toplama süreci tamamlanmıştır. Ölçek çalışmalarında, güvenilir sonuçlar elde edebilmek için genellikle madde sayısının en az beş katı büyüklüğünde bir örnekleme çalışması ve yaklaşık 300 katılımcıdan veri toplanması tavsiye edilmektedir (Boetang ve ark., 2018). Çapık ve ark. (2018), güvenilir analizler yapabilmek için örneklem büyüklüğünün en az 200 kişi olması gerektiğini belirtmektedir.

Menopoz Mitleri Ölçeği için hesaplanan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,904 olarak bulunmuş ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için son derece uygun olduğu belirlenmiştir. Faktör analizinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için örneklemin yeterli olup olmadığını ölçen KMO testi, 0,50'nin altındaki değerlerde analizin devam ettirilmemesi gerektiğini göstermektedir. KMO ölçeğine göre, 0,50-0,60 arası 'kötü', 0,60-0,70 arası 'zayıf', 0,70-0,80 arası 'orta', 0,80-0,90 arası 'iyi' ve 0,90 üzeri 'mükemmel' olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, 0,904 olarak hesaplanan KMO değeri, örneklem büyüklüğünün faktör analizi için güçlü bir yeterliliğe sahip olduğunu göstermektedir (Karagöz ve Bardakçı, 2020; Özdamar, 2017).

Bartlett Küresellik testi sonuçları, ölçek maddeleri arasında anlamlı düzeyde güçlü ilişkiler bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu doğrulamaktadır ($p<0,001$). Bir veri setinin çok değişkenli normal dağılıma uygunluk gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Bartlett testi uygulanmaktadır. Bu test, değişkenler arasındaki korelasyonların faktör analizi için yeterli olup olmadığını anlamaya yönelik bir istatistiksel yöntemdir. Test sonucunda hesaplanan ki-kare değeri ve anlamlılık düzeyi değerlendirilerek sonuca ulaşılır. Eğer anlamlılık düzeyi 0.05'in altında ise verilerin çok değişkenli normal dağılıma sahip olduğu kabul edilir ve analiz sürdürülebilir. Ancak, anlamlılık değeri 0.05'ten büyükse, faktör analizi için uygun bir veri yapısının bulunmadığı düşünülmektedir (Büyüköztürk, 2020).

Bir ölçme aracının, hedeflediği özelliği başka faktörlerle karıştırmadan ve hataya yer vermeden ne derece doğru ölçebildiği, geçerlik kavramıyla ifade edilir. Ölçme aracının belirli bir amaç doğrultusunda ne kadar işlevsel olduğu, geçerliğinin temel belirleyicisidir. Bu nedenle, geçerlik yalnızca aracın ölçtüğü kavramla sınırlı kalmaz; aynı zamanda kullanım amacı, uygulandığı bireyler ve uygulanış şekline göre de değişiklik gösterebilir (Ercan ve Kan, 2004). Yapı geçerliliği, ölçekteki hazırlanan maddelerin ölçmek istenilen özelliği ne derece doğru ölçtüğünü göstermektedir (Güzel, 2023). Menopoz Mitleri ölçeğinin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör

analizi uygulanmıştır. Faktör analizi ise Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) olarak iki gruba ayrılmaktadır. Menopoz Mitleri Ölçeği'nin faktör yapısını incelemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Faktörlerin belirlenmesinde Temel Bileşenler Analizi yöntemi kullanılmış ve Varimax döndürme tekniği ile ölçek maddeleri arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir. Araştırmaya 334 kadın katılmış olup, örneklem geniş bir yaş aralığını kapsamaktadır. İlk analizlerde 27 maddeden oluşan ölçek, beş farklı alt boyuta ayrılmıştır. Ancak bazı maddelerin birden fazla faktörde yüksek yüklenmesi, bazı maddelerin ise tek başına bir faktör oluşturması nedeniyle kapsamlı bir revizyon yapılmıştır. Bu süreçte, 2, 3, 5, 8, 12, 14, 20, 24, 25, 26 ve 27 numaralı maddeler ölçekten çıkarılmış ve sonuç olarak ölçek 16 madde ve 3 faktör içerecek şekilde yeniden yapılandırılmıştır.

Faktör belirleme sürecinde, öz değer (Eigenvalue) kriteri esas alınmış ve öz değeri 1'in üzerinde olan 3 faktörün varlığı doğrulanmıştır. Faktörler toplam varyansın %64,351'ini açıklamakta olup, Faktör 1 %28,933, Faktör 2 %17,716, Faktör 3 ise %17,702 oranında varyansı açıklamaktadır. Ayrıca, ölçek maddelerinin faktör yüklerinin 0,500'ün üzerinde olması, faktör yapısının sağlam ve istikrarlı olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin belirlenen faktör yapısını doğrulamak için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Model değerlendirme sürecinde, 1, 16 ve 19 numaralı maddelerin fazla modifikasyon gerektirdiği tespit edilmiş ve modelin istikrarlı hale getirilmesi amacıyla bu maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca, ki-kare değerinde en büyük düşüşü sağlayacak kavramsal olarak anlamlı tek bir modifikasyon yapılmıştır. Revize edilen modelde, ölçek 13 madde ve 3 faktörden oluşan son haline ulaşmıştır.

DFA sonuçları incelendiğinde modelin uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir (χ^2/sd : 3,158; GFI: 0,918; AGFI: 0,878; CFI: 0,938; RMSEA: 0,079; SRMR: 0,063). Tüm maddelerin faktör yüklerinin 0,500'ün üzerinde olması, ölçeğin faktör yapısının güçlü olduğunu desteklemektedir. Açıklayıcı faktör analizi ile elde edilen modelin, doğrulamalı faktör analiziyle de doğrulandığı ve faktör yapısının geçerli olduğu ortaya konmuştur.

Örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmış ve 0,904 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, örneklem yeterliliğinin mükemmel düzeyde olduğunu göstermektedir. Faktör analizinde örneklem yeterliliği açısından kabul edilen ölçeklendirmeye göre, 0,50-0,60 arası yetersiz, 0,60-0,70 arası zayıf, 0,70-0,80 arası orta, 0,80-0,90 arası iyi ve 0,90 ve üzeri mükemmel olarak değerlendirilmektedir. Buna ek olarak, Bartlett Küresellik Testi sonucu incelendiğinde, değişkenler arasında anlamlı ve güçlü ilişkiler olduğu görülmüş, bu da verilerin faktör analizi için uygun olduğunu doğrulamıştır ($p<0,001$).

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin genel olarak yüksek derecede güvenilir olduğu belirlenmiştir ($\alpha=0,871$). Alt boyutlara ilişkin Cronbach Alfa katsayıları incelendiğinde, "Cinsel yaşama etkisine ilişkin mitler" alt boyut $\alpha=0,854$ (yüksek güvenilirlik), "Aile ve sosyal yaşama etkisine ilişkin mitler" alt boyutu $\alpha=0,792$ (oldukça güvenilir) ve "Ruhsal yaşama etkisine ilişkin mitler" alt boyutu $\alpha=0,796$ (oldukça güvenilir) olarak bulunmuştur. Bu bulgular,

ölçeğin tüm alt boyutlarıyla tutarlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin zamana karşı tutarlılığını değerlendirmek amacıyla test-tekrar test yöntemi uygulanmıştır. Menopoz Mitleri Ölçeği'ni yanıtlayan 334 katılımcı arasından rastgele seçilen 100 kişiye, ilk uygulamadan üç hafta sonra ölçek tekrar uygulanmış ve Sınıfıçi Korelasyon Katsayısı (ICC) hesaplanarak yanıtlar arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Sonuçlar, ölçeğin zaman içinde yüksek derecede tutarlı olduğunu ve katılımcıların tekrarlanan sorulara verdikleri yanıtların büyük ölçüde uyum gösterdiğini ortaya koymuştur (ICC: 0,828; $p<0,001$).

Ölçeğin model uyumunu değerlendirmek için yaygın olarak kullanılan Ki-Kare (χ^2) testi, örneklem büyüklüğünden etkilendiği için serbestlik derecesine oranı daha güvenilir sonuçlar sunmaktadır. Literatürde modelin uyumunu belirlemede kesin bir eşik değeri üzerinde tam bir görüş birliği olmamakla birlikte, NC (χ^2/sd) değerinin 2 ile 5 arasında olması önerilmektedir. Model uyumunu belirleyen diğer istatistiksel ölçütlerden biri de RMSEA olup, iyi bir model uyumu için bu değer 0,05 ile 0,10 aralığında olması gerektiği belirtilmektedir. RMSEA değeri 0,10'un üzerinde olduğunda modelin zayıf uyum gösterdiği kabul edilmektedir.

Bu araştırma sonucunda Menopoz Mitleri Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu kanıtlanmış, kadınların menopoz mitlerine ilişkin inançlarını değerlendirmek için kullanılabilecek standart bir ölçek olarak literatüre kazandırılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ile belirlenen 16 madde ve 3 faktörlü yapının doğrulamalı faktör analizi ile de doğrulandığı ve modelin genel olarak iyi bir uyuma sahip olduğu saptanmıştır.

Sonuç

Araştırma sonucunda; geliştirilen Menopoz Mitleri Ölçeğinin 13 madde ve üç alt boyuttan oluştuğu; geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ve ölçeğin zamana karşı değişmediği görülmüştür. Geliştirilen bu ölçek ile, kadınların menopoza yönelik mitlere inanma düzeyi belirlenebilecektir.

Öneriler

Geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olan Menopoz Mitleri Ölçeği kullanılarak, sağlık çalışanları menopoz mitlerinin yaygın olduğu grupları belirleyerek, öncelikle bu gruplara yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilebilir. Ayrıca, farklı dil ve kültürelere ölçeğin uyarlanması ile, menopoza yönelik mitlere inanma düzeyinin kültürlere göre nasıl farklılaştığı daha net bir şekilde ortaya çıkartılabilir.

Beyannameler

Etik Onay ve Katılma İzni

Araştırmanın uygulanması için İstanbul Gedik Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığından araştırmanın uygulanması için onay alınmıştır (Karar No: 2023/7, Tarih: 27/07/2023). Araştırma, Helsinki Bildirgesi'nde belirtilen etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür. Katılımcılara, gönüllü olarak araştırmaya dahil olabilecekleri ve istedikleri zaman çalışmadan ayrılma haklarının bulunduğu açıkça ifade edilmiştir. Ayrıca, elde edilen verilerin tamamen anonim tutulacağı ve sonuçların yalnızca bilimsel amaçlarla yayımlanacağı konusunda kendilerine gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Yayın İzni

Uygulanamaz.

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti

Uygulanamaz.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Finansman

Araştırma için herhangi bir finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkıları

FE ve KDB, makalenin yöntem, tartışma, özet ve abstract bölümlerinin yazımına önemli katkılar sağlamış, aynı zamanda genel yazım sürecinde ve son kontrollerde rol almıştır. Araştırma verilerinin analiz edilmesi ve yorumlanması FE ve KDB tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, makalenin giriş ve tartışma bölümlerinin yazımında aktif olarak yer almışlardır. FE, veri toplama sürecine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Tüm yazarlar, makalenin son halini okuyarak onaylamıştır.

Kaynaklar

- Abay, H. (2023). Dünyada ve Türkiye’de kültürün menopoza yansması. T. Akarsu (Ed.), Sağlık bilimlerinde öncü ve çağdaş çalışmalar kitabı içinde (s.19-30). İzmir: Duvar Yayınları.
- Abiç, A., & Yılmaz, D. V. (2020). Menopoz semptomlarına yoganın etkisi. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp dergisi, 3(2), 217-223.
- ACOG, The American College of Obstetricians and Gynecologists, (2019). <https://www.acog.org/Patients/FAQs/The-Menopause-Years?IsMobileSet=false> Erişim Tarihi 28.01.2025
- Adewuyi, T.D.O. ve Akinade, E.A. (2010). Perception and attitudes of Nigerian women towards menopause, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 5, 1777–1782.
- Ağralı, C., Ünal, E., ve Kaya Şenol, D. (2022). Kadınların menopoz algısı ve tamamlayıcı tedavi kullanımına ilişkin tutumları, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(3), 172–183.
- Akgül, A. (2005). Tıbbi araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri (3. bs). Ankara: Emek Ofset.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme, Bülent Ecevit Üniversitesi SBE Dergisi, 7(1), 231-274.
- Boateng, G.O., Neilands, T.B., Frongillo, E.A., Melgar-Quinonez, H.R. ve Young, S L.(2018). Best practices for developing and validating scales for health, social, and behavioral research: A primer, Front Public Health, 6(149), 149-157.
- Bursal, M. (2019). SPSS ile temel veri analizleri (2.bs). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş. (2020). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum. 27. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çapık, C., Gözüm, S. ve Aksayan, S. (2018). Kültürlerarası ölçek uyarlama aşamaları, dil ve kültür uyarlaması: güncellenmiş rehber. Florence Nightingale J Nurs, 26, 199-210.
- Donati, S., Cotichini, R., Mosconi, P., Satolli, R., Colombo, C. ve Liberati, A. (2009). Menopause: Knowledge, attitude and practice among Italian women, Maturitas, 63, 246–252.
- El Khoudary, S.R., Greendale, G., Crawford, S.L., Avis, N.E., Brooks, M.M., Thurston, R.C., Karvonen Gutierrez, C., Waetjen, L.E. ve Matthews, K. (2019). The menopause transition and women’s health at midlife: Progress report from the Study of Women’s Health Across the Nation (SWAN), Menopause, 26(10), 1213-1227.
- Ercan İ, Kan İ. (2004). İçerlerde Güvenirlik ve Geçerlik. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 30(3):211-16
- Esin, M.N. (2014). Veri toplama yöntem ve araçları & veri toplama araçlarının güvenilirlik ve geçerliği. Erdoğan S, Nahcivan N, Esin MN, (Ed.), Hemşirelikte Araştırma Süreç, Uygulama ve Kritik içinde (ss. 193-231). İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
- Gold EB, Bromberger J, Crawford S, Samuels S, Greendale GA, Harlow SD, Skurnick J. (2001). Factors associated with age at natural menopause in a multiethnic sample of midlife women. Am J Epidemiol. 153(9):865-74. doi: 10.1093/aje/153.9.865.
- Gözüyesil, E., Avcıbay Vurğec, B., Gökyıldız Surucu, S., & Onat Koroğlu, C. (2021). The relationship between the attitudes towards menopause and sexual functions among women in the climacteric period, Turkey. Journal of Midwifery and Reproductive Health, 9(3), 2889-2898.
- Gümüşay, M., & Erbil, N. (2019). Kadınların menopoza özgü yaşam kalitesine menopoz tutumunun etkisi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 2(2), 96-109.
- Hajjar, S.T.(2018). Statistical analysis: internal-consistency reliability and construct validity. Int J Quant Qual Res Methods, 6(1), 46-57.
- Hall, L., Callister, L.C., Berry, J.A. ve Matsumura, G. (2007). Meanings of menopause cultural influences on perception and management of menopause, Journal of Holistic Nursing, 25(2), 106-118.
- Ibraheem, O. M., Oyewole, O. E., & Olaseha, I. O. (2015). Experiences and perceptions of menopause among women in Ibadan South East Local Government area, Nigeria. African Journal of Biomedical Research, 18(2), 81-94.
- Jurgenson, J. R., Jones, E. K., Haynes, E., Green, C., & Thompson, S. C. (2014). Exploring australian aboriginal women’s experiences of menopause: a descriptive study. BMC Women's Health, 14(1), 1-11.
- Karagöz, Y. ve Bardakçı, S. (2020). Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Ölçme Araçları ve Ölçek Geliştirme. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Khademi, S. ve Cooke, M.S. (2003). Comparing the attitudes of urban and rural Iranian women toward menopause, Maturitas, 46, 113–121.
- Kılıç, S. (2016). Cronbach’ın alpha güvenilirlik katsayısı, J Mood Disord, 6(1), 47-48.
- Kishore, K., Jaswal, V., Kulkarni, V. ve De, D. (2021). Practical guidelines to develop and evaluate a questionnaire, Indian Dermatol Online J, 12(2), 266-275.
- Koc, Z. ve Sağlam, Z. (2008). The determination of the symptom and the attitudes of women in the climacteric period related to menopause, Family and Public, 10(15), 100-112.
- Koyuncu, İ., ve Kılıç, A.F. (2019). Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanımı: bir doküman. 44(198), 361-388.
- Lawshe, C.H. (1975). A quantitative approach to content validity, Pers Psy Chol, 28(4), 563-575.

- Li, J., Luyo, M., Tang, R., Sun, X., Wang, Y., Liu, B., Cui, J. ve Liu, G., (2020). Vasomotor symptoms in aging chinese women: findings from a prospective cohort study, *Climacteric*, 23(1), 46–52.
- Metintas, S., Arıkan, I., Kalyoncu, C. ve zalp, S. (2010). Menopause Rating Scale as a screening tool in rural Turkey, *Rural and Remote Health*, 10(1), 12-30.
- Mohajan, H.K. (2017). Two criteria for good measurements in research: Validity and reliability, *ASHU- ES*, 17(4), 59-82.
- Morgado, F.F.R., Meireles, J.F.F, Neves, C.M., Amaral, A.C.S. ve Ferreira, M.E.C. (2017). Scale development: Ten main limitations and recommendations to improve future research practices, *Psicol Reflex Crit*, 30(1), 3-10.
- NAMS (2022) Menopause.
<https://www.menopause.org/publications/clinical-care-recommendations/chapter-1-menopause>. 27.01.2025.
- Orçan, F. (2018). Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi: İlk hangisi kullanılmalı? *Egit Psikol Olcme Deger Derg*, 9(4), 414-421.
- Özdamar, K. (2017). Eğitim, sağlık ve davranış bilimlerinde ölçek ve test geliştirme: Yapısal Eşitlik Modellemesi. Eskişehir: Sözkese Matbaacılık, Nisan Kitabevi.
- Özgür, G., Yıldırım, S. ve Komutan, A. (2010). Self care agency in the postmenopausal women and effective factors, *Anatolian Journal of Nursing and Health Sciences*, 13(1), 35-43.
- Polat, F., ve Geçici, F. (2021). Menopoz dönemindeki kadınların gözüyle menopoz: nitel bir araştırma örneği. *Turkish Journal of Family Medicine And Primary Care*, 15(4), 809–817.
- Seçer, İ. (2018). Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci SPSS ve LISREL Uygulamaları. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Shorey, S. ve Esperanza, D. (2018). The experiences and needs of Asian women experiencing menopausal symptoms: A meta synthesis Menopause, *The Journal of The North American Menopause Society*, 26(5), 557-569.
- Souza, A.C., Alexandre, N.M.C. ve Guirardello, E.B. (2017). Psychometric properties in instruments evaluation of reliability and validity, *Epidemiol Serv Saude*, 26(3), 649-659.
- Sürücü, L. ve Maslakçı, A. (2020). Validity and reliability in quantitative research, *Bus Manag Stud An Int J*, 8(3), 2694-2726.
- Syed Alwi, S. A. R., Brohi, I. B., & Awi, I. (2021). Perception of menopause among women of Sarawak, Malaysia. *BMC women's health*, 21(1), 1-10.
- Tavşancıl, E. (2019). Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi. (6.bs.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tek Gökçer, F. (2022). 45-55 Yaş Arasında Menopoz Dönemindeki Kadınların Menopoza İlişkin Tutumlarının ve Menopoz Semptomlarının İlişkisinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TNSA 2018. (2019). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Kalkınma ve TÜBİTAK, Ankara, Erişim 28.01.2025, Türkiye. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2013/rapor/tnsa_2013_a_na_rapor.pdf Ank
- Vaccaro, C. M., Capozzi, A., Ettore, G., Bernorio, R., Cagnacci, A., Gambacciani, M., ... & Lello, S. (2021). What women think about menopause: An Italian survey. *Maturitas*, 147, 47-52.
- Vural, P. I., ve Balci Yangin, H. (2016). Perception of menopause: The Turkish and German women's comparison. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi Araştırma Makalesi*, 5(3), 7-15.
- Yurdabakan, İ. ve Çüm, S. (2017). Davranış bilimlerinde ölçek geliştirme (Açıklayıcı faktör analizine dayalı), *J Fam Med Prim Care*, 11(2), 108-126.
- Yusoff, M.S.B. (2019). ABC of content validation and content validity index calculation, *EIMJ*, 11(2), 49-54.

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

Development of the Emotional Intimacy Scale in Romantic Relationships: A Validity and Reliability Study

Romantik İlişkilerde Duygusal Yakınlık Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Pınar Özdemir¹, Melike Sarıkoç²

Abstract:

This study aimed to develop and test an Emotional Intimacy Scale to measure the partners' perception of the emotional intimacy level of romantic relationships and test the psychometric properties. The participants consisted of 640 individuals who participated in the study in 2023, from all regions of Turkey. First, literature review on emotional intimacy in relationships was conducted. Then, semi-structured interviews were made with six individuals who were in romantic relationships. In collaboration with eight experts and one academican, an item pool was created. After the items were shared with six experts in the field, they were assessed for content validity and finalized after they had been reviewed by them. The first step of the study was to perform an exploratory factor analysis of the data. The results of the exploratory factor analysis revealed a unidimensional structure consisting of 10 items with an eigenvalue of 5.377, explaining 53.774% of the total variance. Following the initial factor analysis phase, a confirmatory factor analysis was carried out and it was found that the fit indices met the required criteria. Following the analysis of the data, it was concluded that the Emotional Intimacy Scale is a valid and reliable tool for measuring emotional intimacy.

Keywords: Emotional intimacy, intimacy, romantic relationship, scale development.

¹Asst. Prof., Duzce University, Faculty of Education, Department of Psychological Counseling and Guidance, Duzce, Türkiye, E-mail: haticepinarozdemir@mail.com, Orcid Id: 0000-0003-1324-3426

²Msc., Duzce University, Faculty of Education, Department of Psychological Counseling and Guidance, Duzce, Türkiye, E-mail: melikessarikoc@gmail.com, Orcid Id: 0009-0001-2888-3031

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Pınar Özdemir, Duzce University, Konuralp District, Yoruk Street, Merkez/Duzce 81620, Türkiye, E-mail:haticepinarozdemir@mail.com.

Date of Received/Geliş Tarihi: 30.04.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 16.12.2024, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 11.04.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Özdemir, P. & Sarıkoç, M. (2025). Development of the Emotional Intimacy Scale in Romantic Relationships: A Validity and Reliability Study. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 151-157.

Öz:

Çalışmada romantik ilişkilerin duygusal yakınlık düzeyine dair partnerlerin algısını ölçmek amacıyla psikometrik özellikleri incelenmiş bir duygusal yakınlık ölçeği geliştirilmiştir. Katılımcılar, 2023 yılında Türkiye'nin tüm bölgelerinden katılan 640 kişiden oluşmuştur. Öncelikle duygusal yakınlık kavramı ile ilgili literatür incelemesi yapılmış, romantik ilişkisi olan altı bireyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sekiz uzman ve bir akademisyen tarafından madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan maddeler, alanında uzman altı kişi ile paylaşılarak kapsam geçerliği açısından değerlendirilmiş ve maddelerin son hali verilmiştir. Araştırmanın birinci adımında açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarında, öz değeri 5,377 olan, toplam varyansın %53,774 ünü açıklayan, 10 maddeden oluşan tek boyutlu bir yapı ortaya çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış, uyum indekslerinin geçerli kriterleri sağladığı ortaya çıkarılmıştır. Yapılan analizler incelendiğinde, Duygusal Yakınlık Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna erişilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal yakınlık, yakınlık, romantik ilişki, ölçek geliştirme.

Introduction

Prager and Roberts (2004) explained intimacy as close experiences/relationships and emotions such as love, commitment, belonging, pleasure, and compassion that people feel in their close interactions. Wong (1981) stated that intimacy requires two or more individuals who share a feeling of togetherness. Lewis (2004) categorized intimacy under various groups such as emotional intimacy, social intimacy, physical intimacy, and cognitive intimacy, and stated that emotional intimacy corresponds to feelings such as compassion, trust, and empathy between individuals. Emotional intimacy provides couples with the experience of mutual warmth, trust, closeness and love (Brock & Lawrence, 2014). Ferguson, Ferguson and Thurman (1993) asserted that emotional intimacy allows spouses to meet their basic emotional needs. Canel (2007) identified love, acceptance and belonging, trust, respect, and gratitude as the components of emotional intimacy. According to Gottman and Silver (1999), strong and stable marriages are characterized by friendship and trust.

In research on emotional intimacy such as love, care and trust in couples, it was explained that sexual frequency (Štulhofer, Graham, Janssen, & Træen, 2018), sexual communication (Chen, Dai, Calabrese, & Merrill, 2024), sexual life (Janssen, McBride, Yarber, Hill & Butler, 2008; Ménard et al., 2015; Murray, Milhausen, Graham & Kuczynski, 2017; Sandberg, 2013), communication (Hesse & Tian, 2020; Lin, Gosnell & Gable, 2019; Sels, Tran, Greenaway, Verhofstadt & Kalokerinos, 2021), spiritual intimacy (Flint, 2022), harmony between partners (Boden, Fischer & Niehuis, 2009) can predict emotional intimacy. The examination of the related literature showed that the scales developed on intimacy in romantic relationships addressed intimacy differently from each other (Davis, Pallen, DeMaio & Jackson, 2000; Schaefer & Olson, 1981). It is noteworthy that previously developed scales were composed of items covering different dimensions of the relationship such as support, communication, sex, and spending time together. However, by supporting her study findings with the literature, Özdemir (2019) argued that emotional intimacy refers to *emotional outcomes* that emerge as a result of the experiences and interaction processes between spouses regarding dimensions such as spending time together, sex life, and communication. For this reason, she suggested that an *emotional intimacy scale* that does not include experiences and interactions between partners but only includes emotional outcomes should be developed. In order to effectively measure emotional intimacy in a

relationship, researchers took into account the variability of experience and interaction, and they argued that emotional intimacy is achievable no matter what type of experience occurs. It is not necessary that couples who spend time together or who communicate well will necessarily have emotional outcomes such as love, affection, respect, and trust. It is likely that the source of these emotional outcomes will differ depending on the relationship. In this manner, the scale to be developed will contribute to literature on this subject.

Method**Participants**

This study included 640 participants from all regions of Türkiye who took part in direct and online data collection in 2023. In the study, the convenience sampling method, one of the non-random sampling methods, was used to determine the sample from which the data was collected. This method is based on the principle that the researcher chooses the most accessible participants (Adu & Miles, 2023). The study group was made up of 385 females (60.2%) and 255 males (39.8%). Three hundred and twenty-eight (51.2%) of the participants were dating, 21 (3.3%) were engaged, and 291 (45.5%) were married. The mean age of the participants was 26.70 (SD ¼ = 8.26).

Data Collection Tools

Demographic Information Form. Researchers developed the Demographic Information Form to determine the demographic characteristics of study participants.

Emotional Intimacy Scale. The scale was developed to measure the perception of individuals in romantic relationships about the level of their emotional intimacy with their partner. Individuals were asked to assess the emotional intimacy in their relationship by taking into account their partner and themselves, in other words, by taking into account their relationship holistically. An assessment of the validity and reliability of the scale is presented in this study. Higher scores on the scale indicate a greater level of emotional intimacy between the couple.

Intimacy Scale in Romantic Relationships. Developed by Ercan (2019), this scale assesses intimacy in couples' romantic relationships. Self-disclosure, physical attraction, support and trust are the four subscales of the scale. It has 17 items, including one that is reverse scored. The reliability analysis results revealed that Cronbach's alpha internal consistency coefficient is .88 for the whole scale, .79 for the first factor, .83 for the second factor, .81

for the third factor, and .72 for the fourth factor. Cronbach's alpha internal consistency coefficient of the scale was found to be .77 in the present study.

Romantic Intimacy Scale. The scale was developed by Hook, Gerstein, Detterich & Gridley, 2003). The adaptation study conducted by Akbay and Gündoğdu (2021) revealed a structure consisting of 47 items and four factors. Its Cronbach's alpha internal consistency coefficient was determined as .78. In the present study, the Cronbach's alpha coefficient was found to be .83 for the whole scale (47 items), .89 for the first factor, .93 for the second factor, .72 for the third factor, and .75 for the fourth factor.

Scale Development Process

Literature review and interviews were conducted as a first step in the scale development study. We developed a list of 27 items based on participants' responses in semi-structured interviews and opinions provided by eight experts and one academican. The items were related to the feelings such as love, affection, commitment, trust, respect, empathy, gratitude, compassion, belonging, and acceptance. In order to determine the content validity of the items, six field experts were consulted. The 22-item draft scale was composed after reviewing the expert opinions, making the recommended changes and corrections, and reviewing the expert opinions.

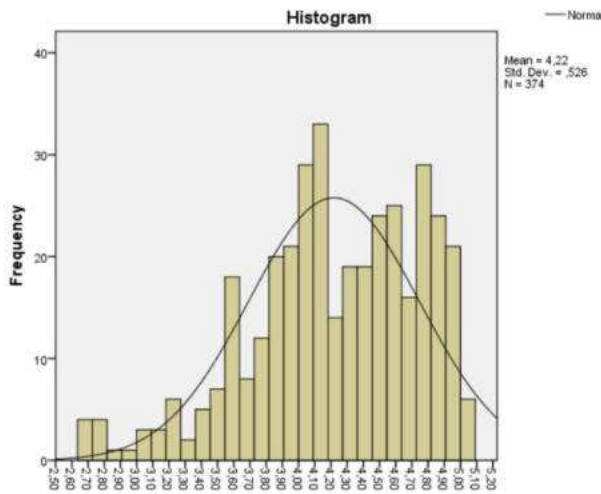
Data Collection Process

The researchers granted permission for the use of the measurement tools in the study. Then, permission was obtained from Düzce University Scientific Research and Publication Ethics Committee for the ethical compliance of the research (2023/342, dated 23.11.2023). The participants were also asked whether they volunteered to participate in the study, and confidentiality was emphasized.

Data Analysis

Data were collected from 390 participants in the first stage of the study. After outliers and missing data were removed from the sample group, the normality of the data distribution was examined by testing the kurtosis and skewness values. The skewness value of the remaining data (N=374) was calculated as -.671 (SH=.126) and kurtosis value as .031 (SH=.252). The Z value for normality was also examined. The value was between +3 and -3 (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2016). In normality assumptions, kurtosis and skewness values can be between -1 and +1 and Z value can be between +3 and -3 (Tabachnick & Fidell, 2019). Therefore, according to the analysis results, it the data were accepted as normally distributed. In addition, histogram and normal Q-Q graph are presented in Figure 1 and Figure 2.

Figure 1. Histogram

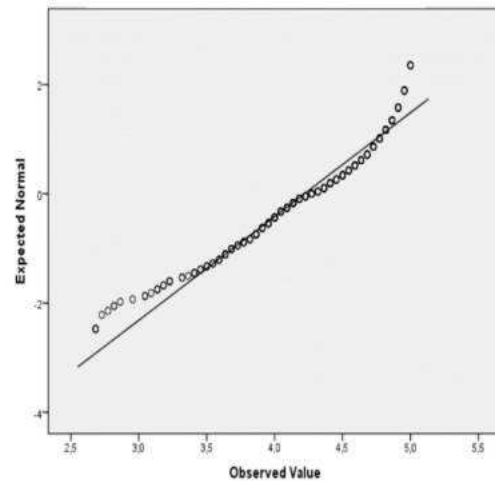
We tested whether the necessary prerequisites were met prior to conducting the exploratory factor analysis. Missing values, outliers, normality of distributions, and

Findings

Findings Regarding the Exploratory Factor Analysis

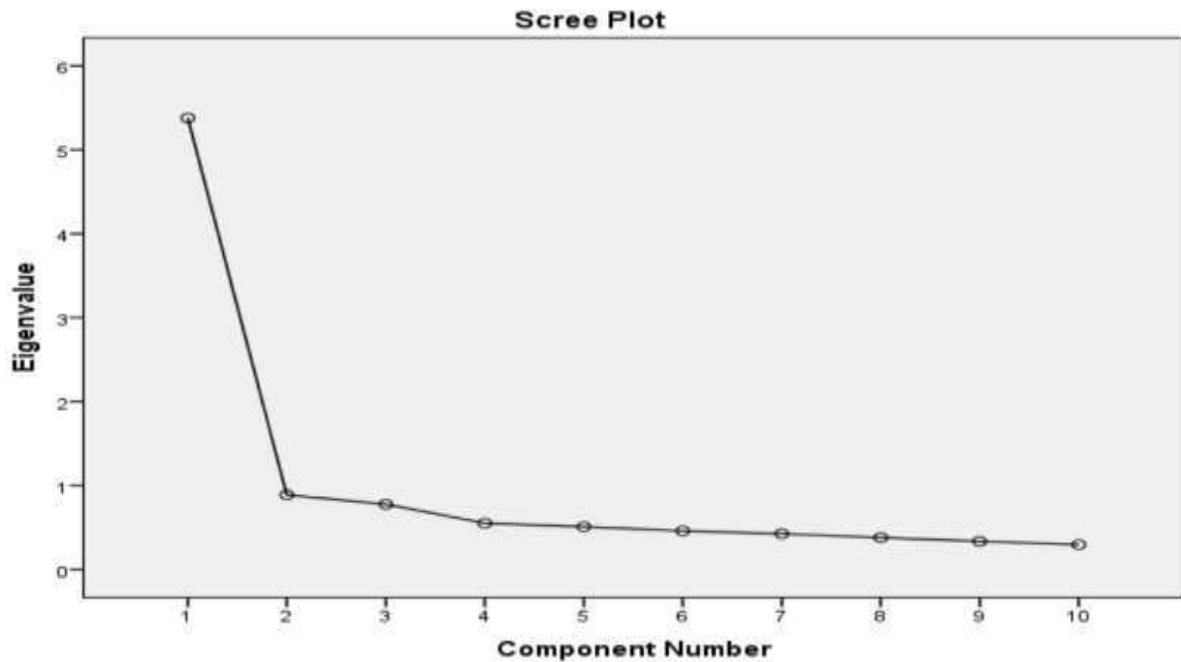
It is recommended that the sample size be five times the total number of items (Tabachnick & Fidell, 2019). Hence, it is appropriate to use this sample size for analysis. For the purpose of determining the factor structure of the scale, an exploratory factor analysis was performed on the data set. KMO coefficient of .92 was determined by the analysis. According to Büyüköztürk (2016), this is acceptable for exploratory factor analysis. In the Bartlett's test of

Figure 2. Q-Q Graph

multicollinearity of the data were also examined, and the data met normality assumptions.

sphericity, it was found to be 1795.093 ($p < .000$). Using direct oblimin technique and principal component analysis, the factor structure of the scale was examined. As a result of the exploratory factor analysis to determine the construct validity of the scale, it was found that the scale had a unidimensional structure, consisting of 10 items, which explained 53.774% of the variance. Furthermore, the scree plot in Figure 3 indicated a single cut-off point for the number of factors.

Figure 3. Scree Plot for the Emotional Intimacy Scale

The factors of the scale developed in the present study explain the variance sufficiently (Tavşancıl, 2006). The literature reported that if the factor loading values are .32 and above, the item is acceptable for the scale (Büyüköztürk, 2016; Tabachnick & Fidell, 2019). The sub-factor items were screened to ensure that they had a loading value over .32 and no overlaps occurred in this

direction. In order to make the scale as functional as possible, the number of items was reduced from 22 to 10, and the scope was sufficiently broad and it was statistically appropriate. The factor loadings of the items in the scale ranged between .70 and .77. Table 1 summarizes the findings regarding this.

Table 1. Exploratory Factor Analysis Results and Descriptive Statistics of the Scale Items

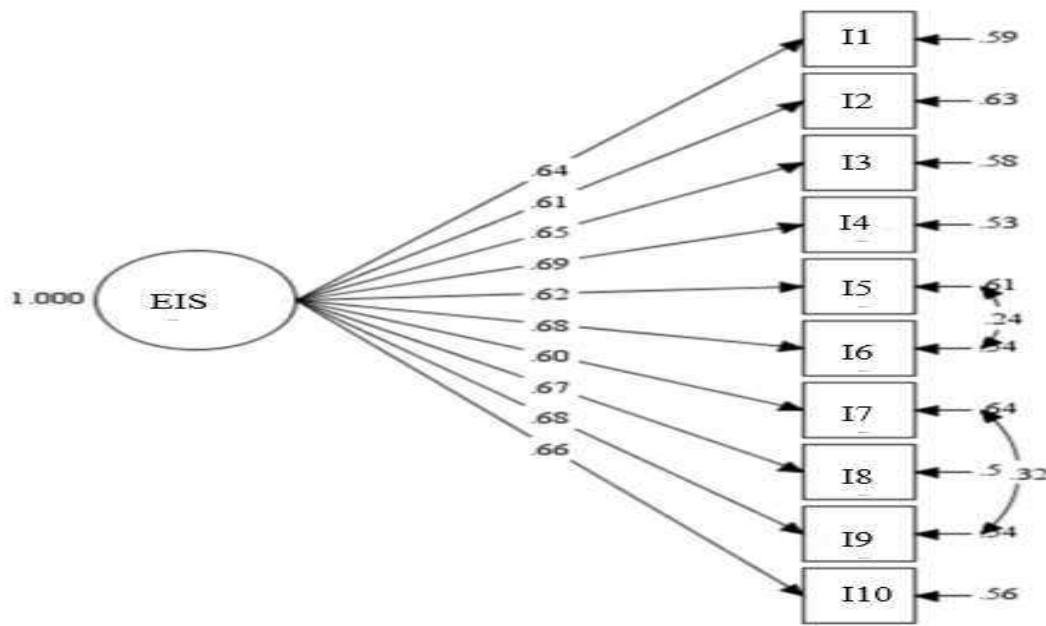
Item No	$\bar{X}$	SS	Factor Loadings
I1	4.55	.60	.729
I2	4.51	.70	.715
I3	4.47	.71	.697
I4	4.19	.82	.751
I5	4.36	.75	.710
I6	4.33	.73	.743
I7	4.27	.71	.723
I8	4.26	.84	.773
I9	4.25	.71	.740
I10	4.36	.73	.750

Table 1 shows that the scale comprises ten items and has a single dimensional structure after the exploratory factor analysis.

Findings Regarding the Confirmatory Factor Analysis

Following the removal of missing data and outliers from the study, confirmatory factor analysis was performed on 266 participants. A confirmatory factor analysis was performed using the MPLUS program to verify the factor structure revealed by the exploratory factor analysis. Data from 266 participants was analyzed to determine the unidimensionality of the Emotional Intimacy Scale and the fit index values were as follows: χ^2 (33, N = 266) = 86.26 χ^2 /sd = 2.61, $p < .000$, CFI = .95, TLI = .93, SRMR = .04,

RMSEA = .07. The examination of the fit indices of the unidimensional model with the modification between items 7 and 9 and items 5 and 6 revealed that some of them resulted in an excellent fit and some gave an acceptable fit. The results showed that the unidimensional structure of the scale met the statistically validity criteria (Çokluk et al., 2016; Hu & Bentler, 1999). The factor loadings of the scale ranged between .53 and .64. The factor structure of the scale is presented in Figure 4.

Figure 4. Path Diagram and Factor Loadings of the Emotional Intimacy Scale**Criterion-Related Validity**

For the criterion validity, correlation values regarding relationship between the scales is presented in Table 2.

Table 2. Correlation Results Between Scales

	Intimacy Scale in Romantic Relationships	Romantic Intimacy Scale
Emotional Intimacy Scale	.68**	.53**

** $p < .01$

Table 2 presents that the correlations between the Emotional Intimacy Scale and the other scales were significant ($p < .01$) and positive.

Findings Regarding Reliability

The internal consistency coefficient values for the Emotional Intimacy Scale, which is evaluated on a single total score, was found to be .90. In addition, the test-retest reliability coefficient obtained as a result of administering the scale to the same individuals twice with a four-week interval was found to be .86. Accordingly, the results of

the analyses regarding the reliability of the scale are sufficient, and the scale meets the reliability requirements (Creswell, 2005).

Examination of Item-Total Correlations

In order to test the appropriateness of the items to the study purpose, Pearson product-moment correlation coefficients between the score obtained from each item and the total score of the scale were examined. The findings of this analysis are presented in Table 3.

Table 3. Item-Total Correlation Results

Item No	Item-Total Correlation Coefficients
I1	.698**
I2	.693**
I3	.647**
I4	.713**
I5	.684**
I6	.726**
I7	.646**
I8	.709**
I9	.665**
I10	.759**

** $p < .01$

Table 3 shows that item-total correlations showed that the items in the scale measure similar behaviors (Tavşancıl, 2006).

Examination of t Values

In order to determine the discrimination power of the items, t values were determined. The findings are presented in Table 4.

Table 4. *t* Values Regarding the 27% Lower-Upper Group Difference

Item No	<i>t</i>	<i>p</i>	Item No	<i>t</i>	<i>p</i>
1	-11.24	.00	6	-12.85	.00
2	-13.39	.00	7	-9.66	.00
3	-9.24	.00	8	-10.98	.00
4	-10.11	.00	9	-12.75	.00
5	-10.35	.00	10	-15.36	.00

****p* < .001

Table 4 presents that the difference between the lower and upper group mean scores of the items was statistically significant (*p* < .001).

Discussion and Conclusion

This study aimed to build a comprehensive framework for emotional intimacy by reviewing literature and interviewing individuals in romantic relationships. The interviews led to the creation of a draft scale and item pool covering the dimensions of love-affection-commitment, trust, respect, empathy, gratitude, compassion, belonging-acceptance. As a result of the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value, the Barlett's test chi-square, and correlation or covariance matrix being different from the unit matrix, the Emotional Intimacy Scale was found to have appropriate psychometric properties, indicating that the data set could be analyzed using factor analysis (Büyüköztürk, 2016). Initially, an exploratory factor analysis was conducted, followed by a confirmatory factor analysis based on the findings. Different fit indices have been evaluated to test the adequacy of fit in confirmatory factor analysis carried out to test the unidimensional structure revealed by exploratory factor analysis. Confirmatory factor analysis results revealed that the model showed good fit and the construct validity was high. As a result of the findings, the one-factor structure of the Emotional Intimacy Scale consisting of 10 items was confirmed.

According to Cronbach's alpha coefficients, which indicate the ability of measurement tools to give reliable and consistent results, the Emotional Intimacy Scale was highly reliable, with a testing-retest correlation coefficient. Additionally, items with item-total correlation coefficients showed high internal consistency. In the distribution of the scale items, the items were considered discriminatory. In terms of the criterion-related validity of the scale, correlation values were obtained between the scales. This suggests that the Emotional Intimacy Scale has a high level of criterion-related validity (Büyüköztürk, 2016; Creswell, 2005).

Recommendations

Based on the findings of this study, this reliable and valid scale may be used in future studies on romantic relationships.

Limitations

Study data indicated that the Emotional Intimacy Scale was sufficient to measure intimacy in romantic relationships. Study limitations include the fact that 60.2% of the participants were female. Accordingly, researchers who will conduct similar studies are recommended to include higher number of male participants.

Declarations

Ethics Approval and Consent to Participate

In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, journal ethics rules were followed. The authors are responsible for any violations that may arise in relation to the article. Ethical approval was obtained from the Duzce University Scientific Research and Publication Ethics Committee with the decision number 2023/342, dated 23.11.2023.

Consent for Publication

Not applicable

Availability of Data and Materials

The datasets used and/or analyzed during the current study are available from the corresponding author upon reasonable request.

Competing Interests

The author declares that no competing interests in this manuscript.

Funding

This research did not receive a specific grant from any funding organization in the public, commercial or non-profit sectors.

Authors' Contributions

Author(s) Contribution Rate: Authors's contribution to this article is 50%, 50%. All authors have read and approved the final version of the article.

References

- Adu, P., & Miles, D. A. (2023). *Dissertation research methods: a step-by-step guide to writing up your research in the social sciences*. New York, NY: Taylor & Francis.
- Akbay, S. E., & Gündoğdu, H. (2021). The relation between parental bonding with intimacy and authentic self in mediated by attachment style. *Kastamonu Education Journal*, 29(1), 84-102. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.727091>
- Boden, J. S., Fischer, J. L., & Niehuis, S. (2010). Predicting marital adjustment from young adults' initial levels and changes in emotional intimacy over time: A 25-year longitudinal study. *Journal of Adult Development*, 17, 121-134. <https://doi.org/10.1007/s10804-009-9078-7>
- Brock, R. L., & Lawrence, E. (2014). Intrapersonal, interpersonal, and contextual risk factors for overprovision of partner support in marriage. *Journal of Family Psychology*, 28(1), 54. <https://doi.org/10.1037/a0035280>.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canel, A. N. (2007). *Problem Solving in Family, Marital Satisfaction and Evaluation of a Group Work Case* (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Marmara, Institute of Educational Sciences, Istanbul, Türkiye.
- Chen, T., Dai, M., Calabrese, C., & Merrill Jr, K. (2024). Dyadic and longitudinal influences of sexual communication on relationship satisfaction, emotional intimacy, and daily affect among same-sex male couples. *Health Communication*, 1-11. <https://doi.org/10.1080/10410236.2024.2400813>
- Creswell, J. W. (2005). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Çokluk, Ö., Şekercioglu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Davis, J. L., Pallen, R. J., DeMaio, C. M., & Jackson, T. L. (2000). The Emotional, Sexual, And Spiritual Intimacy Scale (ESSİ). In L. VandeCreek & T. Jackson (Eds.), *Innovations in clinical practice: A source book* (pp. 289-296). Sarasota, FL: Professional Resource Press.
- Ercan, H. (2019). A study on developing Intimacy Scale in Romantic Relationships. *OPUS International Journal of Society Researches*, 11(18), 205-231. <https://doi.org/10.26466/opus.527066>.
- Ferguson, D., Ferguson, T., & Thurman, C. (1993). *The pursuit of intimacy*. Janet Thoma Books.
- Flint, D. D. (2022). *Dating Couples' Spiritual Intimacy Predicts Relationship Satisfaction and Commitment Beyond Emotional Intimacy* (Unpublished Doctoral Dissertation). Bowling Green State University.
- Gottman, J. M., Gottman, J.S., & DeClaire, J. (2006). *10 Lessons to transform your marriage*. New York, NY: Harmony Books.
- Gottman, J.M. & Silver, N. (1999). *The seven principles for making a marriage work: a practical guide from the country's foremost relationship expert*. New York, NY: Harmony Books.
- Hesse, C., & Tian, X. (2020). Affection deprivation in marital relationships: An actor-partner interdependence mediation analysis. *Journal of social and personal relationships*, 37(3), 965-985. <https://doi.org/10.1177/0265407519883697>.
- Hook, M., Gerstein, L., Detterich, L., & Gridley, B. (2003). How close Are we? Measuring intimacy and examining gender differences. *Journal of Counseling & Development*, 81(4), 462-472. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2003.tb00273.x>.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>.
- Janssen, E., McBride, K. R., Yarber, W., Hill, B. J., & Butler, S. M. (2008). Factors that influence sexual arousal in men: A focus group study. *Archives of Sexual behavior*, 37, 252-265. <https://doi.org/10.1007/s10508-007-9245-5>.
- Lewis, L. D. (2004). *The eight stages of intimacy*. Los Angeles: Couples Company.
- Lin, W. F., Gosnell, C. L., & Gable, S. L. (2019). Goals, emotions, and the effort to be responsive during couple interactions. *Motivation and Emotion*, 43, 313-324. <https://doi.org/10.1007/s11031-018-9731-1>
- Markman, H. J., Kline, G. H., Rea, J. G., Simms-Piper, S., & Stanley, S. M. (2005). A sampling of theoretical, methodological and policy issues in marriage education: Implications for family psychology. *Family Psychology: The Art of The Science*, 115-137.
- Ménard, A. D., Kleinplatz, P. J., Rosen, L., Lawless, S., Paradis, N., Campbell, M., & Huber, J. D. (2015). Individual and relational contributors to optimal sexual experiences in older men and women. *Sexual and Relationship Therapy*, 30(1), 78-93. <https://doi.org/10.1080/14681994.2014.931689>
- Murray, S. H., Milhausen, R. R., Graham, C. A., & Kuczynski, L. (2017). A qualitative exploration of factors that affect sexual desire among men aged 30 to 65 in long-term relationships. *The Journal of Sex Research*, 54(3), 319-330. <https://doi.org/10.1080/00224499.2016.1168352>.
- Özdemir (2019). *Creating high-quality marriages: A study on the experiences of happy couples* (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Marmara, Institute of Educational Sciences, Istanbul, Türkiye.
- Prager, K. J., & Roberts, L. J. (2004). Deep intimate connection: Self and intimacy in couple relationships. In D. J. Mashek & A. Aron (Eds.), *Handbook of closeness and intimacy*. (pp. 43-60). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Sandberg, L. (2013). Just feeling a naked body close to you: Men, sexuality and intimacy in later life. *Sexualities*, 16(3-4), 261-282. <https://doi.org/10.1177/1363460713481726>
- Schaefer, M. T., & Olson, D. H. (1981). Assessing intimacy: The PAIR inventory. *Journal of Marital and Family Therapy*, 7(1), 47-60.
- Sels, L., Tran, A., Greenaway, K. H., Verhofstadt, L., & Kalokerinos, E. K. (2021). The social functions of positive emotions. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 39, 41-45. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2020.12.009>.
- Štulhofer, A., Jurin, T., Graham, C., Janssen, E., & Træen, B. (2020). Emotional intimacy and sexual well-being in aging European couples: A cross-cultural mediation analysis. *European journal of ageing*, 17(1), 43-54. <https://doi.org/10.1007/s10433-019-00509-x>
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2019). *Using multivariate statistics (7th ed.)*. United States: Pearson.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Publication.
- Wong, H. (1981). Typologies of intimacy. *Psychology of Women Quarterly*, 5(3), 435-443.

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

The Mediator Role of Emotional Awareness and Expression in the Relationship between Childhood Traumas and Post-Traumatic Growth

Çocukluk Çağı Travmalarının Travma Sonrası Büyüme ile İlişkisinde Duygu Farkındalığı ve İfade Etmenin Aracı Rolü

Burcu Türk¹

Abstract:

This study examines the mediating role of emotional awareness and emotional expression in the relationship between childhood traumas and posttraumatic growth. Trauma is a challenging experience that can leave serious psychological and physical effects on an individual's life. Childhood traumas include physical, sexual, emotional abuse and neglect. Such traumas can negatively affect the psychosocial functionality of individuals, but in some cases, they can also lead to positive changes called posttraumatic growth. Within the scope of the study, online questionnaires were applied to 339 participants aged 18-65. Data were collected using the Childhood Traumas Scale, the Posttraumatic Growth Inventory, the Expressing Emotions Scale, and the Emotional Self-Awareness Scale-10. The findings showed that childhood traumas generally had a negative relationship with posttraumatic growth. Emotional self-awareness was found to positively affect posttraumatic growth and play a partial mediating role in this process. However, the ability to express emotions did not significantly predict posttraumatic growth. This suggests that structured practices such as psychoeducation programs, group work, or individual therapeutic interventions aimed at enhancing emotional awareness may help reduce the negative effects of traumatic experiences and support the recovery process. In particular, such interventions may be beneficial in enhancing psychological resilience among individuals with a history of childhood trauma.

Keywords: Childhood trauma, Post traumatic growth, Emotional awareness, Emotional self-awareness, Expressing emotions, Emotional processes, Mediating role.

¹Assoc. Prof., İstanbul Kültür University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Psychology, İstanbul, Türkiye, E-mail: b.turk@iku.edu.tr, Orcid Id: 0000-0003-3290-5886

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Burcu Türk, İstanbul Kültür University, Bakırköy Campus, Ataköy Building, On the E5 Karayolu, Bakırköy 34158 İstanbul, E-mail: b.turk@iku.edu.tr

Date of Received/Geliş Tarihi: 06.01.2025, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 05.05.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 12.05.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Türk, B. (2025). The Mediator Role of Emotional Awareness and Expression in the Relationship between Childhood Traumas and Post-Traumatic Growth. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 158-168.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Bu çalışma, çocukluk çağı travmalarının travma sonrası büyüme ile ilişkisinde duygusal farkındalık ve duyguları ifade etmenin aracı rolünü incelemektedir. Travma, bireyin yaşamında ciddi psikolojik ve fiziksel etkiler bırakabilen zorlayıcı deneyimlerdir. Çocukluk döneminde yaşanan travmalar, fiziksel, cinsel, duygusal istismar ve ihmal gibi olayları içerir. Bu tür travmalar bireylerin psikososyal işlevselliğini olumsuz etkileyebileceği gibi, bazı durumlarda travma sonrası büyüme adı verilen olumlu değişimlere de yol açabilir. Araştırma kapsamında, 18-65 yaş arası 339 katılımcıya çevrimiçi anketler uygulanmıştır. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Travma Sonrası Büyüme Envanteri, Duyguları İfade Etme Ölçeği ve A Duygusal Öz Farkındalık Ölçeği-10 kullanılarak veriler toplanmıştır. Bulgular, çocukluk çağı travmalarının travma sonrası büyüme ile genel olarak negatif ilişki gösterdiğini ortaya koymuştur. Duygusal farkındalığın travma sonrası büyümeyi olumlu yönde etkilediği ve kısmi bir aracı rol üstlendiği saptanmıştır. Duyguları ifade etme becerisinin ise anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Bu durum, bireylerin duygusal farkındalıklarını artıracak psikoeğitim programları, grup çalışmaları ya da bireysel terapötik müdahaleler gibi yapılandırılmış uygulamaların, travmatik deneyimlerin olumsuz etkilerini azaltabileceğini ve iyileşme süreçlerine katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Özellikle çocukluk travması öyküsü bulunan bireyler için bu tür müdahaleler, psikolojik sağlamlık açısından destekleyici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk çağı travmaları, Travma sonrası büyüme, Duygu farkındalığı, Duygusal öz farkındalık, Duyguları ifade, Duygusal süreçler, Aracı rol

Giriş

Literatürde travmanın çeşitli tanımları bulunmaktadır. Starcevic (2019) son derece olumsuz bir duruma verilen duygusal bir tepki olarak tanımlarken, Yüksel (2000) de, kişinin başa çıkma becerilerini işlevsiz hale getirerek yaşamla uyumunu bozan olağan dışı yaşantılar olarak ele alır. DSM-5'e göre ise travma; gerçek ya da tehdit edici ölüm, ağır yaralanma veya cinsel saldırıya maruz kalma, tanık olma ya da yakın çevreden haberdar olma durumlarında ortaya çıkan ve yoğun psikolojik etkilerle ilişkilendirilen bir durumdur (APA, 2013).

Travmatik yaşantıların bir türü olan çocukluk çağı travmaları ise, bireylerin 18 yaşından önce tek veya kümülatif olarak maruz kaldığı duygusal, fiziksel ve/veya cinsel istismar, ihmal, şiddete tanıklık, erken yaşta ebeveyn kaybı, ebeveyn ayrılığı, kaza, göç ve doğal afetler olarak ifade edilebilir (Helvacı Çelik ve Hocaoglu, 2018). Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO, 2020) göre, çocuk istismarı ve ihmal, çocuğun veya ergenin yaşamına, sağlığına, gelişimine veya onuruna fiili veya potansiyel zarar veren, reşit olmayan bir çocuğa veya ergene yapılan her türlü kötü muamele (fiziksel, cinsel ve/veya duygusal istismar), ihmal, şiddet sahnelerine maruz bırakma ve/veya ticari veya diğer sömürüler olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2020).

Literatürde çocuklara yönelik gerçekleştirilen kötü muamelenin, hem kısa hem de uzun vadede ruh sağlığı sorunlarını artırdığı ve bireylerin gelişiminde olumsuz etkiler yaratabileceği belirtilmiştir (Yavuz, Akın, Karabağ, Ozan ve Aykır, 2020; WHO, 2020; ZhiFeng ve ark., 2023). Çocuk veya ergenken istismar ve/veya ihmal mağduru olmak, ilerleyen yıllarda depresyon, anksiyete, travma sonrası stres bozukluğu, dissosiasyon, madde bağımlılığı vs. görülme olasılığını artırmaktadır (Briere ve Rickards, 2007; Georgieva, Tomas ve Navarro-Pérez, 2021; Thurston, Murray, Franchino-Olsen ve Meinck, 2023; Wen Zeng, Chiu, ve Yeh, 2024)

Travmatik yaşantılar, bireyde derin izler bıraksa da kimi zaman psikososyal işlevselliği arttıran bir süreç de yol açtığı bilinmektedir. Bu bağlamda, travmadan sonra yaşanan dönüşüm süreci, travma sonrası büyüme (TSB) kavramını gündeme getirmiştir. TSB, bireylerin travmatik

olaylardan sonra bilişsel süreçlerini yeniden yapılandırarak, yaşamlarında pozitif değişimler yaşayabileceklerini ve işlevselliğini geliştirebileceklerini ifade eder (Arı ve Korkmaz, 2023; Duman, 2019; Dursun ve Söylemez, 2020; Tedeschi ve Calhoun, 2004). Travma sonrası büyüme (TSB), bireyin travmatik bir deneyim sonrasında işlevselliğini artırarak kendini gerçekleştirme sürecine yönelmesini ifade eden, literatürde görece yeni bir kavramdır (Joseph ve Linley, 2005; Tedeschi ve Calhoun, 2004).

Tedeschi ve Calhoun'a (1996) göre TSB; başkalarıyla ilişkiler, yaşamı takdir etme, kişisel güç, yeni olasılıkların farkına varma ve ruhsal değişim olmak üzere beş temel alanda ortaya çıkar. Bu süreç; dışadönüklük, deneyime açıklık, duygusal açıklık, öz-yeterlik ve iyimserlik gibi bireysel özelliklerin yanı sıra, sosyal destek, travmanın şiddeti ve sosyokültürel çevre gibi faktörlerden etkilenir (Calhoun ve Tedeschi, 2006; Gökmen ve Deniz, 2020; akt. Ramos ve Leal, 2013).

Özellikle olumsuz duyguların ifade edilmesi, bu duygulara duyarlılığı azaltarak olumlu duygulara odaklanmayı kolaylaştırmakta ve böylece uyum ve TSB'yi desteklemektedir (Helgeson, Reynolds ve Tomich, 2006; Stanton, Danoff-Burg ve Huggins, 2002). Bu bağlamda, travma ile ilişkili önemli bir diğer kavram da duygusal öz-farkındalıktır (Harmancı, Öcalp ve Bozgöz, 2019). Bu kavram, bireyin duygularını tanıma, ayırt etme, kaynağını belirleme ve duygusal deneyimlere dair değerlendirmeler yapabilme gibi hem duygusal hem bilişsel bir süreçtir (Tatar, Özdemir ve Çelikbaş, 2018; Lumley ve ark., 2021; Zamir ve Lavee, 2015).

Bu bağlamda bu çalışmada, çocukluk çağı travmatik yaşantıların travma sonrası büyüme ile ilişkisinde duygu farkındalığı ve ifade etmenin aracı rolünü ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışma, travma sonrası büyüme literatüründe nispeten az ele alınmış olan duygusal süreçlerin aracılık rolünü inceleyerek, alanyazında önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Özellikle çocukluk travmaları gibi erken dönem yaşantıların bireylerin uzun vadeli psikolojik gelişimleri üzerindeki etkisini anlamak ve iyileşme süreçlerine katkı sunacak mekanizmaları belirlemek açısından çalışmanın bulguları özgün ve uygulanabilir bilgiler sunmaktadır.

Gereç ve Yöntem

Katılımcılar

Haliç Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 30.11.2022 tarih ve 230 sayılı onay alındıktan sonra çalışmaya başlanmıştır. Katılımcılara çevrimiçi ortamda, araştırmanın amacı, süresi, gizlilik ilkeleri, verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı ve istedikleri zaman katılımlarını sonlandırabilecekleri bilgilerini içeren bir bilgilendirilmiş onam formu sunulmuştur. Sunulan formda ayrıca, katılımcıların kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı, yanıtlarının anonim olarak analiz edileceği ve çalışmanın herhangi bir fiziksel ya da psikolojik risk içermediği ifade edilmiştir. Formu okuyup onaylayan bireyler, veri toplama sürecine dahil edilmiştir.

Araştırmanın evreni, 18-65 yaş aralığındaki yetişkinlerden oluşmaktadır. Örneklem seçimi sırasında uygun örneklem yöntemi tercih edilmiş, bu yöntemle araştırmanın amaçlarına uygun şekilde kolayca erişilebilen gönüllü bireylerden veri toplanmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2014). Çalışma kapsamında toplam 339 katılımcıya ulaşılmış olup; bunların 123'ü (%36,3) erkek ve 216'sı (%63,7) kadındır. Örneklemen, araştırma evrenini temsil edebilecek yeterlilikte olduğu kabul edilmiştir. Araştırma sürecinde, çevrimiçi formu eksiksiz dolduran 339 katılımcının tamamı analizlere dahil edilmiştir. Eksik veri ya da denek kaybı (drop-out) bulunmamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları Kişisel Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-33), Travma Sonrası Büyüme Envanteri, Duyguları İfade Ölçeği ve Duygusal Öz-Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, sosyoekonomik düzey gibi çeşitli değişkenlere ilişkin sorulardan oluşmaktadır.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-33)

Bernstein ve arkadaşları (1994) tarafından geliştirilen bu ölçek; Şar, Öztürk ve İkikardeş (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 5'li Likert tipi (1: hiçbir zaman, 5: çok sık) olan ölçek, fiziksel ihmal, fiziksel taciz, duygusal ihmal, duygusal taciz ve cinsel taciz olmak üzere beş alt boyutu kapsayan 28 madde içermektedir. Ölçeğin genel puanı, bu alt ölçeklerin toplam puanıyla hesaplanmaktadır ve 25 ile 125 arasında değişmektedir. İlk formun güvenilirlik analizlerinde iç tutarlılık .93, test-tekrar test güvenilirliği .90 bulunmuştur (Şar ve ark., 2012). Son uyarlama çalışmasında, ölçek 33 maddeye genişletilmiş ve aşırı koruma ile kontrol alt boyutları eklenmiştir. Bu haliyle toplam puan aralığı 25-150 olarak güncellenmiştir. Cronbach alfa değeri .87, test-tekrar test korelasyonu ise .96 olarak hesaplanmıştır (Şar ve ark., 2020).

A Duygusal Öz Farkındalık Ölçeği-10 (A-DÖFÖ-10)

5'li Likert tipinde 10 maddeden oluşan bu ölçek, 10 ile 50 arasında bir puan aralığına sahiptir. Ölçekten yüksek puan alınması, bireylerin duyguları okuma ve fark etme becerisinin yüksek olduğunu ifade etmektedir (Tatar ve ark., 2018).

Duyguları İfade Ölçeği

King ve Emmons (1990) tarafından oluşturulan ölçek, Türkçe'ye Kuzucu (2011) tarafından uyarlanmıştır. 7'li Likert tipi derecelendirme sistemine sahip olan ölçeğin 6. ve 14. maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçek, olumlu duygu ifadesi, olumsuz duygu ifadesi ve yakınlık ifadesi olmak üzere üç alt boyuttan ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin üç faktörü, toplam varyansın %35'ini açıklamaktadır (Kuzucu, 2011).

Travma Sonrası Büyüme Envanteri

Tedeschi ve Calhoun (1999) tarafından geliştirilen bu envanter, travmanın ardından bireylerin psikolojik olarak büyümesini ölçmek amacıyla kullanılan öz bildirim dayalı bir değerlendirme aracıdır. Toplam 21 maddeden oluşan ve 6'lı Likert tipi bir ölçek olan envanterde, 0 (Bu değişimi hiçbir şekilde yaşamadım) ile 5 (Bu değişimi çok büyük ölçüde yaşadım) arasında derecelendirme yapılmaktadır. Alınan puanların yüksek olması, bireyin travma sonrası büyüme gösterdiğini ve travmanın olumlu etkilerini deneyimlediğini ifade eder. Ayrıca, bu ölçek bireylerin travmayla nasıl başa çıktıklarını, kendilik algılarını, diğer insanlara yönelik bakış açılarını ve olayların anlamlarını yeniden yapılandırma becerilerini değerlendirebilmektedir (Kağan, Güleç, Boysan ve Çavuş, 2012).

Veri Analizi

The Personal Information Form, Religious Orientation Araştırmada, çocukluk çağı travmaları, travma sonrası büyüme, duygusal öz-farkındalık ve duyguları ifade düzeyleri arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Anlamlı ilişkiler saptanan değişkenler için "Stepwise" yöntemiyle çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Travma sonrası büyümenin aracı rolünü incelemek amacıyla Process Macro eklentisi (Model 6) kullanılarak aracı değişken analizi gerçekleştirilmiştir.

Demografik değişkenlere göre puan farklılıklarını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmış; ölçek puanlarının normalliği çarpıklık ve basıklık değerleriyle değerlendirilmiştir. Tüm analizler SPSS 26.0 programı ile yürütülmüş, anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Katılımcıların demografik özellikleri ile çocukluk çağı travmatik yaşantı öykülerine dair özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Sosyodemografik özelliklerin frekans dağılımları

Sosyodemografik değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Erkek	123	36.3
	Kadın	216	63.7
Medeni durum	Bekar	262	77.3
	Evli	77	22.7
Çalışma durumu	Evet	168	49.6
	Hayır	171	50.4
Gelir düzeyi	Gelir giderden az	105	31.0
	Gelir giderden fazla	81	23.9
	Gelir gidere denk	153	45.1
Eğitim düzeyi	Lise mezunu	93	27.4
	Lisans mezunu	134	39.5
	Lisansüstü mezunu	112	33.0
18 yaş öncesi ebeveyn medeni durum	Beraberlerdi	287	84.7
	Boşandılar/ayrıldılar	52	15.3
	Aşırı koruyucu	86	25.4
	Demokratik	76	22.4
	Fikrim yok/Kararsızım	25	7.4
Anneden algılanan ebeveyn tutumu	İhmalkâr	18	5.3
	Otoriter	62	18.3
	Tutarsız	69	20.4
	Vefat/Ayrılık/Terk nedeniyle annemi hiç tanımadım	3	.9
	Aşırı koruyucu	27	8.0
	Demokratik	65	19.2
	Fikrim yok/Kararsızım	14	4.1
Babadan algılanan ebeveyn tutumu	İhmalkâr	64	18.9
	Otoriter	92	27.1
	Tutarsız	58	17.1
	Vefat/Ayrılık/Terk nedeniyle babamı hiç tanımadım	19	5.6
Çocuklukta/ergenlikte doğal afet yaşamış olma	Evet	104	30.7
	Hayır	235	69.3
Çocuklukta/ergenlikte yaşamı tehdit eden hastalık öyküsü	Evet	52	15.3
	Hayır	287	84.7
Çocuklukta/ergenlikte kayıp	Evet	133	39.2
	Hayır	206	60.8
Çocuklukta/ergenlikte aile içi şiddete tanıklık	Evet	182	53.7
	Hayır	157	46.3
Çocuklukta/ergenlikte Fiziksel şiddet mağduriyeti	Evet	170	50.1
	Hayır	169	49.9
Çocuklukta/ergenlikte Duygusal şiddet mağduriyeti	Evet	242	71.4
	Hayır	97	28.6
Çocuklukta/ergenlikte Cinsel şiddet mağduriyeti	Evet	91	26.8
	Hayır	248	73.2
	Toplam	339	100.0

Tablo 2’de sunulan verilere göre, araştırmada kullanılan ölçeklerin basıklık ve çarpıklık değerleri, Tabachnick ve Fidell tarafından (2013) belirtildiği üzere -1.5 ile +1.5 aralığında yer almaktadır. Bununla birlikte, çocukluk çağı travmaları alt boyutlarından fiziksel taciz, fiziksel ihmal ve cinsel taciz alt boyutları +2.5 ile +3.9 arasında değiştiği

görülmektedir. Bu duruma ilişkin olarak Bollen’in (1989) çarpıklık için ± 2 , basıklık için ± 7 sınırlarını önerdiği ve Kline’in (2011) basıklık için +10’a kadar olan değerleri kabul edilebilir bulduğu göz önüne alındığında, bu çalışmada parametrik ölçümlerin kullanılmasının uygun olduğu düşünülmüştür.

Tablo 2. Araştırmada kullanılan ölçekler ve katılımcıların yaş ortalamalarına ilişkin betimleyici istatistikler

Değişkenler	N	$\bar{X}$	SS	Çarpıklık	Basıklık
Yaş	339	28.28	8.529	3.675	29.051
PTGI Toplam	339	56.01	21.020	-.256	-.152
PTGI Benlik algısında değişim	339	29.65	10.810	-.436	-.166
PTGI Yaşam felsefesinde değişim	339	17.63	7.001	-.400	-.310
PTGI Başkalarıyla ilişkilerde değişim	339	8.73	5.994	.433	-.466
DÖFÖ Toplam	339	33.33	4.201	-.120	-.280
DİÖ Yakınlık	339	28.75	5.178	-.123	-.667
DİÖ Olumlu	339	23.20	4.864	-.096	-.454
DİÖ Olumsuz	339	20.36	4.330	-.103	-.574
CTQ Toplam	339	62.42	16.033	.825	.481
CTQ Duygusal taciz	339	10.31	4.823	.902	.078
CTQ Fiziksel taciz	339	10.01	1.988	1.944	3.918
CTQ Fiziksel ihmal	339	7.96	3.530	1.653	3.047
CTQ Duygusal ihmal	339	13.98	3.340	.160	-.699
CTQ Cinsel taciz	339	7.45	4.499	1.905	2.525
CTQ Aşırı koruma kontrol	339	12.71	5.082	.486	-.576

Araştırmada, çocukluk çağı travmaları, travma sonrası büyüme, duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan

Pearson korelasyon analizi bulguları Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Katılımcıların çocukluk çağı travma, travma sonrası büyüme, duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade alt boyut ve toplam puanlarının arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik Pearson Korelasyonu bulguları

Değişkenler	$\bar{X}$	SS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. CTQ	62.42	16.033	1															
2. DT	10.31	4.823	.843**	1														
3. FT	10.01	1.988	.618**	.573**	1													
4. Fİ	7.96	3.530	.639**	.429**	.434**	1												
5. Dİ	13.98	3.340	.708**	.534**	.299**	.536**	1											
6. CT	7.45	4.499	.537**	.302**	.184**	.171**	.197**	1										
7. AKK	12.71	5.082	.728**	.571**	.355**	.243**	.405**	.203**	1									
8. PTGI	56.01	21.020	-.147**	-.111*	.008	-.127*	-.224**	.006	-.130*	1								
9. BAD	29.65	10.810	-.121*	-.095	.012	-.125*	-.184**	.009	-.097	.946**	1							
10. YFD	17.63	7.001	-.096	-.048	.001	-.110*	-.153**	-.012	-.069	.876**	.767**	1						
11. BİD	8.73	5.994	-.184**	-.162**	.006	-.093	-.274**	.017	-.199**	.777**	.619**	.522**	1					
12. DÖFÖ	33.33	4.201	-.190**	-.110*	-.126*	-.150**	-.146**	-.041	-.211**	.314**	.322**	.284**	.188**	1				
13. YK	28.75	5.178	.009	-.004	.034	-.038	-.078	.107*	.001	.247**	.276**	.177**	.163**	.168**	1			
14. OL	23.20	4.864	.043	.050	.018	.000	.010	.072	.012	.118*	.126*	.115*	.053	.071	.280**	1		
15. OLZ	20.36	4.330	.078	.025	.040	.013	.004	.142**	.071	.145**	.184**	.120*	.037	.058	.476**	.343**	1	
16. DİÖ	72.31	10.915	.055	.030	.040	-.013	-.031	.139*	.034	.227**	.260**	.183**	.115*	.134*	.788**	.715**	.775**	1

Not: CTQ=Childhood Trauma Questionnaire, DT=Duygusal Taciz, FT=Fiziksel Taciz, Fİ=Fiziksel İhmal, Dİ=Duygusal İhmal, CT=Cinsel Taciz, AKK=Aşırı Koruma-Kontrol, PTGI=Post-Traumatic Growth Inventory, BAD=Benlik Algısında Değişim, YFD=Yaşam Felsefesinde Değişim, BİD=Başkalarıyla İlişkide Değişim, DÖFÖ=Duygusal Öz farkındalık Ölçeği, YK=Yakınlık, OL=Olumlu, OLZ=Olumsuz, DİÖ=Duyguları İfade Ölçeği ** $p<0.01$, * $p<0.05$

Tablo 3’te gösterilen korelasyon analizi sonuçlarına göre, Çocukluk çağı travmalarının toplam puanı ile travma sonrası büyüme toplam puanı ($r=-.15$; $p<0.01$), TSB benlik algısında değişim ($r=-.12$; $p<0.05$), TSB başkalarıyla ilişkilerde değişim ($r=-.18$; $p<0.01$), duygusal öz farkındalık ($r=-.19$; $p<0.01$) arasındaki ilişki negatif yönlü ve anlamlıdır.

Çocukluk çağı travmaları duygusal taciz boyutu ile travma sonrası büyüme toplam ($r=-.11$; $p<0.05$), TSB başkalarıyla ilişkilerde değişim ($r=-.16$; $p<0.01$) arasında ters yönde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Çocukluk çağı travmaları fiziksel taciz boyutu ile duygusal öz farkındalık ($r=-.13$; $p<0.05$) arasında anlamlı bir ters ilişki olduğu saptanmıştır. Fiziksel ihmal boyutu ile travma sonrası büyüme toplam ($r=-.13$; $p<0.05$), benlik algısında değişim ($r=-.12$; $p<0.05$), yaşam felsefesinde değişim ($r=-.11$; $p<0.05$) ve duygusal öz farkındalık ($r=-.15$; $p<0.01$) arasında ters yönde ve anlamlı ilişki saptanmıştır.

Duygusal ihmal boyutu ile travma sonrası büyüme toplam ($r=-.22$; $p<0.01$), benlik algısında değişim ($r=-.18$; $p<0.01$), yaşam felsefesinde değişim ($r=-.15$; $p<0.01$), başkalarıyla ilişkilerde değişim ($r=-.27$; $p<0.01$) ve duygusal öz farkındalık ($r=-.15$; $p<0.01$) arasında ters yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Cinsel taciz boyutu ile duyguları ifade ölçeği yakınlık boyutu ($r=.11$; $p<0.05$), olumsuz boyutu ($r=.14$; $p<0.01$) ve duyguları ifade toplam ($r=.14$; $p<0.01$) arasında doğrudan ve anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Aşırı koruma ve kontrol boyutu ile TSB başkalarıyla ilişkilerde değişim ($r=-.19$; $p<0.01$) ve duygusal öz farkındalık toplam ($r=-.21$; $p<0.01$) arasında negatif doğrultuda ve anlamlı ilişki saptanmıştır.

Travma sonrası büyüme toplam puanı, duygusal öz farkındalık ($r=.31$; $p<0.01$) ve duyguları ifade etme ölçeğinin yakınlık ($r=.25$; $p<0.01$), olumlu ($r=.12$; $p<0.05$), olumsuz ($r=.14$; $p<0.01$) boyutları ve toplam puanı ($r=.23$; $p<0.01$) ile arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

TSB benlik algısında değişim alt boyutu ile duygusal öz farkındalık ($r=.32$; $p<0.01$), duyguları ifade yakınlık ($r=.28$; $p<0.01$), olumlu ($r=.13$; $p<0.05$) ve olumsuz ($r=.18$; $p<0.01$) boyutları ile toplam puan ($r=.26$; $p<0.01$) arasında aynı yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

TSB yaşam felsefesinde değişim alt boyut puanı ile duygusal öz farkındalık ($r=.28$; $p<0.01$), duyguları ifade

yakınlık boyutu ($r=.18$; $p<0.01$), olumlu boyutu ($r=.11$; $p<0.05$), olumsuz boyutu ($r=.12$; $p<0.05$) ve duyguları ifade toplam ($r=.18$; $p<0.01$) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

TSB başkalarıyla ilişkilerde değişim alt boyutu ile duygusal öz farkındalık ($r=.18$; $p<0.01$), duyguları ifade yakınlık boyutu ($r=.16$; $p<0.01$) ve duyguları ifade toplam ($r=.11$; $p<0.05$) arasında pozitif doğrultuda ve anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Duygusal öz farkındalık ölçeği toplam puanı ile duyguları ifade ölçeği yakınlık boyutu ($r=.16$; $p<0.05$) ve duyguları ifade toplam ($r=.13$; $p<0.05$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Özetle; korelasyon analizine göre, çocukluk çağı travmaları arttıkça, bireylerin travma sonrası olumlu psikolojik değişim yaşama düzeylerinin ve duygusal farkındalıklarının azaldığı görülmüştür. Özellikle duygusal ihmal, fiziksel ihmal ve duygusal taciz gibi travma türlerinin bu ilişkide etkili olduğu bulunmuştur. Öte yandan, cinsel taciz bildiren bireylerde duygularını ifade etme düzeyinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bununla birlikte, travma sonrası büyüme düzeyleri arttıkça bireylerin duygusal farkındalıklarının ve duygularını ifade etme becerilerinin de arttığı görülmüştür. Benzer şekilde, duygusal farkındalık düzeyi yüksek olan bireylerin duygularını ifade etme eğilimlerinin de daha güçlü olduğu belirlenmiştir.

Korelasyonu anlamlı bulunan değişkenler arasındaki yordayıcı ilişkiyi ve aracı rolü incelemek amacıyla, "Stepwise" yöntemiyle çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bağımlı değişken olarak duygusal öz farkındalık belirlenmiş; modele, çocukluk çağı travmaları ve travma sonrası büyüme değişkenleri yordayıcı olarak dahil edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Travma sonrası büyüme puanlarının yordayıcılarını incelemek amacıyla yapılan Stepwise regresyon analizi bulguları

Model	B	SH	β	t	p	F	R ²
1 (Sabit)	3.659	8.694		.421	.674		
DÖFÖ Toplam	1.571	.259	.314	6.069	<.001***	36.83***	.09
2 (Sabit)	-18.403	10.428		-1.765	.078		
DÖFÖ Toplam	1.444	.256	.289	5.631	<.001***	25.88***	.13
DİÖ Toplam	.364	.099	.189	3.684	<.001***		
3 (Sabit)	-7.323	11.686		-.627	.531		
DÖFÖ Toplam	1.337	.260	.267	5.133	<.001***	18.84***	.14
DİÖ Toplam	.380	.099	.197	3.859	<.001***		
CTQ Total	-.140	.068	-.107	-2.062	<.001***		

Bağımlı değişken: Travma Sonrası Büyüme

*** $p<0.001$ ** $p<0.01$ * $p<0.05$; CTQ=Childhood Trauma Questionnaire, DÖFÖ=Duygusal Öz farkındalık Ölçeği, DİÖ=Duyguları İfade Etme Ölçeği

Tablo 4'te oluşturulan üç modele ilişkin bulgular verilmiştir. İlk modelde travma sonrası büyümenin "başkalarıyla ilişkilerde değişim" boyutu yer almakta olup modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($F(1, 337)=36.83$; $p<0.001$). Sonuçlara göre, Duygusal öz farkındalık, travma sonrası büyümeyi pozitif ve anlamlı düzeyde yordamakta ($\beta=.31$; $p<0.001$) ve varyansın %9'unu açıklamaktadır ($R^2=.09$). İkinci modele duyguları ifade etme toplam puanı eklenmiş ve modelin anlamlı olduğu bulunmuştur ($F(2,336)=25.88$; $p<0.001$). Bu modelde duygusal öz farkındalık ($\beta=.29$; $p<0.01$) ve duyguları ifade ($\beta=.19$; $p<0.01$) travma sonrası büyümeyi

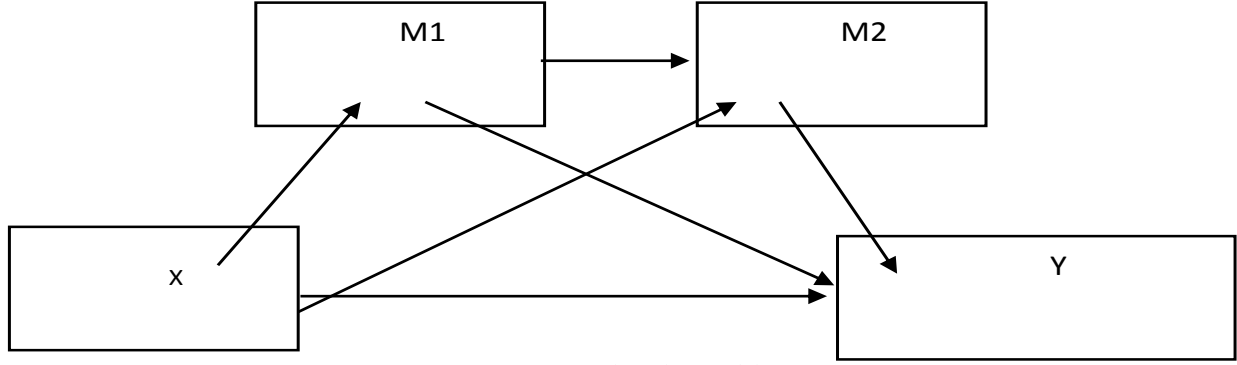
pozitif ve anlamlı düzeyde yordamakta, varyansın %13'ünü açıklamaktadır ($R^2=.13$).

Üçüncü modele çocukluk çağı travmaları puanı da eklenmiş ve model anlamlı bulunmuştur ($F(3,335)=18.84$; $p<0.001$). Bu modelde duygusal öz farkındalık ($\beta=.29$) ve duyguları ifade ($\beta=.19$) pozitif, çocukluk çağı travmaları ($\beta=-.11$; $p<0.05$) negatif yönde yordayıcıdır. Yordayıcılık oranı %14'tür ($R^2=.14$). F değeri değişimi, duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade etmenin aracı değişken olabileceğine işaret etmektedir. Bu nedenle aracı rol analizinde her iki değişken modele dahil edilmiştir.

Aracı Rol Analizine İlişkin Bulgular

Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve ardından aracılık analizleri gerçekleştirilmiştir. Analizler, Çocukluk Çağı Travmaları ve Travma Sonrası Büyüme arasındaki ilişkide duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade etme becerilerinin aracı rolü ele alınarak yapılmıştır. Aşağıda sırasıyla aracılık modellerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Çocukluk Çağı Travmaları ile Travma sonrası büyüme ilişkisinde duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade etme becerilerinin aracı rolünü incelemek amacıyla SPSS üzerinde PROCESS eklentisi kullanılarak Bootstrap yöntemi uygulanmıştır. SPSS programında kullanılan PROCESS eklentisinin aracı rol analizine yönelik önerdiği altıncı model ve açıklamaları Şekil 1.'de verilmiştir:

Şekil 1. Aracı Rol Analizi Modeli

X = bağımsız değişken, Y = bağımlı değişken, $M1$ (mediator)=aracı değişken 1, $M2$ (mediator)= aracı değişken 2.

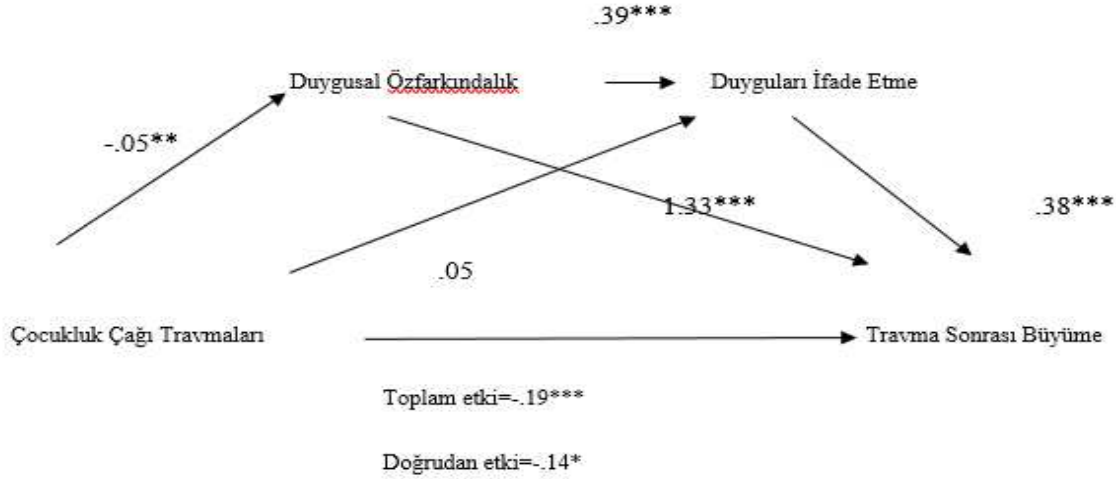
Aşağıda belirtilen modele göre X =Çocukluk çağı travmaları; Y =Travma Sonrası Büyüme ve M (aracı değişken) 1 = Duygusal Öz farkındalık ve M (aracı değişken) 2= Duyguları ifade etme becerileri olarak belirlenmiştir. Yukarıda verilen ve aracı rolün olup olmadığının incelenmesi amacıyla yapılan stepwise regresyon analizi sonuçlarının desteklediği üzere, çocukluk çağı travma, duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade etme becerisi puanları ile travma sonrası büyümenin yordayıcı ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda, anlamlı yordayıcı ilişki tespit edilen üç değişkenin aracı rolüne ilişkin analizler yapılmıştır.

Bootstrap yöntemiyle gerçekleştirilen analizlerin sonuçlarına göre, çocukluk çağı travmalarının travma sonrası büyüme üzerindeki toplam etkisi (c yolu) negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($B=-0.19$, $SE=0.07$, $p < 0.001$). Ayrıca çocukluk çağı travmalarının travma sonrası büyüme üzerindeki direkt etkisi (c' yolu) negatif yönlüdür ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($B=-0.14$, $SE=0.06$; $p < 0.05$).

Çocukluk çağı travmaları ve duygusal öz farkındalık arasındaki yordayıcı ilişkiye bakıldığında, çocukluk çağı travmaları toplam puanının ($B=-0.05$, $SE=0.03$, $p=.004$; $p < .05$) duygusal öz farkındalık yordayıcılığı anlamlıdır. Çocukluk çağı travmaları puanlarının duygusal öz farkındalık puanlarını negatif yönlü ve anlamlı düzeyde etkilediği sonucu elde edilmiştir. Çocukluk çağı travmaları ve duyguları ifade edebilme arasındaki yordayıcı ilişki ele alındığında, çocukluk çağı travmaları toplam puanının ($B=0.05$, $SE=0.03$, $p=.130$; $p > .05$) duyguları ifade edebilme becerisi toplam puanı üzerindeki yordayıcı etkisi anlamlı değildir. Öte yandan, duygusal öz farkındalık puanlarının duyguları ifade etme becerisi toplam puanı üzerindeki etkisi pozitif doğrultuda ve anlamlı olarak bulunmuştur ($B=0.38$, $SE=0.14$, $p=.004$; $p < .05$).

Duygusal öz farkındalık puanlarının travma sonrası büyüme toplam puanı üzerindeki direkt etkisi incelendiğinde, duygusal öz farkındalık puanının ($B= 1.33$, $SE=0.26$, $p=.000$; $p < .05$) travma sonrası büyüme toplam puanlarını anlamlı ve olumlu düzeyde etkilediği saptanmıştır. Duyguları ifade etme becerisinin travma sonrası büyüme puanlarını yordayıcılığı incelendiğinde, duyguları ifade etme puanının ($B=.038$, $SE=0.09$, $p=.001$; $p < .05$) travma sonrası büyüme toplam puanlarını anlamlı ve olumlu düzeyde etkilediği saptanmıştır.

Çocukluk çağı travmaları ve travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade etme becerilerinin aracı rolü incelendiğinde, yalnızca duygusal öz farkındalık ($B=-.052$, $SE=0.03$ 95% CI $[-.115, -.027]$) toplam puanının aracı etkisi istatistiksel açıdan anlamlıdır. Güven aralıkları -1 değerini içerdiğinden duygusal öz farkındalığın aracı etkisi düşük düzeyde ve anlamlıdır. Yalnızca duyguları ifade etme becerileri toplam puanı ($B=.021$, $SE=0.02$ 95% CI $[-.008, .055]$) toplam puanının aracı etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. Güven aralıkları 0 değerini içerdiğinden duygusal duyguları ifade etme becerilerinin aracı etkisi anlamlı bulunmamıştır. Duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade etme becerilerinin bir arada aracı etkisi incelendiğinde, çocukluk çağı travmaları ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide aracı etkileri düşük düzeyde ve anlamlı bulunmuştur ($B=-.01$, $SE=0.004$ 95% CI $[-.017, .001]$). Son olarak tüm modelin anlamlılığına ilişkin bakıldığında ise tüm modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ve varyansın %14'ünü açıkladığı tespit edilmiştir ($R^2= 0.14$, $F(2, 336) = 4.64$, $p=.015$; $p < .05$). Elde edilen bulgular doğrultusunda, duygusal öz farkındalık puanlarının çocukluk çağı travmaları ve travma sonrası büyüme arasındaki kısmi aracı etkisi anlamlı bulunmuştur. Duyguları ifade etme becerisi puanlarının aracı etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Şekil 2. Çocukluk Çağı Travmaları ve Travma Sonrası Büyüme arasındaki ilişkide duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade etme becerisi puanlarının aracı rolüne ilişkin Oluşturulan Model

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, çocukluk çağı travmalarının travma sonrası büyüme ile ilişkisinde duygu farkındalığı ve ifade etmenin aracı rolünü incelemektir. Bulgulara göre katılımcıların %30,7'si doğal afet, %15,3'ü yaşamı tehdit eden hastalık, %39,2'si ani yakın kaybı yaşamış; %53,7'si aile içi şiddete tanıklık etmiş, %50,1'i fiziksel, %71,4'ü duygusal ve %26,8'i cinsel şiddete maruz kaldığını bildirmiştir.

Türk'ün (2023) araştırmasında da katılımcıların %29,4'ü doğal afet, %17,8'i ciddi hastalık, %41,7'si ani kayıp, %38,5'i aile içi şiddet, %41,1'i fiziksel, %56'sı duygusal, %19,4'ü cinsel şiddet yaşamıştır. Türk ve Tali'nin (2023) çalışmasında ise örneklemin %35,8'inin aile içi şiddete tanık olduğu, %34'ünün aile içinde, %25,1'inin de aile dışında herhangi bir şiddet türüne maruz kaldığı beyan edilmiştir. Tire ve Öztürk'ün (2023) araştırmasında, 18-35 yaş arası bireylerin en yaygın olarak duygusal ihmal ve istismara maruz kaldığı bulunmuştur. Arslan Işık (2023) da üniversite öğrencilerinin %46,8'inin duygusal, %40,1'inin fiziksel, %5,2'sinin cinsel istismar yaşadığını raporlamıştır. Bu doğrultuda araştırmalarda travmatik yaşantıların görülme sıklığının hemen hemen benzer nitelikte ve azımsanmayacak ölçüde olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Araştırmamızın korelasyon analizi sonuçlarına bakıldığında, çocukluk çağı travmaları toplam puanı ile travma sonrası büyüme toplam puanı, TSB benlik algısında değişim ve TSB başkalarıyla ilişkilerde değişim arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptanmıştır.

Özcan (2022) 18-65 yaş arası yetişkinlerle yapmış olduğu araştırmasında Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam skorları ile TSB toplam puanı, Benlik Algısında Değişim, Yaşam Felsefesinde Değişim ve Başkalarıyla İlişkide Değişim alt ölçek puanları arasında anlamlı düzeyde negatif bir korelasyon olduğunu bulmuştur. Bu bağlamda bulgumuzun alan yazınla paralellik gösterdiği ve çocukluk çağı travmatik yaşantıların varlığının travma sonrası büyüme olumsuz etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmamızın korelasyon analizi neticesinde, çocukluk çağı travmaları toplam puanı ile duygusal öz farkındalık arasında ters yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüş, duyguları ifade etme düzeyi ile bir ilişki saptanmamıştır.

Literatürde çocukluk çağı travmaları ile ilişkili olarak duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade kavramlarından ziyade aleksitimi ve duygu düzenleme güçlüğü ile çalışmaların daha fazla sayıda olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda ilişkili kavramlar çerçevesinde bakıldığında Çobanoğlu'nun (2021) araştırmasında çocukluk çağı travmaları ile duygu düzenleme zorluğu arasında korelasyon saptandığı görülmüştür. Yukay Yüksel ve Yavuz (2023) ise olumsuz çocukluk deneyimleri ile aleksitimi arasında pozitif doğrultuda bir ilişki olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Feyzioğlu, Göktaş ve Söğütü (2020) yapmış oldukları araştırmalarında erken dönem ruhsal travma yaşantısı olan bireylerin aleksitimi puanlarının travması olmayan bireylerle karşılaştırıldığında anlamlı olarak daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Akpınar ve Gümüş Demir'in (2022) çalışmasında, çocukluk çağı travmalarının, üniversite öğrencilerinde aleksitimi ve duygu düzenleme güçlükleriyle ilişkili olduğu ve bu ilişkinin pozitif yönde anlamlı olduğu belirlenmiştir. Yani sıra Ortiz- Jiménez, Butjosa, Gómez- Benito ve Ochoa (2024) sistematik derlemelerinde istismar ve ihmale maruz kalan çocukların, istismara uğramayan çocuklara kıyasla daha düşük duygusal farkındalık seviyelerine sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar çalışmamızın literatür ile uyumlu olduğunu göstermektedir.

Çalışmamızda, duyguları ifade etme ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu durum, örneklemin büyük ölçüde lise ve üzeri eğitim düzeyindeki bireylerden oluşmasıyla ilişkili olabilir. Nitekim Haktanır (2020), eğitim düzeyi arttıkça aleksitimi puanlarının azaldığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra, literatürde duygusal ifadenin her zaman doğrudan travma sonrası büyüme desteklemediği, bu ilişkinin ancak sosyal destekle birleştiğinde anlamlı hale geldiği ifade edilmektedir (Pennebaker, 1997; Calhoun ve Tedeschi, 2006). Bazı çalışmalar ise TSB'nin, duygusal dışavurumdan çok, yaşantının anlamlandırılması ve yeniden yapılandırılmasıyla ilişkili olduğunu öne sürmektedir (Zoellner ve Maercker, 2006).

Araştırmamızın korelasyon analizinden çıkan sonuçlara göre travma sonrası büyüme toplam puanı ile duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade toplam puanı arasında aynı yönlü ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Türk'ün (2023) araştırmasının korelasyon analizinden elde edilen sonuçlara göre de örneklemin travma sonrası büyüme düzeyi toplam puanı ve alt boyutları ile duyguları ifade etme düzeyi toplam puanı ve alt boyutları arasında pozitif doğrultuda bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Bireylerin

intihar nedeniyle yaşadıkları kaybın ardından travma sonrası büyümenin ortaya çıkıp çıkmadığını ve hangi faktörlerin etkili olduğunu inceleyen Levi-Belz., Krynska, ve Andriessen (2021) yazmış oldukları sistematik derlemelerinde duyguları söze dökmeyen travma sonrası büyüme için kolaylaştırıcı bir faktör olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgular, duygusal farkındalık ve duyguların ifade edilmesinin, bireylerin travmatik deneyimlerin ardından olumlu psikolojik değişimler yaşayarak travma sonrası büyüme göstermelerinde önemli bir rol oynadığını ve bu süreçte duygusal dışavurumun destekleyici bir etken olabileceğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın regresyon analizi sonuçlarına göre duygusal öz farkındalık puanlarının artışı travma sonrası büyüme puanlarının artışını %9 oranında yordamaktadır. Oluşturulan ikinci modelde, duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade toplam puanının travma sonrası büyüme toplam puanını pozitif ve anlamlı bir yordayıcı etkisi olduğu ve yordayıcı ilişkinin %13 oranında olduğu saptanmıştır. Üçüncü modelde duygusal öz farkındalık ve duyguları ifade toplam puanının travma sonrası büyüme toplam puanını pozitif yönlü; çocukluk çağı travmaları toplam puanı negatif yönlü olmak üzere travma sonrası büyüme puanlarını yordamaktadır. Yordayıcılık oranı %14 olarak saptanmıştır.

Aracılık analizi sonuçlarına göre duygusal öz farkındalık puanlarının çocukluk çağı travmaları ve travma sonrası büyüme arasındaki kısmi aracı etkisi anlamlı bulunmuştur. Duyguları ifade etme becerisi puanlarının aracı etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu sonuçlar, özellikle duygusal öz farkındalığın travma sonrası iyileşme süreçlerinde önemli rol oynadığını ve geçmiş travmaların etkilerini azaltmak için bireylerin duygusal farkındalıklarını geliştirmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgular, özellikle çocukluk travmaları yaşamış bireylerle çalışan terapistler açısından yol gösterici olabilir. Duygusal öz farkındalığın travma sonrası büyüme ile pozitif ilişkili bulunması, psikoeğitim ve terapi süreçlerinde duyguların fark edilmesine yönelik müdahalelere öncelik verilmesini gerekli kılmaktadır. Ayrıca bu bulgular, çocukluk travmalarına yönelik koruyucu ruh sağlığı politikalarının, duygusal gelişimi destekleyen içeriklerle zenginleştirilmesi gerektiğine de işaret etmektedir. Travma sonrası destek grupları veya grup terapileri, bireylerin duygusal farkındalıklarını geliştirerek büyüme sürecini destekleyebilir.

Çalışmaya katılan birey sayısı yeterli olmakla birlikte, veri toplama sürecinin çevrimiçi platformlar aracılığıyla yürütülmüş olması, yalnızca internet erişimi olan ve

gönüllü bireylerin araştırmaya dahil edilmesiyle sonuçlanmıştır. Bu durum, örneklem çeşitliliğini ve temsiliyetini sınırlamış; dolayısıyla seçim yanlılığı (selection bias) riskini artırmış olabilir. Ayrıca, elde edilen verilerin tamamının öz bildirme dayanması, özellikle travmatik deneyimlerin yalnızca katılımcı beyanları üzerinden değerlendirilmesi açısından sınırlılık oluşturmaktadır. Araştırma, yalnızca belirlenen değişkenler ve kullanılan ölçme araçları çerçevesinde yürütülmüş olup, bu da elde edilen bulguların kapsamını daraltmış olabilir. Bu sınırlamalar doğrultusunda, gelecekte daha temsili örneklemelerle, farklı veri toplama yöntemleri ve ölçüm araçları kullanılarak yapılacak araştırmaların alana daha güçlü katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Gelecek çalışmalarda duygu düzenleme, sosyal destek, bağlanma stilleri gibi değişkenlerin dahil edilerek incelenmesi, alanyazına önemli katkılar sağlayabilir. Ayrıca, duyguları ifade etme becerisine etki edebilecek diğer psikososyal değişkenlerin dikkate alınması, travmatik stres belirtilerinin ölçülmesi ve farklı türde travmatik yaşam olaylarının karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi, bulguların çeşitlenmesine katkı sağlayacaktır. Boylamsal ve geniş örneklemli çalışmalar, çocukluk travmalarının uzun vadeli etkilerini daha iyi açıklayabilir. Aynı zamanda, duygusal öz farkındalığı geliştirmeyi hedefleyen eğitim ya da terapi programlarının uygulanması ve travma sonrası büyüme deneyimi yaşayan bireylerin destek gruplarında deneyim paylaşımı yoluyla bir araya gelmesi, bu süreci güçlendirecek psikososyal müdahaleler arasında yer alabilir.

Beyannameler

Etik Onay ve Katılma İzni

Araştırmanın uygulanması için Haliç Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Karar No: 230, Tarih: 30.11.2022).

Yayın İzni

Uygulanamaz.

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti

Uygulanamaz.

Çıkar Çatışması

Yazar/lar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Finansman

Araştırma herhangi bir kişi, kurum ya da kuruluş tarafından finansal açıdan desteklenmemiştir.

Yazar Katkıları

BT makalenin tümünü hazırlamıştır.

Teşekkür

Bu makalenin hazırlanmasında desteklerini esirgemeyen Dr. Öğretim Üyesi Hasan Halit Tali'ye teşekkür ederim

Kaynaklar

Akpınar, B. ve Gümüş Demir, Z. (2022). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları, Aleksitimi ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences*, 6 (26), 509-535. DOI: 10.52096/usbd.6.26.33

APA. (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı*. (E. Köroğlu, Çev.) Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Arı, A. E., ve Korkmaz, B. C. (2023). Travmaların Çağında Travmadan Güçlü Çıkmak: Travma Sonrası Büyüme Kavramı Üzerine Bir İnceleme. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 205-217. <https://doi.org/10.56206/husbd.1318219>

Arslan Isık, N. (2023). Erken Dönem Olumsuz Çocukluk Yaşantılarının Ayrılma-Bireyleşme Düzeyi ve Yaşam Doyumuna Etkisi: Üniversite Öğrencileri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(1), 240-249. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1226695>

Baron, R. M. ve Kenny, D. A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social-psychological research: Conceptual, strategic and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 1173-1182.

Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations With Latent Variables*. New York: John Wiley & Sons Inc.

Briere, J., ve Rickards, S. (2007). Self-awareness, affect regulation, and relatedness: Differential sequels of childhood versus adult victimization experiences. *The Journal of nervous and mental disease*, 195(6), 497-503.

Büyüköztürk Ş., Çakmak-Kılıç E., Akgün ÖE., Karadeniz Ş. ve Demirel F. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (18. Baskı), Pegem Akademi, Ankara.

Calhoun, L. G. ve Tedeschi, R. G. (2006). The foundations of posttraumatic growth: An expanded framework. In L. G. Calhoun & R. G. Tedeschi (Eds.), *The handbook of posttraumatic growth: Research and practice* (pp. 1-23). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Çobanoğlu, S. (2021). *Duygu Düzenleme Güçlüğü, Çocukluk Çağı Travmaları, Empati ve Bağlanma Stillerinin Sosyal Kayı Düzeyleriyle İlişkilerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: <https://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12436/4502>

Duman N. (2019). Travma sonrası büyüme ve gelişim. *IJAR*. 4(7),178-184

Dursun, P., ve Söylemez, İ. (2020). Travma sonrası büyüme: Gözden geçirilmiş son model ile kapsamlı bir değerlendirme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 31(1), 57-68.

Feyzioğlu, A., Göktaş, S. Ş., ve Söğütü, L. (2020). Erken Dönem Ruhsal Travma, Siber Zorbalık ve Aleksitimi İlişkisi-Relationship Between Early Period Psychic Trauma, Cyber Bullying and Alexithymia. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 51(4), 192-199. doi:10.16948/zktpb.818758

George D., ve Mallery P. (2003). SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference. 11.0 update (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.

Georgieva, S., Tomas, J. M., ve Navarro-Pérez, J. J. (2021). Systematic review and critical appraisal of childhood trauma questionnaire—short form (CTQ-SF). *Child abuse & neglect*, 120, 105223.

Gökmen, G. ve Deniz, M. E. (2020). Travma Sonrası Büyümenin Yordayıcıları Olarak Öz-Anlayış ve Affetme . *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi* , 5 (2) , 72-93 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/turksosbilder/issue/59442/837790>

Haktanır, Z. (2020). *Algılanan Ebeveyn Kabul Ve Reddi İle Somatik Belirtiler Arasındaki İlişkinin Psikolojik Uyum Ve Aleksitimi Temelinde İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul). Erişim adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=uUw_TXEDp8PD21nQmnB7eA&no=WMj6WKCnRzYwd02lMaOz-w

Harmancı, H. , Öcalp, G. ve Bozgöz, H. (2019). Genç Yetişkinlerde Psikolojik Sağlamlık Ve Duygusal Öz-Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi* , (3) , 229-241 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/karataysad/issue/54875/751615>

Hegelson V.S., Reynolds K.A. ve Tomich P.L. (2006). A meta-analytic review of benefit finding and growth. *J Consult Clin Psychol*; 74: 797-816.

Helvacı Çelik, F. ve Hocaoglu, Ç. (2018). Çocukluk Çağı Travmaları: Bir Gözden Geçirme. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8 (4) , 695-711 . DOI: 10.31832/smj.454535

İnci, F. ve Boztepe, H. (2013) Travma Sonrası Büyüme: Öldürmeyen Acı Güçlendirir mi?. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 4 (2), s. 80-84. <https://doi.org/10.5505/phd.2013.29392>.

Joseph, S. ve Linley, P.A. (2005). Positive adjustment to threatening events: An organismic valuing theory of growth through adversity. *Review of General Psychology*, 9(3), 262.

King, L. A. ve Emmons, R. A. (1990). Conflict over emotional expression: Psychological and physical correlates. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(5), 64-877.

Kline, R.B. (2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. Third Edition. The Guilford Press. New York.

Kuzucu, Y. (2011). Duyguları İfade Etme Ölçeği'nin Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışmaları . *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (3), 779-792. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/49049/625719>

Levi-Belz, Y., Krysinska, K., ve Andriessen, K. (2021). "Turning personal tragedy into triumph": A systematic review and meta-analysis of studies on posttraumatic growth among suicide-loss survivors. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 13(3), 322-332. <https://doi.org/10.1037/tra0000977>

Linley, P. A. ve Joseph, S. (2004). Positive change following trauma and adversity: A review. *Journal of Traumatic Stress*, 17(1):11-21. doi:10.1023/B:JOTS.0000014671.27856.7e

Lumley, M. A., Krohner, S., Marshall, L. M., Kitts, T. C., Schubiner, H., & Yarns, B. C. (2021). Emotional awareness and other emotional processes: Implications for the assessment and treatment of chronic pain. *Pain Management*, 11(3), 325-332.

Ortiz- Jiménez, E. M., Butjosa, A., Gómez- Benito, J., & Ochoa, S. (2024). Emotional awareness, child maltreatment and child exposed to intimate partner violence: A systematic review of their relationship with symptoms and protective factors. *Child Abuse Review*, 33(6), e2907.

Özcan, C. (2022). *Çocukluk Çağı Travma Öyküsüne Sahip Yetişkin Bireylerde Kolektivist Başa Çıkma Stillerinin Travma Sonrası Büyümeyle Olan İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul). Erişim adresi: <https://acikerisim.gelisim.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11363/4191748276.pdf?sequence=1>

Pennebaker, J. W. (1997). Writing About Emotional Experiences as a Therapeutic Process. *Psychological Science*, 8(3), 162-166. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1997.tb00403.x>

Ramos, C. ve Leal, I. (2013). Posttraumatic growth in the aftermath of trauma: a literature review about related factors and application contexts. *Psychology, Community & Health*, 2(1):43-54, doi:10.5964/pch.v2i1.39

Stanton AL, Danoff-Burg S, Huggins ME. (2002). The first year after breast cancer diagnosis: Hope and coping strategies as predictors of adjustment. *Psychooncology*; 11: 93-102.

Starcevic, A. (Ed.). (2019). *Psychological trauma*. London: IntechOpen. doi: 10.5772/intechopen.77651.

Şar,V., Necef, I., Mutluer,T., Fatih,P., Türk-Kurtça, T. (2020). A revised and expanded version of the Turkish Childhood Trauma Questionnaire (CTQ-33): overprotection-overcontrol as additional factor. *Journal of Trauma and Dissociation*.

Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (Sixth edition). United States: Pearson Education.

Tatar, A., Özdemir, H., Çelikbaş, B., ve Özmen H. E. (2018). A Duygusal Öz Farkındalık Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Klinik Olmayan Örneklemde Duygusal Öz Farkındalığın Kaygı ve Depresyondaki Rolünün İncelenmesi. *Social, Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 4(13), 793-806. DOI: <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.125>

Tatar, A., Özdemir, H. ve Çelikbaş, B. (2018). Gelir Getiren Bir İşte Çalışan ve Çalışmayan Kadınlarda Duygusal Öz-Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi. *İş'te Davranış Dergisi*, 3 (1) , 31-41 . DOI: 10.25203/idd.414597

Tedeschi, R. G., ve Calhoun, L. G. (1996). The posttraumatic growth inventory: Measuring the positive legacy of trauma. *Journal of Traumatic Stress*, 9(3), 455-471. <https://doi.org/10.1002/jts.2490090305>

Tedeschi, R.G. ve Calhoun, L.G. (2004). "Posttraumatic growth: Conceptual foundations and empirical evidence". *Psychological Inquiry*, 15(1), 1-18.

Thurston, C., Murray, A. L., Franchino-Olsen, H., ve Meinck, F. (2023). Prospective longitudinal associations between adverse childhood experiences and adult mental health outcomes: a protocol for a systematic review and meta-analysis. *Systematic reviews*, 12(1), 181. <https://doi.org/10.1186/s13643-023-02330-1>

Tire, O., ve Öztürk, M. (2023). Evlilik Tutumunun Bir Yordayıcısı Olarak Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(57), 255-266. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1212942>

Türk, B. (2023). Klinik Olmayan Örneklemde Travma Sonrası Büyüme ile Duygu İfade Etme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(11): 1491-1502

Türk, B., ve Tali, H. H. (2023). Predicting suicidal thoughts in a non-clinical sample using machine learning methods. *Düşünen Adam: Journal of Psychiatry & Neurological Sciences*, 36(3), 179-188. DOI: 10.14744/DAJPNS.2023.00221

Wen Zeng, Y., Chiu, S. H., ve Yeh, C. B. (2024). Childhood Maltreatment Associated with Anxiety and Depression and Complex PTSD Symptoms. *Psychiatry and clinical psychopharmacology*, 34(3), 201–209. <https://doi.org/10.5152/pcp.2024.24842>

WHO. (2020). Child maltreatment [online] Available at: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/child-maltreatment>.

Yavuz, M. S., Akın, U., Karabağ, G., Ozan, E., ve Aykır, Ö. F. (2020). Travma Sonrası Gelişen Ruhsal Bozuklukların Adli-Tıbbi Açıdan Değerlendirilmesi. *Van Tıp Dergisi*, 27(1), 100-102.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yiğit, İ., & Guzey Yiğit, M. (2019). Psychometric Properties of Turkish Version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). *Current Psychology*, 38, 1503-1511.

Yukay Yüksel, M., ve Yavuz, E. (2023). Olumsuz Çocukluk Deneyimleri ve Aleksitimi Arasındaki İlişkide Öz-Şefkat ve Benlik Saygısının Aracı Rolü. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*(11), 106-135. <https://doi.org/10.47994/usbad.1174880>

Yüksel, Ş. (2000). Felakete Uyum ve Ruh Sağlığı. *Klinik Psikiyatri*, 3(3), 5-11

Zamir, O., & Lavee, Y. (2015). Emotional awareness and breaking the cycle of revictimization. *Journal of family violence*, 30, 675-684.

ZhiFeng Wang, Bing Jiang, Xingtong Wang, Zhixiang Li, Dongxu Wang, HaiHong Xue ve Dongmei Wang (2023) Relationship between physical activity and individual mental health after traumatic events: a systematic review, *European Journal of Psychotraumatology*, 14:2, 2205667, DOI: 10.1080/20008066.2023.2205667

Zoellner, T., ve Maercker, A. (2006). Posttraumatic growth in clinical psychology—A critical review and introduction of a two component model. *Clinical psychology review*, 26(5), 626-653. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2006.01.008>.

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

The Role of Child Emotion Regulation, Parent Emotion Regulation, and Co-Parenting in the Behavioral Problems of Preschool Children

Okul Öncesi Çocuklarının Davranış Problemlerinde Çocuk Duygu Düzenleme, Ebeveyn Duygu Düzenleme ve Birlikte Ebeveynliğin Rolü

Zehra Ertuğrul Yaşar¹, Neslihan Yaman²

Abstract:

Studies on behavioral problems in early childhood typically focus on the mother-child relationship, children with special needs, and emotion regulation skills. However, other factors have not been sufficiently addressed. This research aims to expand the scope of variables traditionally examined in the context of dyadic relationships, by investigating the role of children's and parents' emotion regulation skills and co-parenting in predicting behavioral problems in Turkish preschoolers. Data were collected from 502 parents of children aged three to six. To measure the parents' emotion regulation skills, the Difficulties in Emotion Regulation Scale Short Form was used, while co-parenting was assessed using the Co-parenting Scale. The children's emotion regulation skills were measured using the Emotion Regulation Checklist, and any behavioral problems in children were assessed using the Preschool and Kindergarten Behavior Scale. Analyses revealed that behavioral problems were significantly related to the child's and parents' emotion regulation skills, and co-parenting. It was found that 22% of preschool children's behavioral problems were explained by the child's emotion regulation skills, the emotion regulation difficulties experienced by the parents, and co-parenting. In families where the child's emotion regulation skills were high, parents had fewer emotion regulation difficulties, and where co-parenting existed, preschool children had fewer behavioral problems. These results highlight the role of the emotion regulation skills of children and parents, as well as the quality of co-parenting, in the behavioral problems of preschool children which suggests a family centered perspective on prevention and intervention for preschool children's behavioral problems.

Keywords: Preschool period, Emotion regulation, Co-parenting, Behavioral problems.

¹Asst. Prof., Yalova University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, E-mail: zehra.yasar@yalova.edu.tr, Orcid Id: 0000-0003-4543-3662

²Asst. Prof., Yalova University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, E-mail: neslihan.yaman@yalova.edu.tr, Orcid Id: 0000-0003-0324-2390

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Zehra Ertuğrul-Yaşar, Yalova University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, Yalova, Türkiye, zehra.yasar@yalova.edu.tr.

Date of Received/Geliş Tarihi: 24.12.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 07.04.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 11.04.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025.

Citing/Referans Gösterimi: Yaşar, Z. E., & Yaman, N. (2025). The Role of Child Emotion Regulation, Parent Emotion Regulation, and Co-Parenting in the Behavioral Problems of Preschool Children. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 169-176.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktppdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Okul öncesi dönemde davranış problemleri üzerine yapılan çalışmaların genellikle anne-çocuk ilişkisine, özel gereksinimli çocuklara, duygu düzenleme becerilerine odaklandığı, ancak aile bağlamında diğer faktörler üzerinde yeterince durulmadığı görülmektedir. Bu araştırma bugüne kadar ikili ilişkiler olarak ele alınan söz konusu değişkenleri daha geniş bir yelpazede ele alarak, çocukların ve anne babaların duygu düzenleme becerilerinin ve birlikte ebeveynliğin, okul öncesi çocukların davranış problemlerini yordama gücünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın verileri 3-6 yaş arası çocuğu olan 502 ebeveynden toplanmıştır. Ebeveynlerin duygu düzenleme becerilerini ölçmek için Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği Kısa Formu, birlikte ebeveynliği ölçmek için Birlikte Ebeveynlik Ölçeği, çocukların duygu düzenleme becerileri ölçmek için Duygu Düzenleme Ölçeği ve çocukların davranış problemlerini ölçmek için Okul Öncesi ve Anaokul Davranış Ölçeği kullanılmıştır. Analizler davranış problemlerinin, çocuğun ve ebeveynin duygu düzenleme becerileri ve birlikte ebeveynlik ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Analizler sonucunda çocuğun davranış problemlerinin %22'sinin; çocuğun duygu düzenleme becerileri, ebeveynlerinin duygu düzenleme güçlükleri ve birlikte ebeveynlik ile anlamlı olarak yordandığı bulunmuştur. Buna göre çocuğun duygu düzenleme becerileri yüksek, ebeveynlerin deneyimlediği duygu düzenleme güçlükleri düşük ve birlikte ebeveynlik kalitesi yüksek olduğunda, okul öncesi çocuklarda görülen davranış problemleri azalmaktadır. Tüm bu sonuçlar okul öncesi dönemdeki çocukların davranış problemlerinde, çocukların ve ebeveynlerinin duygu düzenleme becerileri ile birlikte ebeveynlik kalitesinin rolüne dikkat çekerek, okul öncesi çocukların davranış sorunlarına yönelik önleme ve müdahale çalışmalarında aile merkezli bir bakış açısı önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, Duygu düzenleme, Birlikte ebeveynlik, Davranış problemleri

Introduction

Parent-child interactions, along with parental cooperation, play a crucial role in shaping children's ability to understand, express, regulate, and control emotions. These emotional competencies are fundamental to children's overall development, behavioral characteristics, and the formation of their social relationships (Garner et al., 2007). Behavior, as the expression of emotions and thoughts in action, may result in various forms of maladaptation when there is a disruption in the balance between an individual's characteristics and their environment (Öz, 2005). Behavioral problems, which reflect socially unacceptable actions, are influenced by numerous factors (Gomby et al., 1999), including parenting stress (Mak et al., 2020), parental attitudes (Sangawi et al., 2015), child maltreatment (Misheva et al., 2017), and social environment (Paz et al., 2005). Understanding and preventing childhood behavioral problems is of great importance, as these issues can serve as significant predictors of various challenges in adolescence and adulthood (Moffitt et al., 2002). Studies on childhood behavior issues emphasize the role of parenting practices, family interaction types, and the determinants of emotion regulation skills. The appropriate expression of positive and negative emotions, the ability to control the accompanying behavior, and the exhibition of socially appropriate behavior depend on emotional regulation (Bronson, 2000). Deficits in emotion regulation during early childhood serve as critical predictors of behavioral problems (Eisenberg & Fabes, 1992; Eratay, 2011; Güven & Erden, 2017).

Studies on emotion regulation in preschool typically focus on the mother-child relationship (Paley & Hajal, 2022; Seçer, 2017) but with the development of the family systems theory, there has been a shift toward recognizing that families consist of interdependent members, and each member influences the others. Research suggests that the quality of the parent-child relationship and the attachment bond formed in early childhood are crucial for the child's emotional development (Calkins, 2007). Another important contribution is the parents' efforts to manage their child's emotions. Considering the family's overall

emotional climate, it becomes evident that the parents' ability to regulate their own emotions is another important factor in the child's emotional development. Studies have shown that children of parents who struggle with emotion regulation also face difficulties in regulating their own emotions, leading to increased behavioral problems (Crespo et al., 2017; Hajal & Paley, 2020). Children learn emotion regulation by observing their parents and being influenced by the family's emotional climate and their parents' emotional responses (Morris et al., 2007). Research findings emphasize that both parents serve as significant role models, regardless of whether they are mothers or fathers. While maternal parenting practices and emotional socialization behaviors are considered key predictors of children's emotion regulation development (Denham et al., 1991), existing studies—though relatively limited in number—suggest that fathers' emotion regulation skills and their interactions with their children play a crucial role in shaping children's own emotional competencies (Crespo et al., 2017; Karaduman & Şahin Zeteroğlu, 2024). However, research also indicates that fathers may respond differently to their children's emotional expressions compared to mothers, often aiming to minimize problems or encouraging inhibitory responses to their children's displays of distress (Cassano et al., 2007). The existing literature predominantly focuses on the influence of mothers' emotion regulation skills on children's emotional development, while studies directly examining the role of fathers remain limited. This disparity makes it challenging to directly compare the effects of mothers and fathers. However, some research has explored the impact of parental emotion socialization behaviors on children's emotion regulation skills. For instance, one study found that both mothers' and fathers' punitive, magnifying, neglectful, and soothing responses were negatively associated with children's emotion regulation abilities (İnce, 2020). This finding suggests that negative emotion socialization behaviors from both parents can adversely affect children's emotion regulation development. Additionally, a study by Jeon and Lee (2016) investigating the relationship between father-child

interactions and children's emotion regulation in the preschool period revealed that positive parenting and engagement by fathers significantly predicted better emotion regulation in children. These findings underscore the crucial role of fathers' parenting practices in fostering children's emotional development. In short, parents' expression of emotions and regulation of their feelings offer significant learning opportunities as children model how to experience and cope with emotions.

Just as children have various determinants of their emotional regulation abilities, so do parents. One such determinant is the concept of co-parenting, which refers to the relationship between parents and/or individuals assuming parenting roles. Co-parenting encompasses mutual agreement, cooperation, reciprocal support, joint action, and harmony between partners in raising children (McHale & Fivaz-Depeursinge, 2010). Research indicates that co-parenting increases children's sense of predictability, order, and security (McHale et al., 2000), and that there are significant relationships between co-parenting and children's internalizing and externalizing issues as well as their social functioning (Teubert & Pinquart, 2010). The lack of effective co-parenting can lead to conflict between partners (Fincham & Hall, 2005), increase parenting stress (Kang et al., 2020), and directly and indirectly affect the child's social, emotional, and behavioral development (Fincham & Hall, 2005). High levels of parenting stress are associated with dysfunctional parenting behavior, such as punishment toward the child (Sanders & Woolley, 2005), and such dysfunctional parenting can lead to emotional and behavioral adaptation problems in children (Crnic et al., 2005). Better emotion regulation traits in parents are linked to better parenting quality and positive co-parenting characteristics as well as lower levels of negative emotional and behavioral responses in children (Yan et al., 2021). Moreover, studies showed that supportive co-parenting is associated with positive emotions, while poor co-parenting characteristics can lead to various emotional issues in children (Feinberg, 2003; Karreman et al., 2008).

Despite significant theoretical contributions, few studies have directly examined the role of parental emotion regulation in the development of children's emotion regulation. Existing research has primarily focused on mother-child relationships, children with special needs, and emotion regulation skills, while other factors within the family context have not been sufficiently addressed. In this regard, investigating the concept of co-parenting—specifically how parents collaborate and share responsibilities alongside their emotion regulation skills—appears to be crucial for achieving a more comprehensive understanding of parent-child relationships. This study aims to broaden the scope of previously examined variables, which have typically been considered in dyadic relationships, and to explore the predictive power of emotion regulation skills in both children and parents, as well as co-parenting, in forecasting behavioral problems in preschool children. Accordingly, the research seeks to answer the question: 'Do children's emotion regulation skills, parents' emotion regulation skills and co-parenting significantly predict behavioral problems of preschool children?', thereby contributing to prevention and intervention efforts for children's behavioral issues, as well as to the promotion of functional emotional socialization activities.

Method

Since the correlational survey method does not aim to determine the existence and/or degree of change between two or more variables, the correlational survey model was utilized in this study. Predictive correlational research examines relationships between dependent and independent variables to estimate one variable based on another (Karasar, 2008). Accordingly, this study's independent variables were children's and parents' emotion regulation skills, and co-parenting, while the dependent variable was children's behavioral problems.

Participants

Data were collected via an online questionnaire using the convenience sampling technique. A total of 502 parents participated in the study, including 83 fathers (average age = 34.5) and 419 mothers (M = 33.5), all of whom had children aged 3-6. 42% of the children were boys, and 58% were girls. Of the children 27% were three, 29% were four, 29% were five, and 15% were six years old. A total of 65% of the parents had at least a bachelor degree. Of the parents, 41% worked and 96% were married. Of the participants 6% indicated a low, 86% indicated a medium, and 8% indicated a high socioeconomic level. 42% of parents had one, 36% had two, 13% had three, and 9% had four or more children. Among the participants 61% of the fathers and 55% of the mothers stated that they shared the responsibility of childcare with their spouses.

Measures

Demographic Information Form

This form is used to collect demographic information regarding the child (age and gender) and parents (education, occupation, marital status, SES and number of children).

Difficulties in Emotion Regulation Scale Short Form

This scale was used to identify parents' difficulties in emotion regulation. It was developed by Bjureberg et al. (2016) and adapted and validated for reliability and validity by Yiğit and Guzey-Yiğit (2019). The Cronbach's alpha coefficient value for the scale is .92. It is composed of the sub dimensions of Clarity, Goals, Impulse, Strategies, and Non-acceptance. Parents were asked to rate sixteen statements on a 5-point Likert scale (1=almost never and 5=almost always). In this study, the Cronbach's alpha coefficient of the scale was calculated as .94.

Co-Parenting Scale

The Co-parenting Scale (Özdemir et al., 2021) was used to measure the level of co-parenting relationships among parents. The scale consists of forty-six items and six dimensions, namely Co-parenting Agreement, Co-parenting Conflict, Co-parenting Support, Co-parenting Undermining, Co-parenting Division of Labor, and Joint Management of Family Relationships. The Cronbach's alpha coefficients for the subdimensions of the scale range from .87 to .95. The parents were expected to rate the statements on a 4-point Likert scale (1 = not at all suitable for us and 4 = extremely suitable for us), with higher scores indicating a higher level of co-parenting. In this study, the total Cronbach's α value was calculated as 90.

The Emotional Regulation Checklist

The Emotion Regulation Checklist was used to measure the children's emotion regulation skills. The scale was developed by Shields and Cicchetti (1997), and adaptation, validity, and reliability studies were completed by Batum

and Yağmurlu (2007). The internal consistency coefficient of the scale was determined as .75. The scale consists of twenty-four items and two subscales, namely Lability/Negativity and Emotion Regulation/Control. Parents are asked to evaluate statements on a 4-point Likert scale (1 = never and 4 = almost always). High scores on the negativity dimension of the scale indicate high emotion regulation problems, whereas high scores on the emotion regulation dimension indicate high emotion regulation skills. In this study, the Cronbach's alpha coefficient was .72 for the Lability/Negativity subscale and .71 for Emotion Regulation/Control subscale.

Preschool and Kindergarten Behavior Scale

This scale was developed by Merrell (2003) and is used to identify behavioral problems and social abilities in children aged 3-6. Adaptation, validity and reliability analyses were conducted by Fazlıoğlu et al. (2011). The Cronbach's alpha reliability values for the scale and its subscales were found to be above .70. The scale consists of two subscales; namely social skills and problem behavior. Since we focus on problem behavior rather than social abilities in this study, only a 41-item problem behavior scale was used. Parents were asked to rate statements on a 4-point Likert scale, where 0=never and 3=often. In this study, the Cronbach's alpha value was calculated as .91.

Procedure

Approval from Yalova University Ethics Committee was obtained (Number: 2024/122, Date:16.05.2024). Data was collected via Google Forms through social media. Participation was voluntary, and confidentiality was assured. Informed consent was obtained from all the participants.

Data analysis

In this study, the data collected through the scales were analyzed using SPSS 22. To evaluate whether the data are suitable for multiple regression analysis, the normality and outliers were examined. The Mahalanobis distance identified outliers, leading to the removal of fourteen items of data. In addition, data point with a Z-score greater than 3 (or less than -3) is considered an outlier and eliminated. To check normal distribution, Kurtosis and Skewness values were examined, and the results revealed that these values were normally distributed between -1 and +1 (Tabachnick & Fidell, 2013). Before the analysis, the VIF and TV values were checked for multicollinearity. The results show that the tolerance values of the independent variables are high, and the VIF values are less than ten. These findings indicate that there is no multicollinearity issue among the independent variables. Therefore, it has been deemed appropriate to use parametric tests. Pearson correlation analysis was conducted to determine the relationships between the variables, followed by multiple linear regression to examine predictive relationships.

Results

First, the relationships between the demographic and the main variables were examined by Pearson correlation analysis (see Table 1). The education level was associated with lability/negativity ($r = -.22, p = .000$), emotion regulation ($r = .25, p = .000$), and coparenting ($r = .13, p = .004$). There is a significant positive relationship between the number of children in the family and the child's lability/negativity scores ($r = .11, p = .01$). SES was linked with both the child's lability/negativity ($r = -.13, p = .004$) and co-parenting ($r = .11, p = .013$). As behavioral problems showed no significant relationships with demographic variables, the demographic variables were not included in the subsequent analyses.

Table 1. *The relationship between the Selected Demographics, Children's and Parents' Emotion Regulation, Co-parenting and Behavioral Problems.*

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Gender	1	-0.029	0.038	-0.005	-0.056	-0.015	-0.003	0.061	-0.056
2. Education	-	1	0.17**	-0.029**	-0.22**	0.25*	0.13**	0.03	-0.063
3. SES			1	-0.082	-0.13*	0.081	0.11*	-0.025	-0.043
4. Number of children				1	0.114*	-0.059	-0.026	0.021	0.025
5. The Child's Lability/Negativity					1	-0.434**	-0.118**	0.247**	0.396**
6. The Child's Emotion Regulation/Control						1	0.258**	-0.11*	-0.256**
7. Co-parenting							1	-0.091*	-0.162**
8. The Parents' Emotion Regulation Difficulties								1	0.33**
9. Behavioral Problems of the Children									1

Note. * $p < .05$; ** $p < .01$

A significant positive correlation was found between the children's behavioral problems and the lability/negativity subscale of the children's emotion regulation scale, as well as the parents' emotion regulation difficulty scores. The scores of the emotion regulation control subscale of the children's emotion regulation scale and the coparenting

scores were significantly negatively correlated with behavioral problems.

Multiple linear regression analysis was applied to determine the predictive effect of the independent variables on the children's behavioral problems. The results of the regression analysis are presented in Table 2.

Table 2. Summary of Multiple Regression Analysis in which Problem Behavior was predicted from the Child's and the Parents' Emotion Regulation and Coparenting.

Predictor	B	SE	Beta	t	p	CI
Constant	22.70	9.42		2.40	.02	[4.18-41.222]
The Child's Lability/Negativity	14.05	2.21	.28	6.34	.00	[9.70-18.405]
The Child's Emotion Regulation/Control	-3.11	1.77	-.08	-1.76	.08	[-6.59-.365]
Co-parenting	-.11	.05	-.09	-2.29	.02	[-.20--.016]
The Parent's Emotion Regulation Difficulties	.38	.06	.25	6.03	.00	[.26-.385]

According to the model, 22% of the preschool children's behavioral problems were explained by the child's emotion regulation skills, the emotion regulation difficulties experienced by the parents, and coparenting; $F(498,4) = 37.09, p = .000$. The model indicates that the parents' difficulties in emotion regulation, and children's lability/negativity positively and co-parenting negatively predict the children's behavioral problems.

Discussion

This study aims to investigate the relationship between children's and parents' emotion regulation skills, co-parenting and behavioral problems in Turkish families. Since studies have focused mostly on mother-child dynamics, this study also investigates co-parenting to take a family centered perspective on behavioral problems of preschoolers. The results revealed that the children's behavioral problems were significantly predicted by both their own and their parents' emotion regulation skills, as well as coparenting. It was found that children in families with better emotion regulation and higher co-parenting quality exhibited fewer behavioral problems.

No significant relationships were found between the demographic variables (such as the child's age, gender, parents' education, SES, number of children) and behavioral problems. However, education was negatively related to the parents' emotion regulation problems and positively related to the children's emotion regulation/control and co-parenting. As the number of children increases, so does the children's emotional regulation problems. As the socioeconomic level increases, the children's emotional regulation problems decrease, and co-parenting increases. Although no direct relationship is observed between behavioral problems and the demographic variables, these variables seem to affect distal outcomes.

The finding that a child's emotion regulation skills are related to behavioral problems is consistent with the literature (Batum & Yağmurlu, 2007; Eisenberg et al., 2010; Thomsen & Lessing, 2020). Behavioral problems were found to be negatively correlated with the lability/negativity (for example, exhibits wide mood swings; is easily frustrated) and positively correlated with the emotion regulation/control (for example, can say when s/he feels sad, angry or mad, fearful or afraid; responds positively to neutral or friendly overtures by peers). This study showed that the children's behavioral problems were significantly predicted by their lability/negativity level. This result suggests that emotion regulation/control and lability/negativity have unique relations to behavioral problems, in which a lack of flexibility, mood lability, and

the dysregulated negative affect are especially a risk factor for Turkish preschoolers' behavioral problems.

Parents' emotion regulation difficulties also predicted children's behavioral problems, which is consistent with previous research linking parental difficulties to attention deficits and hyperactivity, behavioral, emotional and peer problems (Oddo et al., 2020); emotion regulation problems (Bilge & Sezgin, 2020); and aggressive behavior (Ramsden & Hubbard, 2002). In contrast, parents with high emotion regulation skills have been found to have children who exhibit fewer problematic behavioral incidents (Kara & Dikici-Sığırmaç, 2022). Parents with poor emotion regulation may struggle to teach their children emotion regulation strategies, provide external emotional social support, and serve as role models for learning alternative emotion regulation strategies, potentially affecting the overall emotional climate of the family (Morris et al., 2007).

This study found that children in families with high co-parenting quality experience fewer behavioral problems. High quality of co-parenting involves support, harmony, agreements, and co-operation between parents, as well as their joint actions, rather than the equal sharing of parenting roles and responsibilities. In the literature, co-parenting has been found to be associated with behavioral problems. In their meta-analysis Teubert and Pinquart (2010) report that an increase in authoritative parenting predicts both internalizing and externalizing behavioral problems, and this predictive relationship continues in the long term. In another meta-analysis, a significant relationship was found between co-parenting and behavioral problems (Zhao et al., 2022). In this relationship, it seems possible to think both of direct and indirect effects. The inability to achieve co-parenting increases conflict between spouses (Fincham & Hall, 2005), parenting stress (Kang et al., 2020), and anxiety (Metz et al., 2018) and determines marital satisfaction and parenting behavior (Pedro et al., 2012). In turn, this may indirectly determine a child's behavioral problems.

In conclusion, this research has shown that members of a family system predict a child's behavioral problems, leading to several important implications for future theoretical and practical studies. In the practical field, the results of this research highlight the importance of parents' emotion regulation strategies as well as the quality of co-parenting in reducing or preventing behavioral problems in children. The development of a child's emotion regulation skills, particularly the monitoring, control, and management of negative emotions, can be effective in reducing the child's behavioral problems. In future

research, examining certain concepts, such as the sibling effect, co-parenting with grandparents, genetic-environment interactions is valuable for understanding emotional regulation and behavioral problems in children.

This study also has several limitations. Research data were collected online via self-reports. Considering the high educational levels of the parents in this study, in future research, working with participants from different socioeconomic backgrounds is necessary for the generalizability of the findings. The number of participating fathers is quite low compared to mothers. When analyses were conducted separately for mothers and fathers, it was found that the parents' co-parenting scores had different relations with children's behavioral problem scores. In line with the overall analysis, only mothers' co-parenting scores significantly predicted children's behavior problems. The higher number of mothers compared to fathers may have led to a more pronounced effect of mothers and caused the overall analysis to reflect a greater influence of mothers. The fathers' co-parenting may not have reached statistical significance due to the lower power resulting from the smaller sample size of fathers. The lower number of fathers may make it more difficult to detect a meaningful effect. Alternatively, the influence of fathers' co-parenting perceptions on children's behavioral problems may not be as pronounced as that of mothers' perceptions. However, this does not imply that fathers' co-parenting perceptions are unimportant. The effect of fathers' co-parenting on children's behavioral problems could be more indirect or less pronounced compared to mothers. Due to the disparity in the number of mothers and fathers, the total group analysis is statistically stronger and reflects the combined effect of both parents. Future studies should aim for a more balanced distribution of mothers and fathers. Additionally, the research link was distributed by university students from different hometowns via social platforms, resulting in a representative and geographically spread sample. However, the exact number of samples from different locations is unclear, since our demographic questions do not address this aspect. The cross-sectional design

prevents causal inferences. The relationship between the parents and children may be bidirectional, and while the parents' emotion regulation skills can affect the children's problematic behavior, the presence of behavioral problems in the children can also increase the emotion regulation difficulties experienced by the parents, thereby reducing the overall quality of parenting. In the future, longitudinal studies are needed to clarify the causal relationships.

Declarations

Ethical Approval

This research was conducted in accordance with the guidelines published by the American Psychological Association and was approved by Yalova University Ethics Committee (Number: 2024/122, Date:16.05.2024) Informed consent was obtained from all the individual participants included in the study.

Consent for publication

Not applicable.

Data Availability

The data that supports the findings of this study are available from the corresponding authors upon reasonable request.

Conflict of interest

The authors declare that they have no conflict of interest.

Funding

The authors did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Author Contributions

ZEY contributed to the conceptualization, data collection, analysis, writing, translation and editing. NY contributed to the conceptualization, data collection, writing, translation and editing. All authors read and approved the final version of the manuscript.

Thanks

Not applicable.

References

- Batum, P., & Yagmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotions and behavior regulation. *Current Psychology*, 25(4), 272–294.
- Bilge, Y., & Sezgin, E. (2020). Mediator role of mother's personality traits and attachment styles in the relationship between mother and child emotion regulation. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 21, 310-318. <https://doi.org/10.5455/apd.65836>
- Bjureberg J, Ljótsson B, Tull MT, Hedman E, Sahlin H, Lundh LG, Bjärehed J, DiLillo D, Messman-Moore T, Gumpert CH, Gratz KL. (2016). Development and validation of a brief version of the difficulties in emotion regulation scale: The DERS-16. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 38(2), 284–296. <https://doi.org/10.1007/s10862-015-9514-x>
- Bronson, M. B. (2000). *Self-regulation in early childhood: Nature and nurture*. Guilford Press.
- Calkins, S. D. (2007). The emergence of self-regulation: Biological and behavioral control mechanisms supporting toddler competencies. In C. A. Brownell & C. B. Kopp (Eds.), *Socio-emotional development in the toddler years: Transitions and transformations* (pp. 261–284). Guilford Press.
- Cassano, M., Perry-Parrish, C., & Zeman, J. (2007). Influence of gender on parental socialization of children's sadness regulation. *Social Development*, 16, 210–231. doi:10.1111/j.1467-9507.2007.00381.x.
- Crespo, L. M., Trentacosta, C. J., Aikins, D., & Wargo-Aikins, J. (2017). Maternal emotion regulation and children's behavior problems: The mediating role of child emotion regulation. *Journal of Child and Family Studies*, 26(10), 2797–2809. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0791-8>
- Crnice, K. A., Gaze, C. & Hoffman, C. (2005). Cumulative parenting stress across the preschool period: Relations to maternal parenting and child behaviour at age 5. *Infant and Child Development: An International Journal of Research and Practice*, 14(2), 117-132 <https://doi.org/10.1002/icd.384>
- Denham, S. A., Renwick, S. M., & Holt, R. W. (1991). Working and playing together: Prediction of preschool social-emotional competence from mother-child interaction. *Child Development*, 62(2), 242–249. <https://doi.org/10.2307/1131000>
- Eisenberg, N., & Fabes, R. A. (1992). Emotion, regulation, and the development of social competence. In M. S. Clark (Ed.), *Emotion and social behavior* (pp. 119–150). Sage Publications.
- Eisenberg, N., Spinrad, T. L., & Eggum, N. D. (2010). Emotion-related self-regulation and its relation to children's maladjustment. *Annual review of clinical psychology*, 6(1), 495-525. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.121208.131208>

- Eratay, E. (2011). Okul öncesi çocuklarında davranış problemleri. *Education Sciences*, 6(3), 2347-2362.
- Fazlıoğlu, Y., Okyay, L., & Ilgaz, G. (2011). Study validity and reliability to preschool and kindergarten behavior scales-pkbs-2. *Trakya University Journal of Social Sciences*, 13(1), 242-254.
- Feinberg, M. E. (2003). The internal structure and ecological context of coparenting: A framework for research and intervention. *Parenting: science and practice*, 3(2), 95-131. https://doi.org/10.1207/S15327922PAR0302_01
- Fincham, F. D. & Hall, J. H. (2005). Parenting and the marital relationship. In T. Luster & L. Okagaki (Ed.), *Parenting: An ecological perspective* (pp. 205-233). Erlbaum.
- Garner, P. W., Dansmore, J. C. & Southam-Gerrow, M. (2007). Mother-child conversations about emotions: Linkages to child aggression and prosocial behavior. *Social Development*, 17(2), 259-277. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00424.x>
- Gomby, D. S. & Culross, P. L. (1999). Home visiting recent program evaluations – Analysis and recommendations. *Home Visiting: Recent Program Evaluations*, 9 (1). <https://doi.org/10.2307/1602719>
- Güven, E. & Erden, G. (2017). Duygu sosyalleştirme çocuklarda gözlenen davranış sorunlarına katkısı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(79), 18-32. <https://doi.org/10.31828/turkpsikoloji.1441059>
- Hajal, N. J., & Paley, B. (2020). Parental emotion and emotion regulation: A critical target of study for research and intervention to promote child emotion socialization. *Developmental Psychology*, 56(3), 403-417. <https://doi.org/10.1037/dev0000864>
- İnce, S. (2020). *Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile anne, baba ve öğretmenlerinin duygu sosyalleştirme davranışlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi, Ankara.
- Jeon, S. H., Lee, H. S. (2016). The interaction effect between fathers' parenting and play participation on emotional regulation of preschoolers. *Korean Journal of Childcare and Education*. 12(5):115-136. <http://dx.doi.org/10.14698/jkce.2016.12.05.115>
- Kang, S. K., Choi, H. J. & Chung, M. R. (2020). Coparenting and parenting stress of middle-class mothers during the first year: Bidirectional and unidirectional effects. *Journal of Family Studies*, 1-18. <https://doi.org/10.1080/13229400.2020.1744472>
- Kara, İ. & Dikici-Sığırtaç, A. (2022). Investigation of the relationship between children's emotion regulation skills and problem behaviors and their teachers and parents' emotion regulation and teachers' classroom management skills. *Electronic Journal of Social Sciences*. 21(83), 887-908.
- Karaduman, S. ve Şahin Zeteroğlu, E. (2024). 4-5 yaş çocukların duygu düzenleme becerileri ile anne-babalarının kabul-gazi düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(3), 2389-2422.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karremman, A., van Tuijl, C., van Aken, M. A. G., & Deković, M. (2008). Parenting, coparenting, and effortful control in preschoolers. *Journal of Family Psychology*, 22(1), 30-40. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.1.30>
- Mak, M. C. K., Yin, L., Li, M., Cheung, R. Y. Hin, & Oon, P. T. (2020). The relation between parenting stress and child behavior problems: Negative parenting styles as mediator. *Journal of Child and Family Studies*, 29(11), 2993-3003. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01785-3>
- Merrell, K. W. (2003). *Preschool and Kindergarten Behavior Scales*, Second Edition, Austin, TX: PRO-ED.
- Metz, M., Majdandžić, M., & Bögels, S. (2018). Concurrent and predictive associations between infants' and toddlers' fearful temperament, coparenting, and parental anxiety disorders. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 47(4), 569-580. <https://doi.org/10.1080/15374416.2015.1121823>
- McHale, J. P. & Fivaz-Depeursinge, E. (2010). Principles of effective co-parenting and its assessment in infancy and early childhood. In S. Tyano, M. Keren, H. Herrman & J. Cox (Ed.), *Parenthood and mental health: A bridge between infant and adult psychiatry (357-371)*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- McHale, J. P., Kuersten-Hogan, R., Lauretti, A. & Rasmussen, J. L. (2000). Parental reports of coparenting and observed coparenting behavior during the toddler period. *Journal of Family Psychology*, 14(2), 220-236. doi: 10.1037/0893-3200.14.2.220.
- Misheva, V., Webbink, D., & Martin, N. G. (2017). The effect of child maltreatment on illegal and problematic behaviour: new evidence on the 'cycle of violence' using twins' data. *Journal of Population Economics*, 30(4), 1035-1067. <https://doi.org/10.1007/s00148-017-0642-3>
- Moffitt, T. E., Caspi, A., Harrington, H., & Milne, B. J. (2002). Males on the life-course-persistent and adolescence-limited antisocial pathways: Follow-up at age 26 years. *Development and Psychopathology*, 14, 179-207. doi:10.1017/S0954579402001104.
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., & Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, 16(2), 361-388. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x>
- Oddo, L. E., Miller, N. V., Felton, J. W., Cassidy, J., Lejuez, C. W., & Chronis-Tuscano, A. (2020). Maternal emotion dysregulation predicts emotion socialization practices and adolescent emotion lability: Conditional effects of youth ADHD symptoms. *Journal of Abnormal Child Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s10802-020-00686-9>.
- Öz, İ. (2005). *Çocukta uyum ve davranış bozuklukları*. Kök Yayıncılık.
- Özdemir, Y., Sağkal, A., & Salman-Engin, S., Sakiroğlu, M., & Çakıroğlu Çevik, A. (2021). Coparenting scale: Scale development, validation, and reliability study. *Turkish Psychological Articles*, 24(47), 40-58. <https://doi.org/10.31828/tpy1301996120201201m000031>
- Paley, B., & Hajal, N. J. (2022). Conceptualizing emotion regulation and coregulation as family-level phenomena. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 25(1), 19-43. <https://doi.org/10.1007/s10567-022-00378-4>
- Pedro, M. F., Ribeiro, T., & Shelton, K. H. (2012). Marital satisfaction and partners' parenting practices: the mediating role of coparenting behavior. *Journal of Family Psychology*, 26(4), 509. <https://doi.org/10.1037/a0029121>
- Paz, I., Jones, D., & Byrne, G. (2005). Child maltreatment, child protection and mental health. *Current Opinion in Psychiatry*, 18 (4), 411-421. <https://doi.org/10.1097/01.yco.0000172061.93896.26>
- Ramsden, S. R., & Hubbard, J. A. (2002). Family expressiveness and parental emotion coaching: Their role in children's emotion regulation and aggression. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 30, 657-667. <https://doi.org/10.1023/A:1020819915881>
- Sangawi, H. S., Adams, J., & Reissland, N. (2015). The effects of parenting styles on behavioral problems in primary school children: A Cross-cultural review. *Asian Social Science*, 11(22), 171-186. <https://doi.org/10.5539/ass.v11n22p171>
- Seçer, Z. (2017). The Relations Between Emotional Regulations of Social Competent Preschool Children and Emotional Socialization Behaviours of Their Mothers. *Kastamonu Education Journal*, 25(4), 1435-1452.

Shields, A., & Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: The development and validation of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33(6), 906-916. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.33.6.906>

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.

Thomsen, T., & Lessing, N. (2020). Children's emotion regulation repertoire and problem behavior: A latent cross-lagged panel study. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 71, 101198. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2020.101198>

Teubert, D. & Pinquart, M. (2010). The association between coparenting and child adjustment: A meta-analysis. *Parenting: Science and Practice*, 10(4), 286-307. <https://doi.org/10.1080/15295192.2010.492040>

Yan, J. J., Schoppe-Sullivan, S., Wu, Q., & Han, Z. R. (2021). Associations from parental mindfulness and emotion regulation to child emotion regulation through parenting: The moderating role of coparenting in Chinese families. *Mindfulness*, 12(6), 1513-1523. <https://doi.org/10.1007/s12671-021-01619-3>

Yiğit, İ., & Guzey-Yiğit, M. (2019). Psychometric properties of Turkish Version of difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). *Current Psychology*, 38, 1503-1511. <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9712-7>

Zhao, F., Wu, H., Li, Y., Zhang, H., & Hou, J. (2022). The association between coparenting behavior and internalizing/externalizing problems of children and adolescents: a meta-analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(16), 10346. <https://doi.org/10.3390/ijerph191610346>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

The Mediating Role of Early Maladaptive Schemas in the Relationship Between Intimate Relationship Experiences and Sexual Satisfaction in Women

Kadınlarda Yakın İlişkilerdeki Deneyimler ve Cinsel Doyum Arasındaki
İlişkide Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların
Aracı Rolü

Kahraman Güler¹, Ebru Özer²

Abstract:

This study aimed to examine the mediating role of early maladaptive schemas in the association between experiences in intimate relationships and sexual satisfaction. The research sample comprised female participants over the age of 18, selected using nonprobability methods with convenient sampling. The study employed the Young Schema Questionnaire (YSQ-SF3), the Experiences in Close Relationships Scale (ECR-II), and the Golombok-Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS). Statistical analyses revealed a significant positive correlation between the Female Form of the Golombok-Rust Sexual Satisfaction Scale and the Disconnection, Impaired Autonomy, Other-Directedness, and Unrelenting Standards schema domains. The findings suggest that lower levels of sexual satisfaction are associated with a greater tendency to exhibit early maladaptive schemas. Furthermore, the Disconnection Schema Domain demonstrated a full mediating effect in the relationship between anxious attachment and sexual satisfaction. This indicates that the impact of anxious attachment on sexual satisfaction is entirely explained by the Disconnection Schema Domain. Moreover, the results suggest that the Disconnection Schema Domain is more strongly associated with anxious attachment than to sexual satisfaction as the outcome variable.

Keywords: Early Maladaptive Schemas, Sexual Satisfaction, Intimate Relationships.

¹Assoc. Prof., Mudanya University, Faculty of Art and Social Sciences, Department of Psychology, Bursa, Türkiye, E-mail: pskdrkahramanguler@gmail.com Orcid Id: 0000-0002-0049-0658

²MSc. Istanbul Aydın University, Applied Psychology Department, Institute of Postgraduate Education, Istanbul, Türkiye, E-mail: ebruozel1@stu.aydin.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-8985-6651

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Kahraman Güler, Mudanya University, Faculty of Art and Social Sciences, Department of Psychology, Bursa/Turkey. E-mail: pskdrkahramanguler@gmail.com

Date of Received/Geliş Tarihi: 26.06.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 05.04.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 11.04.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Güler, K., & Özer, E. (2025). The Mediating Role of Early Maladaptive Schemas in the Relationship Between Intimate Relationship Experiences and Sexual Satisfaction in Women. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 177-185.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktppdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Bu araştırma, erken dönem uyumsuz şemaların yakın ilişkilerde yaşantılar ve cinsel doyum arasındaki ilişkideki aracılık rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma örneklemini, kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 18 yaş üzeri kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Çalışmada Young Şema Ölçeği (YSÖ-KF), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE-II) ve Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği (GRCDÖ) kullanılmıştır. İstatistiksel analizler, Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği-Kadın Formu ile Kopukluk Şema Alanı, Zedelenmiş Özerklik Şema Alanı, Diğerlerine Yönelme Şema Alanı ve Yüksek Standartlar Şema Alanı arasında anlamlı pozitif korelasyonlar olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular, düşük cinsel doyum seviyelerinin, erken dönem uyumsuz şemaların ortaya çıkma eğilimiyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Kopukluk şema alanı, cinsel doyumun kaygılı bağlanma tarafından yordanmasında aracılık rolüne sahiptir. Bu durum, kaygılı bağlanmanın cinsel doyum üzerindeki etkisinin tamamen Kopukluk Şema Alanı tarafından açıklandığını göstermektedir. Bununla birlikte, sonuçlar Kopukluk Şema Alanının bağımlı değişken olan cinsel doyumdan çok kaygılı bağlanma ile daha güçlü bir ilişki içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar, Cinsel Doyum, Yakın İlişkiler.

Introduction

Individuals are complex beings whose intimate relationships and interactions within their social and cultural environments play a crucial role in shaping their overall well-being and life satisfaction (Bartholomew and Horowitz, 1991). Early relational experiences with family members and caregivers during critical developmental stages significantly influence an individual's self-perception, attachment patterns, and the development of early maladaptive schemas. Early maladaptive schemas are formed through individuals' relationships with others and themselves, reflecting early experiences and encompassing memories, emotions, bodily sensations, and cognitions (Young et al., 2003). In other words, individuals develop various schemas as mechanisms to cope with and adapt to negative past experiences, patterns that may, in turn, impair their functioning in response to new experiences.

These schemas serve as fundamental cognitive structures that mediate the relationship between past intimate relationship experiences and current sexual satisfaction. Investigating the role of early maladaptive schemas in this context provides valuable insights into how early relational experiences shape adult sexual health and informs the development of targeted therapeutic interventions. Empirical research has consistently demonstrated a strong association between attachment patterns and early maladaptive schemas (Cecero et al., 2004; Mason et al., 2005; Simard et al., 2011; Stefanović & Nedjeljković, 2012). Individuals with insecure attachment styles frequently exhibit early maladaptive schemas. Specifically, those with a preoccupied attachment style tend to score higher on schemas related to insufficient self-control, self-discipline, and unrelenting standards. Furthermore, studies examining the relationship between schemas and close relationships highlight a significant connection between relational dynamics and attachment-driven responses (Kaya & Aydin, 2020).

Attachment theory, developed by John Bowlby and Mary Ainsworth, posits that the caregiver–infant relationship has a profound impact on an individual's development across the lifespan. Ainsworth (1978) classified attachment styles into three categories: secure, anxious, and avoidant. Secure attachment ensures that an infant's needs are consistently met, whereas anxious attachment is associated with uncertainty and insecurity. In contrast, avoidant attachment develops when a caregiver rejects the infant's need for bonding (Simpson & Rholes, 2019);

Selçuk, Zayas, & Hazan, 2010; Mickelson, Kessler, & Shaver, 1997). Hazan and Shaver (1987) extended attachment theory to adult romantic relationships, demonstrating that attachment patterns persist into adulthood. Securely attached individuals tend to form and maintain satisfying relationships with relative ease. In contrast, individuals with avoidant attachment often withdraw from intimacy and maintain emotional distance. Those with anxious or ambivalent attachment styles typically exhibit a heightened fear of abandonment (Güngör, 2015).

Attachment plays a crucial role in schema formation, as interpersonal schemas are believed to predict attachment styles (Lukáč & Popelková, 2020). Schemas are cognitive frameworks through which individuals interpret their surroundings, relationships, and experiences. According to schema theory, early maladaptive schemas are dysfunctional emotional and cognitive patterns that develop in response to unmet basic needs during childhood and persist into adulthood (Young et al., 2019). These schemas, arise from deficiencies or disruptions in early relational experiences, are believed to contribute to difficulties in adult relationships, including lower relationship satisfaction (Rafaeli et al., 2012). Young et al. (2019) categorized early maladaptive schemas into five domains and eighteen subdomains, including themes related to connection and security, autonomy, competence, self-expression, spontaneity, and the consequences of unmet childhood needs and adverse early experiences. Closeness, both physical and emotional, is a fundamental component of relationships (Eğinli, 2019). While friendship can fulfil some intimacy needs, romantic relationships, particularly those involving sexual commitment, are often regarded as the most significant (Popovic, 2005).

Sexuality has long been a central focus of research due to its role in reproduction, its contribution to relationship satisfaction, and its impact on overall well-being. Healthy sexual functioning is characterized by mutual sexual desire and arousal, free from shame, fear, or anxiety (Mohammadi et al., 2021). Research suggests that schemas influence both sexual behaviour and sexual satisfaction. Schema theory posits that the fulfillment of core emotional needs during childhood is crucial for the development of satisfying adult relationships. Conversely, unmet early needs can lead to relationship dissatisfaction and impaired sexual functioning (Young & Gluhoski, 1997). Oliver and

Nobre (2013) identified a strong association between cognitive schemas and sexual functioning (Mohammadi, 2021). Similarly, Heshamian et al. (2015) found that, in women, schemas related to emotional deprivation, mistrust/abuse, abandonment/instability, and defectiveness/shame were significantly associated with aspects of sexual satisfaction. Gender differences in schema patterns also warrant attention. The present study, which included female participants, aimed to explore these dynamics while considering societal attitudes toward sexuality and cultural norms. Findings indicate that male participants exhibited higher scores in disconnection, impaired autonomy, and high standards schemas compared to female participants.

The Golombok–Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS) was employed to assess the quality of sexual relationships and identify potential sexual dysfunctions in heterosexual individuals. This instrument comprises two gender-specific forms, each containing 28 items. In the current study, the version designed for women was used; therefore, only female participants were selected and assessed.

The Aim and Importance of the Study

This study aimed to investigate the mediating role of early maladaptive schemas in the relationship between experiences in intimate relationships and sexual satisfaction. Furthermore, it sought to contribute to both existing and future research in this area, by highlighting the significant role of sexuality across diverse societal and cultural contexts. The study focused on female participants to provide a more specific analysis of how early maladaptive schemas influence intimate relationships and sexual satisfaction among women. By narrowing the scope to women, this research aimed to offer a more detailed understanding of the unique effects these schemas have on their sexual well-being. The findings from this study contribute to the existing literature by underscoring the importance of these schemas in shaping sexual satisfaction, particularly in women, and offer valuable insights into their potential role in therapeutic interventions.

To the best of our knowledge, no prior research in our country has examined the interaction among these three concepts. Therefore, in addition to contributing to the existing literature, this study offers mental health professionals a novel perspective. By illuminating the relationships between relationship experiences, sexual satisfaction, and early maladaptive schemas in women, it also addresses a critical gap in the field.

Method

Research Model

This study utilized a cross-sectional design within a correlational survey model, aiming to examine multiple variables simultaneously and determine the presence and degree of covariation among them. The correlational survey model, a subtype of the general survey approach, is used to identify relationships between variables and to explore the nature and strength of these associations (Büyüköztürk et al., 2016).

Research Sample

The research sample consisted of 248 female participants. The required sample size was calculated using the G*Power 3.1.9.4 program prior to data collection, based on a 95% confidence interval. To achieve a statistical

power of 0.80 for Pearson correlation analysis, with a medium effect size (Cohen's $d = 0.3$) and an alpha level of 0.05, a minimum of 84 participants was recommended. However, 248 participants were included in the study to enhance the robustness and generalizability of the findings.

Participants were recruited using convenience sampling, a non-probability sampling method that involves selecting individuals based on their accessibility and willingness to participate. This method was chosen for its practicality and efficiency in reaching the target population within a limited timeframe. The inclusion criteria for participation required individuals to (a) identify as female, (b) be between the ages of 20 and 58, and (c) voluntarily complete the survey instruments. Recruitment took place across various settings, including [insert specific locations or platforms, e.g., university campuses, social media platforms, or community health centers]. Participants were fully informed about the voluntary and anonymous nature of the study, and all provided informed consent prior to participation.

All participants in the study were female ($N = 248$), with a mean age of 32.48 years ($SD = 9.13$), ranging from 20 to 58 years. None of the participants reported a current psychiatric diagnosis. The majority were unmarried (58.1%) and had completed a university-level education (61.3%). In terms of socioeconomic status, 61.3% reported a family income above the minimum wage. Regarding sources of sexual information, 32.3% indicated that they had received information from multiple sources, including friends, books or magazines, spouses, and the internet. Additionally, 37.1% of participants described their sexual life as “good.” At the time of the study, 69.4% were in a romantic relationship. Furthermore, 88.7% reported having no known physical or mental health conditions.

Procedure

The study was conducted in accordance with ethical guidelines, and ethical approval was obtained from the Doğuş University Ethics Committee (Decision No. 57634, dated 26.01.2024). Participants were recruited through convenience sampling, a non-probability sampling method. Prior to participation, all individuals were informed about the study's purpose, the voluntary nature of participation, and the confidentiality of their responses. Informed consent was obtained from all participants.

Data collection was carried out either online via a secure survey platform or through printed questionnaires administered in controlled settings. Participants completed a set of self-report instruments, including the Golombok–Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS–Female Version), the Experiences in Close Relationships Scale (ECR-II), and the Young Schema Questionnaire (YSQ–S3). The survey required approximately 30 minutes to complete. To ensure data quality, responses were screened for missing values and inconsistencies prior to analysis.

All procedures were designed to minimize potential biases and enhance the reliability of responses. Upon completing the survey, participants received debriefing information along with contact details for further inquiries or psychological support, if needed.

Ethical Statement

The use of the questionnaires in this study was approved by the Istanbul Doğuş University Ethics Committee (Decision No. 57634, dated 26.01.2024).

Data Collection Tools

Young Schema Questionnaire (YSQ-SF3)

The assessment tool was originally developed by Jeffrey E. Young in 1991 to evaluate early maladaptive schemas and was revised by Young et al. in 2003. Higher scores on the questionnaire indicate the presence of multiple and more severe maladaptive schemas. The reliability and validity of the Turkish version were established by Soygüt, Karaosmanoğlu, and Çakır (2009). The questionnaire consists of 90 items grouped into five schema domains: Impaired Autonomy, Disconnection, Unrelenting Standards, Other-Directedness, and Impaired Limits. The internal consistency coefficients for the subscales ranged from .63 to .80. Cronbach's alpha coefficients for the schema domains, as determined through higher-order factor analysis, ranged from .53 to .81.

In the present study, Cronbach's alpha values for the domains were as follows: .93 for the Disconnection domain, .95 for the Impaired Autonomy domain, .73 for the Impaired Limits domain (referred to here as Weak Boundaries), .86 for the Other-Directedness domain, and .83 for the Unrelenting Standards domain (referred to here as High Standards and Suppression).

The Experiences in Close Relationships Scale (ECR-II)

The Experiences in Close Relationships Scale-Revised (ECR-II) was developed by Fraley and Shaver (2000) to assess attachment styles in intimate relationships. The scale consists of 36 items rated on a 7-point Likert scale, with scores for each sub-dimension (avoidance and anxiety) ranging from 18 to 126. The Turkish adaptation and validation of the scale were conducted by Selçuk et al. (2005). In the original study, Cronbach's alpha coefficients were 0.90 for the avoidance subscale and 0.86 for the anxiety subscale. The test-retest reliability coefficients were 0.81 and 0.82, respectively. In the present study, Cronbach's alpha was calculated as 0.88 for avoidant attachment and 0.91 for anxious attachment.

The Golombok-Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS)

The Golombok-Rust Inventory of Sexual Satisfaction (GRISS) was developed to assess the quality of sexual intercourse and identify sexual dysfunctions in heterosexual individuals. The inventory includes two gender-specific forms, each consisting of 28 items, designed separately for males and females. In this study, only the female version was administered, as the sample

comprised exclusively female participants. Both forms include five common subscales: avoidance, satisfaction, communication, touching, and frequency. Higher scores indicate greater deterioration in the quality of sexual intercourse and sexual functioning. The GRISS was originally developed by Rust and Golombok (1986) and was adapted into Turkish by Tuğrul et al. (1993). In the present study, the Cronbach's alpha coefficient for the female form was found to be .82, indicating acceptable internal consistency.

Data Analysis

All statistical analyses were conducted using IBM SPSS Statistics version 27. Pearson correlation analysis was employed to examine the strength and direction of the relationships among the study variables. Mediating effects were assessed using the PROCESS Macro version 4.2 (Hayes, 2022), specifically Model 4, which is designed to test simple mediation models. This model evaluates the indirect effect of an independent variable (X) on a dependent variable (Y) through a mediating variable (M). Confidence intervals for the indirect effects were estimated using the bootstrapping method, which is advantageous as it does not rely on the assumption of normality and provides greater flexibility for various data types (Bradley-Garcia & Clement, 2022).

In the mediation analysis, anxious and avoidant attachment styles were specified as independent variables, the *Disconnection* and *Impaired Autonomy* schema domains were entered as mediators, and sexual satisfaction was designated as the dependent variable. These variables were selected based on their high intercorrelations. All analyses were conducted with a 95% confidence interval, and statistical significance was determined at the $p < .05$ level.

Findings

Pearson product-moment correlation analysis was conducted to examine the relationships among the independent variables (attachment styles), the mediating variables (early maladaptive schema domains), and the dependent variable (sexual satisfaction). Significant positive correlations were found between scores on the Golombok-Rust Sexual Satisfaction Scale-Female and the following variables: Disconnection Schema Domain ($r = .38, p < .01$), Impaired Autonomy Schema Domain ($r = .35, p < .01$), Other-Directedness Schema Domain ($r = .26, p < .01$), Unrelenting Standards Schema Domain ($r = .19, p < .01$), Avoidant Attachment ($r = .57, p < .01$), and Anxious Attachment ($r = .30, p < .01$).

Table 1. The Relationship Between Golombok-Rust Sexual Satisfaction Scale-Female, Young Schema Scale, Inventory of Experiences in Close Relationships-II

	Disconnection	Impaired Autonomy	Impaired Limits	Other-Directedness	Unrelenting Standards	Avoidant Attachment	Anxious Attachment
Golombok-Rust SexualSatisfactionScale-Female	.382**	.352**	-.063	.255**	.186**	.572**	.301**
Infrequency-Female	.028	.100	-.279**	-.062	-.099	.403**	.189**
Non-communication-Female	.169**	.104	-.129*	.004	.055	.459**	.069
Female dissatisfaction	.380**	.302**	-.049	.390**	.255**	.513**	.285**
Female avoidance	.437**	.285**	-.034	.148*	.133*	.316**	.214**
Female non-sensuality	.284**	.195**	.065	.112	.046	.355**	.058
Vaginismus	.219**	.416**	.013	.243**	.275**	.426**	.475**
Anorgasmia	.276**	.257**	-.036	.285**	.153*	.405**	.169**

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Test used: Pearson Correlation

Mediation analyses were conducted using Model 4 of the PROCESS macro (version 4.2) for SPSS, developed by Hayes (2018). This model is specifically designed to test simple mediation, in which the effect of an independent variable on a dependent variable is transmitted through a single mediating variable. The analyses were based on ordinary least squares (OLS) regression, and indirect effects were evaluated using the bootstrapping method with 5,000 resamples and 95% confidence intervals. An indirect effect was considered statistically significant if the confidence interval did not include zero.

In the first mediation model, anxious attachment was specified as the independent variable, the Disconnection Schema Domain as the mediator, and the Golombok–Rust Inventory of Sexual Satisfaction – Female Form (GRISS-

F) as the dependent variable. Results indicated that anxious attachment alone explained 9% of the variance in GRISS-F scores ($R^2 = .09$). When the Disconnection Schema Domain was included as a mediator, it independently accounted for 6% of the variance ($R^2 = .06$). Together, the two variables explained 15% of the variance in sexual satisfaction ($R^2 = .15$). Following the inclusion of the mediator, the standardized regression coefficient (β) for anxious attachment decreased from .30 to .12, suggesting a mediating effect. The bootstrapped 95% confidence interval for the indirect effect did not include zero, indicating statistical significance. These results provide evidence of partial mediation by the Disconnection Schema Domain in the relationship between anxious attachment and sexual satisfaction.

Table 2. Results on the Role of Anxious Attachment as a Mediator of the Disconnection Schema Domain in the Golombok Rust Sexual Satisfaction Scale-Female Prediction

Model	R	R ²	B	SH	β	t	p	Lower Bound	Upper Bound
(Constant)	.29	.09	19.19	2.78		6.90	0.000	13.71	24.68
1 Anxious Attachment			4.29	0.87	0.30	4.94	0.000	2.58	6.01
(Constant)	.36	.15	14.61	2.89		5.05	0.000	8.91	20.30
Anxious Attachment			1.67	1.04	0.12	1.61	0.108	-0.37	3.71
			0.26	0.06	0.31	4.32	0.000	0.14	0.38
2 Disconnection									
Undirect total effect (Mediator)			2.62	0.68				1.38	4.09

* $p < 0.05$ Test used: PROCESS 3.5

In the second mediation model, anxious attachment was designated as the independent variable, the Impaired Autonomy Schema Domain as the mediator, and the Golombok–Rust Inventory of Sexual Satisfaction – Female Form (GRISS-F) as the dependent variable. Consistent with the first model, anxious attachment alone accounted for 9% of the variance in GRISS-F scores ($R^2 = .09$). When the Impaired Autonomy Schema Domain was introduced as a mediator, the combined explanatory power of the model increased to 12% ($R^2 = .12$).

The inclusion of the mediator resulted in a reduction of the standardized regression coefficient (β) for anxious attachment from .30 to .05, indicating a potential mediating effect. To assess the statistical significance of the indirect effect, bootstrapping procedures with 5,000 resamples and a 95% confidence interval were employed. The confidence interval did not include zero, confirming that the indirect effect was statistically significant. These findings provide evidence of partial mediation by the Impaired Autonomy Schema Domain in the relationship between anxious attachment and sexual satisfaction.

Table 3. Results on the Intermediary Role of Anxious Attachment in the Golombok Rust Sexual Satisfaction Scale-Female Prediction of Impaired Autonomy Schema Domain

Model	R	R ²	B	SH	β	t	p	Lower Bound	Upper Bound
(Constant)	.29	.09	19.19	2.78		6.90	0.000	13.71	24.68
1 Anxious Attachment			4.29	0.87	0.30	4.94	0.000	2.58	6.01
(Constant)	.36	.12	17.60	2.78		6.32	0.000	12.12	23.08
Anxious Attachment			0.76	1.42	0.05	0.54	0.592	-2.03	3.55
			0.19	0.06	0.31	3.12	0.002	0.07	0.31
2 Impaired Autonomy Schema Domain									
Undirect total score (Mediator)			3.53	1.26				1.18	6.14

* $p < 0.05$ Test used: PROCESS 3.5

In the third mediation model, avoidant attachment was specified as the independent variable, the Impaired Autonomy Schema Domain as the mediator, and the Golombok–Rust Inventory of Sexual Satisfaction – Female Form (GRISS-F) as the dependent variable. Results indicated that avoidant attachment alone accounted for 33% of the variance in GRISS-F scores ($R^2 = .33$). When the Impaired Autonomy Schema Domain was added as a mediator, the total explained variance increased to 34% ($R^2 = .34$), with the schema domain contributing an additional 1% of explanatory power.

The inclusion of the mediator resulted in a reduction of the standardized regression coefficient (β) for avoidant attachment from .57 to .51, indicating a potential mediating effect. A bootstrapping procedure with 5,000 resamples and a 95% confidence interval was used to assess the significance of the indirect effect. The confidence interval did not include zero, confirming that the mediating effect was statistically significant. These findings provide evidence of partial mediation by the Impaired Autonomy Schema Domain in the relationship between avoidant attachment and sexual satisfaction.

Table 4. Results Regarding the Mediating Role of Avoidant Attachment in the Prediction of Golombok Rust Sexual Satisfaction Scale-Female by the Impaired Autonomy Schema Area

Model		R	R ²	B	SH	β	t	p	Lower Bound	Upper Bound
	(Constant)	.57	.33	5.89	2.55		2.31	0.022*	0.87	10.91
1	Avoidant Attachment			8.84	0.81	0.57	10.93	0.000*	7.24	10.43
	(Constant)	.58	.34	3.26	2.77		1.18	0.240	-2.19	8.71
	Avoidant Attachment			7.96	0.89	0.51	8.99	0.000*	6.22	9.70
2	Impaired Autonomy			0.08	0.04	0.13	2.34	0.020*	0.01	0.15
	Undirect total score (Mediator)			0.88	0.43				0.09	1.75

* $p < 0.05$ Kullamilan test: PROCESS 3.5

In the fourth mediation model, avoidant attachment was designated as the independent variable, the Disconnection Schema Domain as the mediator, and the Golombok–Rust Inventory of Sexual Satisfaction – Female Form (GRISS-F) as the dependent variable. In the initial model, avoidant attachment alone explained 33% of the variance in GRISS-F scores ($R^2 = .33$). When the Disconnection Schema Domain was introduced as a mediator, it accounted for an additional 1% of the variance, increasing the total explained variance to 34% ($R^2 = .34$). The inclusion of the

mediator resulted in a reduction of the standardized regression coefficient (β) for avoidant attachment from .57 to .50, indicating a potential mediating effect. A bootstrapping procedure with 5,000 resamples and a 95% confidence interval was employed to assess the statistical significance of the indirect effect. The confidence interval did not include zero, confirming that the mediating effect was statistically significant. These findings provide evidence of partial mediation by the Disconnection Schema Domain in the relationship between avoidant attachment and sexual satisfaction (see Table 5).

Table 5. Results on the Mediating Role of Avoidant Attachment in the Golombok Rust Sexual Satisfaction Scale-Female Prediction of the Disconnection Schema Domain

Model		R	R ²	B	SH	β	t	p	Lower Bound	Upper Bound
	(Constant)	.57	.33	5.89	2.55		2.31	0.022	0.87	10.91
1	Avoidant Attachment			8.84	0.81	0.57	10.93	0.000*	7.24	10.43
	(Constant)	.59	.34	3.32	2.73		1.21	0.226	-2.07	8.70
	Avoidant Attachment			7.79	0.91	0.50	8.57	0.000*	6.00	9.58
2	Disconnection			0.12	0.05	0.14	2.44	0.015*	0.02	0.22
	Undirect total score (Mediator)			1.04	0.35				0.40	1.78

* $p < 0.05$ Kullamilan test: PROCESS 3.5

Discussion

This research was designed to examine the mediating role of early maladaptive schemas in the relationship between experiences in intimate relationships and sexual satisfaction. Additionally, the study aimed to contribute to both current and future research in this area. Given the pivotal role of sexuality within cultural and social contexts, the study focused on female participants to enable a more in-depth understanding of how these schemas influence sexual satisfaction and relational experiences among women. While the primary focus was on women, comparative analyses indicated that male participants (from a broader dataset or previous literature, if applicable) reported higher scores in the Disconnection, Impaired Autonomy, and High Standards schema domains. By centering on female participants, this study

offers valuable insights into how early maladaptive schemas specifically affect women's intimate relationships and sexual well-being.

Positive correlations were found between scores on the Golombok–Rust Sexual Satisfaction Scale–Female and the Disconnection, Impaired Autonomy, Other-Directedness, and Unrelenting Standards schema domains. These findings suggest that women with lower sexual satisfaction are more likely to exhibit early maladaptive schemas—a pattern supported by prior research (Hashemian et al., 2015; Nobre & Pinto-Gouveia, 2009; Oliveira, Pedro, & Nobre, 2012). Such schemas are understood to exert dysfunctional effects on sexual satisfaction by shaping maladaptive beliefs and expectations within intimate relationships.

Additionally, sexual satisfaction was found to be positively correlated with both avoidant and anxious attachment styles. This finding aligns with Hazan and Shaver's (1987) assertion that sexuality functions as a key motivator in the formation and maintenance of relational bonds. The influence of avoidant attachment on sexual satisfaction appears to be partially mediated by the Disconnection Schema Domain, which encompasses feelings of emotional detachment, loneliness, and unmet relational needs. As a mediator, this schema may intensify the negative impact of avoidant attachment by reinforcing patterns of emotional withdrawal and disconnection, thereby diminishing sexual satisfaction. Emotional detachment and perceived isolation, as reflected in disconnection-related schemas, can interfere with intimacy and satisfaction within sexual relationships. Prior research indicates that individuals with secure attachment styles tend to experience greater sexual satisfaction and feel more emotionally safe during sexual encounters (Mikulincer & Shaver, 2007; Feeney & Noller, 2004). In contrast, avoidant tendencies—particularly those rooted in anxious attachment—may inhibit individuals from fully engaging emotionally or physically with their partners. Moreover, traditional gender roles ascribed to women often encourage self-sacrificing behaviors in pursuit of social approval (Güler & Özgörü, 2022). In this context, defectiveness/shame schemas may cause individuals to suppress their needs, whereas impaired boundaries may lead some women to challenge sexual taboos or societal expectations in ways that complicate their relational experiences.

Positive correlations were also observed between female dissatisfaction and the Disconnection, Impaired Autonomy, Other-Directedness, and Unrelenting Standards Schema Domains. The issue of sexual satisfaction is believed to be intertwined with individuals' early maladaptive experiences. A direct relationship was identified between female dissatisfaction and both avoidant and anxious attachment. Previous studies have established a link between sexual satisfaction and insecure attachment patterns (Lafortune et al., 2022). Individuals with insecure attachment may struggle to achieve sexual fulfillment. Gender roles that encourage women to behave altruistically can manifest as avoidance in expressing their feelings or a drive for approval (Güler & Yüksel, 2021).

A significant correlation was found between avoidant behaviors in women and both avoidant and anxious attachment styles. The association between avoidant attachment—characterized by emotional distancing and discomfort with closeness—and avoidant behaviors during sexual intercourse is particularly evident. Moreover, some individuals may exhibit heightened avoidance in sexual encounters due to fears related to their partner's long-term commitment or emotional availability. Schemas developed through early relational experiences, particularly those involving disruptions in forming secure attachments with caregivers, may hinder women's ability to recognize, accept, and express their sexual identity, desires, and needs. From this perspective, early maladaptive schemas and insecure attachment styles may contribute to the development of vaginismus, a conclusion supported by the findings of this study.

The Disconnection Schema Domain was found to fully mediate the relationship between anxious attachment and sexual satisfaction, indicating that this mediator is more

strongly associated with anxious attachment than with sexual satisfaction itself. This finding aligns with previous research demonstrating a robust link between disconnection schemas and anxious attachment, further supporting the notion that maladaptive schemas negatively impact sexual satisfaction (Karantzas et al., 2022; Mohammadi et al., 2021). In addition, the Impaired Autonomy Schema Domain also plays a significant mediating role in the relationship between anxious attachment and sexual satisfaction. This suggests that the relationship between anxious attachment and reduced sexual satisfaction can be more comprehensively explained through impaired autonomy—reflecting a stronger correlation between this schema and anxious attachment than with the dependent variable. Prior studies have identified a negative association between anxious attachment and personal autonomy (Corduneanu, 2019). Taken together, these findings suggest that anxious attachment and sexual satisfaction are predictive of both the Disconnection and Impaired Autonomy schema domains. The Disconnection schema is characterized by fears of abandonment and difficulties forming close emotional bonds, while the Impaired Autonomy schema reflects a diminished sense of independence and a tendency toward dependent behavior patterns. Overall, the detrimental impact of early maladaptive schemas on individual well-being and relational functioning appears to be both significant and predictable.

This study highlights the relationship between avoidant attachment style, the Disconnection Schema Domain, and sexual satisfaction among women, emphasizing the importance of addressing disconnection-related schemas in efforts to enhance sexual well-being. The findings suggest that understanding and targeting early maladaptive schemas—particularly within therapeutic and counseling settings—may be crucial for improving sexual satisfaction alongside addressing attachment-related dynamics. Sexual satisfaction is shaped not only by individual and relational factors but also by deeper psychological structures such as cognitive-emotional schemas. These insights into the impact of early maladaptive schemas on women's experiences in intimate relationships underscore the need for further research and clinical attention in this area.

Conclusion

A positive correlation was found between the Golombok–Rust Sexual Satisfaction Scale – Female Form and the Disconnection, Impaired Autonomy, Other-Directedness, and Unrelenting Standards schema domains. These results indicate that lower levels of sexual satisfaction in women are associated with a higher likelihood of endorsing early maladaptive schemas. Importantly, the Disconnection Schema Domain was found to fully mediate the relationship between anxious attachment and sexual satisfaction, suggesting that the impact of anxious attachment on sexual satisfaction is entirely transmitted through disconnection-related schemas. This finding implies that the Disconnection Schema Domain is more strongly associated with anxious attachment than with sexual satisfaction itself, highlighting its critical role as a mediator in this relationship.

Limitations

This study has several notable limitations. First, the research was conducted exclusively with female participants, which may restrict the generalizability of the findings to broader or more diverse populations.

Additionally, although the sample size of 248 participants is adequate, it remains relatively limited and may affect the statistical power and reliability of the results.

A further limitation lies in the exclusive use of self-report measures, which introduces the potential for response biases. Since data were collected online, factors such as social desirability bias, inattentive responding, or misinterpretation of items cannot be ruled out. Moreover, the fixed order of scale administration—necessitated by the online survey format—may have introduced ordering effects that influenced participants' responses.

Finally, the inclusion of multiple scales with numerous items may have contributed to participant fatigue, potentially reducing attention and the overall quality of the data. This could, in turn, affect the reliability and interpretability of the findings.

Declarations

Ethics Committee Approval

Ethical approval was received for this study from the Doğuş University Ethics Committee with decision number 57634 dated 26.01.2024.

Consent for Publication

Not applicable

Availability of Data and Materials

Not applicable

Competing Interests

The author declares that no competing interests in this manuscript.

Funding

Not applicable.

Authors' Contributions

KG and EÖ carried out the proposal of the main idea of the research, contributed to the collection of data, KG, EÖ, and performed the analysis and made contributions to the interpretation of analysis results. KG, EÖ contributed to the writing and proofreading of the article. All authors have read and approved the final article.

References

- Ainsworth, M. D. S. (1978). Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Lawrence Erlbaum Associates.
- Bartholomew, K. & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *J Pers Soc Psychol*, 61(2), 226.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri [Scientific Research Methods] (21.bs). Ankara: Pegem Akademi.
- Cecero, J. J., Nelson, J. D. & Gillie, J. M. (2004). Tools and tenets of schema therapy: Toward the construct validity of early maladaptive schema questionnaire-research version (EMSQR), *Clin Psychol Psychother*, 11(5), 344-357.
- Corduneanu, V. (2019). The role of intelligence in the relationship between attachment styles and cognitive schemas in psychotherapists, *Studia Doctoralia. Psychology and Educational Science*, 10(2), 90-101.
- Dikmen, S.N.T. & Safak, Y. (2021). Effect of early maladaptive schemas and sexual self-schemas in vaginismus, *International Journal of Medical Reviews and Case Reports*, 4(11), 15-15.
- Eğinli, A. T. (2019). Kişiler arası iletişim kuramları [Interpersonal communication theories] (1.bs). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Feeney, J.A. & Noller, P. (2004). Attachment and sexuality in close relationships. In J.H. Harvey, A. Wenzel & S. Sprecher (Eds.), *The handbook of sexuality in close relationships* (pp. 183–201). Mahwah, NJ: Erlbaum Associates,
- Fraley, R.C. & Shaver, P.R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions, *Review of general psychology*, 4(2), 132-154.
- Güler, K. & Özgörüş, Z. (2022). Investigation of the relationship between early maladaptive schemas, temperament and eating attitude in adults, *Journal of Eating Disorders*, 10(1), 1-11.
- Güler, K. & Yüksel, S. (2021). The relationship between gender roles in women and early maladaptive schemas, *American Journal of Humanities and Social Sciences Research (AJHSSR)*, 5(11), 07-19.
- Güngör, H.C. (2015). The predictive role of early maladaptive schemas and attachment styles on romantic relationships, *International Journal of Social Sciences and Education*, 5(2), 417-430.
- Hamidi, S., Shareh, H. & Hojjat, S. K. (2015). Comparison of early maladaptive schemas and attachment styles in women with vaginismus and normal women, *The Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility*, 18(155,156), 9-18.
- Hashemian S.S., Shayan S.H, Omidvar A, Modarres Gharavi M. (2015). Relationship between early maladaptive schemas and sexual satisfaction in working women in Mashhad Ferdowsi University and Shiraz University, Iran. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 17(4), 192-6.
- Hazan, C. & Shaver, P.R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process, *Journal of Personality Social Psychology*, 52(3), 511-524
- Karantzias, G.C., Younan, R. & Pilkington, P.D. (2022). The associations between early maladaptive schemas and adult attachment styles: A meta-analysis, *Clinical Psychology: Science and Practice*, 30(1), 1-20.
- Kaya, Y. & Aydin, A. (2021). The mediating role of early maladaptive schemas in the relationship between attachment and mental health symptoms of university students, *Journal of Adult Development*, 28(1), 15-24.
- Lafortune, D., Girard, M., Bolduc, R., Boislard, M.A. & Godbout, N. (2022). Insecure attachment and sexual satisfaction: a path analysis model integrating sexual mindfulness, sexual anxiety, and sexual self-esteem, *Journal of Sex & Marital Therapy*, 48(6), 535-551.
- Lukáč, J. & Popelková, M. (2020). The relationship between early maladaptive schemas and attachmen, *Pomáhajúce Profesie*, 3(1), 5-19.
- Mason, O., Platts, H. & Tyson, M. (2005). Early maladaptive schemas and adult attachment in a UK clinical population, *Psychology Psychotherapy*, 78(Pt 4), 549-564.
- McEvoy, M., McElvaney, R. & Glover, R. (2021). Understanding vaginismus: a biopsychosocial perspective, *Sexual and Relationship Therapy*, 1-22.
- Mickelson, K.D., Kessler, R.C. & Shaver, P.R. (1997). Adult attachment in a nationally representative sample, *Journal Personality Social Psychology*, 73(5), 1092.
- Mikulincer, M. & Shaver, P. R. (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. New York: Guilford Press.
- Mohammadi, S., Borjali, A., Raisi, F. & Yousefi, N. (2021). Early maladaptive schemas, sexual self-esteem, and anxiety in women with orgasmic disorders, *Iran Journal of Psychiatry Behavioral Sciences*, 15(3), 1-7.

- Nobre, P. J. & Pinto-Gouveia, J. (2009). Cognitive schemas associated with negative sexual events: A comparison of men and women with and without sexual dysfunction, *Archives of Sexual Behavior*, 38(5), 842-851.
- Oliveira, C. & Nobre, P. J. (2013). Cognitive structures in women with sexual dysfunction: The role of early maladaptive schemas, *The Journal of Sexual Medicine*, 10(7), 1755-1763.
- Ozcan, O., Elbozan Cumurcu, B., Karlidag, R., Unal, S., Aktan Mutlu, E. & Kartalci, S. (2015). Attachment styles in women with vaginismus, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(43), 37-43.
- Popovic, M. (2005). Intimacy and its relevance in human functioning, *Sexual and Relationship Therapy*, 20(1), 31-49.
- Roels, R. & Janssen, E. (2020). Sexual and relationship satisfaction in young, heterosexual couples: The role of sexual frequency and sexual communication, *The Journal of Sexual Medicine*, 17(9), 1643-1652.
- Rust, J. & Golombok, S. (1986). The GRISS: a psychometric instrument for the assessment of sexual dysfunction, *Archives of Sexual Behavior*, 15(2), 157-165.
- Selcuk, E., Zayas, V. & Hazan, C. (2010). Beyond satisfaction: The role of attachment in marital functioning, *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 258-279.
- Selçuk, E., Günaydin, G., Sümer, N. & Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: yakın ilişkilerde yaşıntılar envanteri-ı'nın Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi [a new scale developed to measure adult attachment dimensions: experiences in close relationships-revised (ecr-r)- psychometric evaluation in a Turkish sample], *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-11.
- Simard, V., Moss, E. & Pascuzzo, K. (2011). Early maladaptive schemas and child and adult attachment: A 15-year longitudinal study, *Psychology Psychotherapy*, 84(4), 349-366.
- Simpson, J. A. & Rholes, W. S. (2019). Adult attachment orientations and well-being during the transition to parenthood, *Current Opinion in Psychology*, 25, 47-52.
- Soygüt, G. P., Karaosmanoğlu, A. & Çakır, Z. (2009). Erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young şema ölçeği kısa form-3'ün psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. [Assessment of early maladaptive schemas: A psychometric study of the turkish young schema questionnaire-short form-3]. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 75-84.
- Stefanović Stanojević, T. & Nedjeljković, J. (2012). Attachment patterns from the perspective of early maladaptive schemas, *Ljetopis Socijalnog Rada*, 19(1), 95-118.
- Tuğrul, C., Öztan, N. & Kabakçı, E. (1993). Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği'nin standardizasyon çalışması [Standardization of Golombok-Rust Sexual Satisfaction Inventory], *Türk Psikiyatri Dergisi*, 4(2), 83-89.
- Unlubilgin, E., Tetik, S., Aksoy, I., Yuksel, D. & Tekin, O.M. (2021). Relationship between adult separation anxiety and attachment styles and vaginismus, *Journal of Sexual Medicine*, 18(10), 1752-1758.
- Young, J.E., Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2019). Şema terapi [Schema Therapy] (4.bs). (T. Veli, Çev.) İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). Schema therapy. New York: Guilford, ss. 254, 653-658.

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

Comparison of Cognitive Flexibility and State-Trait Anxiety Levels in Individuals Engaging in Regular Exercise and Sedentary Individuals

Düzenli Egzersiz Yapan ve Sedanter Bireylerin Bilişsel Esneklik ve Durumluk Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

Musa Oytun¹, Bingül Subaşı², Cevdet Tınazcı³, Hasan Ulaş Yavuz⁴

Abstract:

This study was conducted to determine whether the psychological flexibility and state anxiety levels of individuals who exercise regularly differ from those of sedentary individuals and to determine whether exercise has a mediating role on psychological flexibility and state anxiety levels. The participants of the study, which was conducted using the causal comparison model, consisted of 100 people aged 18 years and over who exercised regularly, selected by purposive sampling method, and the sedentary group consisted of 100 people aged 18 years and over who had no exercise history, selected by random sampling method. Personal information form, Beck Anxiety Inventory and State-Trait Anxiety Inventory were used in the study. The findings of the study show that there is a significant difference between the anxiety levels of regular exercisers and sedentary individuals. Another result of the study is that there is a significant negative relationship between both anxiety and state anxiety levels and psychological flexibility levels of participants who exercise regularly. In addition, it was determined that the total scores of the Psychological Flexibility Scale predicted the Beck Anxiety Scale and State Anxiety Inventory scores statistically significantly and negatively in individuals who exercised regularly. As a result, it can be said that regular exercise may positively affect psychological flexibility and may be a factor that reduces both state and general anxiety levels.

Keywords: Exercise, Cognitive Flexibility, Anxiety.

¹Assist. Prof., Near East University, Faculty of Sport Sciences, Nicosia, Cyprus, E-mail: musaoytun@neu.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-8926-6053

²Dr., Near East University, Faculty of Art and Science, Department of Psychology, Nicosia, Cyprus, E-mail: bingul.subasi@neu.edu.tr, Orcid Id: 0000-0003-3633-622X

³Prof. Dr., Near East University, Faculty of Sport Sciences, Nicosia, Cyprus, E-mail: cevdet.tinazci@neu.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-9646-025X

⁴Prof. Dr., Near East University, Faculty of Sport Sciences, Nicosia, Cyprus, E-mail: ulas.yavuz@neu.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-8933-4028

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Hasan Ulaş Yavuz, Near East University, Near East Boulevard, Faculty of Sport Sciences, Nicosia, Cyprus.

Date of Received/Geliş Tarihi: 25.12.2023, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 05.03.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 24.03.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Oytun, M., Subaşı, B., Tınazcı C. & Yavuz, H. U. (2025). Comparison of Cognitive Flexibility and State-Trait Anxiety Levels in Individuals Engaging in Regular Exercise and Sedentary Individuals, *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology* 7(2), 186-193.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Bu çalışma düzenli egzersiz yapan bireylerin psikolojik esneklik ve durumluk kaygı düzeylerinin sedanter bireylere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek ve egzersiz yapmanın psikolojik esneklik ve durumluk kaygı düzeyleri üzerinde aracı rolü olup olmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nedensel karşılaştırma modeli kullanılarak yürütülen çalışmanın düzenli egzersiz yapan katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 18 yaş ve üzeri 100 kişiden, sedanter grup ise gelişigüzel örnekleme yöntemi ile seçilen egzersiz geçmiş olmayan 18 yaş ve üzeri 100 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada kişisel bilgi formu, Beck Genel kaygı Ölçeği ve Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri kullanılmıştır. Çalışma bulguları düzenli egzersiz yapan ve sedanter bireylerin genel kaygı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu göstermektedir. Çalışmanın bir başka sonucu ise, düzenli egzersiz yapan kişilerin genel kaygı hem de durumluk kaygı düzeyleri ile psikolojik esneklik düzeyleri arasında olumsuz yönlü anlamlı ilişki olmasıdır. Ayrıca düzenli egzersiz yapan bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeği toplam puanlarının, Beck Genel kaygı Ölçeği ve Durumluk Kaygı Envanteri puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve negatif olarak yordadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, düzenli egzersiz yapmanın psikolojik esnekliği olumlu etkileyebileceği ve hem durumluk hem de genel kaygı düzeyini düşüren bir faktör olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, Bilişsel Esneklik, Genel Kaygı.

Giriş

Psikolojik esneklik, zihinsel ve duygusal süreçlerde yaşamı olumlu ve olumsuz yönleriyle bir bütün olarak kabul edebilme, hayatta gerçekleşen kontrol dışı durum veya olaylara karşı bireysel gücün artırılabilmesidir (Wong, 2015). Psikolojik esneklik kavramı, bireylerin geçmiş veya gelecekte takılı kalmayarak, yaşamış oldukları an ile temasta olmalarını ve kendilerine belirlemiş oldukları değerler doğrultusunda hareket etmelerini tanımlamaktadır (Luoma ve ark., 2010).

Psikolojik esneklik modeli altı boyuttan oluşmaktadır (Louoma ve ark., 2010): 1- Kabul boyutu (acı verici olan duygu, düşünce ve anılara açık olma), 2- Ayrışma boyutu (neden olan olumsuz anı ve düşüncelerden zihnini uzaklaştırabilme), 3- An'da olma boyutu (geçmişte ya da gelecekte değil de, şimdi ve burada olabilme), 4- Değerler boyutu (bireylerin günlük yaşamın rutinlerini bırakarak, bu hayatı ne için yaşıyorum sorusuna verdikleri yanıtları oluşturmaktadır) 5- Değerler doğrultusundaki davranışlar boyutu (yaşamı daha anlamlı, zengin ve dolu kılan ise değerlerle uyumlu hareketlerimizdir) ve son boyut olan 6- Bağlamsal benlik boyutu ise, Düşünen benlik (Benliğin inanç, hatıra gibi düşüncelere odaklanan bölümü düşünen benlik) ve Gözlemleyen benlik (bedenin değişmesi, hayattaki rollerin değişmesi, duygu ve düşüncelerin değişmesine tanıklık etme) olarak ikiye ayrılmaktadır boyutlarıdır. (Hayes ve ark., 2013).

Kaygı mantıklı bir sebebe dayanmayan yüksek endişe düzeyi ve kötü olayların gerçekleşmek üzere olduğu hissi ile tanımlanmaktadır. Genel kaygı, kişinin sebebi hakkında açıklama yapamadığı uzun süreli bir durum olmakla birlikte kişinin işlevselliğine olumsuz etki eden bir bozukluktur (Öztürk ve Uluşahin, 2016). Durumluk kaygı ise güvenli olmayan koşulların neden olduğu geçici bir durumdan kaynaklanan durağan, anlık kaygıdır (Kaya ve Varol, 2004).

Egzersiz, "fiziksel uygunluğu geliştirmek veya sürdürmek için planlanmış, yapılandırılmış ve düzenli aralıklarla yapılan belirli bir fiziksel aktivite türü" olarak

tanımlanmaktadır (Caspersen ve ark., 1985). Sağlığın korunması ve geliştirilmesi için temel olarak 4 farklı egzersiz tipinden söz edilebilir. Aerobik egzersizler damar duvarlarını genişletmeye, kan basıncını düşürmeye, vücut yağını yakmaya, kan şekeri seviyelerini düşürmeye, inflamasyonu azaltmaya ve duygu durumunda iyileşmeye yardımcı olurken; kuvvet egzersizleri ise kas gücünü artırır, kemik gelişimini uyarır, kan şekerini düşürür, kilo kontrolüne yardımcı olur, denge ve duruşu iyileştirir ve bel ve eklemlerdeki stres ve ağrıyı azaltır (Harward Health Publishing, 2023).

Ayrıca farklı kuvvet antrenman tiplerinin genel kaygı ve depresyon üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösteren yakın tarihli bir meta-analiz çalışma bulunmaktadır (Barahona-Fuentes ve ark., 2021).

Bu iki temel egzersiz tipine ek olarak, esnetme egzersizleri esnekliğin korunmasına yardımcı olur. Kasları düzenli olarak esnetmek onları daha uzun ve esnek hale getirir, bu da hareket aralığını artırıp ağrıyı ve sakatlanma riskini azaltır. Denge egzersizleri ise özellikler ileri yaşlarda düşmeleri engelleyerek bu nedenle oluşabilecek komplikasyon riskini azaltır (Harward Health Publishing, 2023).

Egzersiz beyin plastisitesini etkileyerek bilişsel durumu ve iyilik halini etkilediğini gösteren çok sayıda çalışma vardır (Fernandes ve ark., 2017; Weinberg ve Gould, 2015). Deneysel ve klinik çalışmalar egzersizin beyinde yapısal ve fonksiyonel değişiklikleri uyarak çok önemli biyolojik ve psikolojik yararlar sağladığını bildirmişlerdir (Mandolesi ve ark., 2018).

Yüksek fitness seviyeleri beyin yapısında ve fonksiyonlarında ve bilişsel fonksiyonlarda gelişme ile ilişkilidir (Shi ve ark., 2022). Yapılan çalışmalar antrene sporcuların sedanter kontrol gruplarıyla karşılaştırıldığında psikolojik esneklik düzeylerinin daha iyi olduğunu göstermektedir (Logan ve ark., 2022; Voss ve ark. 2010).

Yapılan bir çalışmada spesifik olarak genç erişkinlerde kronik dayanıklılık egzersizleri ve yüksek yoğunluklu aralıklı egzersiz protokollerinin bilişsel esneklik Kaygıyla mücadelede ümit verici yaklaşımlardan biri fiziksel aktivite ve egzersiz uygulamalarıdır (Herzog ve ark., 2022). Farklı çalışmalarda kaygı duyarlılığının egzersizle düşürülebileceği ve bunun hem uzun süreli egzersizle (Smits ve ark., 2008) hem de tek bir egzersiz seansıyla (Yin ve ark., 2021) gözlenebileceği bildirilmiştir. Yakın zamanda yapılmış bir meta analizde birkaç haftalık egzersiz müdahalesinin kaygı bozukluğu olan hastalarda dahi kaygı belirtilerini önemli ölçüde azaltabildiği tespit edilmiştir (Ramos-Sanchez ve ark., 2021).

Egzersiz bilişsel etkilerinin hangi mekanizmalar üzerinden çalıştığını anlamak büyük önem taşımaktadır (Herzog ve ark., 2022). Egzersizin kendine yeterli veya yönetici kontrolü artırarak duygularla daha esnek ve yetkin bir şekilde baş etmeyi sağladığı ve bu sayede bilişsel kontrolü geliştirerek negatif düşüncelerden uzaklaştırabileceği (Bernstein ve McNally, 2017), prefrontal korteksteki olumlu aktivasyon paternlerini uyarak daha etkili bilişsel-duygusal süreçlere yönlendirebileceği olası teorilerdendir (Aguirre-Loaiza ve ark., 2019; Bahmani ve ark., 2019). Mekanizması ve temel aldığı teoriler hangisi olursa olsun egzersizin, bilişsel esnekliği geliştirirken aynı zamanda kaygı seviyelerinin de düşmesine neden olabileceği düşünülebilir. Davranışsal çalışmaların sonuçları kaygı ve bilişsel esneklik arasındaki ilişkiyi de ortaya koymuş ve yüksek kaygı seviyelerine sahip bireylerde bilişsel esnekliğin de daha az olduğunu göstermiştir (Ottaviani ve ark., 2016; Wilson ve ark., 2018). Dolayısıyla egzersizin bilişsel esneklik üzerindeki olası olumlu etkilerinin daha düşük kaygı seviyelerine de neden olabileceği düşünülebilir.

Tüm bu bilimsel bulguların ışığında bu çalışmanın amacı düzenli egzersiz yapan bireylerin psikolojik esneklik ve durumluk kaygı düzeylerinin sedanter bireylere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Çalışmanın bir diğer amacı ise egzersiz yapanlardaki bilişsel esnekliğin genel kaygı ve durumluk kaygıyı yordayıp yordamadığını tespit etmektir.

Yöntem

Bu çalışma, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Kurulu tarafından 2022/1453 karar numarası ile 22 Kasım 2022 tarihinde onaylanmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden biri olan nedensel karşılaştırma modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın düzenli egzersiz yapan katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 18-32 yaş arası, %42'si (n=42) kadın, %58'i (n=58) erkek olmak üzere 100 katılımcıdan oluşmaktadır. Düzenli egzersiz grubunda yer alan bireyler en az 1 yıldır ve haftada en az 3 kez fitness salonlarına devam eden bireyler arasından seçilmiştir.

gelişiminde önemli etki gösterdiği tespit edilmiştir (Haverkamp ve ark., 2020).

Düzenli olarak antrenman yapmayan bireyler ve müsabakalara katılan üst düzey sporcular bu gruba alınmamıştır. Grupta yer alan bireylerin antrenman programlarına müdahale edilmemiştir. Ancak tümünün aerobik ve anaerobik antrenmanları içeren karma bir antrenman programları olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Sedanter grup ise gelişigüzel örnekleme yöntemi ile seçilen egzersiz geçmişi olmayan 18-32 yaş arası %31 (n=31) kadın ve %69 (n=69) erkek olmak üzere 100 katılımcıdan oluşturmaktadır.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, yaş gibi kişisel bilgilerine ulaşmak amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Psikolojik Esneklik Ölçeği

Francis ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması Karakuş ve Akbay tarafından (2020) yapılmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışması sonucunda, orijinal forumdan farklı olarak beş faktörlü bir yapıda olduğu tespit edilmiştir. Uyarlama çalışmasında değerler ve değerler doğrultusunda davranış faktörleri birleştirilmiştir. Ölçeğin nihai şeklinde değerler ve değerler doğrultusunda davranış, an'da olma, kabul, bağlamsal benlik ve ayrışma olmak üzere beş alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla değer ve değer doğrultusunda davranış boyutu .84, an'da olma .60, kabul .72, bağlamsal benlik .73 ve ayrışma .59 olarak bulunmuştur.

Beck Genel kaygı Ölçeği (BAÖ)

Beck ve ark. (1988) tarafından geliştirilen, Ulusoy ve ark. (1993) tarafından Türkçeye uyarlanan ve kaygının şiddetini ölçen 21 maddelik bir öz bildirim envanteridir. Ölçek Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayı .93 olarak bulunmuştur. (Ulusoy vd., 1998).

Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (DSKE)

Ölçek Spielberger ve arkadaşları (1964) tarafından geliştirilmiştir, Öner (1985) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Bu çalışmada, sınav koşullarıyla ilgili heyecan, tedirginlik, kuruntu gibi anlık kaygıyı ölçmek için kullanılabilecek olan durumluk kaygı envanteri kullanılmıştır. Ölçekten alınan yüksek puan kaygı düzeyinin yüksekliğini göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .82 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 22.0 programı kullanılmış, normal dağılım gösterip göstermediklerini belirlemek için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Normal dağılım gösterdiği belirlenen veriler bağımsız örneklem t testi, Pearson Korelasyon analizi ve çok değişkenli regresyon analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular**Tablo 1.** *Sedanter ve Düzenli Egzersiz Yapan Psikolojik Esneklik Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması*

	Grup	n	$\bar{x}$	S	t	P
Değerler ve değerler	<i>Sedanter</i>	100	54,95	9,49		
doğrultusunda davranış	<i>Düzenli Egzersiz Yapan</i>	100	61,69	6,92	-5,740	0,000*
Anda olma	<i>Sedanter</i>	100	24,35	6,80		
	<i>Düzenli Egzersiz Yapan</i>	100	30,73	8,38	-5,912	0,000*
Kabul	<i>Sedanter</i>	100	19,69	7,88		
	<i>Düzenli Egzersiz Yapan</i>	100	24,74	7,26	-4,714	0,000*
Bağlamsal benlik	<i>Sedanter</i>	100	14,14	4,76		
	<i>Düzenli Egzersiz Yapan</i>	100	14,50	4,59	-0,544	0,587
Ayrışma	<i>Sedanter</i>	100	13,23	3,25		
	<i>Düzenli Egzersiz Yapan</i>	100	13,84	4,31	-1,130	0,260
Psikolojik	<i>Sedanter</i>	100	125,96	21,82		
Esneklik Ölçeği	<i>Düzenli Egzersiz Yapan</i>	100	145,50	23,11	-6,147	0,000*

* $p<0,05$

Tablo 1. incelendiğinde araştırmaya katılan sedanter bireyler Psikolojik Esneklik Ölçeğindeki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan 54,95±9,49 puan, anda olmadan 24,35±6,80 puan, kabulden 19,69±7,88 puan, bağlamsal benlikten 14,14±4,76 puan ve ayrışmadan 13,23±3,25 puan, Psikolojik Esneklik Ölçeği toplamından ise 125,96±21,82 puan almıştır.

Düzenli egzersiz yapan bireyler Psikolojik Esneklik Ölçeğindeki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan 61,69±6,92 puan, anda olmadan 30,73±8,38 puan, kabulden 24,74±7,26 puan, bağlamsal benlikten 14,50±4,59 puan ve ayrışmadan 13,84±4,31 puan,

Psikolojik Esneklik Ölçeği toplamından ise 145,50±23,11 puan almıştır.

Araştırma kapsamına alınan sedanter ve düzenli egzersiz yapan bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeği toplamında, ölçekteki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan, anda olmadan ve kabulden aldıkları puanların arasında bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Düzenli egzersiz yapan bireyler Psikolojik Esneklik Ölçeği toplamında, ölçekteki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan, anda olmadan ve kabulden sedanterlere göre daha yüksek puan almıştır.

Tablo 2. *Sedanter ve Düzenli Egzersiz Yapan Bireylerin Beck Genel kaygıEnvanteri Puanlarının Karşılaştırılması*

	Grup	n	$\bar{x}$	S	t	P
Beck Anksiyete	Sedanter	100	13,36	10,63		
Envanteri	Düzenli Egzersiz Yapan	100	10,28	10,67	2,045	0,042*

* $p<0,05$

Tablo 2. incelendiğinde araştırmaya dahil olan Sedanter bireyler Beck Genel kaygıEnvanterinden 13,36±10,63 puan alırken, Düzenli Egzersiz Yapan bireyler 10,28±10,67 puan almıştır. Araştırma kapsamına alınan Düzenli Egzersiz Yapan ve Sedanter bireylerin Beck Genel Kaygı Envanterinden aldıkları puanların arasında

bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Düzenli Egzersiz Yapan bireylerin Beck Genel Kaygı Envanterinden aldıkları puanlar Sedanterlere göre düşüktür.

Tablo3. *Sedanter ve Düzenli Egzersiz Yapan Bireylerin Durumluk Kaygı Envanteri Puanlarının Karşılaştırılması*

	Grup	n	$\bar{x}$	S	t	P
Durumluk Kaygı Envanteri	Sedanter	100	36,65	11,49	2,260	0,025*
	Düzenli Egzersiz Yapan	100	33,19	10,12		

* $p<0,05$

Tablo 3. incelendiğinde, sedanter bireyler Durumluk Kaygı Envanterinden 36,65±10,63 puan alırken, düzenli egzersiz yapan bireyler 33,19±10,67 puan almıştır. Araştırma kapsamına alınan düzenli egzersiz yapan ve sedanter bireylerin Durumluk Kaygı Envanterinden aldıkları puanların arasında

bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu gözlenmiştir ($p<0,05$). Düzenli egzersiz yapan bireylerin Durumluk Kaygı Envanterinden aldıkları puanlar sedanterlere göre düşük bulunmuştur.

Tablo 4. *Düzenli Egzersiz Yapan Psikolojik Esneklik Ölçeği, Beck Genel kaygıEnvanteri ve Durumluk Kaygı Envanteri Puanlarının Arasındaki Korelasyonlar*

	Değerler ve değerler doğrultusunda davranış	Anda olma	Kabul	Bağlamsal benlik	Ayrışma	Psikolojik Esneklik Ölçeği	Beck Genel kaygı Envanteri	Durumluk Kaygı Envanteri
Değerler ve değerler doğrultusunda davranış	r 1 p							
Anda olma	r 0,426 p 0,000*	1						
Kabul	r 0,485 p 0,000*	0,514	1					
Bağlamsal benlik	r 0,319 p 0,001*	0,443	0,226	1				
Ayrışma	r 0,541 p 0,000*	0,396	0,290	0,365	1			
Psikolojik Esneklik Ölçeği	r 0,771 p 0,000*	0,814	0,745	0,594	0,656	1		
Beck Genel kaygı Envanteri	r -0,335 p 0,001*	-0,328	-0,138	-0,132	-0,343	-0,353	1	
Durumluk Kaygı Envanteri	r -0,280 p 0,005*	-0,248	-0,018	-0,228	-0,229	-0,267	0,494	1

* $p<0,05$ (Pearson korelasyon testi)

Düzenli Egzersiz Yapan bireylerin Beck Genel Kaygı Envanteri puanları ile Psikolojik Esneklik Ölçeği genelinden, ölçekteki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan, anda olmadan ve ayrışmadan aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü korelasyonların olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Katılımcıların Psikolojik Esneklik Ölçeği genelinden, ölçekteki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan, anda olmadan ve ayrışmadan aldıkları puanların artması

halinde, Beck Genel kaygıEnvanteri puanları azalmaktadır.

Düzenli Egzersiz Yapan bireylerin Durumluk Kaygı Envanteri puanları ile Psikolojik Esneklik Ölçeği genelinden, ölçekteki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan, anda olmadan, bağlamsal benlikten ve ayrışmadan aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü korelasyonların olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Düzenli Egzersiz Yapan bireylerin

Psikolojik Esneklik Ölçeği genelinden, ölçekteki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan, anda olmadan, bağlamsal benlikten ve ayrışmadan aldıkları puanlar

arttıkça, Durumluk Kaygı Envanteri puanları azalmaktadır.

Tablo 5. *Düzenli Egzersiz Yapan Bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeği Puanlarının Beck Genel Kaygı Envanteri Puanlarını Yordama Durumu*

Model	Tahminciler	Std. Olm.		Std. Beta	t	p	F p	R ² DüzR ²
		B	S.H.					
Model 1	(Sabit)	33,982	6,431		5,284	0,000*	42,312	0,302
	Psikolojik Esneklik Ölçeği	-0,163	0,044	-0,353	-3,731	0,000*	0,000*	0,294
Model 2	(Sabit)	39,501	9,162		4,311	0,000*		
	Değerler ve değerler doğrultusunda davranış	-0,326	0,188	-0,211	-1,739	0,085	4,586	0,196
	Anda olma	-0,351	0,153	-0,276	-2,296	0,024*	0,001*	0,153
	Kabul	0,208	0,169	0,142	1,230	0,222		
	Bağlamsal benlik	0,225	0,247	0,097	0,909	0,365		
	Ayrışma	-0,486	0,284	-0,196	-1,710	0,091		

* $p < 0,05$

Çok değişkenli regresyon analizi sonuçlarına göre düzenli egzersiz yapan bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeği toplam puanlarının Beck Genel Kaygı Envanteri puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve negatif olarak yordadığı belirlenmiştir ($\beta = -0,353; p < 0,05$). Modelin açıkladığı varyansın %29,4 olduğu görülmüştür.

Araştırmaya alınan düzenli egzersiz yapan bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeğindeki anda olmadan aldıkları puanların Beck Genel kaygı Envanteri puanlarını istatistiki açıdan anlamlı düzeyde ve negatif yönde yordadığı tespit edilmiştir ($\beta = -0,276; p < 0,05$). Modelde Beck Genel Kaygı Envanterindeki varyansın %15,3'ü açıklanmaktadır.

Tablo 6. *Düzenli Egzersiz Yapan Bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeği Puanlarının Durumluk Kaygı Envanteri Puanlarını Yordama Durumu*

Model	Tahminciler	Std. Olm.		Std. Beta	t	p	F p	R ² DüzR ²
		B	S.H.					
Model 1	(Sabit)	50,203	6,279		7,996	0,000*	7,525	0,071
	Psikolojik Esneklik Ölçeği	-0,117	0,043	-0,267	-2,743	0,007*	0,007*	0,062
Model 2	(Sabit)	59,999	8,930		6,719	0,000*		
	Değerler ve değerler doğrultusunda davranış	-0,376	0,183	-0,257	-2,059	0,042*		
	Anda olma	-0,248	0,149	-0,205	-1,663	0,100	3,329	0,150
	Kabul	0,345	0,165	0,247	2,091	0,039*	0,008*	0,105
	Bağlamsal benlik	-0,208	0,241	-0,095	-0,865	0,389		
	Ayrışma	-0,107	0,277	-0,046	-0,387	0,700		

* $p < 0,05$

Çok değişkenli regresyon analizi sonuçlarına göre düzenli egzersiz yapan bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeği toplam puanlarının Durumluk Kaygı Envanteri puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve negatif olarak yordadığı belirlenmiştir ($\beta = -0,267; p < 0,05$). Modelde açıklanan varyans %6,2'dir.

düzye ve negatif yönde yordadığı belirlenmiştir ($\beta = -0,257; p < 0,05$). Düzenli Egzersiz Yapan bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeğinde bulunan kabulden aldıkları puanların Durumluk Kaygı Envanteri puanlarını istatistiki açıdan anlamlı düzeyde ve pozitif olarak yordadığı belirlenmiştir ($\beta = 0,247; p < 0,05$).

Araştırmaya alınan Düzenli Egzersiz Yapan bireylerin Psikolojik Esneklik Ölçeğindeki değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan aldıkları puanların Durumluk Kaygı Envanteri puanlarını istatistiki açıdan anlamlı

Tartışma

Düzenli egzersiz yapan bireylerin psikolojik esneklik ve durumluk kaygı düzeylerinin sedanter bireylere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek ve psikolojik

esnekliğin genel kaygı ve durumluk kaygının yordayıcısı olup olmadığını tespit etmek amacı ile yapılmış olan bu çalışmanın bulgularına göre düzenli egzersiz yapan bireylerin psikolojik esneklik ve psikolojik esneklik ölçeğinin alt-boyutları olan değerler ve değerler doğrultusunda davranış, anda olma ayrıca kabulden sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı tespit edilmiştir. Bu bulgu fiziksel egzersiz yapan bireylerin yapmayanlara göre psikolojik esnekliklerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle fiziksel egzersiz yapan bireyler kontrolleri dışında gelişen olumlu ve olumsuz olayları kabul edebilmekte, geçmiş ve gelecekte takılı kalmayıp, şu anda yaşadıkları olaylarla temasta kalarak, kendilerine belirlemiş oldukları değerler doğrultusunda hareket etmektedirler.

Çalışmanın bir başka bulgusuna göre düzenli egzersiz yapan ve sedanter bireylerin genel kaygı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark vardır. Bu bulgu düzenli egzersizin kaygıyı azalttığını düşündürmektedir. Böke (2018) tarafından yapılan çalışmayla benzer şekilde bu çalışmada da egzersizin durumluk ve genel kaygı düzeyini azaltmada olumlu etkiye sahip olabileceği belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada düzenli egzersiz yapan bireylerin durumluk kaygı düzeyinin de sedanter bireylerden anlamlı düzeyde daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda düzenli egzersiz yapan bireylerin belirli bir durumdan kaynaklanan anlık kaygılarını daha iyi yönetebildikleri düşünülebilir. Çalışmanın bir diğer bulgusu olarak sedanter bireylerin durumluk ve genel kaygı düzeylerinin, düzenli egzersiz yapanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular Johles ve arkadaşlarının (2020) sonuçlarını desteklemektedir.

Çalışmanın dikkat çeken bir başka sonucu ise, düzenli egzersiz yapan kişilerin hem genel kaygı hem de durumluk kaygı düzeyleri ile psikolojik esneklik düzeyleri arasında olumsuz yönlü anlamlı ilişki olmasıdır. Bu bulgu egzersiz yapan bireylerin zihinsel ve duygusal süreçler açısından hayatı olumlu ve olumsuz yönleriyle kabul edebildikleri için hem genel kaygı hem de durumluk kaygı düzeylerinin azaldığını göstermektedir. Xia ve arkadaşları (2020) egzersiz yapan üniversite öğrencilerinin bilişsel esnekliklerinin, egzersiz yapmayanlardan daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmamızın sonuçları da bu bulgularla paralellik göstermektedir. Bu sonuçlara ek olarak düzenli egzersiz yapan bireylerin psikolojik esneklik ölçeği alt boyutlarından değerler ve değerler doğrultusunda davranıştan ve kabulden aldıkları puanlar ile Beck Genel Kaygı Ölçeği ve Durumluk Kaygı Ölçeği'nden aldıkları puanlar arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu sonuç düzenli egzersiz yapan bireylerin huzursuzluk yaratan yaşam olayları kaynaklı düşünce ve duyguları fark ederek bu duygu ve düşüncelerden kaçmadan bunları kabul edebildiklerini ve bundan dolayı hem genel kaygı hem de durumluk kaygı düzeylerinin düştüğünü düşündürmektedir.

Çalışmanın bir başka bulgusuna göre düzenli egzersiz yapan bireylerin Psikolojik Esneklik ölçeği alt boyutlarından anda olma ve ayrışma boyutlarından aldıkları puanlar ile Beck Genel Kaygı Ölçeği ve Durumluk Kaygı Ölçeği'nden aldıkları puanlar arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle düzenli egzersiz yapan bireyler olumsuz duygu ve düşüncelere neden olan hatıraları ve düşünceleri zihinlerinden uzaklaştırarak geçmişte ya da gelecekte

değil içinde bulundukları an'da kalabildikleri için hem kaygı hem de durumluk kaygı düzeyleri düşüktür. Ayrıca düzenli egzersiz yapan bireylerin Psikolojik Esneklik ölçeği alt boyutlarından bağlamsal benlik alt-boyutundan aldıkları puanlar ile Durumluk Kaygı Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu düzenli egzersiz yapan bireylerin kendilerini gözlemleyebilme becerisine sahip olabileceklerini ve belirli bir duruma bağlantılı olarak yaşamış oldukları kaygının düşük olabileceğini akla getirmektedir. Alan yazın incelendiğinde benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmanın dikkat çeken bir başka bulgusu Psikolojik Esneklik Ölçeği toplam puanının ve an'da olma alt-boyutunun Beck Genel Kaygı Ölçeğini anlamlı düzeyde negatif yordamış olduğudur. Bu bulgu psikolojik esnekliğin kaygı üzerinde etkili bir faktör olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle egzersiz yapma psikolojik esnekliği olumlu yönde etkilemekte ve kaygıyı düşürmektedir. Bu bulgu, Mottola'nın (2020) psikolojik esnekliğin zıttı olan psikolojik katılık kavramının sporcuların depresyon ve kaygı seviyeleri ile ilişkili olabileceği ve sporcuların kaygı düzeylerini etkileyebileceği tespitini desteklemektedir.

Elde edilen bir diğer çarpıcı bulgu, Psikolojik Esneklik Ölçeği toplam puanının ve değerler ve değerler doğrultusunda davranış alt-boyutunun Durumluk Kaygı Ölçeği'ni anlamlı düzeyde negatif yordamış olduğudur. Bu bulgu psikolojik esnekliğin güvenli olmayan koşullar kaynaklı geçici, anlık kaygı üzerinde etkili bir faktör olabileceğini göstermektedir. Bir başka deyişle egzersiz psikolojik esnekliği olumlu yönde etkileyebileceğini ve anlık kaygıyı düşürebileceğini düşündürmektedir. Bu bulgular egzersizin genel kaygının giderilmesinde etkili bir yol olabileceğini gösteren çalışmalarla uyumludur (Aylett ve ark., 2018; Lin ve Gao, 2023; Martinsen, 2008).

Çalışma sonucunda düzenli egzersiz yapmanın psikolojik esnekliği olumlu etkileyebilen ve buna ek olarak hem durumluk hem de genel kaygı düzeyini düşürebilen bir faktör olabileceği söylenebilir. Gelecekte bu konudaki çalışmaların büyük bir örneklem grubuyla ve müsabık sporcuları içererek yapılması ve psikolojik esneklik kavramı ile sporcuların kişilik özelliklerinin birlikte ele alınmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Beyannameler

Etik Onay ve Katılma İzni

Bu çalışma, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Kurulu tarafından 2022/1453 karar numarası ile 22 Kasım 2022 tarihinde onaylanmıştır.

Yayın İzni

Uygulanamaz.

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti

Uygulanamaz.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Finansman

Uygulanamaz.

Yazar Katkıları

MO çalışmanın tasarımını oluşturmuş ve veri toplama aşamasını yürütmüştür. BS verileri analiz etmiş ve yorumlamıştır. HUY, BS ve MO makalenin yazımını ve eleştirel incelemesini üstlenmiştir. Makalenin son hali tüm yazarlar tarafından okunmuş ve onaylanmıştır.

Kaynaklar

- Aguirre-Loaiza, H., Arenas, J., Arias, I., Franco-Jimenez, A., Barbosa-Granados, S., Ramos-Bermúdez, S., Ayala-Zuluaga, F., Núñez, C., & García-Mas, A. (2019). Effect of Acute Physical Exercise on Executive Functions and Emotional Recognition: Analysis of Moderate to High Intensity in Young Adults. *Frontiers in psychology*, 10, 2774. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02774>
- Aylett, E., Small, N., & Bower, P. (2018). Exercise in the treatment of clinical anxiety in general practice - a systematic review and meta-analysis. *BMC health services research*, 18(1), 559. <https://doi.org/10.1186/s12913-018-3313-5>
- Bahmani, D. S., Razavian, N., Motl, R. W., Farnia, V., Alikhani, M., Pühse, U., Gerber, M., & Brand, S. (2020). Physical activity interventions can improve emotion regulation and dimensions of empathy in persons with multiple sclerosis: An exploratory study. *Multiple sclerosis and related disorders*, 37, 101380. <https://doi.org/10.1016/j.msard.2019.101380>
- Barahona-Fuentes, G., Huerta Ojeda, Á., & Chiroso-Ríos, L. (2021). Effects of Training with Different Modes of Strength Intervention on Psychosocial Disorders in Adolescents: A Systematic Review and Meta-Analysis. *International journal of environmental research and public health*, 18(18), 9477. <https://doi.org/10.3390/ijerph18189477>
- Bernstein, E. E., & McNally, R. J. (2017). Acute aerobic exercise helps overcome emotion regulation deficits. *Cognition & Emotion*, 31(4), 834–843. <https://doi.org/10.1080/02699931.2016.1168284>. Böke İ. (2018). Spor yapan lise öğrencilerinin benlik saygısı, genel kaygı düzeyi ve stresle başa çıkma becerilerinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Caspersen, C. J., Powell, K. E., & Christenson, G. M. (1985). Physical activity, exercise, and physical fitness: definitions and distinctions for health-related research. *Public health reports* (Washington, D.C. : 1974), 100(2), 126–131.
- Du, M., Peng, Y., Li, Y., Zhu, Y., Yang, S., Li, J., Zou, F., Wang, Y., Wu, X., Zhang, Y., & Zhang, M. (2022). Effect of trait anxiety on cognitive flexibility: Evidence from event-related potentials and resting-state EEG. *Biological psychology*, 170, 108319. <https://doi.org/10.1016/j.biopsycho.2022.108319>
- Fernandes, J., Arida, R. M., and Gomez-Pinilla, F. (2017). Physical exercise as an epigenetic modulator of brain plasticity and cognition. *Neurosci. Biobehav. Rev*, 80, 443–456. doi: 10.1016/j.neubiorev.2017.06.012
- Harvard Health Publishing. (2023) The 4 most important types of exercise. Erişim adresi: <https://www.health.harvard.edu/exercise-and-fitness/the-4-most-important-types-of-exercise> Erişim Tarihi: 17.06.2024
- Haverkamp, B. F., Wiersma, R., Vertessen, K., van Ewijk, H., Oosterlaan, J., & Hartman, E. (2020). Effects of physical activity interventions on cognitive outcomes and academic performance in adolescents and young adults: A meta-analysis. *Journal of Sports Sciences*, 38(23), 2637–2660. <https://doi.org/10.1080/02640414.2020.1794763>
- Hayes, S. C., Levin, M. E., Plumb-Villardaga, J., Villatte, J. L., & Pistorello, J. (2013). Acceptance and commitment therapy and contextual behavioral science: examining the progress of a distinctive model of behavioral and cognitive therapy. *Behavior therapy*, 44(2), 180–198.
- Herzog, E., Voß, M., Keller, V., Koch, S., Takano, K., Cludius, B. (2022). The benefits of physical exercise on state anxiety: Exploring possible mechanisms. *Mental Health and Physical Activity*. 23, 100478, ISSN 1755-2966, <https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2022.100478>.
- Johles, L., Gustafsson, H., Jansson-Fröjmark, M., Classon, C., Hasselqvist, J. and Lundgren, T. (2020). Psychological Flexibility Among Competitive Athletes: A Psychometric Investigation of a New Scale. *Front. Sports Act. Living*, 2:110.
- Lin, Y., & Gao, W. (2023). The effects of physical exercise on anxiety symptoms of college students: A meta-analysis. *Frontiers in psychology*, 14, 1136900. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1136900>
- Mandolesi, L., Polverino, A., Montuori, S., Foti, F., Ferraioli, G., Sorrentino, P., Sorrentino, G. (2018). Effects of Physical Exercise on Cognitive Functioning and Wellbeing: Biological and Psychological Benefits. *Frontiers in psychology*, 9, 509. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00509>
- Martinsen E. W. (2008). Physical activity in the prevention and treatment of anxiety and depression. *Nordic journal of psychiatry*, 62 Suppl 47, 25–29. <https://doi.org/10.1080/08039480802315640>
- Mottola, M. (2020). Athletic Identity, Psychological Flexibility, and Motivation for Return to Sport in Injured NCAA Athletes (Doctoral dissertation, Southern Illinois University at Edwardsville).
- Ottaviani, C., Watson, D. R., Meeten, F., Makovac, E., Garfinkel, S. N., & Critchley, H. D. (2016). Neurobiological substrates of cognitive rigidity and autonomic inflexibility in generalized anxiety disorder. *Biological Psychology*, 119, 31–41. <https://doi.org/10.1016/j.biopsycho.2016.06.009>
- Ramos-Sanchez, C. P., Schuch, F. B., Seedat, S., Louw, Q. A., Stubbs, B., Rosenbaum, S., Firth, J., van Winkel, R., & Vancampfort, D. (2021). The anxiolytic effects of exercise for people with anxiety and related disorders: An update of the available meta-analytic evidence. *Psychiatry Research*, 302, Article 114046. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2021.114046>
- Smits, J. A., Berry, A. C., Rosenfield, D., Powers, M. B., Behar, E., & Otto, M. W. (2008). Reducing anxiety sensitivity with exercise. *Depression and Anxiety*, 25(8), 689–699. <https://doi.org/10.1002/da.20411>
- Voss, M. W., Kramer, A. F., Basak, C., Prakash, R. S., & Roberts, B. (2010). Are expert athletes ‘expert’ in the cognitive laboratory? A meta-analytic review of cognition and sport expertise. *Applied Cognitive Psychology*, 24(6), 812–826. <https://doi.org/10.1002/acp.1588>
- Weinberg, R. S., and Gould, D. (2015). Foundations of sport and exercise psychology, 6th Edn. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Wilson, C. G., Nusbaum, A. T., Whitney, P., & Hinson, J. M. (2018). Trait anxiety impairs cognitive flexibility when overcoming a task acquired response and a preexisting bias. *PLoS One*, 13(9), Article e0204694. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0204694>
- Xia, B., Ma, Z., Hu, Y. (2020). Research on the Relationship between Physical Exercise, Psychological Flexibility and Positive Emotion of College Students Based on Computer Mathematical Model. *Journal of Physics: Conference Series*, 1578.
- Yin, J., Tang, L., & Dishman, R. K. (2021). The effects of a single session of mindful exercise on anxiety: A systematic review and meta-analysis. *Mental Health and Physical Activity*, 21, Article 100403. <https://doi.org/10.1016/j.mhpa.2021.100403>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

Liver Transplant News and Biases: A Ten-Year Review of Turkish Media

Karaciğer Nakli Haberleri ve Önyargılar: Türk Basınında On Yıllık Bir İnceleme

Ceren Yegen¹, Ahmet Faruk Çeçen², Volkan İnce³

Abstract:

Liver transplantation faces challenges arising from low public awareness, leading to shortages in organ donations and failure to meet patient needs. This study explores the dynamics between coverage within Turkey's traditional print media and the rates of liver transplantation, specifically analyzing news from the *Sabah*, *Hürriyet*, and *Sözcü* newspapers over ten years. This analysis aims to assess how print media coverage influences the public understanding and frequency of liver transplants, extending beyond the mere volume of articles and considering how these stories are presented. The study also evaluates the existence of a media bias in favor of living donor stories over those of deceased donors, which may shape public attitudes and behaviors regarding organ donation. This bias is evident in the limited coverage of deceased organ donors, highlighting a gap in public awareness and understanding. Based on an analysis of 280 articles, a significant link is shown between the extent of news coverage and the number of liver transplants, indicating the media's substantial impact on transplantation activities. Moreover, a correlation is identified between the limited coverage of deceased organ donors and the broader issue of limited public awareness in Turkey, reflecting the comparative lack of media focus on postmortem donations.

Keywords: Liver transplantation, health journalism, social awareness, organ donation, Turkish print press.

¹Assoc. Prof., Mersin University, Faculty of Communication, Department of Journalism, Mersin, Türkiye, E-mail: cerenyegen@mersin.edu.tr, Orcid Id: 0000-0001-9582-0711

²Assoc. Prof., Ankara Social Sciences University, Faculty of Communication, Department of New Media and Communication, E-mail: ahmetfarukcecen1@gmail.com, Orcid Id: 0000-0003-3561-2915

³Prof. Dr., İnönü University, Faculty of Medicine, Surgical Medical Sciences, E-mail: volkan.ince@inonu.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-0714-490X

Address of Correpondence/Yazışma Adresi: Ahmet Faruk Çeçen, Social Sciences University, Faculty of Communication, Department of New Media and Communication, E-mail: ahmetfarukcecen1@gmail.com, Orcid Id: 0000-0003-3561-2915

Date of Received/Geliş Tarihi: 03.01.2025, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 20.05.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 02.06.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Yegen, C., Çeçen, A. F. & İnce, V. (2025). Liver Transplant News and Biases: A Ten-Year Review of Turkish Media. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 194-201.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Karaciğer nakli, organ bağışlarında bir eksikliğe yol açan ve hasta ihtiyaçlarını karşılayamayan düşük kamu farkındalığından kaynaklanan zorluklarla karşı karşıyadır. Bu araştırma, Türkiye'deki yazılı basındaki medya kapsamı ile karaciğer nakli oranları arasındaki dinamikleri araştırmakta, özellikle Sabah, Hürriyet ve Sözcü gazetelerinde on yıllık bir süre boyunca yayınlanan haberleri analiz etmektedir. Çalışma, yazılı medya kapsamının kamuoyunun anlayışını ve karaciğer nakli sıklığını nasıl etkilediğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır ve bu haberlerin nasıl sunulduğunun bir analizini içerecek şekilde makalelerin hacminin ötesine geçmekte; medyanın, kadavra bağışçılara kıyasla canlı bağışçı hikâyelerini tercih edip etmediğini ve böylece organ bağışı konusunda kamuoyunun tutum ve davranışlarını şekillendirip şekillendirmediğini incelemektedir. Bu önyargı, kadavra organ bağışlarının sınırlı bir şekilde ele alınmasında yansıtılmakta ve kamuoyunun farkındalığı ve anlayışında bir boşluk olduğunu vurgulamaktadır. 280 makalenin analizi yoluyla, haber içeriklerinin kapsamı ile karaciğer nakli sayısı arasında önemli bir bağlantı bulunmuştur ve bu da basının nakil faaliyetleri üzerindeki önemli etkisini göstermektedir. Çalışmada, kadavra organ bağışlarının yetersiz kapsamı ile Türkiye'deki sınırlı kamu farkındalığının daha geniş sorunu arasında bir korelasyon tespit edilmiş; bu durum medyada kadavra bağışçılara nispeten az odaklanılmasıyla vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: : Karaciğer nakli, sağlık gazeteciliği, toplumsal farkındalık, organ bağışı, Türk basını.

Introduction

In Turkey, shortages of organ donations often necessitate liver transplants from living donors. This reflects broader issues in organ donation policies, as noted by Kasapoğlu et al. (2010). Terrault et al. (2023) emphasized that liver transplantation is a "life-saving treatment" for patients with cirrhosis and stage T2 hepatocellular carcinoma complications, but the demand for transplants far exceeds the supply. Van der Vliet et al. (1982) suggested strategies for routine organ procurement in general hospitals to address the persistent shortage of cadaveric donor organs. Given that liver transplantation is the sole treatment for end-stage liver failure (Başkıran et al., 2018), raising public awareness about deceased donor practices is essential for increasing the numbers of both living and deceased donors.

The media has an important role in shaping public opinion and awareness about organ donation. However, factors such as competing news agendas, editorial policies, and public concerns may be obstacles to the media in encouraging organ donation. During the COVID-19 pandemic, the media confirmed its capacity for impactful health journalism, yet coverage of organ donation remains limited. Traditional and new media platforms must prioritize the coverage of liver transplantation and organ donation to influence public awareness and health behaviors effectively.

Health journalism focuses on disseminating information about medical advancements, health policies, and wellness practices to educate the public and influence health-related decision-making. The accurate and complete presentation of health news is critical (Keshvari et al., 2018). However, previous studies have revealed that organ donation and transplantation are insufficiently addressed by the media in Turkey. Based on their analysis of 2449 news stories and 1179 television programs on organ donation and transplantation in Turkey, Yavuz Çolak et al. (2010) concluded that the coverage was insufficient and often included negative perspectives. Similarly, Göbekli et al. (2019) emphasized the need for greater collaboration between health professionals and journalists to increase the frequency and quality of such content.

Given the limited coverage of liver transplantation by the media, it needs to be prioritized in the news to boost interest in organ donation. By adopting strategies aligned

with a positive discourse on organ transplantation, media organizations can play crucial roles in fostering public awareness and promoting behaviors that support public health. Studies addressing organ transplantation from diverse perspectives remain essential to shaping a more informed and health-conscious society. The present study accordingly explores the dynamics between media coverage within Turkey's traditional print media and the rates of liver transplantation over ten years to assess how print media coverage influences the public understanding and frequency of liver transplants.

Method

Liver transplantation is critical for patients with end-stage liver disease, with success rates highly dependent on the availability of organ donors. However, in Turkey, there is a concerning disparity between the number of patients requiring liver transplants and the number of available organ donations, particularly from deceased donors. This shortage is often attributed to insufficient social awareness, which has not yet been appropriately addressed by health policies or media coverage. In light of the potential influence of print media in shaping public opinion and behaviors, this study focuses on *Sabah*, *Hürriyet*, and *Sözcü* as the top three newspapers in Turkey in terms of circulation, aiming to investigate the role of Turkish newspapers in informing the public about liver transplantation and emphasizing organ donation, thereby possibly affecting transplantation rates. The following hypotheses guided the research:

The print media in Turkey disproportionately highlights living donor transplants over deceased donor transplants, which may reinforce public preferences and practices favoring living donations due to more extensive coverage (Hypothesis 1).

Fluctuations in the volume of news articles on liver transplantation, and particularly the decline in such articles in 2020, are associated with external disruptions such as the COVID-19 pandemic, which may influence media reporting priorities and healthcare system capacities (Hypothesis 2).

Representations of liver transplantation in print media, which often feature personal stories involving donors and recipients, contribute to increased awareness and positive

perceptions of living organ donations among the Turkish public (Hypothesis 3).

Media representations of organ transplantation centers and their successes positively influence public opinion and increase the willingness to donate organs through both living and deceased donations (Hypothesis 4).

There is a significant correlation between the frequency of liver transplantation news articles in Turkish newspapers and the actual number of liver transplantations performed, suggesting that increased media attention may influence the rates of liver transplantation (Hypothesis 5).

Quantitative and qualitative content analyses were carried out in this study. Content analysis allows for the systematic interpretation of numerical data that are qualitatively evaluated (Bilgin, 2006). Berelson (1952: 18) described content analysis as “a research technique for the objective, systematic, and quantitative description of the manifest content of communication.” It aims to reveal the essence and qualities of a studied phenomenon, shed light on important findings, or provide an understanding of the effect of a message on its target audience (Berelson, 1952: 15-17). For the content analyses carried out in this study, categories were established based on themes, as seen in the tables in the next section.

San Sungunay and Yağcı (2023) analyzed the portrayal of organ donation news in *Hürriyet* over 11 years (2011-2022), similar to this study. However, this study distinguishes itself by focusing on liver transplantation across three different newspapers from Turkey’s national press, selected for their different editorial policies and high circulation. The investigation was constrained to the selected newspapers (*Sabah*, *Hürriyet*, and *Sözcü*) and a timeframe of 10 years while assessing the print media’s engagement with liver transplant-related news. The archive of the National Library of Turkey was used to collect the relevant news articles for the period of 1 January 2013 through 31 December 2022. For this period, a total of 280 articles on liver transplantation were identified across the three newspapers: *Sabah* led with 112 articles, *Sözcü* followed with 86, and *Hürriyet* published the fewest with 82 articles.

Findings

As seen in Table 1, which presents the themes of news articles on liver transplantation published in the selected newspapers, the predominant media focus is on transplantation, while the least coverage is observed in the domain of projects.

Table 1. Themes of the news articles

Theme	<i>Sabah</i>		<i>Hürriyet</i>		<i>Sözcü</i>		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Transplantation	62	55.36	50	60.98	48	55.81	160	57.14
Treatment/Non-Transplantation	3	2.68	4	4.88	5	5.81	12	4.29
Organ Donation	14	12.50	8	9.76	10	11.63	32	11.43
Health Tourism	2	1.79	2	2.44	1	1.16	5	1.79
Projects	2	1.79	1	1.22	1	1.16	4	1.43
Other	29	25.89	17	20.73	21	24.42	67	23.93
Total	112	-	82	-	86	-	280	-

Table 2 presents the types of agents featured in the analyzed news articles. It was found that patients were the most frequently featured agents, while foreign nationals were represented the least. In the category of athletes, the

agents featured in the analyzed news articles were Naim Süleymanoğlu (most prominently), Şamil Sam, Rıdvan Dilmen, and Eric Abidal.

Table 2. Types of agents featured in the news articles

Agent type	<i>Sabah</i>		<i>Hürriyet</i>		<i>Sözcü</i>		Total	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Institution	20	17.86	11	13.41	14	16.28	45	16.07
Donor	18	16.07	11	13.41	20	23.26	49	17.50
Patient	40	35.71	31	37.80	26	30.23	97	34.64
Foreign National	2	1.79	3	3.66	2	2.33	7	2.50
Doctor	9	8.04	5	6.10	13	15.12	27	9.64
Politician	2	1.79	2	2.44	2	2.33	6	2.14
Celebrity	5	4.46	8	9.76	2	2.33	14	5.00
Athlete	16	14.29	11	13.41	7	8.14	34	12.14
Total	112	-	82	-	86	-	280	-

Regarding the type of liver transplantation discussed in the news articles, a notable majority of the articles focused on organ transplantation from living donors (Table 3).

Table 3. Type of transplantation

Type of transplantation	Living donor		Deceased donor		Unspecified		Total	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
<i>Sabah</i>	50	44.64	12	10.71	50	44.64	112	-
<i>Hürriyet</i>	39	47.56	5	6.10	38	46.34	82	-
<i>Sözcü</i>	45	52.33	5	5.81	36	41.86	86	-
Total	134	47.86	22	7.86	124	44.29	280	-

As seen in Table 4, the newspapers exhibited consistent and appropriate approaches within the framework of deontological ethics. The determining factor here is health journalism.

Table 4. News articles' approaches to liver transplantation

Sentiment	<i>Sabah</i>		<i>Hürriyet</i>		<i>Sözcü</i>		Total	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Positive	93	83.04	59	71.95	66	76.74	218	77.86
Negative	13	11.61	11	13.41	7	8.14	31	11.07
Neutral	6	5.36	12	14.63	13	15.12	31	11.07
Total	112	-	82	-	86	-	280	-

Among the analyzed years, 2019 had the highest frequency of news articles being published, and 2015 had the lowest frequency (Table 5).

Table 5. Comparison of number of news articles on liver transplantation per newspaper and liver transplantation rates annually

Publication year	<i>Sabah</i>		<i>Hürriyet</i>		<i>Sözcü</i>		Total		Liver donation rate (living)*	Liver donation rate (deceased)*	Annual liver transplantations*
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	%	%	
2013	15	13.39	2	2.44	7	8.14	24	12.8	12.8	3.8	16.7
2014	10	8.93	3	3.66	6	6.98	19	11.8	11.8	4.2	16.0
2015	10	8.93	3	3.66	4	4.65	17	11.1	11.1	4.4	15.5
2016	14	12.50	4	4.88	9	10.47	27	12.6	12.6	4.9	17.5
2017	17	15.18	10	12.20	9	10.47	36	13.5	13.5	4.4	17.9
2018	11	9.82	14	17.07	8	9.30	33	14	14	5.4	19.4
2019	16	14.29	14	17.07	8	9.30	38	16.2	16.2	5.2	21.4
2020	3	2.68	8	9.76	9	10.47	20	14.1	14.1	1.5	15.6
2021	7	6.25	13	15.85	13	15.12	33	16.3	16.3	1.7	18.0
2022	9	8.04	11	13.41	13	15.12	33	17.1	17.1	1.7	18.8
Total	112	-	82	-	86	-	280	-	13.95	3.72	17.68
									$r=0.74$	$r_s=0.327$	$r=0.90$
									$p=0.015$	$p=0.356$	$p<0.001$

Source: GODT (n.d.); data retrieved 14 February 2024 from <https://www.transplant-observatory.org/summary>

*: Per million people

r : Pearson correlation coefficient (correlation with annual total news articles)

r_s : Spearman rank correlation coefficient (correlation with annual total news articles)

There is a statistically significant correlation between the total annual number of news articles and the total annual number of liver transplants. Figure 1 depicts the mutual trend of increasing liver transplantation news coverage and increasing transplantation procedures in the period from 2013 to 2022. Notably, however, while both trends show an upward trajectory, they do not precisely mirror each other. This divergence suggests that, although media coverage and actual transplantation rates may be connected, they are not strictly synchronized. External factors not detailed in the graph likely influence these variations.

The convergence of these trends indicates a possible correlation between media coverage and liver transplantation rates, but it is important to consider the diversity of the other factors influencing transplant numbers, including changes in medical protocols or healthcare policies, which are beyond the scope of the data obtained in the present study. The notable decrease in news

articles on liver transplantation in 2020 may be assumed to reflect the global impact of the COVID-19 pandemic, which shifted media focus and also constrained healthcare systems, with the latter effect leading to a temporary decline in transplantation activities. Overall, the COVID-19 pandemic exerted a wide variety of negative effects, ranging from material shortages and problems with physical space capacity for health services to increased rates of problematic internet usage (Koca and Eryücel, 2024: 347). Some hospitals were forced to use structures such as stadiums, dormitories, and hostels as temporary pandemic hospitals (Yagma et al., 2020). Therefore, the impact of COVID-19 on the number of transplants should be evaluated within the context of these diverse effects. This finding also underscores how externalities can disrupt established trends. While there is a broad correlation between the frequency of transplantation-related news and the number of procedures performed, these trends are both influenced by a complex interplay of factors that can cause periodic asynchrony.

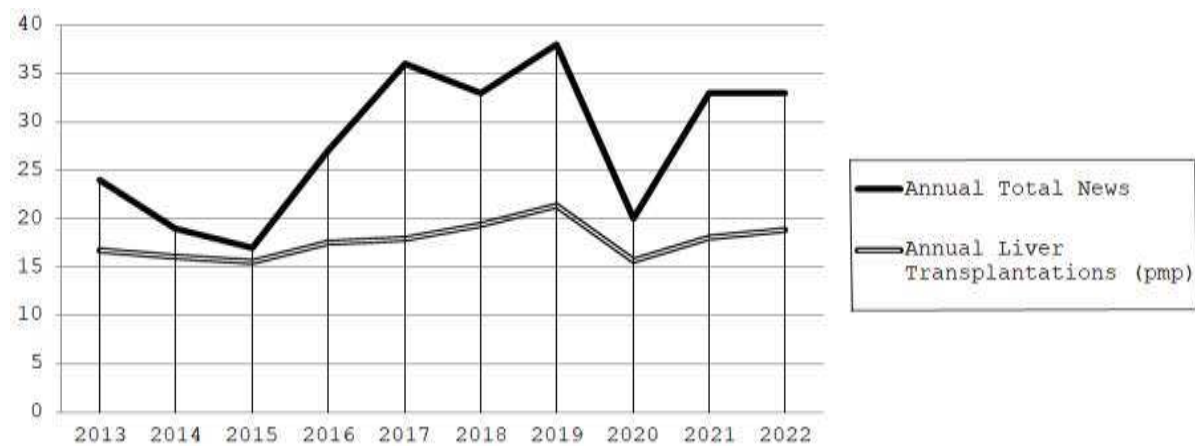

Figure 1. Line graph comparing the frequency of news articles on liver transplantation (solid black line) and actual liver transplantations performed per million population (pmp) (white line with black borders) from 2013 to 2022.

Discussion

The present study contributes to the growing body of literature on media influence in health communication, particularly concerning organ donation and liver transplantation. Previous research has emphasized the powerful role of media in shaping public awareness, attitudes, and behaviors related to organ donation (Pruinelli & Luce Kruse, 2012; González et al., 2024). While existing literature has explored various aspects of organ donation and transplantation in media contexts, no prior studies have collectively addressed the five interrelated dynamics investigated in this study—namely, the preferential emphasis on living donors, the pandemic-induced shifts in coverage, the role of personal narratives, the portrayal of transplant centers, and the correlation between media attention and transplantation rates—within the context of Turkish print media. This study has described the modest engagement of the Turkish national press with liver transplantation over the past decade, with limited agenda-setting for this topic. However, the existence of news coverage of organ donation and transplantation, often framed positively, indicates some level of ongoing public attention. The results regarding the hypotheses put forward in the study are remarkable.

It has been observed that living donor transplants are seen more in news texts. Hypothesis 1 is also related to this observation. Hypothesis 1 is supported by the finding that living donor transplants are emphasized over deceased donor transplants in news articles, as shown in Table 3. This trend, driven by the emotionally compelling narratives often associated with living donors, could shape public preferences. However, the predominance of such stories might also unintentionally undermine awareness of postmortem donation transplants, which are essential for addressing organ shortages. Furthermore, media portrayals frequently frame liver donors as close relatives, reinforcing the misconception that liver donation is limited to family members. While relatives up to the fourth degree can donate without ethical approval, the process also allows non-relatives to donate with committee consent. This inclusive framework necessitates public education on liver donation criteria to expand awareness beyond familial ties.

One of the results obtained in the study is that news on liver transplantation was quantitatively affected during the COVID-19 pandemic. Moreover, Hypothesis 2 is validated by the observed fluctuations in liver transplantation news coverage, and particularly the

significant decline in 2020, attributed to the COVID-19 pandemic. During this period, media priorities shifted and healthcare systems faced capacity challenges, demonstrating how external factors can influence the focus and volume of health-related news.

The tone of the written press's news language regarding organ donation is also important. This tone should be positive, conscious, and sensitive. Hypothesis 3 is corroborated by the prominence of personal narratives involving donors and recipients, as outlined in Table 2. Positive news coverage, accounting for 77.86% (Table 4) of all analyzed articles, further illustrates the influence of the media in fostering a supportive discourse regarding organ donation. By centering human stories, newspapers enhance public understanding and empathy, encouraging a more informed and engaged community to participate in organ donation.

By highlighting "success stories" regarding organ transplantation, the media can positively encourage the public's perspective and approach towards organ transplantation. Hypothesis 4 is confirmed by portrayals of transplantation centers and their achievements, which positively influence public opinion and willingness to donate organs. Media coverage that highlights medical advancements and successes builds trust and demystifies the transplantation process, encouraging broader participation. This representation not only showcases progress in the field but also makes organ donation more relatable and accessible, contributing to increased donation rates.

By publishing more liver transplantation news, the media may draw public attention to this context. Thus, Hypothesis 5 can be evaluated about this discussion. Hypothesis 5 is supported by the correlation between the volume of liver transplantation news and the actual number of transplants, as shown in Table 5 and Figure 1. The media's coverage extends beyond reflecting healthcare practices to potentially influencing transplantation outcomes. However, diverse factors, including medical advancements and healthcare policies, also contribute to the transplantation rate, and these factors were not explored in the present study. These external influences underscore the complex dynamics of healthcare practices and media coverage.

Previous studies that highlight similar findings may support the relevant hypotheses. However, the existence of studies with differing results is also noteworthy. For instance, Kıraklı et al. (2011) found in their study that individuals primarily obtained their knowledge about organ donation from the media. On the other hand, Dumanlı et al. (2019), in a study conducted with medical students, concluded that only 30% of participants reported acquiring their knowledge about organ donation from sources such as family physicians, the internet, close relatives or friends, and the media; the remaining 70% stated that they gained this information during their medical education. Similarly, a study examining medical students' perspectives on organ donation and transplantation observed a common trend toward "media promotions" as a more effective means of encouraging donation and increasing individual awareness (Toru & Ayada, 2016). In another study conducted with university students, Balçık et al. (2019) found that most participants believed transplantation and donation to be significant issues that should be emphasized and supported by the

media. Likewise, Koçak et al. (2010) emphasized the need for programs aimed at raising public awareness through the media to increase organ donation rates.

Cheung and Wolbring (2015), in their analysis of how science and technology research related to organ transplantation and donation was covered in Canadian newspapers (The Globe and Mail, National Post), concluded that many scientific and technological developments found in the 'academic' and 'grey' literature received little to no media attention. Another noteworthy finding was the limited focus on the social and ethical issues previously raised in the literature concerning these developments.

In recent years, studies focusing on the use of social media to promote organ transplantation have gained attention. Like traditional media, social media can be highly ergonomic in terms of raising awareness and creating consciousness. Social marketing campaigns regarding organ donation can also increase the public's potential to donate (Harrison et al., 2008; Henderson, 2017; Basu et al., 2021). At this point, it is also important to note that technological advancements have extended the preservation time of organs (Symeou et al., 2025).

Conclusion

This study has demonstrated the significant impact of print media coverage on public awareness and perceptions regarding liver transplantation in Turkey. The analysis affirmed the media's pivotal role in portraying living donor transplants, a practice that, while crucial, should be balanced with increased emphasis on the necessity of deceased donor transplants. The nuanced portrayal of organ donation stories, including news about the successes of transplantation centers, contributes positively to public attitudes and behaviors regarding organ donation. However, the media's potential to influence organ donation rates and transplantation practices brings with it the responsibility of addressing and rectifying public misconceptions, particularly regarding the eligibility and processes for both living and deceased organ donation.

Building on these fundamental points, this study has revealed the need for continuous and adaptable health journalism that can effectively respond to and reflect shifting healthcare landscapes, such as those experienced during global crises such as the COVID-19 pandemic. The media plays a crucial role in health education and awareness, and its capacity to influence public health behaviors and policies should be leveraged responsibly and effectively to address the ongoing challenges in organ donation and transplantation. The findings of this study call for collaborative efforts among healthcare professionals, policymakers, and media practitioners to foster an informed and supportive public environment that encourages organ donation. Such an approach is essential for addressing persistent organ shortages and enhancing the life-saving potential of transplantation programs, ultimately leading to improved health outcomes for those in need.

While this research focused on traditional print media, an important future direction involves the exploration of digital platforms and social media. As noted by Henderson et al. (2019) and Jiang et al. (2019), the rising use of social media by transplant professionals provides novel avenues for tailored and timely health information delivery.

Integrating traditional and digital strategies could enhance the reach and effectiveness of public health messaging.

In addition to media representation, evolving transplantation techniques also warrant attention in both public discourse and research. The widespread use of swap transplants as of 2023, also known as liver paired exchange, was not addressed in the news stories analyzed in this study due to the selected timeframe, however, it constitutes a crucial area for future investigation. This method allows for the possibility of increasing the number of liver transplantations through liver transplants involving multidirectional “swaps,” particularly in cases where donors are incompatible with their relatives due to blood type or graft volume incompatibility between the donor and recipient (Yilmaz et al., 2023). Coverage of such procedures in the media may further enhance public awareness and support for organ donation initiatives.

In conclusion, this study underscores the pivotal role of media in shaping public perceptions of liver transplantation in Turkey. The media’s emphasis on emotionally resonant and positively framed stories contributes to a favorable environment for organ donation. However, for this influence to translate into sustainable behavioral change, it must be coupled with accurate, inclusive, and diversified content that addresses public misconceptions and highlights all forms of donation. A collaborative effort between healthcare professionals,

journalists, and policymakers is essential to create a robust, informed public discourse that supports national transplantation goals and addresses the ongoing organ shortage.

Declarations

Ethics Committee Approval

This study did not require ethics committee approval.

Consent for Publication

Not applicable.

Availability of Data and Materials

Not applicable.

Conflict of Interest

The authors declared that there is no conflict of interest.

Financing

Not applicable.

Authors’ Contributions

CY contributed to the conceptualization. CY, AF, and Vİ writing of the method, data collection, analysis, and interpreted data contributed to the conceptualization of the research, analysis of data, translations, editing, and proofreading of the article. All authors have read and approved the final version of the article.

References

- Alafifi, R., Maazouzi, C., Harmak, K., Medkouri, G., Mtioui, N., Elkhayat, S., Zamd, M., Benghanem, M., Joundi, I., Alafifi, M., & Aboutaieb, R. (2023). WCN23-0961 Role of the media in promoting organ donation. *Kidney International Reports*, 8, S406.
- Basu, G., Nair, S., Gokcay Bek, S., Dheerendra, P., Penmatsa K. R., Balasubramanian, K. et al. (2021). Social media and organ donation - A narrative review. *Indian J Transplant*, 2021:15, 139-46.
- Başkuran, A., Kahraman, A. S., Çiçek, I. B., Şahin, T., Işık, B., & Yılmaz, S. (2018). Preoperative evaluation of liver volume in living donor liver transplantation. *Northern Clinics of Istanbul*, 5(1), 1-5.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. The Free Press: Glencoe.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar*. Siyasal Publishing: Ankara.
- Cheung, J., & Wolbring, G. (2015). Analysis of the Science and Technology Narrative within Organ Donation and Transplantation Coverage in Canadian Newspapers. *Technologies*, 3(2), 74-93.
- Dumanlı, A., Ak, Ö. F., Gülenen, R. S., Horzum, F., et al. (2019). Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin organ veya doku nakli ve organ bağışı hakkında bilgi tutum ve davranışları. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 20(2), 58-62.
- GODT (n.d.). Global Observatory on Donation and transplantation. Retrieved 14 February 2024 from <https://www.transplant-observatory.org/summary>.
- Gong, F., Jia, Y., Zhang, J., Cao, M., Jia, X., Sun, X., & Wu, Y. (2022). Media use and organ donation willingness. A latent profile analysis from Chinese residents. *Frontiers in Public Health*, 10, 1000158.
- González, F., Cid, F. V., & Fuenzalida, F. G. (2024). Mass media campaigns sensitize but fail to increase actual organ donation rate. *Medical Research Archives [S.I.]*, 12(11).
- Göbekli, A., Güney, R., & Karaköse, Z. (2019). Thematic analysis of the organ transplantation news in Turkish press. *Transplantation Proceedings*, 51(7), 2154-2157.
- Harrison, T. R., Morgan, S. E., & Chewing, L. V. (2008). The Challenges of Social Marketing of Organ Donation: News and Entertainment Coverage of Donation and Transplantation. *Health Marketing Quarterly*, 25(1-2), 33-65.
- Henderson, M.L. et al. (2017). Social media and organ donation: Ethically navigating the next frontier. *American Journal of Transplantation*, 17(11), 2803-2809.
- Henderson, M. L., Adler, J. T., Van Pilsum Rasmussen, S. E., Thomas, A. G., Herron, P.D., Waldram, M. M., Ruck, J. M., Purnell, T. S., DiBrito, S. R., Holscher, C. M., Haugen, C.E., Alimi, Y., Konel, J. M., Eno, A.K., Garonzik Wang, J. M., Gordon, E. J., Lentine, K. L., Schaffer R. L., Cameron, A. M., & Segev, D. L. (2019). How should social media be used in transplantation? A survey of the American Society of Transplant Surgeons. *Transplantation*, 103(3), 573-580.
- Jiang, X., Jiang, W., Cai, J., Su, Q., Zhou, Z., He, L., & Lai, K. (2019). Characterizing media content and effects of organ donation on a social media platform: Content analysis. *Journal of Medical Internet Research*, 21(3), e13058.
- Kasapoğlu, B., Yalçın, K. S., & Türkay, C. (2010). Canlı donörden karaciğer transplantasyonu. *Güncel Gastroenteroloji*, 14(2), 96-102.
- Keshvari, M., Yamani, N., Adibi, P., & Shahnazi, H. (2018). Health journalism: Health reporting status and challenges. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 23(1), 14-17.

- Kıraklı, C., Uçar, Z. Z., Anıl, A. B., & Özbek, İ. (2009). Yoğun bakım'da beyin ölümü kesin tanı süresinin kısalmasının organ bağıışı oranlarına etkisi. Türk Anesteziyoloji ve Reanimasyon Derneği 43. Ulusal Kongresi "TARK 2009", Antalya 2009, <https://jcritintensivecare.org/storage/upload/pdfs/1709389143-tr.pdf>
- Koca, B. & Eryücel, S. (2024). Social media addiction and sources of spirituality among university students during the COVID-19. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 6(4): 346-353.
- Koçak, A., Aktaş, E. Ö., Şenol, E., Kaya, A., & Bilgin, U. E. (2010). Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin organ nakli ve bağıışı hakkındaki bilgi düzeyi. *ETD*, 49(3), 153-60.
- Pruinelli, L. & Luce Kruse, M. H. (2012). The media and organ donations: the production of donating subjects. *Revista Gaúcha de Enfermagem*, 33(4), 86-93.
- San Sungunay, S. & Yağcı, Ö. (2023). Medyanın organ bağıışına yaklaşımı: 2011-2022 yılları arasında yayınlanan haberlerde çerçeveleme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 307-325.
- Symeou, S., Avramidou, E., Papalois, V., & Tsoulfas, G. (2025). Global transplantation: Lessons from organ transplantation organizations worldwide. *World J Transplant*, 15(1), 99683
- Terrault, N. A., Francoz, C., Berenguer, M., Charlton, M., & Heimbach, J. (2023). Liver transplantation 2023: Status report, current and future challenges. *Clinical Gastroenterology and Hepatology*, 21(8), 2150-2166.
- Toru, Ü., & Ayada, C. (2016). Dumlupınar Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin organ bağıışı ve transplantasyona bakış açıları. *International Journal of Basic and Clinical Medicine*, 3(1), 15-19.
- Van der Vliet, J. A., Kootstra, G., & Krom, R. A. F. (1982). Cadaveric organ retrieval for transplantation. *World Journal of Surgery*, 6, 478-483.
- Yagma, N. M., Donkor A. G., & Gökler, M. E. (2020). Management of hospitals during COVID-19 pandemic. *Medical Research Reports*, 3 (Suppl. 1), 155-161.
- Yalçın Balçık, P., Yorgancıoğlu Tarcın, G., & Sapaz, B. (2019). Attitudes' of university students towards organ donation and transplantation. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(3), 314-319.
- Yavuz Çolak, M., Hekimoğlu, D., Ersoy, K., Sözen, F., & Haberal, M. (2010). Health content analysis of organ donation and transplantation news on Turkish television channels and in Turkish print media. *Transplantation Proceedings*, 42(1), 134-136.
- Yılmaz, S., Sönmez, T., Ünver, M. U., İnce, V., Akbulut, S., Işık, B., & Emre, S. (2023). The first 4-way liver paired exchange from an interdisciplinary collaboration between health care professionals and design economists. *American Journal of Transplantation*, 23(10), 1612-1621

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA YAZISI

Phenomenology of Delusions among Schizophrenics in Istanbul Anatolian Region

İstanbul Anadolu Bölgesindeki Şizofreni Hastalarında Sanrılarının Fenomenolojisi

Haydeh Faraji¹, Haluk Usta², Ahmet Ertan Tezcan³

Abstract:

This study aimed to analyze the delusion types of schizophrenic patients in Istanbul's Anatolian/Asian Region. The content of 397 delusions found in 228 schizophrenic patients was classified using the classification system of Huber and Gross. Persecution and reference were the most frequent themes of delusion in men and women. Persecutory delusions were observed in 71.9% of patients (59.6% of women and 82.3% of men), and reference delusions were observed in 43.1% of patients (39.4% of women and 46.8% of men), followed by grandiosity (22.6%) and religion (16.9%) in men and erotomania (11.5%) and guilt/sin (7.7%) in women. None of the men or women exhibited homosexual or erotomaniac delusions. Physical/mental injury (62.8%) and being followed (39.6%) were the most common kinds of persecution content in persecutory delusions. When it came to persecutors, married women showed a tendency to have persecutory delusions about their husband's relatives (12.8%). Persecutors also include anonymous individuals, neighbors, friends, family members, and, more recently, cameras. Delusions of hypochondria (5.7%), poisoning (2.6%), and nobility (3.9%) were encountered at lower rates, as observed in previous studies. Like previous studies, our study affirms that gender, education level, cultural and sociopolitical structures, geography, and globalization affect the content of delusions, as well as technological innovations.

Keywords: Phenomenology, Delusions, Schizophrenia.

¹Assoc. Prof., Istanbul Aydın University, Faculty of Sciences and Literature, Department of Psychology, Istanbul-Türkiye, E-mail: haydehfaraji@aydin.edu.tr, Orcid Id: 0000-0001-5306-6546

²Dr., Erenköy Mental and Nervous Diseases Training and Research Hospital, Istanbul, Türkiye, E-mail: ustahaluk@gmail.com Orcid Id: 0000-0001-8965-1608

³Prof. Dr., İstanbul Aydın University, Faculty of Sciences and Literature, Department of Psychology, İstanbul-Türkiye, E-mail: ahmetetezcan@gmail.com Orcid Id: 0000-0002-1868-1655

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Haydeh Faraji, Erenkoy mah. Fahrettin kerim gökay Street, mormin building, no272, floor 1, apartment 7, Kadıköy/İstanbul, E-mail: haydehfaraji1@gmail.com

Date of Received/Geliş Tarihi: 11.06.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 28.04.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 30.05.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 05.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Faraji, H., Usta, H. & Tezcan, A. E. (2025). Phenomenology of Delusions among Schizophrenics in Istanbul Anatolian Region. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 202-211.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpjppdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Bu çalışmada İstanbul Anadolu Bölgesi'ndeki şizofreni hastalarının sanrılarının içerik açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 228 şizofreni hastasında bulunan 397 sanrı içeriği Huber ve Gross'un sınıflandırma sistemi kullanılarak sınıflandırılmıştır. Hastaların %71,9'unda (kadınların %59,6'sı ve erkeklerin %82,3'ü) perseküsyon sanrıları, %43,1'inde (kadınların %39,4'ü ve erkeklerin %46,8'i) referans sanrıları görülürken, bunları erkeklerde büyülenmecilik (%22,6) ve din (%16,9), kadınlarda ise erotomani (%11,5) ve suçluluk/günah (%7,7) sanrıları takip etmiştir. Kadınların ya da erkeklerin hiçbirisi erotomanik ya da eşcinsel sanrılar sergilememiştir. Perseküsyon sanrılarında fiziksel/zihinsel yaralanma (%62,8) ve takip edilme (%39,6) daha sık karşılaşılan perseküsyon türleri olmuştur. Evli kadınların bir kısmı (%12,8), kocalarının akrabalarının en az biri hakkında perseküsyon sanrıları yaşama eğilimi göstermişlerdir. Persekütörler; kim olduğu belli olmayan kişiler, komşular, arkadaşlar, aile üyeleri ve son zamanlarda görülmeye başlanan bir tür olarak kameralardan oluşmaktadır. Hipokondri (%5,7), zehirlenme (%2,6) ve soyluluk (%3,9) hezeyanlarına ise bu çalışmada ve daha önceki çalışmalarda görülen oranlarda diğer türlere göre daha düşük düzeyde rastlanmıştır. Çalışmamız sonucunda daha önceki çalışmalarda da gösterildiği gibi teknolojik yeniliklerin yanı sıra cinsiyet, eğitim düzeyi, kültürel ve sosyopolitik yapı, coğrafya ve küreselleşmenin sanrı içeriğini etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fenomenoloji, Sanrı, Şizofreni.

Introduction

Delusions are untrue thoughts that are not adaptable to current society and cannot be changed through rational discussion. The expression of "no adjustment for current society" in the definition reflects the cultural aspect of the delusion. Accordingly, the individual's different cultural experiences can result in different delusion types and content (Sadock & Sadock, 2005).

Phenomenology refers to a rich tradition of inquiry into the nature of symptoms of mental disorders in psychiatry (Spitzer, 2013). Considering that different cultural lives, conditions, experiences, identification, and acceptance may affect the phenomenology of delusion in schizophrenia as a universal disorder, the phenomenology of delusion has been examined in cultural studies since the 1960s (Lucas et al., 1962). Transcultural studies since the 1980s have been carried out on the cultural reflections of delusion (Phiri et al., 2023; Ndeti, 1985; Collin et al., 2023; Ghanem et al., 2023; Murphy, 2020).

The phenomenology of delusion is a permanent document reflecting the time of social and cultural changes and the social and cultural structuring of such information in the future (Spitzer, 2013). It is recognized that societal institutions influence individual experiences, and the content of delusions is influenced by cultural perspectives (Rahimi, 2015; Ceylan & Alkar, 2023). The last study on the phenomenology of delusions of schizophrenic patients in Turkey was conducted in 2010 (Geçici et al., 2010). Since then, many changes, especially in technological improvements, have brought ease of access to information, globalization, and the transition to more individualistic lifestyles. Our study aims to make a more current contribution to these permanent documents.

Methods

Permission to start the study was first obtained from the chief physician of Erenköy Mental and Nervous Diseases Training and Research Hospital, after which study approval was received from the Ethics Committee of Istanbul Aydın University dated 26/01/2023 and numbered 23/01. The sampling method is convenience sampling. Convenience sampling has the drawback of potential bias, so we may not assume that convenience

sampling is representative of the population (Etikan et al., 2016). The study type is relational screening.

Participants

The study consists of 228 schizophrenic patients born and residing in Istanbul's Anatolian region for at least 20 years. Participants were reached via Erenköy Mental and Nervous Diseases Training and Research Hospital, the second-largest psychiatry hospital in Istanbul, with an inpatient bed capacity of 266. Five mental health centers affiliated with this hospital operate on the Anatolian side of Istanbul, including the Kadıköy Community Mental Health Center with 1,279 registered patients.

The study group's controls were carried out between February and November 2023 at the Kadıköy Community Mental Health Center, where they received inpatient treatment between June 2019 and June 2023. The patients were diagnosed using the DSM-5 Structured Interview Form for Axis I Disorders Clinical Version (SCID-I) (Elbir et al., 2019).

Patients and their relatives were informed about the study while hospitalized, and signed consent was obtained. The patients' follow-up files were examined; information recorded in their clinical files – such as the patient's age, gender, education, marital status, occupation, duration of illness, number of hospitalizations, and age of onset of the disease – was simultaneously transferred to information forms prepared for this study. For patients with more than one hospitalization, the last record of hospitalization was considered.

The content of delusions was classified using the delusion classification system developed by Huber and Gross (1977). According to this classification system, when more than one delusion type was determined in a patient, the delusion's contents were separated and counted in line with this classification system. All references to delusions were coded by the classification scheme developed for the Present State Examination (Wing et al., 1974). In patients with persecutory delusions, subtypes of persecutory delusions and persecutors were classified again according to the system of Huber and Gross (Huber & Gross, 1977).

Statistical Methods

SPSS 25 program was used for all statistical analyses. To compare demographic and clinical characteristics and gender, the Independent Sample t-test was applied for quantitative variables and the Chi-Square test for categorical variables. The Chi-Square test was also the preferred method to examine the relationships among the type of schizophrenic delusions, the detailed content of persecutory delusions, the frequency and type of persecutors, and gender.

Results**Sociodemographic characteristics**

The mean age on admission was 45.71 ± 9.99 (range 18-64 years): 46.64 ± 9.18 for females and 44.93 ± 10.60 for males. The demographic data of the patients is presented in Table 1.

Table 1. The sociodemographic characteristics of the sample

	Female		Male		Total	
	(N=104)		(N=124)		(N=228)	
Mean age(years)	46.64±9.18		44.93±10.60		45.71±9.99	
	<i>t=1.30</i>		<i>p=0.197</i>			
	N	%	N	%	N	%
Marital status						
Married	27	25.9	11	8.9	28	12.4
Single	59	56.8	107	86.2	166	72.8
Widowed	10	9.6	2	1.6	12	52.6
Divorced	8	7.7	4	3.2	12	52.6
	<i>X²=25.73</i>		<i>p=0.000*</i>			
Education						
Illiterate	4	3.8	2	1.6	6	2.6
Primary school	25	24	23	18.6	48	21.4
Secondary school	56	53.8	65	52.4	121	53
University	19	18.2	34	27.4	53	23
	<i>X²=3.94</i>		<i>p=0.268</i>			
Occupation						
Unemployed	9	8.7	69	55.7	78	34.3
Housewife/Unmarried women	53	51	0	0	53	23.3
Government official	3	2.9	6	4.8	9	3.9
Employee	9	8.7	9	7.3	18	7.9
Trader	2	1.9	5	4	7	3
Student	4	3.8	1	0.8	5	2.2
Retired	24	23	34	27.4	58	25.4
	<i>X²=104.01</i>		<i>p=0.000*</i>			

According to the table, there is a statistically significant relationship between the marital status of males and females ($X^2=25.73$, $p=0.000$), between the occupation of males and females ($X^2=104.01$, $p=0.000$), and between the perceived family income of males and females ($X^2=8.90$, $p=0.012$).

Clinical features

The mean age at onset was 24.81 ± 6.92 years: 26.63 ± 7.24 years for females and 23.93 ± 6.78 for males. The patients had a history of at least one hospitalization, and 20 of them (8.8%) had a history of more than ten hospitalizations. The average number of hospitalizations was 3.87 ± 1.34 , and the disease duration was 20.61 ± 10.00 years. (Table 2).

Table 2. Clinical features of the sample

	Female (n=104)	Male (n=124)	Total (n=228)
Age of onset (years)	26.63±7.24	23.93±6.78	24.81 ±6.92
	<i>t=1.50 p=0.141</i>		
Duration of disorder (years)	19.54±9.80	21.50±10.13	20.61±10.00
	<i>t=1.50 p=0.141</i>		
Number of hospitalization	4.16 ± 1.45	3.76 ±1.28	3.87±1.34
	<i>t=2.21 p=0.028</i>		
Clinical subtype			
Paranoid	69 (66.3%)	78 (60.9%)	147(64.5%)
Residual	16 (15.4%)	23 (18.5%)	39 (17.1%)
Disorganized	8 (7.7%)	11 (8.9%)	19(8.3%)
Undifferentiated	11 (10.6%)	12 (9.7%)	23(10.1%)
	<i>X²=0.58 p=0.902</i>		

Content of Delusions

A total of 327 delusions were detected in 228 patients. 164 (71.9%) patients had persecutory delusions, 99 (43.4%) had reference delusions, 36 (15.8%) had grandiosity delusions, and 26 (11.4%) had religious delusions. There was a statistically significant relationship between erotomania delusions and gender in female patients

($X^2=9.89$, $p=0.002$). There is a statistically significant relationship between gender and persecutory delusions; gender and grandiosity ($X^2=9.43$, $p=0.002$); and gender and delusions of guilt/sin ($X^2=6.11$, $p=0.013$). There is also a statistically significant difference between gender and religious delusions ($X^2=8.23$, $p=0.004$) and gender and homosexual delusions ($X^2=5.17$, $p=0.023$) (Table 3).

Table 3. Frequency and type of schizophrenic delusions

	Female (N=104)		Male(N=124)		Total (N=228)			
	N	%	N	%	N	%	X ²	p
Persecutory	62	59.6	102	82.3	164	71.9	14.36	0.000
Reference	41	39.4	58	46.8	99	43.1	1.24	0.265
Grandiosity	8	7.6	28	22.6	36	15.8	9.43	0.002
Religious	5	4.8	21	16.9	26	11.4	8.23	0.004
Hypochondria	6	5.7	7	5.6	13	5.7	0.00	0.968
Guilty/Sin	9	7.7	2	1.6	11	4.8	6.11	0.013
Nobility	5	4.8	4	3.2	9	3.9	0.37	0.541
Denial	4	3.8	5	4.0	9	3.9	0.01	0.943
Erotomania	8	11.5	0	0.0	8	3.5	9.89	0.002
Jealousy	5	4.8	2	1.6	7	3.1	1.94	0.164
Poisoning	3	2.9	3	2.4	6	2.6	0.05	0.827
Homosexual	0	0	6	5.8	6	2.6	5.17	0.023
Other	1	0.9	2	1.6	3	2.6	0.19	0.667

Kind of persecution

The delusion of persecution was further divided into subclasses using the classification system of Huber and Gross, as shown in Table 4. Accordingly, physical/mental injury was the most frequently encountered content (103

patients, 62.8%), then being followed (39.6%) and being watched (11.5%). The content of being watched and wire-tapped was found to have a significantly higher prevalence in males than females ($X^2=4.43$, $p=0.035$). (Table 4)

Table 4. Detailed content of persecutory delusions

	Female (N=62)		Male(N=102)		Total (N=164)		X^2	p
	N	%	N	%	N	%		
Physical/mental injury	42	67.7	61	59.8	103	62.8	1.04	0.308
Being followed	24	38.7	41	40.1	65	39.6	0.04	0.850
Being Watched	3	4.8	16	15.7	19	11.5	4.43	0.035
Being killed	6	9.6	4	3.9	10	6.1	2.23	0.135
Being wire-tapped	1	1.6	8	7.8	9	5.5	2.89	0.089
Being photographed	5	8.1	3	2.9	8	4.9	2.18	0.140
Being bewitched	2	3.2	6	5.8	8	4.9	0.59	0.444
Being caught by the devil	2	3.2	4	3.9	6	3.6	0.53	0.818
Being caught by jinn	2	3.2	3	2.9	5	3.0	0.01	0.918
Being attacked	2	3.2	1	0.9	3	1.8	1.08	0.298
Being slandered	1	1.6	2	1.8	3	1.8	0.03	0.872
Other	3	4.8	2	1.8	5	3.0	1.08	0.299

Type of persecutor

Regarding the type of persecutor in persecutory delusions, the non-specific type was the most prevalent one in both sexes. Although of 21 married female patients with persecutory delusions, eight (12.8%) mentioned their partner's relatives as persecutors, whereas of 11 married

males, only one (0.9%) mentioned their partner's relatives as persecutors. Males exhibited a smaller proportion of partners' family members as persecutors than females ($X^2=10.57$, $p=0.001$). The police, army, and state were the persecutors more common in men ($X^2=4.83$, $p=0.028$). (Table 5).

Table 5. Frequency and type of persecutors

	Female (N=62)		Male(N=102)		Total (N=164)		X^2	p
	N	%	N	%	N	%		
Non-specific	16	25.8	23	22.5	49	29.9	0.23	0.635
Family members	4	6.4	14	13.7	18	10.9	2.09	0.148
Neighbors	10	16.1	7	6.8	17	10.4	3.56	0.059
Police, army	2	3.2	14	13.7	16	9.8	4.83	0.028*
State	2	3.2	11	10.8	13	7.9	3.02	0.082
Humans	6	9.6	5	4.9	11	6.7	1.41	0.236
Foreign countries	3	4.8	7	6.9	10	6.1	0.28	0.599
Organ mafia	3	4.8	6	5.9	9	5.5	0.08	0.776
Family of partner	8	12.8	1	0.9	9	5.5	10.57	0.001*
Cameras	4	6.4	5	4.9	9	5.5	0.18	0.673
Spys	3	4.8	5	4.9	8	4.9	0.00	0.985

Friends	3	4.8	4	3.9	7	4.3	0.08	0.778
Jinns	2	3.2	3	2.9	5	3.0	0.01	0.918
TV announcer	2	3.2	2	1.9	4	2.4	0.26	0.611
Males	2	3.2	2	1.9	4	2.4	0.26	0.611
Political authorities	0	0.0	4	3.8	4	2.4	2.49	0.114
Germans	1	1.6	2	1.9	3	1.8	0.03	0.872
Sects	1	1.6	2	1.9	3	1.8	0.03	0.872
Internet	1	1.6	2	1.9	3	1.8	0.03	0.872
Chinese	1	1.6	2	1.9	3	1.8	0.03	0.872
Devil	1	1.6	2	1.9	3	1.8	0.03	0.872
Aliens	1	1.6	1	0.9	2	1.2	0.13	0.720
Russians	0	0	2	1.9	2	1.2	1.23	0.267
Insects	1	1.6	0	0.0	1	0.6	1.66	0.198

Discussion

In our study, all schizophrenia patients had at least one type of delusion, with persecutory delusions (71.9 %) being the most common and reference delusions the second most common (43.1 %). Persecutory delusions were present in 102 male patients (82.3%) and 62 female patients (59.6%,), totaling 164 of 228 patients. The most frequently observed delusion type has been chiefly persecutory delusions (Mazumder et al., 2015; Abdelkefi et al., 2023). Delusions of persecution were reported at a rate of 79.4% in Austria and 81.5% in Pakistan (Stompfe et al., 1999), 64.4% in China and 78.1% in Korea (Kim et al., 1993), and 74.7% in Lithuania (Rudalevičienė et al., 2010). The rate of 71.9% that we found in our study is compatible with previous studies conducted in other regions in Turkey, such as 68.9% in Elazığ (Tezcan et al., 2003) and 78.8% in Istanbul (Geçici et al., 2010). Our study also supports studies that explain the high prevalence of persecutory delusions, especially since the most common type of schizophrenia is paranoid schizophrenia (Tezcan et al., 2003; Geçici et al., 2010; Mathew et al., 2020). We believe persecutory delusions rank first because the most basic instinct of humans is to survive, and it creates a tendency to search for possible persecutors nearby.

Unlike previous studies, we found that the fear of being watched is higher in men than women (Tezcan et al., 2003; Geçici et al., 2010). It is possibly due to exposure to news and social media, where video images, especially of business people and bureaucrats, often reveal problems or secrets in people's lives. Also, we did not encounter some persecutors reported in previous studies, such as supernatural forces, teachers, spies, dogs, or people with AIDS (Kim et al., 1993; Geçici et al., 2010; Weiner, 2023). Instead, we encountered new persecutors like foreign countries and organ mafia. Although we encountered a

small number of foreign persecutors like Germans, Russians, and Chinese, we did not encounter any Americans as reported in previous studies (Kim et al., 1993; Geçici et al., 2010; Weiner, 2023). The internet and cameras, which did not appear in previous studies, appeared as accessories in delusions, similar to current studies, although they were few (Shafti, 2021; Feyaerts & Sass, 2023; Uludağ, 2023). We believe that security cameras installed by police forces and many workplaces in recent years and reporting around the trackable features of phones have caused surveillance fears.

When looking at the persecutory types, the primary delusion area of interest was non-specific people. We found that the prevalence order of non-specific people, family members, and neighbors was the same in previous studies (Tezcan et al., 2003; Geçici et al., 2010; Shafti, 2021). Family members and neighbors were the pursuers who followed. Neighbors as persecutors were more prominent among women. Similar to previous studies (Kim et al., 1993; Feyaerts & Sass, 2023), family members were more prominent among men, while family members or relatives of partners were more prevalent among women in this study. We explain this prevalence with the patriarchal culture of Turkey: while men are exposed to social pressures to please their families, women are exposed to social pressures to please their husbands' families more frequently and intensely. Kim et al. (1993) reported that in China, where there is a change towards the nuclear family, family-oriented delusions are less common than in Korea, where the extended family structure is dominant. In Austrian patients, the combination of ambiguous persecutors and the feeling of "they all seem to know" is more prominent (Suhail & Cochrane, 2002). Similarly, in our study, the primary persecutors are ambiguous people. The prevalence of male patients describing persecutory types that reflect masculine

authority, such as the police and the army, was evaluated as a reflection of a male-dominated culture. That all four patients who saw politicians as persecutors were male suggests the belief that only men can have political persecution in Eastern societies, as the impact of the two genders is not seen as equal in social life. The results of Kim et al. (1993) and Tezcan et al. (2003) support this dynamic.

Similar to Collin et al.'s findings (2023) about reference delusions rate as 39.7%, the reference delusions that we found to be the second most common type with a rate of 46.8% seem to be lower than the 63.8% rate found by Geçici et al. (2010). Ghanem et al. (2023) stated that persecutory and grandiose delusions occurred at higher rates in African, Pakistani, and Latino patients, while delusions of reference were most prevalent in White-British groups (50%). This indicates that the importance of self-thinking may increase with the level of education. Turkey, as a politicized society, may prompt more political reflections from the youngest to the oldest.

We found delusions of grandeur to be the third most common in our study, with a rate of 15.8%. Similar to us, Hall et al. (2023), in their meta-analysis study, state that grandiose delusions are the third most common delusion category. The rates from previous studies conducted in Turkey are 13.3% and 14.5% (Tezcan et al., 2003; Geçici et al., 2010), which are compatible with rates of 15-25% reported in male patients with low socioeconomic status (Suhail & Cochrane, 2002; Hall et al., 2023). The most striking note from our study regarding delusions of grandeur is that 14 of 28 male patients (50%) had grandiose delusions related to our political leaders. While some of the patients have delusions that they are political leaders, some of them have delusions that they are important relatives of political leaders. Ghanem et al. (2023) stated that grandiose delusions occurred at higher rates in African, Pakistani, and Latino patients who belong to developing countries. In this regard, grandiose delusions are a reflection of compensating for being at a lower socioeconomic status. Grandiose delusions could represent the universal need to believe that one's existence has a unique significance (Hall et al., 2023). In addition, it is thought that women's erotomanic delusions could be evaluated in terms of feminine grandiosity. In patriarchal communities, women are generally evaluated by their partner and his power in all aspects of life, like income and status. In parallel, we observed that the frequency of erotomanic delusions in women was higher; actually, men in our study showed no erotomanic delusions.

Religious delusions were the fourth most common in our study and were significantly more common in men, similar to Geçici et al.'s study (2010). In male patients with religious delusions, mystical and grandiose delusions were also intertwined with religious delusions. Three patients (one woman and two men) stated they had a direct connection with God. We encountered dozens of patients who interpreted their delusional experiences religiously and, therefore, delayed their treatment.

Almost all of the patients with such religious delusions seek treatment with traditional treatment methods called *hacı-hodja*, thinking that their relatives "are under the control of the devil or jinn." Similarly, Uludağ (2024) indicates that religious delusions can cause a person to believe they are superhuman or that God has sent them to fulfill aims that might compromise their quality of life. In Ghanem et al.'s study (2023), Asian, Latino, Polish, and Māori patients (Australian native people) endorsed religious-spiritual explanatory models, while African patients opted for a bewitchment model. It is underlined that religious delusions can vary according to particular religious principles in various cultures, such as Islam or Christianity (Ghanem et al., 2023).

The notable finding in this study is the scarcity of jinn persecutors. Jinns are beings mentioned repeatedly in the Quran, the holy book of the Islamic faith (Öztek et al., 2003). In societies where Islamic belief exists, jinn persecutors are encountered relatively frequently, especially among socially isolated women (Tezcan et al., 2003). The low incidence of jinn persecutors (3.8%) contrasts with 22.6% in a prior Turkish study (Tezcan et al., 2003), possibly due to the regional differences of where the previous study was conducted and increased scientific thinking since that period.

Delusions of guilt (4.8%) were rare, consistent with prior findings (Picardi et al., 2018). In contrast to 15.5% of Roman Catholic patients, only 3.8% of Muslim patients reported on the sin theme in a study that included 1,006 schizophrenic subjects from Austria, Poland, Lithuania, Pakistan, Nigeria, and Ghana (Stompe et al., 2006). According to Islamic belief, if a person sins, he harms only himself, not Allah (Öztek et al., 2003). In contrast, Christianity sees sin as a personal crime against God (McKay & Ross, 2021). This may be the reason for the significant difference in delusions of guilt in schizophrenia patients.

Delusions of nobility, all of which included both religious and grandiose delusions at the same time, were seen in a total of nine patients. Our findings support Weiner's (2023) results, which state there was a decrease in the occurrence of nobility-related delusions. This observation was attributable to democratization, social popularization, and the decline in the power of large families.

Hypochondriac delusions (5.7%) declined, compared to previous studies (5%, 8.9%, and 6.2%), possibly due to medical advancements (Suhail & Cochrane, 2002; Weiner, 2023; Feyaerts & Sass, 2023).

Studies suggest erotomanic delusions are more common in women than men (McKay & Ross, 2021; Mirza et al., 2019). In our study, all eight patients with such delusions were single women. However, Arasappa et al. (2023) report encountering them primarily in married homemakers. We attribute the higher prevalence in single women to isolation and feelings of worthlessness, though homemakers may experience similar isolation. Enoch and Trethowan (1991) link erotomania to sexual frustration and delusional wish-fulfillment, often affecting those with little sexual experience. Kelly (2018) brings another point of view to discuss by indicating that the line separating love from delusions of love is not as clear-cut as one may

think. Some stable partnerships may also exhibit milder delusional exaggeration of deep love, which may even be necessary for the relationships to endure.

Seeman (2016) indicates that jealousy delusions are seen among 2.5% of schizophrenic patients. Similarly, we identified delusions of jealousy in 7 patients (3.1%) in our study. Although delusions of jealousy appeared more common in women than men, they did not carry statistical significance. Building on previous studies where jealousy delusions were more common in male patients in England and female patients in India (Lucas et al., 1962; Arasappa et al., 2023), we interpreted these results as a trend that delusions of jealousy may be more common in men in countries where women live more freely, while they may be more common in women in countries where their freedom is restricted. Tateyama et al. (1993) revealed that jealousy delusions are more frequent in Germany than in Japan (6% vs. 1.9%). They argue that the two countries' distinct self-directed identities—the individually oriented self in Germany and the group-oriented self in Japan—may be the source of the variations in the substance of these delusions.

Delusions of poisoning ranked 11th in our study (2.6%), a much lower rate than the 17.2% reported in a previous national study (Geçici et al., 2010). Our finding also falls below rates observed in Japanese (8%), Austrian (7.1%), and Pakistani (13.9%) patients (Kim et al., 1993; Stompe et al., 1999). Tateyama et al. (1993) found poisoning delusions more frequent in Germans (18%) than in Japanese (8%). Rudalevičienė et al. (2010) reported notably higher rates in Lithuania (57.8%), attributing them to persecution fears stemming from the country's Soviet history. Both Rudalevičienė et al. (2010) and Rössler et al. (2019) noted a higher prevalence in women, but our study found no gender differences. Homosexual delusions were found only in male patients. This finding is consistent with the study of Mitropoulos et al. (2015), who stated that homosexual delusions are more common in male patients, while delusions about sexual immorality are more common in female patients. The results show that when talking about men, homosexual relationships are seen as more hazardous than infidelity in a social order manner, whereas homosexuality of women is seen as not serving a significant danger to society.

As a result of this study, it was observed that the phenomenology of delusion was more clearly affected by developments in zeitgeist, culture, and time, and at the same time, exhibited a more stable ratio in manner of time.

This study and similar studies are essential for the correct evaluation and adequate understanding of schizophrenia patients, especially those who belong to a culture different from the mainstream. In their study, Suhail and Cochrane (2002) compared the delusions of Pakistani schizophrenic patients living in England and Pakistan with White British schizophrenic patients. They particularly emphasized the importance of the environment (geography) in forming delusions. The limitations of our study are the limited sample size and the convenience sampling method. We think that future studies to be carried out in our country will vary depending on the regional focus. We believe that conducting similar studies in different regions, even on the opposite coast of Istanbul, and with larger study groups, to determine the delusion profile of schizophrenia patients in our country may contribute to better diagnosis and treatment of the disease.

Declarations

Ethics Committee Approval

Before starting the study, following the permission obtained from the chief physician of Erenköy Mental and Nervous Diseases Training and Research Hospital, study approval was received from the Ethics Committee of Istanbul Aydin University dated 26/01/2023 and numbered 23/01.

Informed Consent

Patients and their relatives were informed about the study at the time of hospitalization, and signed consent was obtained.

Peer-review

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest

The authors declared no conflict of interest.

Financial Disclosure

No financial support was received.

Availability of Data and Materials

Not applicable.

Authors' Contributions

Concept design: AET, HF, and HU; data collection: HU, HF, AET; Data analysis: HF, AET, HU; article draft and critical revision: AET, HF, HU; final approval and responsibility: AET, HF, HU; technical and material support: HU; supervision: AET. All authors have read and approved the final article.

References

- Abdelkefi, M., Baati, I., Mnif, M., Guermazi, F., Feki, I., Sellami, R., & Masmoudi, J. (2023). Frequency and characteristics of delusions and hallucinations in first admitted patients. *European Psychiatry*, 66(1), 871-871. <https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2023.1844>
- Arasappa, R., Chithra, N.K., Kulkarni, K.R., Muliya, K.P., Murthy, P., & Kesavan, M. (2023). Gender differences in the young-onset persistent delusional disorder. *Asian Journal of Psychiatry*, 86, 103653. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2023.103653>
- Ceylan, A. C., & Yalçinkaya Alkar, Ö. (2023). The cross-cultural differences in symptoms of schizophrenia: A systematic review. *Journal of Cognitive Behavioral Psychotherapies and Research*, 12(2), 179-187. <https://doi.org/10.5455/JCBPR.129188>
- Collin, S., Rowse, G., Martinez, A., & Bentall, R. P. (2023). Delusions and the dilemmas of life: A systematic review and meta-analyses of the global literature on the prevalence of delusional themes in clinical groups. *Clinical Psychology Review*, 102303. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2023.102303>

- Elbir, M., Topbaş, M.A., Bayad, S., Kocabaş, T., Topak, O.Z., Çetin, Ş., Özdel, O., Ateşçi, F., Aydemir, Ö. (2019). DSM-5 bozuklukları için yapılandırılmış görüşmenin klinik versiyonunun Türkçeye uyarlanması ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Journal of Psychiatry*. 30, 51-56.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1-4. <https://doi.org/10.11648/j.ajtas.20160501.11>
- Feyaerts, J., & Sass, L. (2023). Self-disorder in schizophrenia: A revised view (1. Comprehensive Review–Dualities of Self-and World-Experience). *Schizophrenia Bulletin*. 50(2), 460-471. <https://doi.org/10.1093/schbul/sbad169>
- Geçici, Ö., Kuloğlu, M., Güler, Ö., Özbulut, Ö., Kurt, E., Önen, S., et al. (2010). Phenomenology of delusions and hallucinations in patients with schizophrenia. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*. 20, 204-212. <https://doi.org/10.1080/10177833.2010.11790661>
- Ghanem, M., Evangeli- Dawson, C., & Georgiades, A. (2023). The role of culture on the phenomenology of hallucinations and delusions, explanatory models, and help- seeking attitudes: A narrative review. *Early Intervention in Psychiatry*. 17(9), 843-863. <https://doi.org/10.1111/eip.13449>
- Hall, L.M., Moussa-Tooks, A.B., Bailey, A.J., & Sheffield, J.M. (2023). Examining delusional ideation: Relationships with race and socioeconomic status. *Schizophrenia Research*. 262,104-111. <https://doi.org/10.1016/j.schres.2023.10.029>
- Huber, G & Gross, G. (1977). *Wahn*. Stuttgart: Enke.
- Kelly, B. D. (2018). Love as delusion, delusions of love: erotomania, narcissism and shame. *Medical Humanities*, 44(1), 15-19.
- Kim, K., Li, D., Jiang, Z., Cui, X., Lin, L., Kang, J.J. et al. (1993). Schizophrenic delusions among Koreans, Korean-Chinese and Chinese: A transcultural study. *International Journal of Social Psychiatry*. 39, 190-199. <https://doi.org/10.1177/002076409303900305>
- Lucas, C.J., Sainsbury, P., Collins, J.G. (1962). A social and clinical study of delusions in schizophrenia. *The Journal of Mental Science*. 108,747-758. <https://doi.org/10.1192/bjp.108.457.747>
- Mathew, V.K., Sam, K.G., Samuel, B., & Das, A.K. (2020). Epidemiology of schizophrenia in an Indian hospital. *Research Journal of Pharmacy and Technology* 13(1), 219-223. 10.5958/0974-360X.2020.00044.X
- Mazumder, A.H., Alam, M.T., Yoshii, H., Kortessluoma, R.L., Mullick, M.S., & Chowdhury, M.W. (2015). Positive and negative symptoms in patients of schizophrenia: A cross-sectional study. *Acta Medica International*. 2(1), 48-52.
- McKay, R.T., Ross, R.M. (2021). Religion and delusion. *Current Opinion in Psychology*, 40,160-166. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.10.002>
- Mirza, A., Birtel, M.D., Pyle, M., Morrison, A.P. (2019). Cultural differences in psychosis: The role of causal beliefs and stigma in white British and South Asians. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 50,441-459. <https://doi.org/10.1177/0022022118820168>
- Mitropoulos, G.B., Gorgoli, D., Houlis, D., Korompili, K., Lagiou, C., & Gerontas, A. (2015). Psychosis and societal prescriptions of gender; a study of 174 inpatients. *Psychosis*, 7(4),324-335. <https://doi.org/10.1080/17522439.2015.1020333>
- Murphy, D. (2020). Delusions Across Cultures. In *Ethno-Epistemology* (pp. 184-200). Routledge.
- Ndetei, D.M. (1985). Content of grandiose phenomenology across cultures. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. 72, 38-39. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.1985.tb02567.x>
- Noch, M.D., Trethowan, W. (1991). *Uncommon psychiatric syndromes*, 3rd edn. Bristol: John Wright.
- Öztek, A., Karaman, H., Turgut, A., Çağrıçı, M., Dönmez, I.K., Gümüş, S. (1993). *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Phiri, P., Naeem, F., & Elliot, M.K. (2023). Considering delusions through a cultural lens. In: Hardy KV, Turkington D, eds. *Decoding delusions: A clinician's guide to working with delusions and other extreme beliefs*. American Psychiatric Association Publishing, 57.
- Picardi, A., Fonzi, L., Pallagrosi, M., Gigantesco, A., & Biondi, M. (2018). Delusional themes across affective and non-affective psychoses. *Frontiers in Psychiatry*, 9, 132. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2018.00132>
- Rahimi, S. (2015). *Meaning, Madness and Political Subjectivity: A study of schizophrenia and culture in Turkey*. London: Routledge.
- Rössler, V., Walter, M.H., Richter, R. (2019). The phenomenology of delusions of poisoning in persons with paranoid schizophrenia. *Fortschritte der Neurologie-Psychiatrie*. 87,695-701. <https://doi.org/10.1055/a-0846-3950>
- Rudalevičienė, P., Adomaitienė, V., Stompe, T., Narbekovas, A., Meilius, K., Raškauskienė, N., Rudalevičius, J., Bunevičius, R. & Bunevičius, R. (2010). Delusions of persecution and poisoning in patients with schizophrenia: sociocultural and religious background. *Medicina*, 46(3), 185-192.
- Sadock, B.J., Sadock, V.A. (2005). *Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*. Eighth edition, Volume 1. New York: Lippincott Williams & Williams.
- Seeman, M. V. (2016). Pathological jealousy: An interactive condition. *Psychiatry*, 79(4), 379-388. <https://doi.org/10.1080/00332747.2016.1175838>
- Shafti, S.S. (2021). Forensic psychiatry and psychopathology: An amendment in contemporary period. *Current Psychiatry Research and Reviews*. 17(4),210-219. <https://doi.org/10.2174/2666082217999211209112117>
- Spitzer, M. (2013). The phenomenology of delusions. *Psychiatric Annals*. 22, 252-259. <https://doi.org/10.3928/0048-5713-19920501-10>
- Stompe, T., Bauer, S., Ortwein-Swoboda, G., Schanda, H., Karakula, H., Rudalevicienne, P., et al. (2006). Delusions of guilt: The attitude of Christian and Muslim schizophrenic patients toward good and evil and the responsibility of men. *Journal of Muslim Mental Health*. 1(1), 43-56. <https://doi.org/10.1080/15564900600654294>
- Stompe, T., Friedman, A., Ortwein, G., Strobl, R., Chaudry, H.R., Najam, N., Chaudry, M.R. (1999). Comparison of schizophrenic delusions among schizophrenic in Austria and in Pakistan. *Psychopathology*. 32, 225-234. <https://doi.org/10.1159/000029094>
- Suhail, K., Cochrane, R. (2002). Effect of culture and environment on the phenomenology of delusions and hallucinations. *International Journal of Social Psychiatry*. 48,126-138. <https://doi.org/10.1177/002076402128783181>
- Tateyama, M., Asai, M., Kamisada, M., Hashimoto, M., Bartels, M., & Heimann, H. (1993). Comparison of schizophrenic delusions between Japan and Germany. *Psychopathology*, 26(3-4), 151-158. <https://doi.org/10.1159/000284815>
- Tezcan, A.E., Kuloğlu, M., Atmaca, M., Bayık, Y. (2003). Phenomenology of delusions among schizophrenics in Elazığ region. *Anatolian Journal of Psychiatry*. 4, 13-19.
- Uludağ, K. (2023). ChatGPT can distinguish paranoid thoughts in patients with schizophrenia. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4391941>, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4391941>
- Uludağ, K. (2024). How religious delusions impact patients with schizophrenia. *International Journal of Religion*. 5(1),294-300. <https://doi.org/10.61707/cnj9b481>

Weiner, S. (2023). Zombie days: How schizophrenia almost made me a card-carrying member of the undead. *Schizophrenia Bulletin*. 4(1),1-3. <https://doi.org/10.1093/schizbullopen/sgad034>

Wing, J.K., Cooper, J.E., Sartorius, N. (1974). *The Measurement and classification of psychiatric symptoms*. Cambridge: Cambridge University Press.

LETTER TO THE EDITOR / EDİTÖRE MEKTUP

A New Concept in Human Development: Established Adulthood

İnsan Gelişiminde Yeni Bir Kavram: Yerleşik Yetişkinlik

Asil Ali Özdoğru¹

To the Editor,

The developmental approach constitutes a fundamental perspective in the science and practice of psychology and psychiatry. The developmental approach is of considerable importance and utility for research and applications in individual and community mental health. According to the lifespan developmental approach, human development is shaped not only by early life experiences but also by experiences and life events in adulthood. Social and societal changes in the world in the last century have led to the emergence of new concepts and theories about adult development.

The concept of established adulthood, developed in the field of adult development, provides an up-to-date perspective on the general experiences and difficulties experienced by adults in their thirties and forties. This new concept, put forward by Mehta, Arnett, Palmer, and Nelson (2020), is a continuation of the emerging adulthood (18-29) theory previously developed by Arnett (2000). It is emphasized that the established adulthood period (30-45) differs from emerging adulthood and middle adulthood in terms of physical health, cognitive development, well-being, and work-life balance. In this period, often characterized as a particularly demanding phase of life, the term 'career-and-care-crunch' is suggested to describe adults feeling caught between the responsibilities of their work and family lives. This crunch influences adult romantic relationships and varies based on gender and social class.

Studies on established adulthood in Türkiye are quite limited and warrant further investigation. In the study of Miski Aydın et al. (2023), it was found that work-family conflict and perceived stress played a mediating role in the relationship between overparenting and well-being in working mothers in established adulthood. On the other hand, Yalçınkaya's (2024) study showed that the level of acceptance and involvement that emerging adults perceived from their parents was significantly higher than that of established adults.

Some demographic changes in Türkiye in the last 22 years, such as the increase in the life expectancy at birth from 69 years to 77 (TÜİK, 2024a), the increase in the average age of first marriage from 23 to 26 for women and from 26 to 28 for men (TÜİK, 2024b), and the increase in the annual average age of mothers giving birth from 27 to 29 (TÜİK, 2024c), are indicative of developmental shifts within society. Considering the role of social change, normative history-graded influences, and intergenerational differences in individual development, there is a need for a more in-depth theoretical and methodological analysis of the established adulthood concept through studies conducted in Türkiye.

Sincerely,

¹Assoc. Prof. Dr., Marmara University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, Kadıköy, Istanbul, Türkiye, E-mail: asil.ozdogru@marmara.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-4273-9394

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Asil Ali Özdoğru, Marmara University, Göztepe Campus, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, 34722 Kadıköy, Istanbul, Türkiye, E-mail: asil.ozdogru@marmara.edu.tr.

Date of Received/Geliş Tarihi: 30.10.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 04.06.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 23.06.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 25.06.2025

Citing/Referans Gösterimi: Özdoğru, A. A. (2025). A New Concept in Human Development: Established Adulthood. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(2), 212-213.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktpdergisi.com). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Sayın Editör,

Psikoloji ve psikiyatri bilim ve pratiğinde gelişimsel yaklaşım temel bir bakış açısı teşkil etmektedir. Birey ve toplum ruh sağlığı araştırma ve uygulamalarında gelişimsel yaklaşım oldukça önemli ve işlevseldir. Yaşam boyu gelişim yaklaşımına göre insan gelişimi sadece erken dönem deneyimleri tarafından değil yetişkinlik dönemindeki deneyim ve yaşam olayları tarafından da şekillenmektedir. Son yüzyılda dünyada yaşanan sosyal ve toplumsal değişimler yetişkin gelişimine ilişkin yeni kavram ve kuramların ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Yetişkin gelişimi alanında geliştirilen yerleşik yetişkinlik kavramı otuz ila kırklı yaşlardaki yetişkinlerde görülen genel deneyim ve zorluklara güncel bir bakış açısı sağlamaktadır. Mehta, Arnett, Palmer ve Nelson (2020) tarafından ortaya konan bu yeni kavram, Arnett'in (2000) daha önce geliştirdiği beliren yetişkinlik (18-29) kuramının devamı niteliğini taşımaktadır. Yerleşik yetişkinlik döneminin (30-45) fiziksel sağlık, bilişsel gelişim, iyi oluş ve iş-yaşam dengesi açısından beliren yetişkinlik ve orta yetişkinlikten farklılaştığı vurgulanmaktadır. Yaşamın yoğun bir zaman dilimi olarak değerlendirilen bu dönemde yetişkinlerin iş ve aile hayatlarının sorumlulukları arasında kalmalarına yönelik kariyer ve bakım sıkıştırması (career-and-care-crunch) terimi önerilmektedir. Bu sıkıştırmanın yetişkinlerin romantik ilişkilerine yansıdığı ve cinsiyet ve sosyal sınıfa göre farklılık gösterdiği belirtilmiştir.

Türkiye'de yerleşik yetişkinlik ile ilgili yapılan çalışmalar oldukça sınırlı ve gelişime açıktır. Miski Aydın ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında yerleşik yetişkinlik dönemindeki çalışan annelerde iş-aile çatışması ve algılanan stresin aşırı ebeveynlik ile iyi oluş arasındaki ilişkide aracı rol oynadığı bulunmuştur. Yalçinkaya'nın (2024) çalışması ise beliren yetişkinlerin ebeveynlerinden algıladıkları kabul ve ilgi düzeyinin yerleşik yetişkinlerinkinden anlamlı derecede daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Türkiye'de son 22 yılda doğuştan beklenen ortalama yaşam süresinin 69 yıldan 77'ye yükselmesi (TÜİK, 2024a), ortalama ilk evlilik yaşının kadınlarda 23'ten 26'ya erkeklerde ise 26'dan 28'e yükselmesi (TÜİK, 2024b) ve doğum yapan annelerin yıllık ortalama yaşının 27'den 29'a yükselmesi (TÜİK, 2024c) gibi bazı demografik değişimler gelişimsel açıdan toplumda yaşanan değişimlere işaret etmektedir. Toplumsal değişim, normatif tarihsel etkiler ve kuşaklararası farkların bireyin gelişimindeki rolü göz önüne alındığında yerleşik yetişkinlik kavramının Türkiye'de yapılacak çalışmalarla kuramsal ve yöntemsel açıdan daha derinlikli bir şekilde incelenmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Saygılarımla.

References

- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469–480.
- Mehta, C. M., Arnett, J. J., Palmer, C. G., & Nelson, L. J. (2020). Established adulthood: A new conception of ages 30 to 45. *American Psychologist*, 75(4), 431–444. <https://doi.org/10.1037/amp0000600>
- Miski Aydın, E., Metin-Orta, I., Metin-Camgoz, S., & Aksan, N. (2023). Does overparenting hurt working Turkish mother's well-being? The influence of family–work conflict and perceived stress in established adulthood. *Journal of Adult Development*, 30, 131–144. <https://doi.org/10.1007/s10804-022-09408-5>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2024a). *Hayat Tabloları, 2021-2023*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hayat-Tabloları-2021-2023-53678>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2024b). *Evlenme ve boşanma istatistikleri, 2023*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2023-53707>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2024c). *Doğum İstatistikleri, 2023*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2023-53708>
- Yalçinkaya, Z. (2024). *Beliren ve yerleşik yetişkinlik dönemlerindeki kadınlarda ebeveyn tutumları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide öz yeterliğin aracı rolü* (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

INSTRUCTION FOR AUTHORS

GENERAL INFORMATION

Aims and Scope:

The aim of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology, Cyprus, Turkey and in the world, mainly Psychiatry and Psychology, to provide the scientific level of theoretical knowledge and clinical experience to create and promote a forum. In the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology, original research articles, review articles, case reports, letters / debates, books and dissertations will be published. The Turkish Cypriot Journal of Psychiatry and Psychology, whose short name is Cyp Turk J of Psychiatry and Psychol, is published both in print (ISSN: 1302-7840) and online (E-ISSN: 2667-8225).

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology recommends that authors follow the Recommendations for the conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals formulated by the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE).

Link: <http://www.icmje.org/icmpje-recommendations.pdf>

Publication Frequency:

The journal is published 4 issues per year, in March, June, September and December.

Manuscripts are published after review of the editorial board and at least two reviewers, and after making necessary corrections.

Publication Language:

The language of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is Turkish and English. Articles published in full text in Turkish also contain the English title, abstract and keywords. Again, Articles Published in English contain Turkish title, abstract and keywords.

It is a policy that the Editorial Board attaches importance to the writing and grammar rules of the articles. It is expected that the articles should be written in an understandable, clear, and plain language in accordance with grammar, spelling rules and field writing.

Articles accepted for publication by the Editorial Board are read by language (Turkish, English) editors. During the evaluation process of the articles, the editorial board, referees, or language editors may suggest corrections regarding the writing of the article. It is the authors' responsibility to make these corrections. Authors seeking assistance with English language editing, translation, or figure and manuscript formatting to fit the journal's specifications should consider using Cyprus Mental Health Institute Language Services. Visit Cyprus Mental Health Institute Language Services on ruhsagligienstitusu.com.

Open Access Policy:

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is an open access, double-blind peer-reviewed journal. Each article accepted by peer review is made freely available online immediately upon publication, is published under a Creative Commons license and will be hosted online in perpetuity. There is no charge for submitting a paper to the journal.

The Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is published with the policy of transparency, open access and sharing of information in publishing. The Journal supports the Budapest Open Access Initiative. For this purpose, the open access policies available at <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/boai-10-translations/turkish-translation> are adopted by the Editorial Board of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology. In addition, articles published in the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology within the scope of open access policies are licensed under "Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License" (<https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi/archive>).

Journal Content:

At the stage of submission, the application letter, title, authors and institutions, contact address, Turkish abstract and the title and summary of the manuscript should be written at the relevant stages.

Turkish abstract should be added to the works written in English. In the main text of the manuscript it will be used as follows: Introduction, Materials and Methods, Results, Discussion, Acknowledgments, References, Tables and Figures.

Manuscripts must not have been previously published or sent to another journal for publication.

Article Types:

The Journal accepts the following paper types for publication:

a)Original Articles: These should only include original findings from high-quality planned research studies such as experimental designs, outcome studies, case-control series, surveys with high response rates, randomized controlled trials, intervention studies, studies of screening and diagnostic tests, and cost-effectiveness analyses.

b)Review articles: These are systematic and critical assessments of the literature.

c)Viewpoints: These should be experience-based views and opinions on debatable or controversial issues that affect the profession. The author should have sufficient, credible experience on the subject.

d)Practical Psychotherapy: Manuscripts describing the use of psychotherapy in a single case or a series of cases can be submitted to this section. We are mainly looking for articles that describe the practicalities in conducting psychotherapy, the hurdles faced, how they were overcome, etc.

e)Case Series: More than one new, interesting, and rare cases belonging to a particular diagnosis/clinical feature/treatment can be reported in this section.

f)Commentaries: These should address important topics and may be linked to multiple or a specific article recently published in Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology.

g) Letter to the Editor: In this section, the authors publish their short observations on the mental health field.

Authorship:

The Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology follows the requirements for authorship recommended by the International Medical Journal Editors Committee. Articles should be submitted for evaluation only after approval by all contributing authors. During the article submission phase, the Author Form must be sent together. Submitters should carefully check that all contributors to the article are considered contributing authors.

The list of authors should include anyone who can legally claim authorship. Accordingly, each author must meet all the following criteria:

Substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; AND

Drafting the work or revising it critically for important intellectual content; AND

Final approval of the version to be published; AND

Agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately international committee of Medical investigated and

Those who do not meet the above 4 criteria should be named in the Acknowledgements.

The terms set forth herein have been arranged in accordance with the guidelines of the Journal Editors (ICMJE). For further details please see:

<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>

Copyright Transfer Form:

Authors have to transfer the copyrights of their articles to the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology at the time of article application. For this, the "Copyright Transfer Form" is filled and the publication rights of the articles are transferred to the journal. All authors sign the form, scan it in the browser and electronically upload it to the TÜBİTAK ULAKBİM DERGİPARK system (<https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi>) with the article. The Editorial Board of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is authorized to publish the article.

In addition, the authors reserve the right to use the article free of charge in their lectures, presentations and book works other than copyright, the right to reproduce the article for their own purposes provided that they do not sell, and the right to distribute by mail

or electronically. In addition, the author can use any part of the article in another publication, if it is sent to the Journal (citation). The articles of the authors who do not upload the Copyright Transfer Form to the system with article application are not processed. Copyright transfer applies only to articles published in the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology. Please ensure that a 'Declaration of Conflicting Interests' statement is included at the end of your manuscript, after any acknowledgements and prior to the references. If no conflict exists, please state that 'The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest'.

For guidance on conflict of interest statements, please see the ICMJE recommendations.

<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/author-responsibilities-conflicts-of-interest.html#two>

Please make sure that this statement is not included in the main manuscript but in the Title page.

For accepted manuscripts, the authors are deemed to have accepted the correctness by the editor-in-chief.

In case of studies presented previously in a congress / symposium, this should be stated as a footnote.

Financing:

The Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology requires all authors to state their funds consistently under a separate heading. In the absence of funding, the acknowledgment should include the following statements after and before the resources section: "This research has not received a private grant from any funding institution in the public, commercial or non-profit sectors."

Statement of Conflict of Interests:

The policy of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is that all authors indicate conflict of interests in their articles. If there is no conflict, please use the phrase 'Author (s) declares no conflict of interest'. Please refer to the ICMJE recommendations for guidance on conflict of interest statements. <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/author-responsibilities-conflicts-of-interest.html#two> All applications must be accompanied by the ICMJE Conflict of Interest Forms.

Ethics Committee:

Local ethics committee approval should be obtained for researches. In the manuscripts that report the results of the experimental studies, there should be a sentence indicating that the informed consent of the volunteer or the patients were taken after all the procedure(s) is fully described. In the case of such a study, the authors must accept internationally recognized guidelines and Turkish provisions of the regulations and also send the approval of the Ethics Committee from the institution. Studies on animals should be made clear of what has been done to prevent pain and discomfort.

Medical research involving human subjects must be conducted according to the World Medical Association Declaration of Helsinki.

<https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>

Submitted manuscripts should conform to the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals.

<http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>

All papers reporting animal and/or human studies must state in the methods section that the relevant Ethics Committee or Institutional Review Board provided (or waived) approval.

All submissions must be accompanied by a title page.

Write the manuscript title.

Provide the full name and institution of the review committee, in addition to the approval number.

Include a statement to the editor that the paper being submitted has not been published, simultaneously submitted, or already accepted for publication elsewhere.

Include a statement that the manuscript has been read and approved by all the authors, that the requirements for authorship as stated earlier in this document have been met, and that each author believes that the manuscript represents honest work.

The author must declare that the manuscript, to the best of the author's knowledge, does not infringe upon any copyright or property right of any third party.

Information on informed consent to report individual cases or case series should be included in the manuscript text. A statement is required regarding whether written informed consent for patient information and images to be published was provided by the patient(s) or a legally authorized representative. Please do not submit the patient's actual written informed consent with your article, as this in itself breaches the patient's confidentiality. The Journal requests that you confirm to us, in writing, that you have obtained written informed consent, but the written consent itself should be held by the authors/investigators themselves, for example, in a patient's hospital record. The confirmatory letter may be uploaded with your submission as a separate file.

Please also refer to the ICMJE Recommendations for the Protection of Research Participants.

<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/protection-of-research-participants.html>

All research involving animals submitted for publication must be approved by an ethics committee with oversight of the facility in which the studies were conducted. The journal has adopted the Consensus Author Guidelines on Animal Ethics and Welfare for Veterinary Journals published by the International Association of Veterinary Editors.

<http://www.veteditors.org/consensus-author-guidelines-on-animal-ethics-and-welfare-for-editors/>

Clinical Studies:

The Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology complies with the requirement of the ICMJE that clinical trials are recorded in a WHO approved public trials registry as an evaluation condition for publication at or before the initial patient registration. At the end of the abstract, the trial registration name and URL and registration number should be included.

Reporting Guidelines:

Relevant EQUATOR Network reporting guidelines should be followed depending on the type of study. For example, all randomized controlled trials submitted for publication must include a complete CONSORT flowchart as figure. Systematic reviews and meta-analyses should be arranged according to the completed PRISMA flowchart. The EQUATOR wizard can help you determine the appropriate grid.

Other resources can be found in NLM's Research Reporting Guidelines and Initiatives.

Research Data:

As the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology, we believe that the clarity, transparency and reproducibility of the research should be facilitated. Regarding the subject, we encourage authors to share their research data in an appropriate public repository subject to ethical considerations and to include a data accessibility statement in their article files.

ARTICLE WRITING RULES AND FEATURES

General Information:

The language of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology is Turkish and English. Manuscripts should be written in a clear, fluent, simple language and long narratives should be avoided. Turkish equivalents of foreign words and abbreviations must be fully written in parenthesis where they crossed. Generic names of drugs should be used. Footnotes should not be used.

The names of the authors should be placed at the bottom right of one line of the article title and the title, institution, address, telephone, e-mail address should be given with the asterisk (*). Authors / text-specific terminology and / or abbreviations should be explained in footnotes. The author (s) must be the person (s) who makes the work and writes directly.

If the research has received financial support from an organization or has been presented in a congress, it should be placed on the last word of the title of the manuscript (*) and should be indicated as a bottom note.

Articles are on one side of A4 paper size, 2.5 cm on all sides. It should be written with "Times New Roman" font with 12 pt and one and a half line spacing. The Turkish title should not exceed 19 words. Subheadings must be preceded by line spacing, no space between paragraphs and no paragraph indented.

Footnotes should be used to provide additional information, not for source representation, should be numbered on the page, written in 10 pt and 1 line spacing and justified. The page numbers must also be placed at the bottom with 11 pt.

Accepted articles are published in order.

Preparation of articles:

Title page:

The Turkish and English title of the article should not exceed 19 words. Abbreviations should not be used in the title. In the article, only the names and surnames of the authors who directly contributed to the study, their titles, and the institutions they work for should be written clearly. Funds and organizations supporting the study should be specified on the title page.

Contact information of the author to be contacted should be written at the bottom of the title page (Author's name, surname, full address, postal code, telephone number, fax number and e-mail address should be written).

Abstracts:

Abstracts should be written in Turkish and English and should contain a maximum of 250 words. The abstract should be organized according to purpose-method-results-discussion sections. Turkish and English key words (3-8) for the article should be given right after the abstracts. English keywords should be given in accordance with "Medical Subject Headings (MESH)" (<http://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html>). Turkish keywords should be in accordance with Turkey Science Terms (TBT) (<http://www.bilinterimleri.com>). Using abbreviations in abstracts should be avoided as much as possible. When abbreviations must be used, they should be used after they are defined in parentheses at the first mention.

Research articles: After the abstract, the subtitles of introduction-method and materials-results-discussion-resources should be included, the latest information on the subject should be included, the method should be written clearly, the validity and reliability studies of the measurement tools used and the tests used for evaluation, standard deviation, test values must be specified. In the discussion, the clinical and theoretical benefits of the results, application areas, and innovations should be emphasized. Articles should not exceed 3500 words. The article should contain a maximum of 6 tables or figures. Care should be taken that the number of references does not exceed 50 resources.

Review articles: The purpose, the method used, the sources used, the results obtained should be stated. Articles should not exceed 3500 words. The article should contain a maximum of 6 tables or figures. Care should be taken that the number of references does not exceed 50 resources.

Case reports: Case reports should include introduction, description of the cases, discussion and references sections. The article should not exceed 3000 words. It should be noted that the number of references for typical or rare cases that are found useful in terms of clinical or theoretical education should not exceed 30 references. The number of tables or figures should not exceed 2.

Perspectives: In these articles, experience-based opinions on controversial or controversial issues affecting the profession should be discussed with the introduction of the literature. The article should not exceed 2500 words. Number of Resources should not exceed 20. The number of tables or figures should not be more than 2.

Practical Psychotherapy: In these articles, the introduction and information about psychotherapy application should be discussed in the light of the literature. The article should not exceed 2500 words. Number of Resources should not exceed 20. The number of tables or figures should not be more than 2.

Comments: The features of the article discussed with the introduction should be discussed in the light of the literature. The article should not exceed 2500 words. Number of Resources should not exceed 20. The number of tables or figures should not be more than 2.

Letter: Opinions in which a discussion forum can be formed on various issues in the journal are included in the letter section. The article should not exceed 500 words.

Translation, book and thesis presentation: Translation, book and thesis introductions should be short, an original copy of the translation texts and thesis should be sent. The article should not exceed 500 words.

Thank letter: The letter of acknowledgment can be added to the individuals who contributed or to the funds and organizations supporting the study, if any.

Resources: In-article citations and bibliography in the journal should be shown according to the international APA format. For detailed information, see the Resources section on the website.

Reference in Text:

References should be written in parentheses in the text by including the surnames and publication date of the manuscripts. If more than one source is to be shown, the (;) sign must be used between the references. References should be sorted alphabetically.

Single author References;

(Akyolcu, 2007)

References with two authors;

(Sayiner and Demirci, 2007, p. 72)

References with three, four and five authors;

For the first use in the text: (Ailen, Ciambune and Welch 2000, pp. 12 .13) In repeated use within the text: (Ailen et al., 2000).

References with six and more authors;

(Çavdar et al., 2003)

References in References Section

All references should be given in a separate section at the end of the text in alphabetical order.

Examples of literature writing are given below.

Book

a) Book Example

Onur, B. (1997). Developmental Psychology, Ankara: İmge Kitabevi.

b) Translation of Books

Schuckit MA. (1993). Alcohol and Substance Abuse. K Kamberoglu (trans.), Izmir: Kanyilmaz Matbaasi.

c) Multi Writer Turkish Book

Tonta, Y., Bitirim, Y. and Sever, H. (2002). Performance evaluation in Turkish search engines. Ankara: Total Informatics.

d) English Book

Kamien R., & amp; Kamien, A. (2014). Music: An appreciation. New York, NY: McGraw-Hill Education.

e) Section in English Book

Bassett, C. (2006). Cultural studies. In G. Hall & C. Birchall (Eds.), New cultural studies: Adventures in theory (pp. 220 Bir237). Edinburgh, UK: Edinburgh University Press.

f) Section in Turkish Book

Erkmen, T. (2012). Organizational culture: Functions, elements, the importance of business management and leadership. M. Zencirkiran (Ed.), In the book of Organizational Sociology (pp. 233an263). Bursa: Dora Edition Publication.

Article

a) Article

Mutlu, B. and Savaşer, S. (2007). Causes of stress in parents in the intensive care unit after surgery and attempts to reduce. Istanbul University Florence Nightingale Nursing Journal, 15 (60), 179ing182.

b) More Than Seven Writers in Article

Lal, H., Cunningham, A. L., Godeaux, O., Chlibek, R., Diez-Domingo, J., Hwang, S.-J. ... Heineman, T. C. (2015). Efficacy of an adjuvanted herpes zoster subunit vaccine in older adults. New England Journal of Medicine, 372, 2087 Medicine2096. <http://dx.doi.org/10.1056/nejmoa1501184>

Thesis, Presentation, Paper

a) Thesis

Yellow, E. (2008). Cultural identity and policy: Interculturalism in Mardin. (Unpublished PhD Thesis). Ankara University Institute of Social Sciences, Ankara.

b) Congress Presentation

Çepni, S., Bacanak, A. and Özsevgeç, T. (2001, June). The relation of science teacher candidates attitudes towards science branches and their success in science branches. Paper presented at the X. National Educational Sciences Congress, Abant İzzet Baysal University, Bolu

Tables and Figures:

Tables should be written on a separate page with single spacing. Each table should have a number and descriptive information on top. If abbreviations are included in the table, the expansions of these abbreviations should be placed under the table in the form of subtitles and in alphabetical order.

When using previously printed or electronically published tables, written permission must be obtained from both the author and the publisher, and this must be sent to the editor of the journal by fax or mail.

Transverse and longitudinal lines should not be used in the table, only straight lines should be drawn at the top and bottom.

The visuals and note examples in the articles should be numbered as Figure / Table 1.... with their short explanations centered. All images should be sent separately in JPG format with a minimum resolution of 300 dpi in order to avoid resolution problems in printing. Placements in the text can be changed according to the page layout when necessary.

Tables, graphics, figures and photographs should not be more than six, they should be placed on a separate page and their place in the text should be specified. Periods should not be used in arabic numbers and decimals.

Article Submission:

Article submissions are through the magazine park system and are given below;

Link: <https://dergipark.org.tr/tr/>

THE BLIND REVIEW AND EVALUATION PROCESS

Blind refereeing is a method applied for publishing scientific publications with the highest quality. This method forms the basis of the objective evaluation process of scientific studies and is preferred by many scientific journals. All studies submitted to the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology are evaluated by blinding according to the following stages.

Blind Arbitration Type:

The Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology uses the double blind method in the evaluation process of all studies. In the double blind method, the identities of the authors and referees of the studies are hidden.

Initial Evaluation Process:

Studies submitted to the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology are first evaluated by the editors. At this stage, studies that do not comply with the purpose and scope of the journal, are weak in terms of language and expression rules in Turkish and English, contain scientific critical errors, have no original value and do not meet the publication policies are rejected. Authors of rejected studies are informed within one month at the latest from the date of submission. Studies that are deemed appropriate are sent to a field editor for the field of interest for pre-evaluation.

Pre-Evaluation Process:

In the pre-evaluation process, field editors examine the introduction and literature, method, findings, conclusion, evaluation and discussion sections of the studies in detail in terms of journal publishing policies and scope and originality. Studies deemed unsuitable as a result of this review are returned within four weeks at the latest with the field editor's evaluation report. Studies found appropriate are taken into the refereeing process.

Refereeing Process:

Studies are refereed according to their content and expertise of the referees. The editor of the field who examines the study suggests at least two referees from the referee pool of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology, or may suggest new referees suitable for the field of study. The referee suggestions from the field editor are evaluated by the editors and the studies are forwarded to the referees by the editors. Referees must guarantee that they will not share any process and document about the work they evaluate.

Referee Reports:

Referee evaluations are generally; It is based on originality, method used, compliance with ethical rules, consistent presentation of findings and results, and review of the literature. This review is based on the following factors: Introduction and literature: the evaluation report includes the presentation and aims of the problem in the study, the importance of the subject, the scope of the literature on the subject, its currency and the originality of the study.

Method: The evaluation report includes information on the suitability of the method used, the selection and characteristics of the research group, validity and reliability, as well as an opinion on the data collection and analysis process

Findings: The evaluation report includes opinions on the presentation of the findings obtained within the framework of the method, the accuracy of the analysis methods, the consistency of

the findings reached with the aims of the research, the presentation of the tables, figures and visuals needed, and the conceptual evaluation of the tests used.

Evaluation and discussion: the evaluation report includes discussion of the topic based on the findings, compliance with the research question (s) and hypothesis (s), generalizability and applicability.

Conclusion and suggestions: the evaluation report includes a contribution to the literature, an opinion on suggestions for future studies and applications in the field.

Style and expression: the evaluation report includes the opinion about the content of the study title, the use of Turkish in accordance with the rules, the submission and references to the language of the full text in accordance with the examples under the journal publication principles.

General evaluation: the evaluation report includes an opinion about the originality of the study as a whole, and its contribution to the literature and practices in the field.

During the evaluation process, the referees are not expected to make adjustments according to the typographical features of the study.

Referee Evaluation Process:

The time given to the referees for the referee evaluation process is 3 weeks. Correction suggestions from referees or expert editorial board members must be completed by the authors within 3 weeks. Referees can examine the revisions of a work and decide whether it is appropriate or, if necessary, request corrections more than once.

Evaluation Result:

Comments from referees are reviewed by the field editor within two (2) weeks at the latest. As a result of this review, the editor of the field transmits its final decision regarding the study to the editors.

Editorial Board Decision:

Editors prepare editorial board opinions on the study based on the opinions of the field editor and referees. The opinions prepared are forwarded to the author (s) by the editor together with the field editor and referee recommendations within 1 week at the latest. In this process, the works that are given negative opinions are returned without requesting a plagiarism check. The final decision is made according to the results of the plagiarism audit reports for the studies with positive opinions.

Publication Evaluation Process:

It is envisaged that the publication evaluation process of the studies submitted to the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology will be completed within approximately 3 months. However, the period between the date when the referees or editors request a correction from the author (s) and the date when the author (s) complete the corrections are not included in this 3-month period.

Citation and Reference Control:

According to the publication ethics of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology, it is mandatory to cite the articles accurately and completely. Authors must ensure that they have written entirely original works and that if authors have used the works and / or words of others, it is properly quoted or quoted. This audit is done first by the referees during the evaluation and then by the editors according to the result of the similarity-plagiarism (iThenticate) program. All works plagiarism report is also checked over intihal.net.

Early View and Publishing of the Article:

The articles that are edited in the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology are published in electronic media under the title of "Early View" by giving a Digital Object Identifier (DOI). Minor adjustments can be made, if necessary, while early view articles are published in the journal. Articles in early view are published in volumes and numbers determined by the Editorial Board, by removing the "EARLY VIEW" watermark on it. After the electronic journal is published, the printed version of the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology, which includes the same articles, is also published in the same month.

Archiving:

The data and full texts of the articles published in the Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology are published as .pdf on the server of TÜBİTAK ULAKBİM DERGİPARK,

OCLC WorldCat and EBSCOhost digital archiving (<https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi/archive>), (<https://www.worldcat.org/>) stored and archived in a closed way. (LOCKSS; <https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi/lockss-manifest>).

EASE Statement on Quality Standards

The European Association of Science Editors encourages all editors to ensure that reports of research on COVID-19 meet required standards and comply with agreed guidelines, and that any limitations are clearly stated. Members of EASE have noted poor standards of reporting in many studies related to the COVID-19 pandemic. Medical and public health measures to treat infected patients and to limit the spread of the coronavirus have to be based on high quality evidence if they are to succeed. EASE urges all involved in collecting and publishing data related to the pandemic to adhere to ethical guidelines, and to follow standard reporting guidelines (see www.equator-network.org), for example CONSORT for clinical trials and STROBE for epidemiological studies. Demographic data should include age and sex of all individuals and follow the SAGER guidelines to ensure that data on sex and gender are fully and correctly reported. We encourage full and open sharing of data where possible.

We recognise that in times of crisis it may not always be possible to obtain all required data, and that reporting may – of necessity – be curtailed. To avoid misinterpretation, but also to facilitate the rapid sharing of information, we encourage editors to ensure that authors include a statement of limitations on their research. This will inform readers and strengthen the usefulness of any published research.

In addition, whilst always advocating high language standards, we acknowledge that to facilitate rapid dissemination of important research it may be necessary to limit editorial involvement to ensuring that the published research is understandable, and not to enforce stringent language requirements on authors.

The relevant statement can be found at the website <https://ease.org.uk/publications/ease-statements-resources/ease-statement-on-quality-standards/>.

YAZARLARA BİLGİLER

GENEL BİLGİLER

Amaçlar ve Kapsam:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nin amacı, Kıbrıs Türkiye ve Dünya'da Psikiyatri ve Psikoloji başta olmak üzere kuramsal bilgileri ve klinik deneyimleri bilimsel düzeyde sunmak, yaygınlaştırmak bir forum oluşturmaktır. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nde Psikiyatri ve Psikoloji ile ilgili alanlardaki araştırma, gözden geçirme/ derleme, olgu sunumu, eğitimde/ uygulamada ve psikiyatride yeni ufuklar açacak özgün yazılar/görüşler, çeviri yazılar, mektup/tartışma, kitap ve tez tanıtımı yayımlanır. Kısa Adı KTPP Dergisi olan Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi hem basılı (ISSN: 1302-7840) hem de online (E-ISSN: 2667-8225) olarak yayınlanmaktadır. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, yazarların International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) tarafından formüle edilen Tıbbi Dergilerde Bilimsel Çalışmanın Yürütülmesi, Raporlanması, Düzenlenmesi ve Yayımlanması için Önerilere uymalarını önermektedir. Link: <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>

Yayın Sıklığı:

Dergi Mart, Haziran, Eylül ve Aralık olmak üzere üç ayda bir, dört sayı olarak yayımlanır. Dergiye gönderilen yazılar yayın kurulu ve en az iki danışmanın incelemesinden ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra yayımlanır.

Yayın Dili:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nin yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir. Türkçe tam metin yayımlanan makalelerde İngilizce başlık, öz ve anahtar sözcükler de yer alır. Yine İngilizce Yayınlanan Makalelerde Türkçe başlık, öz ve anahtar sözcükler yer alır. Makalelerin yazımı ve dil bilgisi kurallarına uygun olması, Editörleri Kurulunun önem verdiği bir politikadır. Makalelerin dil bilgisi, yazım kuralları ve alan yazına uygun, anlaşılır, açık ve yalın bir dil ile yazılması beklenir. Editörler Kurulu'nca yayına kabul edilen makaleler, dil (Türkçe, İngilizce) editörlerince okunur. Yazarlara, makalelerin değerlendirme sürecinde editörler kurulu, hakemler ya da dil editörlerince makalenin yazımına ilişkin düzeltmeler önerilebilir. Bu düzeltmelerin yapılması, yazarların sorumluluğundadır. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi herhangi bir çeviri hizmeti vermemektedir. Derginin beklentilerine uyması için İngilizce düzenleme, çeviri veya şekil ve makale biçimlendirme konusunda yardım arayan yazarlar, Kıbrıs Ruh Sağlığı Enstitüsü Dil Hizmetlerini kullanmayı düşünebilirler. Kıbrıs Ruh Sağlığı Enstitüsü'ndeki dil hizmetleri için enstitünün web sitesi <http://ruhsagligienstitusu.com/>'u ziyaret edebilirler.

Açık Erişim Politikası:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, açık erişimli, çift kör hakemli bir dergidir. Hakem değerlendirmesi sonrasında kabul edilen her makale, yayımlandıktan hemen sonra çevrimiçi olarak ücretsiz olarak bir Creative Commons lisansı altında yayımlanır ve sürekli olarak çevrimiçi olarak barındırılır. Dergiye makale göndermenin herhangi bir bedeli yoktur.

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, yayıncılıkta saydamlık, açık erişim sağlama ve bilginin paylaşılması politikasıyla yayımlanmaktadır. Dergimiz, Budapeşte Açık Erişim Girişimi'ni desteklemektedir. Bu amaçla <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/boai-10-translations/turkish-translation> web adresinde bulunan açık erişim politikaları, Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi Editörler Kurulu'nca benimsenmektedir. Ayrıca, açık erişim sağlama politikaları kapsamında Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nde yayımlanan makaleler "Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License" ile lisanslanmıştır. (<https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi/archive>)

Dergi yazım içeriği:

Gönderim aşamasında, başvuru mektubu, başlık, yazarlar ve kurumları, iletişim adresi, Türkçe özet ve yazının İngilizce başlığı ve özeti ilgili aşamalarda yazılmalıdır. İngilizce yazılan çalışmalara da Türkçe özet eklenmesi gerekmektedir. Yazının ana metnindeyse şu sıra kullanılacaktır: Giriş, Gereç ve Yöntem, Bulgular, Tartışma, Teşekkür, Kaynaklar. Yazıların daha önce

yayımlanmamış ya da yayımlanmak üzere başka dergiye gönderilmemiş olması gerekir.

Yazı Cesitleri:

Dergi aşağıdaki yazı türlerini yayın için kabul eder: a) Özgün Makaleler: Bunlar sadece deneysel tasarımlar gibi yüksek kaliteli planlanmış araştırma çalışmalarından orijinal bulgular içeren sonuç çalışmaları, vaka-kontrol serileri, yüksek yanıt oranlarına sahip anketler, randomize kontrollü çalışmalar, müdahale çalışmaları, tarama ve teşhis testleri çalışmaları ile maliyet-etkinlik analizleri.

b) Derleme makaleleri: Bunlar, literatürün sistematik ve eleştirel değerlendirmeleridir.

c) Vaka Serileri: Bu bölümde belirli bir tanıya / klinik özelliğe / tedaviye ait birden fazla yeni, ilginç ve nadir vaka rapor edilebilir.

d) Bakış Açıları: Bu yazılar, mesleği etkileyen tartışmalı veya tartışmalı konulara ilişkin deneyime dayalı görüş ve görüşler olmalıdır. Yazar konu hakkında yeterli ve güvenilir deneyime sahip olmalıdır.

e) Pratik Psikoterapi: Tek vakada veya bir dizi vakada psikoterapinin kullanımını anlatan yazılar bu bölüme gönderilebilir. Esas olarak psikoterapi uygulamasındaki pratiklikleri, karşılaşılan engelleri, nasıl aşıldıklarını vb. Açıklayan makaleler arıyoruz.

f) Yorumlar: Bunlar önemli konuları ele almalıdır ve Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nde yakın zamanda yayımlanan birden fazla veya belirli bir makaleye bağlanabilir.

g) Editöre Mektup: Bu bölümde yazarlar ruh sağlığı alanı ile ilgili kısa gözlemlerini bu bölümde yayımlarlar.

Yazarlık:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, Uluslararası Tıp Dergisi Editörleri Komitesi tarafından yazarlık için önerilen gereksinimlerini takip etmektedir. Makaleler, yalnızca katkıda bulunan tüm yazarlar tarafından onay verildikten sonra değerlendirilmek üzere sunulmalıdır. Makale gönderim aşamasında Yazar Formu da birlikte gönderilmelidir. Makaleyi gönderenler, makaleye katkıda bulunan herkesin katkıda bulunan yazarlar olarak kabul edildiğini dikkatlice kontrol etmelidir. Yazar listesi, yasal olarak yazarlık iddia edebilecek herkesi içermelidir. Buna göre, her yazar aşağıdaki kriterlerin tümünü karşılamalıdır:

Çalışmanın ana fikir veya tasarımına önemli katkılar veya çalışma için verilerin toplanması, analizi veya yorumlanması; VE Çalışmanın taslağını hazırlamak veya önemli entelektüel içerik için eleştirel olarak yeniden gözden geçirmek; VE Yayınlanacak versiyonun son onayı; VE

İşin herhangi bir kısmının doğruluğu veya bütünlüğü ile ilgili soruların uygun şekilde araştırılıp çözülmesini sağlamada çalışmanın tüm yönlerinden sorumlu olmayı kabul etmek Yazarlık kriterlerini karşılamayan tüm katkıda bulunanların Teşekkür bölümünde belirtilmelidir. Yazarlık hakkında daha fazla bilgi için lütfen International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) yazarlık kılavuzuna bakın.

Telif Hakkı Devir Formu:

Yazarlar makalelerinin telif haklarını, makale başvurusu sırasında Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'ne devretmek zorundadır. Bunun için "Telif Hakları Devir Formu" doldurularak yazıların yayın hakları dergiye devredilir. Formu tüm yazarlar imzalar, tarayıcıda tarar ve elektronik olarak makaleyle birlikte TÜBİTAK ULAKBİM DERGİPARK sistemine (<https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi>) yükler. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi Editörler Kurulu, makalenin yayımlanmasında yetkilidir.

Ayrıca yazarların telif hakkı dışında kalan patent hakları, dersleri, sunumları ve kitap çalışmalarında makaleyi ücret ödemeksizin kullanabilme hakkı, satmamak koşuluyla kendi amaçları için makaleyi çoğaltma hakkı, postayla veya elektronik yolla dağıtma hakkı saklıdır. Ayrıca makalenin herhangi bir bölümünün başka bir yayında kullanılmasına Dergiye yollamada (atıfta) bulunulması koşuluyla yazarına izin verilir. Telif Hakları Devir Formu'nu makale başvurusu ile sisteme yüklemeyen yazarların makalelerine işlem yapılmaz. Telif hakkı devri yalnız Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nde yayımlanan makaleler için geçerlidir.

Finansman:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, tüm yazarların fonlarını tutarlı bir şekilde ayrı bir başlık altında belirtmelerini talep etmektedir. Finansman bulunmaması durumunda teşekkür metninde sonra ve kaynaklar bölümünden önce şu ifadelerin bulunması gerekir: “Bu araştırma, kamu, ticari veya kar amacı gütmeyen sektörlerdeki herhangi bir finansman kuruluşundan özel bir hibe almadı.”

Çatışan Çıkarların Beyanı:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi’nin politikası, tüm yazarlardan çatışan çıkar beyanını yazılarında belirtmeleridir. Çatışma yoksa lütfen ‘Yazar (lar) çıkar çatışması olmadığını beyan eder’ ifadesinin kullanılması gerekir. Çıkar çatışması bildirimleri hakkında rehberlik için lütfen ICMJE önerilerine bakın.

<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/author-responsibilities-conflicts-of-interest.html#two>

Tüm başvurularda ICMJE Çıkar Çatışması Formları eşlik etmelidir.

Etik Kurul:

Araştırmalar için yerel etik kurul onayı alınmalıdır. Deneyisel çalışmaların sonuçlarını bildiren yazılarda, çalışmanın yapıldığı gönüllü ya da hastalara uygulanacak prosedür(lerin) özelliği tümüyle anlatıldıktan sonra, onaylarının alındığını gösterir bir cümle bulunmalıdır. Yazarlar, bu tür bir çalışma söz konusu olduğunda, uluslararası alanda kabul edilen kılavuzlara ve T.C ve/veya K.K.T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından getirilen yönetmelik ve yazılarda belirtilen hükümlere uyulduğunu belirtmeli ve kurumdan aldıkları Etik Komitesi onayını göndermelidir.

İnsan denekleri içeren tıbbi araştırmalar Dünya Tıp Birliği Helsinki Deklarasyonu’na göre yapılmalıdır.

<https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>

Gönderilen makaleler, Tıbbi Dergilerde Bilimsel Çalışmanın Yürütülmesi, Raporlanması, Düzenlenmesi ve Yayınlanması için ICMJE Tavsiyelerine uygun olmalıdır.

<http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>

Hayvan ve / veya insan çalışmalarını bildiren tüm makaleler ile ilgili Etik Kurul veya Kurumsal İnceleme Kurulunun verdiği onay yöntemler bölümünde belirtmelidir.

Tüm başvurularda bir başlık sayfası eşlik etmelidir.

Makalenin başlığı olmalı.

Onay numarasına ek olarak inceleme komitesinin tam adı ve kurumu belirtilmeli.

Editöre, gönderilen makalenin basılmadığına, eşzamanlı olarak gönderilmediğine veya başka bir yerde yayınlanmak üzere kabul edilmediğine dair bir açıklama eklenmeli.

Yazının tüm yazarlar tarafından okunduğuna ve onaylandığına, bu belgede daha önce belirtildiği gibi yazarlık gereksinimlerinin karşılandığına ve her yazarın yazının dürüst çalışmayı temsil ettiğine inandığına dair bir açıklama eklenmeli.

Yazar, yazının bilgisi dahilinde, herhangi bir üçüncü şahsın telif hakkını veya mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan etmeli

Bireysel vakaları veya vaka serilerini bildirmek için bilgilendirilmiş onam hakkındaki bilgiler makale metnine dahil edilmelidir. Yayınlanacak hasta bilgileri ve görüntüleri için yazılı bilgilendirilmiş onamın hasta (lar) tarafından mı yoksa yasal olarak yetkili bir temsilci tarafından mı sağlandığına dair bir açıklama gereklidir. Kendi başına hastanın gizliliğini ihlal ettiği için, lütfen makale ile hastanın gerçek yazılı bilgilendirilmiş onayı gönderilmemelidir. Dergi, yazılı bilgilendirilmiş onay aldığını yazılı olarak onaylamanızı talep etmektedir. Ancak yazılı iznin kendisi, örneğin bir hastanın hastane kaydında yazarlar / araştırmacılar tarafından tutulması gerekmektedir. Onay mektubu ayrı bir dosya olarak yüklenebilir. Lütfen ayrıca Araştırma Katılımcılarının Korunması için ICMJE Önerilerine bakın.

<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/protection-of-research-participants.html>

Yayınlanmak üzere gönderilen hayvanları içeren tüm araştırmalar, çalışmaların yürütüldüğü tesisin gözetiminde bir etik komite tarafından onaylanmalıdır. Hayvanlar üzerinde yapılan çalışmalarda ağrı, acı ve rahatsızlık verilmemesi için neler yapıldığı açık bir şekilde belirtilmelidir.

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, International Association of Veterinary Editors tarafından yayınlanan Veterinerlik Dergileri için Hayvan Etiği ve Refahına İlişkin Mutabakat Yazım Kılavuzunu benimsemiştir.

<http://www.veteditors.org/consensus-author-guidelines-on-animal-ethics-and-welfare-for-editors/>

Klinik Araştırmalar:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, ICMJE’nin , klinik araştırmaların DSÖ onaylı bir kamu araştırmaları kayıt defterine ilk hasta kaydı sırasında veya öncesinde, yayın için bir değerlendirme koşulu olarak kaydedilmesi şartına uyar. Özetin sonunda deneme kayıt adı ve URL’si ve kayıt numarası yer almalıdır.

Raporlama Yönergeleri:

İlgili EQUATOR Ağı raporlama kılavuzları, çalışmanın türüne bağlı olarak takip edilmelidir. Örneğin, yayınlanmak üzere gönderilen tüm randomize kontrollü çalışmalar , şekil olarak tamamlanmış bir CONSORT akış şemasını içermelidir. Sistematiğin incelemeler ve meta-analizler, tamamlanmış PRISMA akış şemasına göre düzenlenmelidir. EQUATOR sihirbazı uygun kılavuz belirlemenize yardımcı olabilir.

Diğer kaynaklar, NLM’nin Araştırma Raporlama Yönergeleri ve Girişimlerinde bulunabilir.

Araştırma Verileri:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi olarak, araştırmaların açıklığının, şeffaflığının ve tekrarlanabilirliğinin kolaylaştırılması gerektiği düşüncesindeyiz. Konuyla ilgili olarak yazarları, araştırma verilerini etik değerlendirmelere tabi olarak uygun bir kamuya açık depoda paylaşmaya ve makale dosyalarına bir veri erişilebilirliği beyanı eklemeye teşvik ederiz.

MAKALE YAZIM KURALLARI VE ÖZELLİKLERİ**Genel Bilgileri:**

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi’nin dili Türkçe ve İngilizcedir. Yazılar anlaşılır, akıcı, yalın bir dille yazılmalı ve uzun anlatımlardan kaçınılmalıdır. Yabancı sözcüklerin ve kısaltmaların Türkçe karşılıkları ilk geçtikleri yerde parantez içinde tam olarak yazılmalıdır. İlaçların jenerik adları kullanılmalıdır. Yazılarda dipnot kullanılmamalıdır.

Yazarların adları makale başlığının bir satır sağ altında yer almalı ve yıldız (*) dipnotla unvanı, kurumu, adresi, telefonu, e-posta adresi verilmelidir. Yazara/metne özgü terminoloji ve/veya kısaltmalar ilk kullanımlarında dipnotla açıklanmalıdır. Yazar(lar) doğrudan çalışmayı yapan ve yazan kişi(ler) olmalıdır. Araştırma herhangi bir kuruluş tarafından maddi bir destek görmüşse veya bir kongrede tebliğ edilmişse makalenin başlığının son kelimesi üzerine (*) konularak dip not olarak belirtilmelidir. Makaleler A4 kağıt boyutunun bir yüzüne, tüm kenarlardan 2,5 cm. boşluk bırakılarak, Times New Roman yazı karakteriyle, 12 punto ve 1,5 satır aralığıyla iki yana yaslı olarak yazılmalıdır. Alt başlıklar ve başlık sonrası paragraflar arasında boşluk olmamalı ve hiçbir paragraf girintili yazılmamalıdır. Dipnotlar kaynak gösterimi için değil ek bilgi vermek için kullanılmalı, sayfa altında numaralandırılmalı, 10 punto ve 1 satır aralığı ile iki yana yaslı olarak yazılmalıdır. Sayfa numaraları da 11 puntoyla, sağ altta yer almalıdır. Kabul edilen yazılar sıraya alınarak yayımlanır.

Makalelerin hazırlanması:

Başlık sayfası

Yazının Türkçe ve İngilizce başlığı 19 kelimeyi geçmemelidir. Başlıkta kısaltma kullanılmamalıdır. Yazıda sadece çalışmaya doğrudan katkısı bulunan yazarların ad ve soyadları, unvanları, çalıştıkları kurumlar açık olarak yazılmalıdır. Çalışmayı destekleyen fon ve kuruluşlar başlık sayfasında belirtilmelidir. Başlık sayfasının en altına iletişim kurulacak yazarın iletişim bilgileri yazılmalıdır (Yazarın adı, soyadı, açık adresi, posta kodu, telefon numarası, faks numarası ve e-posta adresi yazılmalıdır).

Özetler:

Özetler Türkçe ve İngilizce olarak yazılmalı ve en fazla 250 kelime içermelidir. Özet, amaç-yöntem-sonuçlar-tartışma bölümlerine göre düzenlenmelidir. Makale için verilecek Türkçe ve İngilizce anahtar sözcükler (3-8 adet) özetlerden hemen sonra verilmelidir. İngilizce anahtar kelimeler “Medical Subject Headings (MESH)”e uygun olarak verilmelidir (<http://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html>). Türkçe anahtar kelimeler Türkiye Bilim Terimleri (TBT)’ne uygun olarak verilmelidir (<http://www.bilimterimleri.com>). Özetlerde kısaltma kullanılmasından mümkün olduğunca kaçınılmalıdır. Kısaltma

kullanılması mutlaka gerektiğinde, ilk geçtiği yerde parantez içinde tanımlandıktan sonra kullanılmalıdır.

Makale Metni Gövdesi:

Araştırma yazıları: Özetten sonra giriş-yöntem ve gereç-sonuçlar-tartışma-kaynaklar alt başlıklarını taşımalı, konuyla ilgili en son bilgiler yer almalı, yöntem açık olarak yazılmalı, kullanılan ölçüm araçlarının geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları ile değerlendirme için kullanılan testler, standart sapma, test değerleri belirtilmelidir. Tartışmada sonuçların klinik ve kuramsal yönlerden yararları, uygulanma alanları, getirdiği yenilikler vurgulanmalıdır. Yazılar 3500 kelimeyi geçmemelidir. Yazıda en çok 6 tablo veya figür olmalıdır. Kaynak sayısının 50 kaynağı aşmamasına dikkat edilmelidir.

Derleme yazıları: Amacı, kullanılan yöntem, yararlanılan kaynaklar, çıkarılan sonuçlar belirtilmelidir. Yazılar 3500 kelimeyi geçmemelidir. Yazıda en çok 6 tablo veya figür olmalıdır. Kaynak sayısının 50 kaynağı aşmamasına dikkat edilmelidir.

Olgu sunumu: Olgu sunumlarında giriş bölümü, olguların tanımı, tartışma ve kaynaklar bölümleri yer almalıdır. Yazı 3000 kelimeyi geçmemelidir. Klinik veya kuramsal eğitim yönünden yararlı görülen tipik veya az görülen olguların kaynak sayısının 30 kaynağı aşmamasına dikkat edilmelidir. Tablo veya figür sayısı en fazla 2 olmalıdır.

Bakış Açıları: Bu yazılarda giriş bölümü ile mesleği etkileyen tartışmalı veya tartışmalı konulara ilişkin deneyime dayalı görüşler literatür eşliğinde tartışılmalıdır. Yazı 2500 kelimeyi geçmemelidir. Kaynak Sayısı 20'yi geçmemelidir. Tablo veya figür sayısı 2'den fazla olmamalıdır.

Pratik Psikoterapi: Bu yazılarda giriş bölümü ile psikoterapi uygulaması ile ilgili bilgiler literatür eşliğinde tartışılmalıdır. Yazı 2500 kelimeyi geçmemelidir. Kaynak Sayısı 20'yi geçmemelidir. Tablo veya figür sayısı 2'den fazla olmamalıdır.

Yorumlar: Giriş bölümü ile tartışılan makalenin özellikleri literatür eşliğinde tartışılmalıdır. Yazı 2500 kelimeyi geçmemelidir. Kaynak Sayısı 20'yi geçmemelidir. Tablo veya figür sayısı 2'den fazla olmamalıdır.

Mektup: Dergide yer alan değişik konularda tartışma forumu oluşturulabilecek görüşler mektup bölümünde yer almaktadır. Yazı 500 kelimeyi geçmemelidir.

Çeviri, kitap ve tez tanıtımı: Çeviri, kitap ve tez tanıtımları kısa olmalı, çeviri yazılarının ve tezin bir özgün kopyası gönderilmelidir. Yazı 500 kelimeyi geçmemelidir.

Teşekkür: Teşekkür yazısı katkı koyan bireylere veya çalışmayı destekleyen fon ve kuruluşlara varsa eklenebilir.

Kaynaklar: Dergide makale içi atıflar ve kaynakça uluslararası APA formatına göre gösterilmelidir. Ayrıntılı bilgi için web sayfasında Kaynaklar bölümüne bakınız.

Metin İçinde Kaynak Gösterme

Kaynaklar metinde parantez içinde yazarların soyadı ve yayın tarihi yazılarak belirtilmelidir. Birden fazla kaynak gösterilecekse kaynaklar arasında (;) işareti kullanılmalıdır. Kaynaklar alfabetik olarak sıralanmalıdır.

Tek yazarlı kaynak;

(Akyolcu, 2007)

İki yazarlı kaynak;

(Sayiner ve Demirci, 2007, s. 72)

Üç, dört ve beş yazarlı kaynak;

Metin içinde ilk kullanımda: (Ailen, Ciambrune ve Welch 2000, s. 12-13) Metin içinde tekrarlayan kullanımlarda: (Ailen ve ark., 2000)

Altı ve daha çok yazarlı kaynak;

(Çavdar ve ark., 2003)

Kaynaklar Bölümünde Kaynak Gösterme

Kullanılan tüm kaynaklar metnin sonunda ayrı bir bölüm halinde yazar soyadlarına göre alfabetik olarak numaralandırılmadan verilmelidir.

Kaynak yazımı ile ilgili örnekler aşağıda verilmiştir.

Kitap

a) Kitap Örneği

Karasar, N. (1995). Araştırmalarda rapor hazırlama (8.bs). Ankara: 3A Eğitim Danışmanlık Ltd.

b) Kitap Çevirisi

Mucchielli, A. (1991). Zihniyetler (A. Kotil, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

c) Çok Yazarlı Türkçe Kitap

Tonta, Y., Bitirim, Y. ve Sever, H. (2002). Türkçe arama motorlarında performans değerlendirme. Ankara: Total Bilişim.

d) İngilizce Kitap

Kamien R., & Kamien, A. (2014). Music: An appreciation. New York, NY: McGraw-Hill Education.

e) İngilizce Kitap İçerisinde Bölüm

Bassett, C. (2006). Cultural studies and new media. In G. Hall & C. Birchall (Eds.), New cultural studies: Adventures in theory (pp. 220-237). Edinburgh, UK: Edinburgh University Press.

f) Türkçe Kitap İçerisinde Bölüm

Erkmen, T. (2012). Örgüt kültürü: Fonksiyonları, öğeleri, işletme yönetimi ve liderlikteki önemi. M. Zencirkıran (Ed.), Örgüt sosyolojisi kitabı içinde (s. 233-263). Bursa: Dora Basım Yayın.

Makale

a) Makale

Granqvist, P. ve Kirkpatrick, L. A. (2004). Religious conversation and perceived childhood attachment: a meta-analysis, The International Journal for the Psychology of Religion, 14(4), 223-250.

b) Yediden Fazla Yazarlı Makale

Rodriguez, E.M., Dunn, M.J., Zuckerman, T., Hughart, L., Vannatta, K., Gerhardt, C.A., Saylor, M., Schuele, C.M. ve Compas, B.E. (2011). Mother-child communication and maternal depressive symptoms in families of children with cancer: integrating macro and micro levels of analysis. Journal of Pediatric Psychology, 38 (7), 732-743

Tez, Sunum, Bildiri

a) Tezler

Karaaziz, M. (2017). Kıbrıs ve Türkiye Doğumlu Kumar Bağımlılarının Kumar Oynama Nedenlerinin ve Kültürlenme Tutum Farklılıklarının Karşılaştırılması. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lefkoşa-KKTC.

b) Kongre Bildirisi

Çepni, S., Bacanak A. ve Özsevgeç T. (2001, Haziran). Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen branşlarına karşı tutumları ile fen branşlarındaki başarılarının ilişkisi. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Tablolar ve Şekiller:

Tablolar tek satır aralıklı olarak ayrı bir sayfaya yazılmalıdır. Her tablonun üstünde numarası ve açıklayıcı bilgi olmalıdır. Tabloda kısaltmalara yer verilmişse bu kısaltmaların açılımı alt yazı şeklinde tablonun altında ve alfabetik sıraya göre yer almalıdır. Daha önce basılmış veya elektronik olarak yayınlanmış tablolardan yararlanıldığında hem yazarı hem de basımevinden yazılı izin alınmalıdır ve bu, dergi editörlüğüne faks veya posta ile gönderilmelidir.

Tablo içerisinde enlemesine ve boylamasına çizgiler kullanılmamalı, sadece üst ve altına düz çizgi çizilmelidir. Makalelerde yer alan görseller ve nota örnekleri kısa açıklamalarıyla birlikte ortalananmış olarak Şekil/Tablo 1. ... şeklinde numaralandırılmalıdır. Tüm görseller, baskıda çözünürlük problemi olmaması için minimum 300 dpi çözünürlükte ve JPG formatında ayrıca gönderilmelidir. Metin içerisindeki yerleştirmeler, gerektiğinde sayfa düzenine göre değiştirilebilirler.

Tablo, grafik, şekil ve fotoğraflar altından çok olmamalı, ayrı bir sayfaya konmalı, yazıdaki yeri belirtilmelidir. Arabik rakamlar ve ondalıklarda nokta kullanılmamalıdır.

Makale Gönderme:

Makale gönderimleri dergi park sistemi üzerinden olup aşağıda verilmiştir;

Link: <https://dergipark.org.tr/tr/>

KÖR HAKEMLİK VE DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Kör hakemlik, bilimsel yayınların en yüksek kalite ile yayınlanması için uygulanan bir yöntemdir. Bu yöntem, bilimsel çalışmaların nesnel (objektif) bir şekilde değerlendirilme sürecinin temelini oluşturmaktadır ve birçok bilimsel dergi tarafından tercih edilmektedir. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi gönderilen tüm çalışmalar aşağıda belirtilen aşamalara göre körleme yoluyla değerlendirilmektedir.

Körleme Hakemlik Türü:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, tüm çalışmaların değerlendirme sürecinde çift körleme yöntemini kullanmaktadır.

Çift körleme yönteminde çalışmaların yazar ve hakem kimlikleri gizlenmektedir.

İlk Değerlendirme Süreci:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi gönderilen çalışmalar ilk olarak editörler tarafından değerlendirilir. Bu aşamada, derginin amaç ve kapsamına uymayan, Türkçe ve İngilizce olarak dil ve anlatım kuralları açısından zayıf, bilimsel açıdan kritik hatalar içeren, özgün değeri olmayan ve yayın politikalarını karşılamayan çalışmalar reddedilir. Reddedilen çalışmaların yazarları, gönderim tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bilgilendirilir. Uygun bulunan çalışmalar ise ön değerlendirme için çalışmanın ilgili olduğu alana yönelik bir alan editörüne gönderilir.

Ön Değerlendirme Süreci:

Ön değerlendirme sürecinde alan editörleri çalışmaların, giriş ve alan yazın, yöntem, bulgular, sonuç, değerlendirme ve tartışma bölümlerini dergi yayın politikaları ve kapsamı ile özgünlük açısından ayrıntılı bir şekilde inceler. Bu inceleme sonucunda uygun bulunmayan çalışmalar en geç dört hafta içerisinde alan editörü değerlendirme raporu ile iade edilir. Uygun bulunan çalışmalar ise hakemlendirme sürecine alınır.

Hakemlendirme Süreci:

Çalışmalar içeriğine ve hakemlerin uzmanlık alanlarına göre hakemlendirilir. Çalışmayı inceleyen alan editörü, Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi hakem havuzundan uzmanlık alanlarına göre en az iki hakem önerisinde bulunur veya çalışmanın alanına uygun yeni hakem önerebilir. Alan editöründen gelen hakem önerileri editörler tarafından değerlendirilir ve çalışmalar editörler tarafından hakemlere iletilir. Hakemler değerlendirdikleri çalışmalar hakkındaki hiçbir süreci ve belgeyi paylaşmayacakları hakkında garanti vermek zorundadır.

Hakem Raporları:

Hakem değerlendirmeleri genel olarak çalışmaların; özgünlük, kullanılan yöntem, etik kurallara uygunluk, bulguların ve sonuçların tutarlı bir şekilde sunumu ve literatür açısından incelenmesine dayanmaktadır. Bu inceleme aşağıdaki unsurlara göre yapılır:

Giriş ve literatür: değerlendirme raporu çalışmada ele alınan problemin sunumu ve amaçları, konunun önemi, konuyla ilgili literatür kapsamı, güncelliği ve çalışmanın özgünlüğü hakkında görüş içerir.

Yöntem: değerlendirme raporu, kullanılan yöntemin uygunluğu, araştırma grubunun seçimi ve özellikleri, geçerlik ve güvenilirlik ile ilgili bilgilerin yanı sıra veri toplama ve analiz süreci hakkında görüş içerir.

Bulgular: değerlendirme raporu, yöntem çerçevesinde elde edilen bulguların sunumu, analiz yöntemlerinin doğruluğu, araştırmanın amaçları ile erişilen bulguların tutarlılığı, ihtiyaç duyulan tablo, şekil ve görsellerin verilmesi, kullanılan testlerin kavramsal açıdan değerlendirilmesine yönelik görüşler içerir.

Değerlendirme ve tartışma: değerlendirme raporu, bulgulara dayalı olarak konunun tartışılması, araştırma sorusuna/larına ve hipoteze/lere uygunluk, genellenebilirlik ve uygulanabilirlik ile ilgili görüş içerir.

Sonuç ve öneriler: değerlendirme raporu literatüre katkı, gelecekte yapılabilecek çalışmalara ve alandaki uygulamalara yönelik öneriler hakkında görüş içerir.

Stil ve anlatım: değerlendirme raporu, çalışma başlığının içeriği kapsamı, Türkçe'nin kurallara uygun kullanımı, gönderme ve referansların dergi yayın ilkeleri başlığı altındaki örneklerle doğrultusunda tam metnin diline uygun verilmesi ile ilgili görüş içerir.

Genel değerlendirme: değerlendirme raporu çalışmanın bir bütün olarak özgünlüğü, literatüre ve alandaki uygulamalara sağladığı katkı hakkında görüş içerir.

Değerlendirme sürecinde hakemlerin çalışmanın tipografik özelliklerine göre düzeltme yapmaları beklenmemektedir.

Hakem Değerlendirme Süreci:

Hakem değerlendirme süreci için hakemlere verilen süre 3 haftadır. Hakemlerden veya uzman yayın kurulu üyesinden gelen düzeltme önerilerinin yazarlar tarafından 3 hafta içerisinde tamamlanması zorunludur. Hakemler bir çalışmanın düzeltmelerini inceleyerek uygunluğuna karar verebilecekleri gibi gerekliyse birden çok defa düzeltme talep edebilir.

Değerlendirme Sonucu:

Hakemlerden gelen görüşler, alan editörü tarafından en geç iki (2) hafta içerisinde incelenir. Bu inceleme sonucunda alan editörü çalışmaya ilişkin nihai kararını editörlere iletir.

Yayın Kurulu Kararı:

Editörler, alan editörü ve hakem görüşlerine dayanarak çalışma ile ilgili yayın kurulu görüşlerini hazırlar. Hazırlanan görüşler editör tarafından alan editörü ve hakem önerileri ile birlikte en geç 1 hafta içerisinde yazar(lar)a iletilir. Bu süreçte olumsuz görüş verilen çalışmalar intihal denetimi talep edilmeksizin iade edilir. Olumlu görüş verilen çalışmalar için son karar, intihal denetim raporları sonuçlarına göre verilir.

Yayın Değerlendirme Süreci:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'ne gönderilen çalışmaların yayın değerlendirme sürecinin yaklaşık 3 ay içerisinde sonuçlandırılması öngörülmektedir. Ancak, hakem ya da editörlerin yazar(lar)dan düzeltme istedikleri tarih ile yazar (lar)ın düzeltmeleri tamamladıkları tarih arasındaki süre, bu 3 aylık süreye dahil edilmemektedir.

Değerlendirme Sonucuna İtiraz Etme:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nde değerlendirme sonucuna, yazar (lar)ın itiraz etme hakkı saklıdır. Yazar(lar), çalışmalarını için yapılan değerlendirme sonucu görüş ve yorumlara ilişkin itiraz gerekçelerini bilimsel bir dille ve dayanaklarla referans göstererek "mehmet.cakici@neu.edu.tr" adresine e-postayla iletmelidir. Yapılan itirazlar editörler tarafından en geç bir ay içerisinde incelenerek (Çalışmanın hakemlerine yapılan itirazlar hakkında görüş talep edilebilir) yazar (lar)a olumlu veya olumsuz dönüş sağlanır. Yazar (lar)ın değerlendirme sonucuna itirazları olumlu bulunması durumunda, yayın kurulu çalışmanın konu alanına uygun yeni hakemlendirme yaparak değerlendirme sürecini yeniden başlatır.

Atıf ve Kaynakça Denetimi:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi yayın etiğine göre, makalelere atıfların doğru ve eksiksiz verilmesi zorunludur. Yazarlar tamamen orijinal eserler yazdıklarından ve yazarlar başkalarının eserlerini ve / veya sözlerini kullanmışlarsa, bunun uygun şekilde alıntılандığından veya alıntı yapıldığından emin olmalıdırlar. Bu denetim, önce değerlendirme sırasında hakemlerce, sonra benzerlik-intihal (iThenticate) programı sonucuna göre editörlerce yapılır. Tüm çalışmalar intihal raporu intihal.net üzerinden de kontrol edilmektedir.

Makalenin Erken Görünümü ve Yayınlanması:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nde sayfa düzenlemesi yapılan makaleler elektronik ortamda "Erken Görünüm" başlığı altında Dijital Nesne Kimlik Numarası (Digital Object Identifier, DOI) verilerek yayınlanır. Erken görünümdeki makaleler dergide yayınlanırken gerekli olduğunda küçük düzenlemeler yapılabilir. Erken görünümdeki makaleler sırası geldiğinde Editörler Kurulu'nun belirlediği cilt ve sayıda, üzerindeki "ERKEN GÖRÜNÜM" filigranı kaldırılarak yayınlanır. Elektronik dergi yayımlandıktan sonra, aynı ay içerisinde aynı makalelerin yer aldığı Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nin basılı hali de yayınlanır.

Arşivleme:

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi'nde yayımlanan makalelere ilişkin veriler ve tam metinler .pdf olarak TÜBİTAK ULAKBİM DERGİPARK, OCLC WorldCat ve EBSCOhost dijital arşivleme sunucusunda yayımlanmaktadır (<https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi/archive>), (<https://www.worldcat.org/>) erişime kapalı bir şekilde saklanır ve arşivlenir (LOCKSS; <https://dergipark.org.tr/en/pub/ktppdergisi/lockss-manifest>).

Kalite Standartları Hakkında EASE Açıklaması

Avrupa Bilim Editörleri Birliği, tüm editörleri COVID-19 hakkındaki araştırma raporlarının gerekli standartları karşılamasını ve üzerinde anlaşılan yönergelerle uymasını ve tüm sınırlılıkların açıkça belirtilmesini sağlamaya teşvik eder. EASE üyeleri COVID-19 pandemisi ile ilgili birçok çalışmada kötü raporlama standartlarına dikkat çekmiştir. Enfekte hastaları tedavi etmek ve koronavirüsün yayılmasını sınırlamak için tıbbi ve halk sağlığı önlemlerinin başarılı olması, yüksek kaliteli kanıtlara bağlıdır. EASE, pandemi ile ilgili verilerin toplanmasına ve yayımlanmasına dahil olan herkesi etik yönergelerle uymaya ve standart raporlama yönergelerine (bkz. www.equator-

network.org), örneğin klinik araştırmalar için CONSORT'a ve epidemiyolojik çalışmalar için STROBE'ye bağlı kalmaya davet etmektedir.

Demografik veriler tüm bireylerin yaş ve cinsiyetini içermeli ve cinsiyet ve toplumsal cinsiyet hakkındaki verilerin tam ve doğru bir şekilde raporlanmasını sağlamak için SAGER yönergelerini takip etmelidir. Mümkün olduğunda verilerin tam ve açık olarak paylaşılmasını teşvik ediyoruz.

Kriz zamanlarında, gerekli tüm verilerin elde edilmesinin her zaman mümkün olmayabileceğini ve zorunlu olarak raporlamanın kısıtlanabileceğini kabul ediyoruz. Yanlış yorumlardan kaçınmak ve aynı zamanda bilgilerin hızlı bir şekilde paylaşılmasını kolaylaştırmak için, editörleri yazarların araştırmalarına bir sınırlama bildirimi eklemeye teşvik ediyoruz. Bu, okuyucuları bilgilendirecek ve yayınlanan herhangi araştırmaların kullanılabilirliğini güçlendirecektir.

Buna ek olarak, her zaman yüksek dil standartlarını savunurken, önemli araştırmaların hızlı bir şekilde yayılmasını kolaylaştırmak amacıyla, yayınlanmış araştırmanın anlaşılabilir olmasını sağlamak ve yazarlar üzerinde katı dil gereklilikleri uygulamamak için, editöryal katılımı sınırlamanın gerekli olabileceğini kabul ediyoruz.

İlgili bildiriye <https://ease.org.uk/publications/ease-statements-resources/ease-statement-on-quality-standards/web> adresinden ulaşılabilir.

KIBRIS RUH SAĞLIĞI ENSTİTÜSÜ

- ✓ NAADAC (ALKOL VE MADDE BAĞIMLILIĞI TERAPİSTİ EĞİTİMİ)
- ✓ POZİTİF PSİKOTERAPİ -TEMEL VE MASTER EĞİTİMİ
 - ✓ PSİKODRAMA EĞİTİMİ
 - ✓ SPOR PSİKOLOJİSİ EĞİTİMİ
- ✓ TERAPİDE KLİNİK GÖRÜŞME TEKNİKLERİ EĞİTİMİ
 - ✓ ADLİ PSİKOLOJİ EĞİTİMİ
 - ✓ ÇOCUK DİKKAT TESTLERİ EĞİTİMİ
 - ✓ YAŞAM BECERİLERİ EĞİTİMİ
 - ✓ YÖNETİM BECERİLERİ EĞİTİMİ
 - ✓ BEDEN DİLİ EĞİTİMİ
- ✓ MOTİVASYONAL GÖRÜŞME TEKNİKLERİ EĞİTİMİ

Adres: Meriç Sokak, No: 22, Kumsal-Lefkoşa-KKTC

Tel: +90 533 889 19 21

Koordinatör: Kübra ÖZSAT (ozsatk@gmail.com) - Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ebru ÇAKICI (ebru.cakici@neu.edu.tr)

Websitesi: www.ruhsagligienstitusu.com

Cyprus Mental Health
Institute

ISSN 1302-7840

E-ISSN 2667-8225

Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology

Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi

Vol/ Cilt 7. Issue/Sayı:2, June 2025

- The Relationship Between Religious Orientation and Psychological Distress Symptoms
Dini Yönelim ve Psikolojik Sıkıntı Belirtileri Arasındaki İlişkiler
- Emotional Creativity Inventory: Adaptation to Turkish Culture
Duygusal Yaratıcılık Ölçeği: Türk Kültürüne Uyarlanması
- Examining the Levels of Distress Tolerance and Intolerance of Uncertainty for Women Receiving Infertility Treatment
İnfertilite Tedavisi Gören Kadınların Sıkıntıyı Toler Etmeye İle Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeylerinin İncelenmesi
- Menopause Myths: A Scale Development Study
Menopoz Mitleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması
- Development of the Emotional Intimacy Scale in Romantic Relationships: A Validity and Reliability Study
Romantik İlişkilerde Duygusal Yakınlık Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması
- The Mediator Role of Emotional Awareness and Expression in the Relationship between Childhood Traumas and Post-Traumatic Growth
Çocukluk Çağı Travmalarının Travma Sonrası Büyüme ile İlişkisinde Duygu Farkındalığı ve İfade Etmenin Aracı Rolü
- The Role of Child Emotion Regulation, Parent Emotion Regulation, and Co-Parenting in the Behavioral Problems of Preschool Children
Okul Öncesi Çocuklarının Davranış Problemlerinde Çocuk Duygu Düzenleme, Ebeveyn Duygu Düzenleme ve Birlikte Ebeveynliğin Rolü
- The Mediating Role of Early Maladaptive Schemas in the Relationship Between Intimate Relationship Experiences and Sexual Satisfaction in Women
Kadınlarda Yakın İlişkilerdeki Deneyimler ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Aracı Rolü
- Comparison of Cognitive Flexibility and State-Trait Anxiety Levels in Individuals Engaging in Regular Exercise and Sedentary Individuals
Düzenli Egzersiz Yapan ve Sedanter Bireylerin Bilişsel Esneklik ve Durumluk Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması
- Liver Transplant News and Biases: A Ten Year Review of Turkish Media
Karaciğer Nakli Haberleri ve Önyargılar: Türk Basınında On Yıllık Bir İnceleme
- Phenomenology of Delusions among Schizophrenics in Istanbul Anatolian Region
İstanbul Anadolu Bölgesindeki Şizofreni Hastalarında Sanrıların Fenomenolojisi
- A New Concept in Human Development: Established Adulthood
İnsan Gelişiminde Yeni Bir Kavram: Yerleşik Yetişkinlik